

מח'אבראת

רכז שב"כ ומקורותיו החשאיים בלב הטרור

הקדמה

"אתה תיהרג בגיל 21"...לוחשת לי דנה, כשהיא בוחנת את כף ידי ומעבירה את אחת מאצבעותיה הדקיקות לאורך אחד הקמטים הנמתחים מהאצבע המורה עד לשורש כף היד שלי.

מסביבי חברי וחברותיי, צעירים בני שש עשרה בקורס מדריכים צעירים, יושבים מתחת לעץ גדול ברחבת דשא גדולה ברמת אפעל, מסתכלים בהשתאות על דנה. במבט מבוהל ומופתע, אני מסתכל לתוך עיניה הגדולות, אבל היא משפילה מבטה ונמנעת מקשר עין עימי.

המפגש הזה עם דנה, שנתיים לפני הגיוס שלי, אי שם לפני הרבה שנים, ליווה אותי מהיום הראשון של שירותי הצבאי. האמירה שלה, הייתה נוכחת, מפחידה, מהדהדת בראשי, לעיתים אפילו כמעט משתקת, במהלך פעילויות ומבצעים, חלקם תחת סיכון חיים, בלבנון, בעזה ובמקומות נוספים, כחייל ומפקד בחטיבת הצנחנים וחטיבת גבעתי וגם שנים לאחר מכן כרכז שב"כ בלב הטרור הפלסטיני.

דנה טעתה, למרות שכמה פעמים היא כמעט וצדקה ואני נשארתי בחיים כדי לספר לכם את הסיפור האישי שלי ושל חבריי באמצעות הספר **מח'אבראת**, שייקח אתכם לאירועים שטרם סופרו, סיפורים מרתקים, מרגשים, מסכני חיים, נוגעים ללב, המבוססים על אירועים אמיתיים.

הספר מאפשר הצצה נדירה אל מאחורי הקלעים של פעילות השב"כ במבצעים חשאיים לסיכול טרור וגם על הקשר המיוחד, החשאי והבלתי אפשרי בין רכז השב"כ למקורותיו, גברים ונשים פלסטינים, חלקם אף מחבלים, אשר "חוצים את הקווים", מסכנים את חייהם ומרגלים עבור מדינת ישראל.

הספר מוקדש, לאותם לוחמים ולוחמות מארגוני הביטחון השונים במדינת ישראל, אשר פועלים במסירות, באומץ לב בארץ ובעולם ומסכנים את חייהם כדי לאפשר לנו חיים טובים ובטוחים יותר.

אני מאמין שנשים וגברים כאחד, ששירתו ועדיין משרתים ימצאו בסיפור האישי שלי גם את סיפורם שלהם.

פרק ראשון: "מה נכתב בפתק הצהוב"

לילה חשוך, קר וחורפי, השעה קצת אחרי עשר בלילה, אני מגיע הביתה לאחר יום נוסף של פעילות ארוכה ומתישה, מחבק את אשתי והילדה הקטנה שלי, מחייך אליהם, מנסה להסתיר את מה, שאני באמת מרגיש.

המראות שראיתי בפיגוע הקשה, שארע מספר שעות קודם לכן, אינן נותנות לי מנוח, רכב ישראלי מחורר בכדורי רובה של מחבלים פלסטינים וכתמי דם מרוחים על כיסאותיו, אינו עוזב אותי.

בתי הקטנה, מושכת אותי אחריה לחדרה ומושיטה לי ספר סיפורי ילדים, עייף וחסר סבלנות אני מתיישב לידה על המיטה הקטנה, בוחר את הסיפור הקצר ביותר.

"דלגת על עמוד", היא תופסת אותי כשאני מנסה לקצר ולסיים את הסיפור, אני מנסה להיות מרוכז, עירני, להקדיש לה תשומת לב, אבל איני מצליח. הילדה שלי, מתייאשת ממני, מאוכזבת, היא יוצאת מהחדר וניגשת לאשתי.

אני מכין כוס קפה ומתיישב על הכורסא, על מרקע הטלוויזיה, מבזק חדשות. הקריין מדווח על פיגוע תופת נוסף: "מחבל מתאבד פוצץ עצמו באוטובוס דן בתל אביב. על פי הודעת מגן דוד אדום, ישנם חמישה הרוגים וכעשרה פצועים". שוב תמונות של אמבולנסים, רכבי משטרה ואנשים מתרוצצים ברחובות, מבוהלים, חלקם מגואלים בדם.

המראות הקשים והבשורה על אזרחים ישראלים הרוגים, מעציבה אותי מאוד אבל בעיקר גורמת לי כעס וזעם על אותם מחבלים פלסטינים, צמאי דם, הרוצחים אזרחים ישראלים רבים, בשיאה של תקופת האינתיפאדה השנייה, הארורה והמדממת. בעוד אנחנו סופרים את מתונו, בני העוולה האלו, חבריהם, בני משפחתם, חוגגים את המוות של אזרחים ישראלים, באמצעות שירים ריקודים וחלוקה של דברי מתיקה. איזה עולם עקום, איזה אנשים מעוותים רעים, אכזריים, חוגגים מוות של אנשים.

צלצול טלפון מפר את השקט בבית. "שלושה מחבלים חמושים, רעולי פנים, בדרכם לכוון המחסום הצבאי, בעוד זמן קצר, הם יהרגו את כל החיילים הנמצאים שם", מדווח לי צעיר פלסטיני, שגייסתי כמקור שב"כ מספר חודשים קודם לכן המתגורר באחד הכפרים בצפון רמאללה.

הצעיר הפלסטיני, שזכה מאיתנו לכינוי "איש הצללים", נשמע לחוץ ומבוהל מאוד, אני נדרך, נסער, מבוהל לא פחות ממנו. המחשבה על חיילים, שוכבים הרוגים מצמררת אותי.

מה?

"ראיתי שלושה רעולי פנים חמושים הולכים לכוון המחסום" הוא חוזר על דבריו בלחישה. חושש שבני משפחתו ישמעו אותו משוחח עימי, עם רכז השב"כ.

"האם הם נסעו ברכב או הלכו ברגל?"

"ברגל".

טיפות של זיעה קרה נוטפות מצווארי ומגיעות עד לשכמות. זו בדיוק ההתרעה, שהתקבלה לפני מספר שבועות, על כוונה של חוליית מחבלים לבצע להרוג חיילים באזור העיר רמאללה ולנהל משא ומתן על החזרת גופותיהם בתמורה לשחרור אסירים פלסטינים.

המרחק בין כפרו של "איש הצללים" עד למחסום, בו שוהים כרגע החיילים, הוא מרחק של כחצי שעה עד שעת הליכה לערך, הפיגוע עלול להתרחש בעוד שעה, אולי אפילו פחות. אני מבועת מהמחשבה, שלא אצליח ולא אספיק להעביר את הדיווח לצבא ולהציל את החיילים. בעיני רוחי אני רואה אותם עומדים עייפים וקופאים מקור, בלילה חשוך וחורפי, נופלים פצועים והרוגים על כביש האספלט המוביל לכפרו של "איש הצללים".

אני מסתכל, שוב, על מסך הטלוויזיה ונחרד מהמחשבה, שבמבזק חדשות הבוקר, תפורסם ידיעה: "חיילים ישראלים נהרגו באזור רמאללה בפיגוע של מחבלים פלסטינים", בכותרות העיתונים, יפורסמו תמונותיהם של החיילים ואולי אף קריין החדשות יודיע, "צה"ל ושירות הביטחון הכללי, לא הצליחו למנוע את הפיגוע הקשה, שגבה את חייהם של חיילים במחסום צה"לי באזור רמאללה". זה לא צה"ל, זה לא שירות הביטחון הכללי, שלא הצליחו למנוע את הפיגוע, זה אני, זו תהיה אשמתי.

אני מכבה את מכשיר הטלוויזיה, לא מסוגל יותר לצפות בתמונות הקשות, מתקשר בבהילות לטלפון הסלולרי של ירון, מפקד הגדוד, מפקדם של החיילים במחסום, אין תשובה, מנסה שוב, עדיין אין תשובה, אני מתהלך הלך ושוב בעצבנות, שרוי במתח עצום, חושש שלא אספיק להעביר את ההודעה ולהזהיר את החיילים הנמצאים במחסום. מציץ בשעוני, עברו כבר כמה דקות מקבלת הדיווח, יוצא למרפסת הבית, חייב לשוחח עם מפקד הגדוד להעביר לו את הדיווח. מנסה שוב ועדיין אין תשובה.

דווקא עכשיו הוא לא זמין, ברגע הכי חשוב, הכי קריטי. החיילים עלולים להיפגע, אולי חלילה, לסיים את חייהם הקצרים, בגלל שאני לא מצליח לשוחח עם מפקד הגדוד, להזהיר אותו, להעביר את הדיווח שקיבלתי מהמקור שלי.

מתוח, עצבני וחסר מנוחה, אני מתהלך הלך ושוב, מנסה לחשוב, מי יוכל להעביר את המידע הזה לחיילים במחסום? הבת הקטנה שלי מתקרבת אליי שוב, אוחזת בחולצתי, אבל אני מתעלם ממנה, וכשהיא לא מרפה, אני מסמן לה ללכת חזרה לחדרה.

ואז פתאום אני נזכר במיטל, קצינת המבצעים של הגדוד, שהציעה לי את מספר הטלפון של חדר המבצעים הגדודי, בסופו של מבצע מעצרים של מחבלי חמאס. אני נזכר, שהשבתי לה שאין לי צורך, מאחר וברשותי מספר הטלפון האישי של מפקד הגדוד, אבל היא התעקשה, רשמה לי את מספר הטלפון על פתק צהוב קטן ותחבה אותו לידי.

אני יוצא במהירות מהמרפסת, רץ לתיק המונח על השולחן בסלון, מחפש את הפתק בין כל הניירות, אבל לא מוצא, אני מרוקן את תכולתו על שולחן האוכל ומבין כל הניירות, מציץ לו הפתק הצהוב הקטן והמקומט.

צליל שיחה ממתינה נשמע מעברו השני של הקו, שנייה לפני שאני מנתק, חיילת מהגדוד עונה, "שלום, המתן בבקשה", ברקע, רעשים וצפצופים של מכשירי קשר.

"הלו הלו אני צועק לתוך מכשיר הטלפון הסלולרי שלי, אבל לא זוכה למענה. לאחר מספר שניות, היא עונה.

אני רכז השב"כ, אני חייב לשוחח בהול עם מפקד הגדוד, אני אומר לה בקול רם.

"הוא בישיבה חשובה, אני לא יכולה להפריע לו".

אני חייב לשוחח אתו בבהילות, אני מתעקש.

"קיבלתי פקודה לא להעביר שיחות. מצטערת, אני חיילת חדשה כאן בגדוד", היא מתנצלת.

אז תתני לי את הסגן שלו, אני מפציר בה.

"הסגן בבית".

אז מישהו מקציני המטה.

"כולם בישיבה".

אני חייב לשוחח עימו באופן בהול, אני שוב אומר לה והפעם מרים את קולי.

"בסדר, בעוד מספר דקות הוא אמור לסיים את הישיבה אבקש ממנו שיתקשר אליך חזרה".

אני מבין שלא משנה מה אומר, לא אוכל לשכנע את החיילת לאפשר לי לשוחח עם מפקד הגדוד, לא אצליח לגרום לה להפר פקודה.

תוכלי לומר לי כמה חיילים נמצאים במחסום המכונה על ידכם 'מחסום 700'?

"חמישה חיילים ומש"ק".

את מכירה אותם?

"בטח, הם מהפלוגה הצעירה שלנו".

ישנה חוליית מחבלים חמושה, שעושה את דרכה אליהם וכנראה שבעוד מספר דקות החברים שלך כבר לא יהיו בין החיים, תני לי את מפקד הגדוד שלך עכשיו. הפעם אני בוחר לומר לה את הדברים בטון רגוע שקט וסמכות.

דממה קצרה... שפורפרת הטלפון נשמטת מידה של החיילת הצעירה ונחבטת בשולחן העץ.

"הלו זה מפקד הגדוד", עונה לי ירון בקול שקט וסמכות.

ירון, אין לנו זמן, קיבלתי דיווח המאמת את ההתרעה שהעברתי לכם, ישנם שלושה מחבלים חמושים רעולי פנים, בדרכם למחסום 700.

"כמה מחבלים?"

שלושה.

"בני זונות", מסכן ירון קללה עסיסית.

"האם הם מגיעים ברכב או ברגל?"

ברגל, בעוד פחות מחצי שעה, אמורים להגיע למחסום.

"תעבירי בבקשה את מכשיר הקשר לתדר של פלוגת חבצלת", מורה ירון בטון רגוע וסמכות לחיילת שלידו.

"קודקוד חבצלת, קודקוד חבצלת" קורא פעמיים מפקד הגדוד, "האם שומע עבור".

"שומע עבור", משיב לו קודקוד חבצלת בקול צרוד המעיד על עייפות ומחסור בשעות שינה.

"תקשיב טוב, תעבירי דיווח לחיילים במחסום 700 שיהיו מוכנים להתקלות עם חולית מחבלים חמושה, אני שומע את מפקד הגדוד, מנחה את קודקוד חבצלת, תוך שהוא מתעלם מנוהל דיבור תקין ברשת הקשר.

"ישנו דיווח מרכז השב"כ על חוליית מחבלים חמושה, הם בדרכם למחסום, תיסע לשם במהירות, אני יוצא עכשיו לשם", אני שומע את מפקד הגדוד מנחה את 'קודקוד חבצלת'.

"תזעיקי מיד את חוליית הפיקוד שלי להגיע לג'יפ ותודיעי לרופא הגדודי להיות מוכן וערוך לכל מקרה", אני שומע אותו מחלק הוראות נוספות בחדר המצבעים. ברקע נשמעים קולות של בהלה, המולה, רעש מכשירי קשר וצעקות של חיילים, אבל ירון, מפקד הגדוד נשמע רגוע ושולט במצב.

כנראה שזו חוליית המחבלים, אשר דיווחתי לך כמי שמתכננת להוציא לפועל פיגוע של רצח חיילים וחטיפת הגופות, כדי לנהל מו"מ לשחרור אסירים פלסטינים" אני מזכיר לו.

"אנשאללה הגופות יהיו של המחבלים הבני זונות", הוא משיב לי.

אני בדרך אליכם, תשמרו על עצמכם, אני אומר לו ומסיים את השיחה. אני חוזר חזרה לסלון ומתיישב על הספה, עייפות עוטפת את גופי, השרירים שלי כואבים, כאילו סיימתי כעת ריצה ארוכה ומתישה, לוקח שלוק נוסף מהקפה, שכבר הספיק להתקרר.

אני חייב לצאת, אני אומר לאשתי, היא מביטה בי, כבר הבינה מהשיחה הטלפונית וההתרגשות והבהלה שאחזה בי, שהלילה שוב לא אשן בבית.

בדרכי לרכב, אני סוף סוף מתפנה להתקשר למוטי, המנהל שלי ולדווח לו את הדיווח של "איש הצללים".

"עדכנת את מפקד הגדוד?"

בוודאי, אני נוסע למפקדת הגדוד.

"קח איתך מאבטח ותעדכן אותי מהשטח" הוא מנחה אותי ומתפנה לעדכן ולהזעיק אנשי שב"כ נוספים, חלקם נמצאים עדיין בעבודה ואחרים מוזעקים מהבית.

מספר דקות לאחר מכן, אני כבר על כביש 443. מתקשר לאלון, הדסקאי שלי, האיש שמרכז ומנתח את כל המידע שמתקבל מהשטח, שאני אחראי עליו. אלון, נשמע כמי שהתעורר זה עתה מהשינה.

זוכר את ההתרעה על הפיגוע כנגד החיילים? אני שואל אותו, מקווה שהשאלה תגרום לו להיות עירני וקשוב.

"מה? מה? לא הבנתי"

שוב אני חוזר על השאלה "כן" הוא משיב לי.

אז קיבלתי עכשיו דיווח מ'איש הצללים', שמחבלים חמושים בדרכם למחסום לבצע פיגוע

"אתה רציני?"

מה אתה חושב שאין לי משהו טוב יותר לעשות באמצע הלילה חוץ מלהתקשר אליך ולספר לך מעשיות, אני עונה לו בבדיחות, המפחיתה במקצת את הלחץ שאני שרוי בו.

חצי שעה לאחר מכן, לאחר נסיעה מורטת עצבים, אני מגיע למעבר חזמא. עומר, צעיר כבן 23, המאבטח, כבר ממתין לי.

"מה קרה?" הוא שואל.

בוא ניסע, אסביר לך כבר בדרך.

אנחנו לובשים במהירות שכפ"צים צהליים כבדים, מעיקים ולא נוחים וחובשים קסדות, כשאנחנו פונים לכביש 60 המתפתל בין כפרים פלסטינים ממזרח לעיר רמאללה, גשם קל מתחיל לרדת ולהרטיב את הכביש הצר והחשוך.

כשאני מספר לעומר, על הדיווח של 'איש הצללים' הוא דורך את נשקו, מכניס כדור לקנה, מסתכל לצדדים מבעד לחלונות הג'יפ ונדרך בכול פעם שאנחנו חולפים ליד מכונית פלסטינית או קבוצת פלסטינים העומדים בצידי הכביש וממתינים לטרמפ.

למרות הכביש הרטוב, אני נוהג במהירות, שהיא מעבר למהירות המותרת, על ציר נסיעה, שנסעתי עליו כבר עשרות פעמים וחולף על פני מקומות בהם הייתי עד לפיגועים קשים כנגד חיילים ואזרחים ישראלים.

בכל כמה דקות אני מציץ בעצבנות בשעוני, אם הפיגוע יתרחש, זה עלול לקרות ממש ברגעים אלו. החיילים העומדים במחסום 700 בעלטה גמורה, עייפים ותשושים, הם יתקשו להבחין במחבלים, שכנראה גם יפתחו באש ראשונים. בצבא למדנו אותנו, שמי שיורה ראשון משיג יתרון משמעותי על הצד השני.

אני מנסה שוב להתקשר לטלפון הסלולרי של מפקד הגדוד, אבל ללא הצלחה, הקליטה הסלולרית על כביש מספר שישים חלשה מאוד, אותו הכביש הספוג בדמם של אזרחים ישראלים וחיילי צה"ל, שנרצחו על ידי מחבלים פלסטינים צמאי דם.

"עד עכשיו הכול בסדר, כל הכוחות בשטח, החיילים במחסום מוכנים" עונה לי החיילת בחדר המבצעים, שכבר מזהה את קולי, היא מרגיעה אותי, כאילו הרגישה את המתח והלחץ בו אני שרוי.

כשאני מגיע למפקדת הגדוד, אני ניגש במהירות לחדר המבצעים, חדר קטן וצר מידות, על אחד הקירות תלוי תצלום אויר גדול של אזור הכפרים הפלסטינים ולידו מתוח דגל ישראל. חיילים וקצינים מצטופפים בתוך החדר הקטן ובאמצעות מכשירי הקשר, המונחים על מדפי ברזל, מתעדכנים ומעבירים פקודות למפקדי הכוחות הנמצאים בשטח.

במרכז החדר עומדת מיטל, קצינת המבצעים של הגדוד, גבוהה, רזה, פניה בהירות ועדינות, שיערה השחור גולש על כתפיה הצרות ומבליט את עיניה הירוקות והגדולות, כשהיא מבחינה בי היא מחייכת לעברי.

איזה מזל שהתעקשת לתת לי את הפתק הצהוב, אני אומר לה.

"למה, מה?" היא שואלת מנסה להבין.

לא חשוב אספר לך אחר כך, ספרי לי מה קורה?

"בוא נצא החוצה" היא מבקשת ממני, מובילה אותי מחוץ לחדר המבצעים, מתיישבת על ספסל עץ, טופחת עם ידה על הספסל ומזמינה אותי לשבת לצידה.

"לאור ההתרעה שמסרת לנו לפני כשבועיים, מיקמנו תצפית על אחד ההרים"

ו...אני קוטע את דבריה, בחוסר סבלנות.

"מייד לאחר שהתקשרת, מפקד התצפית התבקש לסרוק את אזור המחסום. הוא זהה שלושה אנשים מתקדמים רגלית בצורה חשאית לכוון מחסום 700".

ומה עשיתם?

"מייד הקפצנו את כל הכוחות בגזרה לכיוון המחסום וגם ניסינו לאתר את המחבלים, אבל ללא הצלחה, הם חזרו חזרה לכפר, כנראה נבהלו מכמות הכוחות שהגיעו לשטח".

והחיילים במחסום?

"בדרכם למוצב הפלוגתי שלהם", היא מעדכנת אותי.

אם היינו מפספסים במספר דקות, כנראה, שהתוצאה הייתה אחרת, אם 'איש הצללים', לא היה מבחין באותם שלושה מחבלים, כנראה שהסוף היה עצוב מאוד, אני חושב לעצמי ולא משתף את מיטל.

"איך אתם עושים את זה?" היא פונה אליי, מסתכלת עליי בחצי חיוך.

עושים מה? אני מיתמם.

"שהמחבלים בדרכם למחסום 700?"

בשביל זה אנחנו כאן, אני משיב לה בהתחמקות, אבל מרגיש לא בנוח עם התשובה המתנשאת שלי.

"אולי אם אכין לך קפה, תגלה לי?" היא שואלת ומחייכת אליי חיוך ממזרי, כאילו מנסה לפתות אותי.

אשמח לקפה.

היא מחייכת אליי וניגשת חזרה לחדר המבצעים.

מספר דקות לאחר מכן, היא חוזרת עם מגש פלסטיק עליו שלוש כוסות קפה שחור בכוסות קרטון חד פעמי, כוס פלסטיק שקופה מלאה עד חצי הכוס בסוכר וקערת פלסטיק עם עוגיות. את אחת הכוסות שעל המגש, אני מגיש לעומר המאבטח הנשען על אחד הג'פים הצבאיים.

מיטל מתיישבת ומניחה בנינו את כוסות הקפה וקערת הפלסטיק.

"כמה כפיות סוכר?" היא שואלת אותי.

את הקפה שלי אני שותה ללא סוכר, אבל היום אשתה עם שתי כפיות סוכר, אני אומר לה. היא מסתכלת עליי, כאילו ממתינה להסבר.

על פי תרבות שתיית הקפה, בחברה הערבית, באירועים משמחים, בדרך כלל, נהוג לשתות קפה מתוק, אז מאחר והיום היה לנו אירוע משמח אז אשתה את הקפה שלי עם סוכר.

"אז גם אני אשתה עם שתי כפיות סוכר" היא אומרת לי ומוסיפה שתי כפיות סוכר גדושות לכוס הקפה שלי.

ובדרך כלל, איך את שותה את הקפה שלך?

"עם שתי כפיות סוכר" היא משיבה ומחייכת חיוך רחב, החושף שתי גומות חן קטנות.

מהיכן את מיטל? תמיד סקרן אותי להכיר את הקצינים והחיילים שעבדתי איתם, בחלק מהשיחות, גם הכרנו אנשים משותפים.

"נהריה".

היכן, רחוב הגעתון, רחוב וייצמן, עין שרה? אני שואל ומנסה להרשים אותה.

"לא, אני מתגוררת סמוך לעירייה", היא משיבה בחיוך ומתרשמת מההכרות שלי עיר מגוריה, אבל זו לא חוכמה, זו העיר הגדולה הסמוכה למקום הולדתי.

שיחת טלפון קוטעת את השיחה שלנו, על הקו, שוב, 'איש הצללים'. אני נשאר לשבת לידה, מאפשר לה לשמוע את השיחה בשפה שאינה מבינה.

"מה קורה?" הוא לוחש ומבקש לדעת, אני מספר לו בקצרה, מודה לו על הדיווח החשוב והמציל חיים ונפרד ממנו בברכות חמות.

"אז ככה אתם עושים את זה?" היא שואלת ומחייכת חיוך רחב. אני מהנהן בראשי ומחייך אליה חזרה.

מספר דקות לאחר מכן, ירון, מפקד הגדוד מגיע חזרה למפקדת הגדוד ועוצר ליד חדר המבצעים. הוא יורד מהג'יפ וניגש אלינו. אני קם ולוחץ את ידו.

"היה לנו מזל יותר משכל", הוא אומר לי.

זה לא מזל, זה מודיעין אני משיב לו ומחייך.

"כנראה שהצלנו את החיים של החיילים שלי" הוא אומר ונאנח אנחת רווחה. "אני לא רוצה לחשוב מה היה קורה במידה ולא היה מתקבל המידע ולא הייתי מציב את התצפית, הוא אומר ומחמיא גם ליוזמה הצבאית שלו.

"אני לא בטוח שהחיילים שלי, למרות שהם מיומנים ואמיצים, היו מצליחים להגיב בתנאי מזג האוויר והחושך ששורר באזור", ירון מסכם את דבריו בדרכו הצבאית.

"אני לא מסוגל לחשוב, אפילו לרגע, שהייתי אמור ללכת להלוויות של חמישה או שישה חיילים שלי" הוא אומר ומנסה להסתיר את סערת הרגשות בה הוא נמצא.

אני מגיש לו את כוס הקפה שלי, הוא לוקח לגימה קטנה ומסיר מעליו את האפוד, החושף חולצת מדים מיוזעת. הוא מניח את האפוד על הרצפה ומתיישב לידינו על ספסל העץ.

"איתן, אחד החיילים במחסום, הוא אח שכול, אחיו הגדול, אריאל, שירת איתי יחד ונהרג בעזה, הוא היה החבר הכי טוב שלי". אני מסתכל על פניו העצובות של ירון ונדמה לי, שאני מזהה לחלוחית בעיניו.

"הוריו השכולים חתמו על אישור, כדי שאיתן יוכל לשרת כחייל קרבי, הם עשו זאת לאחר שהוא הפעיל עליהם לחץ. אני אישית, הבטחתי להם שאשמור עליו" הוא אומר לנו ושולף סיגריה מכיס חולצתו הרטובה.

איפה חיילי המחסום? אני שואל אותו.

"הם חזרו למוצב הפלוגתי שלהם".

"בוא נסע לראות את החיילים מהמחסום, החיילים שהמקור שלך הציל", אומר לי ירון.

איך אתה יודע שהדיווח אודות המחבלים הגיע ממקור? אני שואל ומחייך.

"אני מכיר אתכם, אני יודע איך רכזי השב"כ עובדים. כנראה שכחת, שסיפרתי לך, שאבא שלי, לפני הרבה שנים גם היה רכז שב"כ".

"מה זה? איכס, כמה סוכר שמת בקפה?" הוא שואל, מעווה את פרצופו, מחזיר לי את כוס הקפה, מניח את נשקו על כתפו, מתקדם לעבר הג'יפ ומסתובב אליי.

"נו, אתה בא? רוצה לראות את מי הצלנו הלילה?"

לשבריר שנייה זה נשמע לי רעיון טוב, אבל שניה לאחר מכן חשבתי, שאין מקום לחגיגות. היום הצלחנו אבל מחר, חלילה, התוצאה עלולה להיות אחרת.

אני חושש להיקשר אל אותם חיילים וקצינים, אני חושב לעצמי ונזכר בעצב רב, באחד הקצינים הצעירים מחטיבת הנח"ל, שנהרג מספר חודשים קודם לכן בקרב עם מחבלים פלסטינים בציר המתפללים בחברון. אני נזכר בשיחות שלנו, בשעות הלילה המאוחרות במהלך פעילות משותפת, אני נזכר בקולו, בדמותו התמירה והחייכנית ונעצב מאוד.

אני מעדיף שלא, אני אומר לו כשקולי נחנק במקצת, אולי בפעם אחרת, אני משיב לו בהתחמקות, תמסור להם דרישת שלום, תשמרו על עצמכם.

"אני עוד אתפוס את הבני זונות האלו".

אנשאללה, נעשה את זה יחד, אני מקווה, שאצליח לאתר את מקום מחבואם, אני משיב לו והוא נכנס לג'יפ ומתרחק במהירות.

אני מסתכל על מיטל, היא נרגשת מאוד, מנגבת דמעה קטנה שזלגה על לחייה.

"יאללה בוא נחזור", פונה אליי עומר המאבטח.

בעוד רגע, אני משיב לו.

את מכירה את הפתק הזה? אני שואל אותה.

היא לוקחת את הפתק מידי.

"בטח, זה אפילו כתב היד שלי".

אז גם בזכותך, ניצלו החיים של החיילים במחסום 700, אני אומר לה. היא מסתכלת עליי ולא מבינה.

אם לא היית מתעקשת למסור לי את מספר הטלפון של חדר המבצעים שלכם, יתכן ולא הייתי מספיק לדווח לכם על חוליית המחבלים החמושה אני מסביר לה.

"ואוואו באמת", היא אומרת, כשהיא אוחזת את פניה בשתי ידיה הקטנות וחיוך רחב מתפשט על פניה העדינות.

תשמרי את הפתק אצלך, אני חושב שזה הפתק, שהציל את החיים של החברים שלך הלילה.

בהתרגשות רבה היא מקפלת בעדינות את הפתק הצהוב, מחייכת ומתקרבת אליי, מרגיש שהיא רוצה לחבק אותי, אני מחייך אליה חזרה, רוצה לחבק אותה חזרה, אבל מסתפק בלחיצת ידה חמה, ונפרד ממנה לשלום.

עומר נכנס לג'יפ, אני נכנס אחריו ושוב אנחנו נוסעים על ציר 60 המתפתל בין הכפרים הפלסטינים, הפעם הכיוון הוא ירושלים.

במרחק של כמאתיים מטר לערך מאיתנו, עומר מסב את תשומת ליבי לשלושה צעירים פלסטינים השוכבים לצידי הכביש, הוא דורך את נשקו, אוחז אותו בשתי ידיו, אבל כשאנחנו מתקרבים אל השלושה, אנחנו מבחינים בהם שוכבים סמוך לרכבם השחור והישן ומנסים לתקנו. הם אפילו לא מסיטים מבטם לכיוון הג'יפ הצבאי השועט סמוך אליהם.

כנראה שלא כולם מחבלים, אני אומר לעומר ומשמיע אנחת רווחה.

במחסום חזמא, אני מסיר את השחפ"צ הכבד ונפרד מעומר. השעה היא שעת בוקר. פקק ארוך של רכבים, משאיות ואוטובוסים עם אנשים רבים הממהרים לצאת מהעיר ולהגיע בזמן למקום עבודתם. כיוון נסיעתי הפוך לכיוון הנסיעה שלהם, ציר הנסיעה שלי פנוי וריק.

כשאני מגיע הביתה, אני רוצה לשתף את אשתי בחוויה שעברתי, אבל הבית ריק. הצעצועים של בתי הקטנה מפוזרים בסלון. אני מציץ בשעוני, בעוד חמש שעות אני צריך להיות בדיון במשרד.

לאחר מקלחת חמה וארוכה, אני נכנס למיטה, מנסה להירדם, אך לא מצליח, האדרנלין הזורם בגופי לא מאפשר לי לעצום עין, תחושת גאווה ממלאת אותי, משמחת אותי, אולי זו הסיבה שאני לא נרדם, רוצה לחוות את התחושה הזו כמה שיותר. לבסוף אני קם, מכין כוס קפה, מביט לעבר הטלוויזיה אבל משאיר אותה כבויה.

לוקח לידי ספר, אבל מתייאש לפני שאני מסיים חצי עמוד. אראה כבר את משפחתי בערב, אולי אפילו אקרא לילדה שלי סיפור, שהיא תחבר, אפילו את הסיפור הכי ארוך בספר, אני חושב לעצמי, יוצא מהבית ונוסע חזרה למשרד.

פרק שני: "אתה תיהרג בגיל 21"

תת פרק ראשון:

שמונה עשרה שנים קודם לכן.

מספר חניכים וחניכות, בני שש עשרה, יושבים במרכזו של מגרש דשא גדול, חוסים בצילו של אחד העצים הגבוהים ונהנים מרוח נעימה המנשבת בצהרי היום של החופש הגדול של שנת 1984 בקורס מדריכים של תנועת הנוער 'האיחוד החקלאי'.

מספר דקות לאחר מכן, אמירה אחת, חריגה וחסרת אחריות של דנה, נערה בת גילי, תשפיע עליי ותלווה אותי, לאורך כל השירות הצבאי שלי: ברצועת עזה, בגדה המערבית ובלבנון, אבל גם שנים לאחר מכן בתוך הסמטאות הצרות של העיר רמאללה והכפרים הפלסטינים העוינים הסמוכים לה, במסגרת עבודתי כרכז שב"כ בשירות הביטחון הכללי.

דנה, נערה בת גילי, גבוהה, שיערה שחור חלק וארוך, מספרת לנו בהתלהבות, שהשתתפה בקורס קריאת כף יד ומציעה לנו לחזות את עתידנו, המחשבה, שנוכל לדעת מה צופן לנו העתיד, מלהיבה ומסקרנת אותנו מאוד.

"אתה תהיה שחקן כדורסל מפורסם", היא אומרת לדורון, צעיר ג'ינג'י גבה קומה, שחקן כדורסל מחונן, המשחק בקבוצת הנערים של מכבי נתניה. את זה גם אני יודע להגיד מבלי לקרוא בכף ידו של דורון, אני חושב לעצמי. דורון מחייך בנימוס, לוקח חזרה את ידו ומפנה את מקומו לתמר בת כיתתי המתגוררת במושב הסמוך למושב שלי. אחיה, אמיר, גדול ממנה בשנתיים, בחור חייכן, חביב, התגייס לפני מספר חודשים לחטיבת הצנחנים.

אביהם, מארק, נולד וגדל באנגליה, הכיר את אימם בישראל ולאחר תקופה קצרה השניים נישאו, כשתמר ואמיר למדו בבית הספר היסודי, הוריהם נפרדו, אביהם עזב את הארץ ובחר לנתק עימם את הקשר. הקשר בין השניים, היה קשר מיוחד, שהתחזק לאחר גירושי הוריהם והיעלמותו של אביהם מחייהם.

לעיתים קרובות, אמיר נהג להגיע לכיתה שלנו כדי לבקר את אחותו הקטנה, להביא לה כריך, או סתם כדי לשאול לשלומה, שני הילדים המקסימים האלו, זכו מאיתנו לכינוי החיבה "עמי ותמי".

תמר נערה כריזמטית, שופעת בטחון עצמי, מתקרבת לדנה, מחייכת אליה ומתיישבת לידה. "את תהיי קצינה בצבא", היא אומרת לה ורגע לפני שתמר לוקחת את ידה חזרה, "יש משהו נוסף", אומרת לה דנה וממשיכה לאחוז בידה.

"בעוד שנתיים אולי שלוש יתרחש אירוע עצוב מאוד במשפחתך", היא אומרת לה ומוחקת את החיוך מעל פניה היפות של תמר.

"במה מדובר?" היא מבקשת לדעת.

"אני לא יודעת" משיבה לה דנה. תמר זזה הצידה ומפנה לי מקום, אני מושיט את ידי הימנית ומתיישב מול דנה.

במבט חמור סבר, היא בוחנת את כף ידי, מעבירה את אחת מאצבעותיה הדקיקות לאורך אחד הקמטים שנמתחים לאורך כף היד, מרימה מבטה, מסתכלת עליי, שוב בוחנת את כף היד, כאילו רוצה להיות בטוחה במה שמתכוונת לספר לי.

"אתה תיהרג בגיל 21" היא לוחשת לי.

שתיקה קצרה, זהו?

"כן", היא משיבה ומשחררת את ידי מאחיזתה, דממת מוות משתררת, אף אחד אינו פוצה פה, מבולבל ומופתע מאוד, אני זז הצידה, מפנה מקום לליאת, ידידה טובה שלי, אבל היא נשארת קפואה במקומה ומסתכלת מופתעת על דנה.

"איך את אומרת דבר כזה?" ליאת קוטעת את השקט המביך ופונה בכעס לדנה, שמשפילה מבטה, מושכת בכתפיה ואינה עונה.

"היא טועה, היא ממציאה", מתערב בשיחה יריב, אחד מחבריי, כאילו מנסה לנחם אותי.

"גם אני חושב כמוך" אני משיב לו, קם ממקומי ועוזב את המקום.

תת פרק שני

בגיל שתים עשרה הצטרפתי לקבוצת הילדים של מועדון הכדורגל הפועל עכו, היה לי אף הכבוד, לשמש קפטן בקבוצת הגיל שבה שיחקת. בגיל שש עשרה שיחקתי שנה אחת בנבחרת הנערים של ישראל ושנה לאחר מכן, זכיתי לשחק בקבוצה הבוגרת של הפועל עכו. אבל הרצון שלי לשרת שירות קרבי ומשמעותי היה חזק מהחלום שלי להיות שחקן כדורגל מקצועני, מפורסם ואולי גם עשיר.

18 אוקטובר 1986, יום מרגש מאוד עבורי, בעודי מודד לראשונה את מדי החאקי הארוכים, פוגשת אותי שוב, נבואתה של דנה, כפי שפגשה אותי, עשרות פעמים קודם לכן, האם התחזית מקיץ 1984 אכן תתממש? אני מהרהר לעצמי ומסיים את תהליך החיול. יומיים קודם לכן בתאריך 16 אוקטובר 1986 נפל בשבי הנווט רון ארד.

מספר ימים לאחר מכן, אני חייל צעיר בטירונות צנחנים, בבסיס סאנור, הסמוך לשכם. אני לא משתף אף אחד בתחושות שלי, במחשבות שלי, בתחזית של דנה. אני גם לא משתף אף אחד מבני משפחתי.

האימונים קשים ומפרכים, המפקדים מטרטרים ומענישים אותנו על כל הפרה או טעות הכי קטנה, לעיתים עד גבול ההתעללות. אנחנו מבצעים אימוני ירי, אימוני שדאות, זוחלים על קוצים, על אבנים חדות וכמעט ולא זוכים לשעות שינה. הולכים שעות במסעות ארוכים ומתישים, לעיתים אפילו נרדמים תוך כדי הליכה ומועדים.

סוחבים על גבינו מסעות כבדים ונדמה לנו כאילו המסע לעולם לא יסתיים. ברגעים הקשים האלו, אני מייחל להיות הכול, אפילו ציפור או כל בעל חי אחר, רק לא להיות כאן במסע המפרך הזה.

בכל פעם, שכדורי הרובים, של חבריי, שורקים סמוך אליי, במהלך אימון ירי באש חיה, אני נזכר בנבואה של דנה, כשאנחנו מפטרלים בתוך הסמטאות של הערים הפלסטיניות ומחפשים מחבלים חמושים, אני שואל את עצמי האם התחזית שלה תתממש? ואם איהרג? כיצד זה יקרה? האם במסגרת אימון ירי? או אולי בפעילות מבצעית? או שאהיה בר מזל ורק אפצע, אבל אם אפצע, האם אוכל לעשות את הספורט שאני הכי אוהב, לרוץ.

לילה חורפי וקר, השעה שתיים לפנות בוקר לערך, שישה טירוני צנחנים, עייפים ותשושים, נמצאים לבדם, סמוך לאחד הכפרים הפלסטינים באזור שכם, רחוקים מספר קילומטרים מבסיס הטירונים, מפטרלים ומאבטחים באר מים, כדי למנוע מהפלסטינים להרעיל את מי השתייה, שמספקת הבאר לבסיס הטירונים.

אני מפטרל יחד עם יאן, מבוגר ממני בשלוש שנים, עלה מברית המועצות לפני מספר שנים. שנינו מנסים להתמודד עם הקור העז והרוח המקפיאה הנושבת בחוזקה על כפות ידינו החשופות האוחזות בנשק, אנחנו משוחחים, מנסים להחזיק את עצמנו ערים.

יאן מספר לי, שהוריו חוששים לחייו, הם מנסים לשכנע אותו, אפילו מתחננים בפניו לעזוב את הצנחנים ולשרת ביחידה עורפית, אבל הוא מסרב בכל תוקף.

"אני מוכן למות בעד המדינה הזו", הוא אומר לי במבטא רוסי כבד.

"אני מקווה שאתה לא אומר את זה להורים שלך" אני אומר לו בחיוך,

"לא, מה פתאום" הוא נזעק.

השיחה על המוות, משאירה את שנינו ערניים. אם למות, אז למות בקרב מול מחבלים ולא בתאונת אימונים או תאונת דרכים, אנחנו מסכמים ומסכימים, אני מתלבט האם לספר לו על הנבואה של דנה, אבל בוחר שלא.

מספר חודשים לאחר מכן, בבסיס הטירונים, השעה חמש לפנות בוקר, מספר דקות קודם לכן התעוררנו לאחר שעתיים שינה בלבד, עומדים עייפים ותשושים על אדמה בוצית, מסודרים בשלוש מחוץ לאוהל. גשם קל החל לטפטף והרוח הקרה המנשבת מקפיאה את חלקי גופינו החשופים.

יובל, או המפקד יובל, כפי שהצטוונו לכנותו, מפקד הכיתה שלנו, מבוגר מאיתנו בשנה אחת בלבד, נעמד מולנו וסורק אותנו במבט קודר. "חזרו לאוהלים ותמתינו להוראות", הוא אומר לנו. שמחים וצוהלים, אנחנו מורידים מעל גבינו את הציוד הכבד ומשתרעים על המיטות, לאף אחד מאיתנו אין מצב רוח לצאת ולהתאמן במזג אויר כזה.

מספר דקות לאחר מכן, הוא חוזר, אחד החיילים קורא בקול רם: "לקבלת המפקד הקשב", כולנו קופצים מהמיטות, עומדים מסודרים מחוץ לאוהל וצועקים חזרה "הקשב".

יש לכם שבע דקות לסדר את המיטות בצורת ח' מפקד המחלקה רוצה לשוחח עמכם", הוא אומר לנו ומציץ בשעונו.

לאחר שבע דקות פחות מספר שניות, אנחנו עומדים מתוחים ליד המיטות באחד האוהלים. אחד החיילים צועק: "לקבלת המפקד המ"מ הקשב" וכולנו משיבים פה אחד: "הקשב". בסבר פנים חמור, לאוהל נכנס מפקד המחלקה, המפקד המ"מ, כפי שהצטוונו לכנותו ומעביר מבט מהיר על כל אחד ואחד מאיתנו ומורה לנו לשבת.

"התגייסתם לצנחנים כדי להגן על המדינה ולעיתים המחיר שאנחנו עלולים לשלם הוא גבוה מאוד, עד כדי אובדן חיים", הוא אומר לנו ושוב בוחן אותנו במבט מהיר. אני מציץ לכיוונו של יאן, הוא יושב מתוח בפנים קפואות ומסתכל על המפקד המ"מ.

"אתמול בלילה, במהלך פעילות מבצעית של כוח צנחנים בלבנון, נהרגו שלושה צנחנים במהלך התקלות עם מחבלי חיזבאללה, הם היו החברים הכי טובים שלי", כשהוא מציין את שמות החללים קולו נסדק, אבל הוא משתדל לשמור על ארשת פנים קפואה ומתאמץ להסתיר מאיתנו את סערת הרגשות והעצב בו הוא שרוי.

למשמע שמו של אמיר, אחיה של תמר, נשימתי נעתקת, דמותו התמירה מופיעה לפתע לנגד עיניי, אני נזכר בפעם האחרונה שראיתי אותו לבוש מדי צנחנים, כשכומתה אדומה על כתפו השמאלית, נוכח בטקס יום הזיכרון לחללי צה"ל שנערך בבית ספרנו, אותו ארגנה תמר אחותו.

"בעוד שבע דקות כולכם מחוץ לאוהל עם הציוד על הגב מוכנים לתזוזה", מורה לנו יובל מפקד הכיתה, לאחר צאתו של מפקד המחלקה. כולנו כאחד קמים וניגשים להתארגן, אני נשאר קפוא במקומי ואיני מצליח לזוז, נזכר במבטה המודאג של תמר, באותו יום קיצי מתחת לעץ הגבוה במרכז מגרש הדשא ברמת אפעל.

"מה קרה?" פונה אל"י זיו, אחד החברים הטובים שלי במחלקה, "בעוד כמה דקות אנחנו צריכים להיות מוכנים, צא להתארגן", הוא מאיץ בי, אני קם ממקומי, רגליי כבדות, מגיע בשנייה האחרונה ומצטרף לחבריי העומדים במסדר, לידי נעמד זיו, כאילו הרגיש, שמשהו לא בסדר עימי.

על שביל בוצי ורחב, אנחנו נעים בהליכה איטית לכיוון שטחי האימונים, המחשבות על "עמי ותמי" על אמיר ותמר, שאהבו כל כך אחד את השני, מעציבות אותי מאוד, זיו מאיץ צעדיו ומתקרב אליי.

"מה קורה איתך?"

הכרתי את אמיר, אחותו היא בת כיתה שלי, אני אומר לו, ולא מגלה לו מה אמרה דנה לתמר, באותו מפגש בחופש הגדול של שנת 1984, זיו מסתכל עליי ואינו אומר מאום, שנינו ממשיכים ללכת על השביל הבוצי ויותר לא מחליפים מילה בנושא.

שבועיים לאחר מכן, יום שישי, חופשת סוף שבוע, אני נוסע לבקר את תמר, בכניסה לביתה, בחצר הבית, כיסאות פלסטיק לבנים, מסודרים אחד על גבי השני, זכר לימי השבעה, על דלת הכניסה שלט עץ קטן, "כאן גרים בכיף תמר, אמיר ומירי", לאחר מספר שניות אני אוזר אומץ ודופק בדלת. את הדלת פותחת אמא של תמר, היא אינה מזהה אותי וחושבת בטעות שאני אחד מחבריו של אמיר מהצבא, מהחדר הסמוך מגיעה תמר, היא מחייכת אליי, כנראה הבחינה במבוכה שלי ומציגה אותי לאימה.

תמר לוקחת אותי לחדרה, אני מתיישב על מיטתה, היא מתיישבת לצדי, איני מסוגל לומר דבר.

מה שלומך? לבסוף, אני שואל אותה, כדי להתחמק מהשקט והמבוכה שאני מצוי בה, היא לא משיבה, מסתכלת עליי במבט עצוב, אני מספר לה, כיצד נודע לי על מותו של אחיה, מספר לה, שמפקד המחלקה שלי, היה חברו הטוב של אחיה. מסקרן אותי לדעת, האם גם היא זוכרת את המפגש עם דנה והאם היא שיתפה את אמיר, או אולי אפילו סיפרה לאמה? אבל אין לי אומץ לשאול.

לאחר דקות ארוכות, אני יוצא מביתה והולך לכיוון הכביש הראשי, האם דנה באמת בעלת כוחות ניבוי? איך לעזאזל היא ידעה שיקרה אסון במשפחתה של תמר? גם אני משרת

בצנחנים, גם אני אמור לבצע שירות בלבנון ואם לדנה יש כוחות ניבוי, אז מה עליי לעשות?
אני לא רוצה למות בגיל 21.

תת פרק שלישי:

חורף 1987, אני עדיין לא בן 21. בפעם הראשונה בחיי, אבל לא בפעם האחרונה, בעוד מספר דקות, כף רגלי תדרוך על אדמת לבנון הארורה, הספוגה בדם של כל כך הרבה חיילים, חברים.

אנחנו נוסעים לעבר מוצב הבופור אשר הנו אחד משרשרת המוצבים, שהחזיק צה"ל בדרום לבנון, בין השנים 1985 עד לנסיגה בשנת 2000 בשטח המכונה "רצועת הביטחון", שיצרה חיץ המפריד בין יישובי הצפון בישראל לבין המחבלים השוהים בדרום לבנון ובכך להגן על גבולה הצפוני של מדינת ישראל.

הנוף המלווה אותנו בנסיעה על הכביש הצר והפתלתל על אדמת לבנון, מדהים ביופיו, ההרים המושלגים הנשקפים אלינו מרחוק, משרים תחושה כאילו אנחנו בטויל בשווייץ ולא בדרכנו לאזור לחימה, האווירה בתוך המשאית שמחה ומבודחת, "בדיחות שחורות" נזרקות לאוויר ומסייעות להפגת המתח.

"מעניין כמה מאיתנו יחזרו בארון?" שואל בקול רם, יאיר, בחור חביב, תושב ירושלים ולרגע משתררת דממה במשאית.

"נראה לי, שרק אתה", משיב לו בבדיחות, טל, אחד החיילים היושב בקצה המשאית.

התרגשות ותחושת שליחות עצומה מלווה אותנו ביום הראשון שלנו בלבנון, לאחר חודשים ארוכים של אימונים קשים ומפרכים, אנחנו נלהבים ומשתוקקים, כפי שרק צעירים בני עשרים יכולים להיות, להרוג מחבלי חיזבאללה ארורים, בני מוות, שפצעו והרגו חיילים וגם את אמיר, אחיה של חברתי תמר.

המשאית הצבאית מתאמצת ומטפסת במעלה כביש צר ומשובש ומגיעה לשער הכניסה של מוצב הבופור. דגלי גולני בצבעי ירוק צהוב מתנוססים על עמודי ברזל חלודים ברחבי המוצב הממוקם מתחת למבצר הבופור. בעמדת שער הכניסה, עומד לבדו חייל גולני, שיערו פרוץ, זיפי זקן של מספר ימים מעטרים את לחייו, עיניו כבויות ועצובות.

'סוף סוף אוכל לצאת מהגיהנום הזה ולחזור הביתה' אני משער, שזה מה שהוא חושב לעצמו, כשהוא רואה את המשאית עמוסה בצנחנים, שהגיעו להחליף אותו ואת חבריו, לוחמי גולני, שאמורים לחזור חזרה לישראל.

מספר דקות לאחר מכן, אנחנו יושבים בחדר התדריכים, מולנו עומד, ערן, מפקד מוצב הבופור, קצין גולני בדרגת סרן, מדיו מקומטים, נעליו מאובקות, בעיניים אדומות, מחוסר שינה וקול צרוד הוא מציג לנו את הגזרה. מציין שמות של כפרים לבנונים, מראה לנו את הצירים הראשיים על גבי מפה גדולה, מציג את האיומים והסכנות: פיגועי מטען על הצירים, ירי ממארב, חדירה של מחבלי חזבאללה למוצב וירי תלול מסלול של פצצות מרגמה לתוך המוצב.

"המקום הזה נראה כמו גן עדן אבל הוא בעצם גהינום עליו אדמות" הוא בוחר לסיים את התדריך ומתפנה לענות על מספר שאלות.

"תשמרו על עצמכם, לפני מספר ימים, נהרגו כאן שלושה חיילים, חיילים שלי", הוא אומר לנו וממהר לצאת מחדר התדריכים, אולי אינו רוצה שנבחין, שעיניו אדומות ולא רק מחוסר שינה.

האם אני הולך לסיים את חיי במקום היפה והארור הזה, שכבר גבה חייהם של חיילים רבים ויקרים? אני מהרהר לעצמי, רגע לפני שאני קם ויוצא מחדר התדריכים, עם שאר חבריי.

מספר שבועות מאוחר יותר, אמצע ינואר 1988, קור מקפיא עצמות, גשם טורדני וערפל קל עוטף את מבצר הבופור, עד עכשיו לבנון הייתה טובה אלינו, אף אחד מאיתנו לא נפגע. שעת בוקר מוקדמת, הגשם מתחזק, אנחנו יוצאים משערי המוצב למשימה מבצעית, בחיפוש אחר מחבלי חזבאללה, רוצים להיתקל בהם, להרוג אותם, אבל חוששים, מאחר ואנחנו מודעים למחיר הכבד, שחיילי גולני שילמו מספר שבועות קודם לכן.

ההליכה על השביל הבוצי קשה ומעייפת, אנחנו נושאים על גבינו אמצעי לחימה כבדים, הבוץ הטורדני הנדבק לנעלינו הצבאיות מקשה על הליכתנו ומוסיף קילוגרמים נוספים למשקל שעל גופנו. יוסי כרמיל, מפקד המחלקה שלנו, צועד בראש הכוח, אנחנו סומכים עליו, הולכים אחריו "בעיניים עצומות". אבל בלבנון אסור לעצום עיניים, צריך לאמץ את כל החושים, להיות ערניים, דרוכים, מוכנים לקדם כל סכנה ואם החושים לא מסייעים, אז נעזרים במזל, שבמקום הארור הזה לעיתים הוא ממלא תפקיד חשוב ועד עכשיו הוא הגן עלינו ועשה זאת בהצלחה.

"מטען, מטען", צועק, שי, כשהוא נרגש ומבוהל, צעקתו מתערבבת עם קולות נשימתנו הכבדות ורעש הנעליים הצבאיות הבאות במגע עם הבוץ והשלוליות. דרוכים ומופתעים אנחנו מסתכלים על שי, הוא קופא במקום, אינו זז. יוסי מפקד המחלקה מתקרב אליו, מסתכל על המטען ופוקד עלינו לבצע ירי, כולנו כאחד, משתטחים על הבוץ הרטוב, חסרי המזל מבינו נשכבים בתוך השלוליות, אנחנו יורים לכל עבר, מנסים לאתר, באמצעות כוונות הרובה את מחבלי החיזבאללה, שהניחו את המטען ויתכן ואורבים לנו.

המים הבוציים והקרים, חודרים עמוק מבעד למדים הצבאיים ומתפשטים לאורך הגוף, אני מסתכל על חבריי השוכבים ויורים כמו משוגעים, רעש הירי חזק ומחריש אוזניים, סוף סוף יש לנו אפשרות להרוג מחבלי חיזבאללה, אבל אני מפחד שהם יספיקו להרוג אותנו קודם. לאחר מספר דקות, יוסי פוקד עלינו להפסיק לירות, כנראה שהם הספיקו לברוח הפחדנים, אני חושב לעצמי.

אני מתקרב לשי, העומד ליד יוסי המ"מ, שניהם מביטים בתדהמה במטען החבלה המציץ מבעד לבוץ הרטוב והיה אמור להתפוצץ מתחת לגחון הטנק שמלווה אותנו בנסיעה איטית מאחור ולהרוג את כל ארבעת אנשי צוות הטנק ויתכן גם אותנו.

חיילים נוספים מתקרבים בזהירות ובוחנים את המטען חבלה. "התבאסתם לצאת לפעילות בגלל הגשם, אז תדעו, שהוא זה שחשף את המטען, בזכותו אתם חיים, תגידו לו תודה" אומר לנו יוסי ומחייך.

"חשבתי שזה אני", משיב לו שי ומחייך אף הוא, אנחנו מתקרבים לשי, מחלקים לו צ'פחות על הקסדה ולרגע שוכחים, שאנחנו עומדים סנטימטרים ספורים ליד מטען שיכול להרוג את כלנו. יוסי מפסיק את החגיגה וההתלהבות ומתחיל לנוע בראש הכוח ואנחנו אחריו, מתרחקים ממטען החבלה.

"נחזור לכאן שוב לקראת חשיכה", מעדכן אותנו יוסי, ההתלהבות שאפיינה אותנו מספר רגעים קודם לכן, מתחלפת בתחושת ייאוש קלה, אנחנו מבינים שנצטרך לשכב במשך כל הלילה על אדמה בוצית ורטובה, בקור לבנוני מקפיא. "אולי יהיה לנו מזל לדפוק כמה חיזבאלונים", אומר לנו יוסי ומנסה לעודד אותנו.

לילה חשוך מאוד, הגשם כבר הפסיק לרדת, אבל הרוח הקרה המנשבת על בגדינו הרטובים מקפיאה וגורמת לחוסר תחושה בכפות רגלינו. אנחנו שוכבים במארב סמוך למקום בו איתרנו את מטען החבלה מספר שעות קודם לכן ומנסים לאתר מחבלי חיזבאללה, אשר יתכן ומנסים להניח מטענים נוספים על הציר שבין מוצב הבופור למוצב דלעת.

יוסי זוחל ומתקרב לכל אחד ואחד מאיתנו, לוחש ושואל לשלומנו, מחלק חטיפי אנרגיה ומתדרך כל אחד בנפרד, לאן לצפות ולכן לירות, במידה ונזהה מחבלי חיזבאללה.

קולות של בעלי חיים נשמעים מרחוק בלילה הלבנוני החשוך והשקט, גם הם, כמונו, מנצלים את שעות הלילה והחשיכה למשימות צייד. הקור מקפיא עצמות, הגוף הרועד ללא שליטה, מנסה להפעיל מנגנון חימום פנימי, אבל ללא הצלחה, אני מזיז את אצבעות רגליי הקפואות, מנסה להפשיר אותן ולחמם את שאר גופי.

מה היה קורה לו שי, לא היה מאתר את מטען החבלה? מה היה קורה לו המטען היה מתפוצץ? דנה חזתה, שאיהרג בגיל 21, האם בגללי יהרגו נוספים? אני מהרהר לעצמי בעודי אוחז את הנשק ושוכב על האדמה הקרה אי שם הרחק מביתי במדינה זרה.

חודש ימים לאחר מכן שעת בוקר מוקדמת, מזג האוויר שמשי, אבל הטמפרטורות נמוכות מאוד, אנחנו 12 חיילים בפיקודו של יוסי כרמיל, מפקד המחלקה, יוצאים ממוצב הבופור בהליכה איטית וזהירה, נושאים על גבינו אמצעי לחימה כבדים, גששים בדואים מצטרפים אלינו ומנסים לאתר מטעני חבלה, שיתכן והונחו על הצירים הראשיים, לילה קודם לכן.

ציר ההליכה חוצה את הכפר הלבנוני ארנון, כשאנחנו נכנסים לכפר אנחנו נדרכים, הולכים צמודים לקירות הבתים, אשר מספקים לנו מחסה, מסתכלים על חלונות וגגות הבתים, מנסים לאתר מחבלים, שאולי מנסים לצוד אותנו. שעה לאחר מכן, אנחנו כבר מחוץ לכפר בדרכנו למוצב דלעת.

כשאנחנו מתקרבים למקום בו הוטמן מטען החבלה, חודש ימים קודם לכן, אנחנו נדרכים, בוחנים היטב את שביל העפר, שהספיק להתייבש, מנסים לאתר מטענים נוספים, חוששים, שהפעם המזל לא יאיר לנו פנים. לאחר מספר שעות של הליכה מאומצת, אני מבחין, מבעד לערפל, בדגל ישראל מתנוסס במרכזו של מוצב "דלעת", המחשבה על תה חם מעודדת אותי במקצת, סוף סוף אוכל להוריד מהגב שלי את הציוד הכבד, שלוחץ לי על הכתפיים ואולי גם לאוכל ולנוח קצת.

"לא לזוז, שאף אחד לא יזוז", נשמעת צעקה, כולנו קופאים במקום, מסתכלים אחד על השני, מבולבלים, מנסים להבין את פשר הצעקה, "מוקשים" נשמעת צעקה נוספת. לא יתכן, שוב פעם? "שאף אחד לא יזוז, יישב או ישכב, יש כאן מוקשים, יש כאן מטענים".

עננים אפורים מתחילים לכסות את השמיים הבהירים וגשם קל מתחיל לטפטף, אנחנו עומדים ללא תזוזה. העיניים תרות אחר מחבלי החיזבאללה אבל אנחנו גם מסתכלים האחד על השני. במרחק של מספר מטרים ממני, יוסי מפקד המחלקה, במכשיר הקשר, מבקש כוח חילוץ, דיבורו רגוע, שלו, הוא מסתכל על כל אחד ואחד מאיתנו ושואל לשלומנו, פוקד עלינו לשמור על שיווי משקל, לאחר שמזהה שאנחנו זזים בחוסר נוחות ועלולים לדרוך על מוקש או להפעיל את אחד המטענים.

אני מסתכל על חבריי, העומדים ללא תנועה על הקרקע הרטובה ונזכר במשחק "דג מלוח", אותו שיחקנו בתנועת הנוער ולפתע דמותה של דנה חוזרת אליי למספר שניות.

הציוד הכבד על גבינו, לוחץ ומציק, כל תנועה לא זהירה, עלולה להפעיל מוקש או חלילה, מטען חבלה, שעלול להרוג את כולנו. אבל מה יקרה אם פתאום חלילה, מחבלי החיזבאללה,

שהניחו את המטענים קודם לכן יסתערו לעברינו ואנחנו לא רק ניפגע מכדוריהם, אלא גם מהמוקשים והמטענים אשר מתחת לרגלינו.

המחשבה הזו מזכירה לי אירוע שקרה מספר חודשים קודם לכן, בתאריך 18.4.1987 במרחק של מספר קילומטרים מהמקום שבו אנחנו עומדים. עשרות מחבלים חמושים ברימוני יד, רובים, מקלעים, פצצות נגד טנקים ובחסות ארטילריה, הסתערו רגלית מכון נהר הליטני, לעבר מוצב צה"ל, 'השומריה'.

במשך מספר שעות, בשעות החשיכה, ניהלו עשרים לוחמי צה"ל, קרב פנים אל פנים, בטווח של עשרות מטרים, מול עשרות מחבלים חמושים. בזכות לחימה אמיצה ולא מתפשרת של לוחמים מהפלוגה המסייעת של גדוד 51 מחטיבת גולני ושריונרים מגדוד 53 של חטיבה 188 בהם אחי ניר, הגדול ממני בשנתיים, שגם נפצע קל בקרב, הצליחו הלוחמים במהלך קרב בלימה ארוך ואינטנסיבי להרוג עשרות מחבלים ולסכל את תוכניתם לכבוש את המוצב ולהרוג את הלוחמים.

לאחר דקות ארוכות ומתוחות מאוד, מגיע כוח חילוץ של יחידת חה"ן צנחנים בפיקודו של רוני אלשיך, לשעבר מפכ"ל משטרת ישראל וסגן ראש השירות בעברו, ששנים לאחר האירוע, יהיה מנהלי בשב"כ.

חיילי חה"ן הצנחנים, חלקם מאבטחים אותנו ואחרים נועלים לרגליהם 'סנדלי חבלה' ומתקרבים לכל אחד ואחד מאיתנו, מוסרים לנו סנדלי חבלה ובאמצעותם, בהליכה איטית וזהירה אנחנו יוצאים מהשטח ומגיעים סמוך למקום בו יושב רוני ומנהל את מבצע החילוץ. לאחר כשעה וחצי, אחרון החיילים מחולץ ללא פגע, מהשטח הזרוע במוקשים ומטעני חבלה. אנחנו מגיעים למוצב דלעת, מורידים מעלינו את הציוד הכבד והספוג במים, מחממים את כפות ידינו הקפואות באמצעות תנורי החימום ושותים תה חם, ברקע נשמעים הדי הפיצוצים של המטענים, שהיו אמורים לפגוע בנו, מנוטרלים על ידי יחידת ההנדסה.

לאחר שלושה חודשים ארוכים ומתישים, סוף סוף אנחנו מסיימים את השירות המבצעי בלבנון, דגלי האדום לבן של הצנחנים הוחלפו, שוב, בדגלי צהוב ירוק של גולני, מצב הרוח שלנו מרומם, אנחנו עולים על המשאית הצבאית ומתיישבים על ספסל מתכתי ארוך, מעלינו מתוח ברזנט כחול, המשאית חשופה, אינה ממוגנת, נראית כמו משאית ספארי של מטיילים במדבר יהודה ולא משאית, האמורה להגן על חיילים באזור לחימה.

"תהיו ערניים ומרוכזים", דורש מאיתנו, יוסי מפקד המחלקה, "אנחנו עדיין על אדמת לבנון, נשארנו בחיים לאחר שלושה חודשים, אני לא רוצה שאף אחד מכם ייהרג בשעה האחרונה שלנו כאן בלבנון" הוא מסיים את דבריו ותופס את מקומו. הנסיעה ממוצב הבופור, חזרה

לארץ מפחידה אותי, מחבלי חיזבאללה מסתתרים בשטח, בכפרים, בעיירות, הם רוצים לצוד אותנו, לירות לעברינו ולהרוג אותנו בתוך המשאית, הלא ממוגנת, כשאנחנו יושבים צמודים האחד ליד השני כמו "ברווזים במטווח".

הספסל המתכתי קר ולח, המשאית מזדחלת לאיטה, עוברת במרכזו של הכפר הלבנוני ארנון, אותו חצינו ברגל, עשרות פעמים, בכפר, הנמצא מתחת למוצב הבופור, ישנם אך ורק נשים וילדים, הגברים, פעילי חיזבאללה, ברחו ומתחבאים בכפרים אחרים.

אנחנו חוצים כפרים לבנונים נוספים, מסתכלים דרוכים לעבר החלונות וגגות הבתים, מנסים לאתר קנה של נשק, מטול RPG או כל איום אחר. טיל אחד לעבר המשאית הלא ממוגנת הזו, הורג את כולנו. אם הצלחנו להישאר בחיים לאחר שירות של שלושה חודשים בלבנון, אני מקווה שנצליח לשרוד את השעה האחרונה שלנו במדינה הזו, שגבתה חיים של כל כך הרבה חיילים ישראלים.

ככל שנהג המשאית מגביר את מהירות הנסיעה כך גוברת עוצמת הרוח הקרה המכה בפנים החשופות שלנו, אצבעות רגליי קופאות, אני מתקרב ליאן, היושב לידי, הכתף שלי, הנוגעת בכתף שלו, מחממת אותי במקצת, אבל בעיקר, נוסכת בי ביטחון. במרחק של כמה מאות מטרים, אני כבר רואה את גדר המערכת המפרידה בין ישראל ללבנון, אנחנו נכנסים דרך שער הכניסה, זהו, יצאנו מלבנון, אנחנו בארץ, קולות צהלה נשמעות מכל עבר. "אמא חזרתי הביתה ולא בארון", נשמעת צעקה של אחד החיילים בתוך המשאית. עשיתי את זה, נשארתי בחיים, דנה כנראה שוב טעתה.

כשלושים שנה לאחר מכן, בשנת 2021, יחד עם חבריי, זכיתי לקבל את אות השירות בלבנון. יהי זכרם של החיילים והמפקדים האמיצים, שנפלו על אדמת לבנון, ברוך.

תת פרק רביעי:

אוקטובר 1988 אני מפקד כיתה בפלוגת מאי 1988 גדוד 890 בחטיבת הצנחנים, שעת לילה מאוחרת, טור ארוך של טירוני צנחנים, פוסע לאיטו במסע כומתה, כולנו כבר עייפים ורצוצים, לאחר שגמענו כבר עשרות קילומטרים, צועדים לכוון ירושלים, בעוד מספר שעות אנחנו אמורים להגיע לרחבת גבעת התחמושת ולהעניק לחיילים שלנו את הכומתה הכול כך נכספת, הכומתה האדומה.

לפתע, במרחק של כמה עשרות מטרים מולנו, אורות מסנוורים של רכב נע במהירות לעברנו, הרכב חולף במהירות סמוך לחיילים בראש הטור וממשיך בנסיעה לכיווני, אני קופץ הצידה, הרכב, צבעו אדום, חולף מספר סנטימטרים ממני ושניה לאחר מכן, נשמעת חבטה עזה.

את רעשי צעדי החיילים וקולות נשימותיהם הכבדות, בלילה החשוך, מחליפות צעקות רמות של כאב המפרות את השקט. בנשקים שלופים, קובי, אלוש ואנוכי, רצים אל הרכב הפוגע, מסוג פיאט 127 מהרכב יוצא, מבוהל והיסטרי, איש נמוך קומה, מזוקן, כבן 40 הוא מרים את ידיו "אני נהג אגד אני נהג אגד", הוא צועק לעברינו, רגע לפני שאנחנו יורים בו, מאחר וחשבנו שהאיש מפגע.

מתחת לרכב הדורס, שפנסיו עדיין דולקים, שוכבים פצועים ונאנקים מכאב, מספר חיילים, אחרים מוטלים פצועים בצידי הכביש, אנחנו מרימים את הרכב ומחלצים את החיילים השוכבים מתחת לגלגלי הרכב. החובשים, חלקם, חיילים צעירים, שלפני מספר שבועות סיימו קורס חובשים, מטפלים בקור רוח בחיילים הפצועים, בחברים שלהם, עד הגעתם של האמבולנסים לזירה.

רעש הסירנה של האמבולנס האחרון, אשר בדרכו במהירות לבית החולים, נבלע בחשיכה, אחרון החיילים כבר פונה. בצידי הכביש, אנחנו עומדים עייפים ומבולבלים, אבל בעיקר דואגים לשלום החיילים הפצועים, מקווים ומתפללים לשלומם. לעייפות והתשישות, לאחר הליכה מאומצת של 60 קילומטרים, מצטרף כעת מצב רוח עגום.

לסיום המסע נותרו 30 קילומטרים מפרכים. הקור, העייפות, החשיכה והדאגה לחברים, פוגעים במצב הרוח ובמוטיבציה של הטירונים העומדים האחד ליד השני, עייפים, מזיעים והמומים.

"אנחנו צנחנים וצנחנים לא מוותרים לעצמם", אומר לנו, גיל, מפקד הפלוגה, בתדריך קצר של אנשי הסגל. "תגייסו את כל יכולות הפיקוד והמנהיגות שלכם, את המסע הזה אנחנו מסיימים על הרגליים", הוא מפציר בנו.

מספר שעות לאחר מכן, על מגרש המסדרים בגבעת התחמושת בירושלים, עומדים, עייפים, רצוצים, מזיעים, אבל בעיקר שמחים וגאים, צנחנים צעירים, שזוכים לקבל את הכומתה אדומה, בתוספת של חבטה חזקה בכתף. הבשורה המגיעה מבית החולים, שאף אחד מהחיילים לא נהרג בתאונה, מעודדת אותנו מאוד.

תת פרק חמישי:

אני מסיים שירות של חצי שנה כמפקד כיתה בצנחנים, אני כמעט בן 20, "גש למשרדו של מפקד הגדוד", מורה לי גיל, מפקד הפלוגה, אני נכנס לחדר, מצדיע.

"אני רוצה שתצא לקורס קצינים", אומר, אבל בעצם, פוקד עליי בני גנץ. הניסיון הקצר שלי, כמפקד על חיילים, גרם לי לרצות להמשיך במסלול הפיקוד, אבל המחשבה, שבמידה ואצא לקורס קצינים, אצטרך להאריך את השירות הצבאי שלי ואשתחרר לאחר גיל 21 גורמת לי להתלבטות. האם עליי למלא אחר דרישתו של מפקד הגדוד, או לסרב ולהשתחרר לאחר שירות של שלוש שנים.

נובמבר 1988 אני מתחיל קורס קציני חי"ר בבה"ד 1, חודש ימים בלבד מתחילת הקורס, שוב אני פוגש את השכול, שניים מחברי לקורס, נהרגים באופן טרגי, יום אחר יום.

14.12.1988 אימון בגבעות נפחא בדרום הארץ, עופר סטרינסקי חייל מחטיבת גבעתי, צוער בקורס קצינים, חבר למחלקה שלי, צעיר נעים הליכות, חביב מאוד, צנוע, טוב לב. זה עתה, סיימנו את האימון המפרך, על אחת הגבעות הטרשיות, אנחנו יושבים מזיעים, מסדירים נשימה, מתאוששים מהאימון הקשה. לפתע, עופר מתמוטט על הקרקע, מאבד הכרה, אנחנו רצים אליו, הוא שוכב על גבו ללא תנועה, אנחנו קוראים בשמו, מנסים להעיר אותו, אבל הוא אינו מגיב, החובשים, אף הם צוערים בקורס, מגיעים אליו בריצה, מבצעים החייאה, במשך שעות ארוכות, הם נלחמים על חייו.

גם כשהיה ברור שעופר לא מחזיק מעמד, שהוא כבר לא בן החיים, הם לא ויתרו עליו, נלחמו כמו אריות להציל את חייו, אבל עופר לא שרד ואנחנו, חיילים צעירים, חבריו למחלקה, מסתכלים על גופו הדומם, עצובים וחסרי אונים.

יום למחרת, 15.12.1988 שעות אחר הצהריים, עצובים והמומים אנחנו חוזרים חזרה מהלווייתו של עופר. במסדרון המוביל לחדר שלי, פונה אליי, צוער מקורס אחר, אותו לא הכרתי.

"שמעתי שאחד הצוערים שלכם נהרג", הוא אומר לי, "כן, כרגע חזרנו מההלוויה שלו", אני משיב לו בחוסר סבלנות וממשיך ללכת.

"עוד אחד נהרג", הוא אומר לי, כשהוא משתרך אחריי. כך קיבלתי את ההודעה על מותו של שמואל (מוקי) גורן ז"ל חייל מחטיבת הנח"ל, צוער בקורס קצינים ממחלקה 4, שנהרג במהלך אימון לוחמה בשטח בנוי בדיוק באותה השעה, שאנחנו קברנו את חברינו עופר ז"ל.

דברים לזכרו של עופר, כפי שנרשמו בספר סיום קורס הקצינים, על ידי אחד מחבריו:

"מכוח ההרגל אנחנו עדיין רצים לחדר שלו לספר לו איזו חוויה חדשה להציב אותו כסמל בתרגיל. גם בזמן הקצר, שהיה איתנו הספקנו להבין, שאם מחפשים מישהו, שאפשר לסמוך עליו, אז עופר הוא הכתובת. קשה לחשוב על יום שלישי ברחבת המסדרים להסתכל ימינה ושמאלה ולא למצוא את עופר שם. ביחד הגענו לקורס הקצינים היישר מקורס מפקדי כיתות, קצת חוששים, לא מוכנים אבל עם חלומות גדולים על מה יקרה, שנחזור לחטיבה ואיזה שינויים נעשה. חלומות שהגיעו לסופם בתשעים דקות שנמשכו כמו נצח בערוץ הנחל בנפחא. לנו החברים נשארה הצוואה להגשים את חלומנו, להתפזר לארבע רוחות השמים ולחנך לערכים דור חדש של חיילים, דוגמת אלו שעופר חי לפיהם. קשה לתמצת את עופר לכמה משפטים בספר ולהשלות את עצמנו, שקלטנו את כל התמונה, אני מקווה שבשורות אלו, לא חטאתי לאף אחד, דמותו איתנו תמיד".

במכתב תנחומים למשפחה כתב מפקדו של עופר, בין השאר: "עופר היה אהוב ומקובל על חבריו והצדיק את האחריות שהוטלה עליו כמפקד בצה"ל. עופר ראה את עצמו כמפקד והבין את גודל המעשה ואת הנטל העצום שהיה מוכן לשאת על כתפיו. בעצם דרכו זו נפל, תוך כדי רצונו להוכיח את יכולתו ואת כושרו לעמוד בלחצים פיסיים ונפשיים כהכנה לתפקיד".

דברים לזכרו של מוקי כפי שנרשמו בספר סיום קורס הקצינים על ידי אחד מחבריו.

"אני בוהה מול הדף, מגשש אחרי המילים המתאימות. איך, איך לכתוב עליך מוקי בלשון עבר, בלשון היה...פשוט לא יוצא לי...נדמה לי שרק אתמול היינו יחד בקן עם חולצות כחולות ושרוך אדום ועכשיו אתה פשוט איננו...לפעמים, לרגע, נדמה לי שכלום לא קרה והכול כרגיל, אבל מיד חוזרת לתודעה המציאות הכואבת..."

תת פרק שישי:

מספר ימים לפני סיום קורס הקצינים, השעה כמעט חצות, "יום טוב סמיה, מפקד חטיבת גבעתי, רוצה לשוחח אתך", אומר לי אילן סרדל, מפקדי בקורס הקצינים. בני גנץ, מפקד הגדוד, הבטיח לי, שבמידה ואסיים את הקורס בציון טוב, אחזור להיות מפקד מחלקה בצנחנים, איני מוכן בשום פנים ואופן לעבור לחטיבה הסגולה, אני אומר לאילן.

"אז תגיד את זה למח"ט גבעתי"

הבטחות לחוד ומעשים לחוד, בסיומו של קורס הקצינים, מפקד חטיבת גבעתי, יום טוב סמיה, לימים ד"ר ואלוף פיקוד דרום, מציב אותי, יחד עם עוד חמישה צנחנים, קצינים צעירים בחטיבת גבעתי.

10 אוגוסט 1989 יום רביעי, אני בן 21, מפקד מחלקה בגדוד צבר, חטיבת גבעתי, מחכה בקוצר רוח לסיומו של היום, אם אעבור את גיל 21 הנבואה של דנה, כנראה לא תתממש, אבל יתכן והיא טענתה במספר ימים.

מספר חודשים לאחר מכן, אנחנו מסיימים שבוע ארוך ואינטנסיבי של אימוני שדאות ותרגילים באש חיה. יום חמישי, של אותו שבוע, שעת לילה מאוחרת, אני מוביל את המחלקה במסע רגלי ארוך ומתיש. לפנות בוקר, אנחנו מסיימים את המסע עייפים, תשושים, אך מעודדים מאחר ולמחרת בבוקר אנחנו יוצאים לחופשת יום כיפור, המחלקה שלי, מחלקת בני ישיבות, חיילים דתיים.

למחרת בבוקר, החיילים שלי לבושים במדי א', מוכנים ל"מסדר יציאה", מתרגשים לקראת היציאה לחופשת החג.

כשאני נכנס לאוהל הם קמים ומצדיעים, אני מסתכל עליהם, מדיהם נקיים ומגוהצים, על ראשם כיפות בצבעים שונים, העיניים שלהם אדומות מחוסר שינה ועייפות, הם מתוחים, מודאגים, שאעניש אותם ואבטל להם את חופשת יום הכיפור בשל עבירות שעשו במהלך השבוע החולף, מפחדים, שיאלצו לוותר על קיום מצוות הצום במחיצת משפחתם, באחד המועדים המקודשים ביותר ביהדות, יום כיפור.

"אביעד קום", אני מורה לחייל הראשון, הוא נעמד מתוח ומסתכל עליי, הוא כבר יודע מה אני מתכוון לומר לו, "נרדמת במהלך השמירה, שברת שמירה, אתה נשאר שבת, שב", אביעד מתיישב חזרה במקומו, פניו נפולות ועצובות.

"משה קום, גם אתה שברת שמירה, יש לך שבת, שב".

"ניר קום, שברת שמירה, יש לך שבת, שב".

"שאול קום, שברת שמירה, יש לך שבת, שב".

"דוד קום, עשית עבירת בטיחות חמורה, יש לך שבת, שב".

"אריאל קום, עשית עבירת בטיחות חמורה, יש לך שבת, שב".

"אביאל קום, עשית עבירת בטיחות חמורה, יש לך שבת, שב".

"עדיאל קום, הפקרת נשק, יש לך שבת, שב".

"גד קום, הפקרת נשק, יש לך שבת, שב".

אני מסיים את השיחה ויוצא החוצה. באוהל דממה מוחלטת, החיילים שנענשו, נשארים לשבת במקומם, המומים עצובים מאוד, שאר החיילים, נשארים איתם, מנסים לנחמם.

אט אט, חיילי המחלקה יוצאים מהאוהל לכיוון רחבת המסדרים, על פי שפת גופם, ניתן להבחין בנקל, מי בדרכו לחופשת יום כיפור ומי יאלץ לצום בבסיס הצבאי, איי שם בדרום הארץ הרחק מביתו ובני משפחתו.

אני הולך לעשות עכשיו מעשה שהחיילים שלנו לא ישכחו כל חייהם", אני אומר לדן, תושב העיר כרמיאל, אחד ממפקדי הכיתות שלי, צעיר חייכן וחיובי, שהערכתי ומאוד חיבבתי.

כנס אותם שוב באוהל, אני מבקש ממנו.

"מה אתה מתכוון לעשות?" דן שואל בסקרנות.

אתה תגלה בעוד מספר דקות, אני משיב מחייך אליו.

כשאני נכנס שוב לאוהל, אני סורק את החיילים היושבים מולי, מבטיהם עצובים מאוד. "אביעד קום", אני פונה לחייל הראשון שנענש על ידי, אביעד קם ממקומו באיטיות ומסתכל עליי בפנים עצובות.

"אני רוצה, שתספר לנו, בקצרה, על יום כיפור", אביעד, ממלא אחר בקשתי ו"מרביץ תורה" בכמה משפטים.

מחר ערב יום כיפור, אז החלטתי לבטל לכולכם את העונשים, אני רוצה שאת מצוות הצום תעשו יחד עם בני משפחתכם, אני אומר להם.

דממה.. החיילים מסתכלים האחד על השני, אינם מאמינים.

כל העונשים שלכם מבוטלים, תמהרו, בעוד מספר דקות האוטובוסים יוצאים, שיהיה לכם צום קל, אני מברך אותם ויוצא מהאוהל. אחריי, מופתע מאוד יוצא דן.

אני נעמד מספר מטרים מחוץ לאוהל, שומע בהנאה את קולות וצעקות השמחה הבוקעים מתוך האוהל, החיילים יוצאים מהאוהל מחייכים, מאושרים מחובקים, לוקחים עמם את התיקים הגדולים והכבדים שלהם ורצים לכוון האוטובוסים.

בעוד מספר שעות, המחלקה שלך צריכה להיות ברמת הגולן, מעדכן אותי שמוליק גופר, מפקד הפלוגה שלי, מיד לאחר שחזרנו מחופשת יום כיפור.

"מחר בבוקר, עליך לבצע תרגיל ראווה עבור תורמים מקנדה", הוא מספר לי.

למחרת היום, השעה 0800 בבוקר, שטחי אש ברמת הגולן, תרגיל באש חיה, תרגול פריצת גדר והסתערות, תרגול פשוטה, שעשינו כבר כמה וכמה פעמים. דן, עושה את דרכו לכון גבעה שלטת יחד עם עוד מספר חיילים, הסוחבים עמם כלי נשק כבדים ותחמושת, הם אמורים לחפות באש ועשן על ההסתערות שלי ושל מספר חיילי חוד, בתוך ערוץ הנחל מתחת לגבעה בה הם ממוקמים.

מספר דקות לאחר מכן, באמצעות מכשיר הקשר, אני נותן לדן 'פקודת ירי', קולות ירי ורעשי פיצוצים של פצצות מרגמה חזקים, קורעים את השלווה והשקט בשטח האש ברמת הגולן, הכדורים שנורים על ידי החיילים, בפיקודו של דן, שורקים ממש לידינו, אני סומך על דן שהכדורים לא יפגעו בנו, אני בטוח, שהוא יודע לכוון את הירי של החיילים לעבר מטרות הקרטון המוצבות מספר עשרות מטרים לפנינו.

בחסות מיסוך העשן, אני מסתער בראש חיילי, יורים לעבר מטרות הקרטון, שמדמות חיילי אויב, נתזים עפים לכל עבר, כתוצאה מפגיעת הקליעים באבנים הנמצאות סמוך למטרות, כשאנחנו מתקרבים למטרות הקרטון, אנחנו מחוררים אותם מטווח אפס.

"גיא סוף תרגיל, היה תרגיל טוב מאוד", מודיע לי ברשת הקשר, אל"מ יום טוב סמיה, מפקד חטיבת גבעתי, הוא משתמש בשמי הפרטי, דבר אשר לא מקובל בנוהל דיבור תקין ברשת הקשר ואינו יודע, מה באמת, כמעט וקרה במהלך התרגיל.

על אבן בזלת גדולה, דן יושב לבדו, במרחק של מספר מטרים ממנו, שרועים עייפים החיילים שהיו עימו. אני מתקרב אליו, מחייך ומספר לו על המחמאה של מפקד החטיבה, דן לא מגיב, לא מחייך, הבחור הפעלתן, החייכן והתזזיתי, יושב קפוא ואינו אומר מאום.

הכול בסדר? אני שואל והוא לא משיב, אוחז את ראשו בשתי ידיו, מסתכל כלפי מטה ונמנע מקשר עין איתי, אני מתקרב אליו ומניח את ידי על כתפו.

מה קרה לך?

"כמעט הרגתי אותך" הוא אומר לי ומסתכל עליי במבט מבוהל כששתי עיניו אדומות.

מה?

"ראיתי את הכוונת שלי על הקסדה שלך, בדיוק כשיצאת מהעשן הסמיך במהלך ההסתערות, ראיתי את הנקודה האדומה על הראש שלך". על נשקו של דן, הייתה כוונת לייזר מיוחדת, שקיבל מאביו, מהנדס ברפא"ל, שהיה ממתכנני הכוונת, שמספר שנים לאחר מכן תיכנס לשימוש חיילי צה"ל.

אז טוב שלא לחצת על ההדק, אני אומר לו בחיור.

"אני כן לחצתי", הוא אומר לי כשידי רועדות, אבל הכדור לא יצא...

תת פרק שביעי:

שנה לאחר מכן, אני סגן מפקד פלוגה, כבר בן 22, שוב אני בלבנון, סיורי שטח, מארבים ליליים ומשימות נוספות, העבודה סביב השעון, העיניים אדומות מחוסר שינה. השעה קצת אחרי חצות, ברשת הקשר, דווח על חוליית מחבלים הנעה לכיוון גדר המערכת, בדרכה לישראל, אני רץ למגורי הגששים, מנסה להעיר את טלאל, צעיר בדואי מאחד הכפרים בצפון הארץ, אני טופח על כתפו, מנער אותו, כשהוא מתעורר, אני מאיץ בו להצטרף אליי במהירות.

האיש, שזה עתה התעורר משנתו, כלל לא נלהב להצטרף אליי, הוא יוצא באיטיות מרגיזה ממיטתו, מתלבש ולוקח את הנשק האישי שלו, אני נוהג במהירות בג'יפ הצבאי לכוון המיקום בו קיים חשד שנמצאים המחבלים, יחד איתי בג'יפ אילן החובש הפלוגתי וטלאל, הגשש היושב לימיני.

אנחנו נוסעים במהירות בירידה תלולה המובילה מהמוצב לשער ברזל נעול, אני יורד מהג'יפ כדי לפתוח את השער, אבל שוכח להרים את בלם היד, הג'יפ שועט קדימה, פורץ את שער הברזל ונמצא במרחק של מטרים בודדים לפני סף תהום, אני רץ במהירות אחרי הג'יפ, שומע את צעקותיהם המבוהלות של אילן וטלאל, הם מבינים שבעוד מספר שניות הם הולכים לאבד את חייהם, לא בקרב כנגד מחבלים, אלא עמוק בתוך תהום לבנונית, בלילה קר וחשוך וכל זאת בשל טמטום וחוסר אחריות שלי.

מבועת ומבוהל, אני מצליח להגיע חזרה לג'יפ, קופץ פנימה באמצעות פלג גופי העליון, כמו שחיין הקופץ קפיצת ראש לבריכה אולימפית, אני ממשש ומנסה לאתר את בלם היד, בתוך הג'יפ החשוך, כדי לעצור את הג'יפ המחורבן הזה, אבל, דווקא עכשיו, שבריר שנייה, לפני שחינו עומדים להסתיים, אני לא מצליח לעשות פעולה פשוטה, שעשיתי כבר עשרות פעמים קודם לכן, לא מוצא את בלם היד.

שניות אחדות, אולי אפילו פחות, לפני שאנחנו צוללים לתהום העמוקה ומוצאים את מותנו בתוך קופסת פח קטנה ומעוכה, לשבריר שנייה, כאילו כמו בהילוך איטי, אני רואה לנגד עיני את דנה, כשהגלגלים הקדמיים, כמעט ונוגעים בקצה המצוק, כף ידי הימנית חשה במוט ברזל דק וקר, אני אווז בו בחוזקה, מושך בו לאחור ועוצר את הג'יפ.

כשהג'יפ נעצר, הדמות של דנה נעלמת, כלא הייתה, שוב ניצלת, שוב ניצחתי אותה, היא שוב טעתה, אבל אולי זה הפרומו לפני הדבר האמיתי, אני חושב לעצמי ומתפנה להרגיע את אילן, טלאל ואת עצמי.

תת פרק שמיני:

השירות ברצועת עזה לא דומה כלל לשירות מבצעי בכל מקום אחר, לא בלבנון ואפילו לא בגדה המערבית. את רצועת עזה אני מכיר, טוב יותר מעיר מגוריי, לאורך השנים, שירתתי, כחייל ומפקד, בתוך העיר עצמה ובכפרים והעיירות סביבה.

אנחנו כבר מספר שבועות בתעסוקה מבצעית בעזה, השליכו עלינו אבנים, מקררים ישנים, בלוקים, ברזלים ומה לא בעצם. במהלך היום אנחנו מבצעים, מחסומים, סיורים רגליים, שמירות, סיורים רכובים ובשעות הלילה המאוחרות, מצטרפים לרכז השב"כ ומבצעים עימו מעצרים של מחבלים.

שעות הצהריים, מזג אוויר בהיר, נעים ואביבי, אני בנסיעה, יחד עם עוד שני חיילים, ממטה האוגדה במרכז העיר עזה, חזרה למוצב שלנו בצפון הרצועה, ברשת הקשר צעקות והיסטריה, מהדיווחים ברשת הקשר, אני מצליח להבין, שישנם רעולי פנים חמושים הנמצאים באזור השוק ברחוב תלאתין במרכז עזה, לא רחוק מהמקום בו אנחנו נמצאים. ברשת הקשר, קצינת המבצעים מכוונת אותי למקום האחרון בו נצפו רעולי הפנים החמושים.

רוכלים פלסטינים המכריזים בקולי קולות על מרכולתם, עומדים מאחורי דוכני הירקות והפירות שלהם, פלסטינים מקומיים, עוברים בין הדוכנים, בוחנים את הסחורה הטרייה, מנהלים משא ומתן עם הרוכלים ומנסים להשיג לעצמם מחיר טוב יותר, כשאני מתקרב עם הג'יפ הצבאי לשוק, הקונים מסתכלים עלינו ומפסיקים את מלאכת הקניה, למורת רוחם של הרוכלים.

לפתע, בזווית העין, תנועה מהירה וחשודה, תופסת את תשומת לבי, בחור צעיר, רעול פנים, פניו מכוסות במסכת סקי שחורה, מבנה גופו רחב ושרירי, לבוש בבגדים שחורים מכף רגל עד ראש, מגיח במהירות מאחורי אחד מדוכני הירקות, רץ ונעלם בתוך אחת הסמטאות הצרות המתחברות לשוק.

ללא מחשבה, ללא שיקול דעת, אני עוצר, נותן הוראה לחיילים לאבטח את הג'יפ ורץ לתוך הסמטה אליה חמק הצעיר. ריח חזק של בויב הזורם במרכז הסמטה הצרה, עולה באפי. משני צידי הסמטה, בתי פח קטנים, בקצה הסמטה רחבת עפר גדולה, אליה מתנקזות סמטאות נוספות.

אני עומד במרכז הרחבה, מתנשף, מסדיר נשימה, מנסה לאתר את רעול הפנים, אבל ללא הצלחה, מסתכל סביב ומבין שאני נמצא לבדי, במרכז שכונה עוינת במרכז העיר עזה. אירוע דומה יקרה לי גם בשירותי כחניך רכזים בהכשרה שלי בשירות הביטחון הכללי בעוד מספר שנים.

רגע לפני שאני מתייאש וחוזר חזרה לשני החיילים, אותם השארתי לבדם ליד שוק הומה אדם במרכז העיר עזה, אני מבחין בבית אבן קטן, עם תריסי ברזל בצבע כחול הממוקם בקצה הצפוני של רחבת העפר. אני מתקדם בזהירות לכוון המבנה ומקיף אותו מימין, בפינת הבית, צמוד לקיר עומד ומסתתר רעול הפנים, מבעד למסכה מציצות שתי עיניים שחורות וגדולות, מעליהן שתי גבות עבות מחוברות, שעגלי זיעה יורדות מהן.

אני מסתכל עליו, הוא מסתכל עליי חזרה ואינו זז ממקומו, הצעיר נושם נשימות כבדות, מתנשף ממאמץ הריצה ואינו זז ממקומו, אני מכוון את נשקי לעברו ומבקש ממנו להתלוות אליי, אבל הוא אינו מגיב, אינו אומר דבר וגם לא זז ממקומו. אני מתקרב אליו, אווז בחולצתו ומושך אותו אחריי, להפתעתי הרבה, הבחור החזק והשרירי הזה, לא מגלה התנגדות ומתקדם עימי לכיוון מרכז הרחבה.

כשאני במרכז רחבת העפר, אני מרים את ראשי ומחפש את הסמטה ממנה הגעתי, כל הסמטאות נראות לי אותו הדבר. מבין הסמטאות מגיחים ומתקדמים לעברי עשרות פלסטינים, שעד לפני מספר דקות, היו עסוקים בחיי היום יום שלהם. הם מסתכלים בהשתאות על קצין ישראלי העומד לבדו, במרכז העיר עזה ומנסה לגרור אחריו רעול פנים.

שריקות רמות נשמעות מכל עבר, עשרות אנשים מסתכלים עליי מחלונות וגגות הבתים, אחרים, יוצאים מהסמטאות ומתחילים להתקבץ מסביב לרחבת העפר במרחק של מטרים בודדים ממני.

האדרנלין מציף אותי מבפנים והזיעה מרטיבה אותי מבחוץ, רעול הפנים, שעד לפני רגע פחד ממני ולא גילה התנגדות, מקבל ביטחון מנוכחות האנשים, הוא מסרב להתלוות עימי ונועץ את רגליו עמוק בקרקע היבשה של רחבת העפר.

צעקות וקללות מכל עבר, עשרות אנשים זורקים לעברי אבנים, ברזלים ומכל הבא ליד. הימצאותו של הצעיר הפלסטיני, הצמוד אליי, לא מונעת מהם לנסות לפגוע בי ולסכן גם אותו. המבט שלי נע בין איתור אחר דרך המילוט, לבין ההתחמקות מאבנים ושאר חפצים הנזרקים אליי.

אני מנסה לאתר את האנשים המתקרבים אליי ועלולים לסכן אותי, לפגוע בי, לדקור אותי, אולי גם לנסות ולחטוף אותי. כשאני מרים את הנשק ומכוון לעברם, הם נרתעים ונעמדים

במקומם, אבל כשהם מבינים, שאני רק מאיים ולא יורה, הם אוזרים אומץ וממשיכים להתקדם לעברי.

לאחר שניות ארוכות ומפחידות, אני מזהה את הסמטה ממנה הגעתי לאותה רחבת העפר שעד לפני מספר דקות הייתה ריקה מאדם, אני אווז בחוזקה בחולצתו של רעול הפנים ובאיומי נשק גורר אותו אחריי, כשאני מגיע עימו לקצה רחבת העפר, סמוך לכניסה לסמטה, הוא נעצר במקומו ומסרב להתלוות אליי.

שלושה פלסטינים צעירים מתקרבים אליי, הם אווזים אבנים בידיהם, אני מרים את הנשק ויורה מספר יריות סמוך לרגליהם, השלושה נבהלים, קופאים במקומם ומשמיטים את האבנים מידיהם, רעול הפנים, הצמוד אליי, נבהל אף הוא, מרים את ידיו ומבקש ממני לא לירות בו.

'בידי אטוחק' (אני אירה בך) אני אומר לו, כשאני מחזק את אחיזתי בחולצתו, להפתעתי, הוא לא מתנגד, הוא מבועת, משוכנע, שאממש את האיום שלי, אני מושך אותו אחריי ואנחנו רצים בתוך הסמטה הצרה, חולפים על פני אנשים מופתעים, אשר זזים הצידה כשאנחנו חולפים צמוד אליהם בסמטה הצרה.

אני מסתכל לאחור ומזהה את שלושת הצעירים הפלסטינים רצים אחריי, מקללים וזורקים אבנים, הם נעצרים כשהם מבחינים בשני החיילים שלי העומדים ליד הג'יפ.

אני מעביר לידיהם את רעול הפנים, הם אווזקים אותו ומכניסים אותו לג'יפ ואנחנו מתרחקים במהירות מהשוק.

"אתה לא נורמלי"

למה?

"כל הגזרה על הרגליים, לאחר מספר דקות, שראינו שאתה לא חוזר, הודענו שנעלמת וכוחות רבים הוקפצו כדי לחפש אותך".

תת פרק תשיעי- אבשלום

שנת 1991 אבשלום אורן, קצין צעיר, חביב מאוד, חברותי, בעל חיוך ביישני, מפקד מחלקה בגדוד שקד, חטיבת גבעתי, מוביל את חייליו, עמוק בתוך הסמטאות הצרות במחנה הפליטים שאטי, בצפון רצועת עזה, בניסיון לאתר חוליית מחבלים.

החיילים נעים בין מבנים קטנים, רעועים, הבנויים מפח חלוד ובלוקים קטנים. על הקירות הצבועים בלבן, ציורי גרפיטי, של פלסטינים האוחזים בנשקים וכתב יד בשפה הערבית, המכיל משפטי הסתה, שטנה ושנאה כנגד החיילים ונגד המרגלים הפלסטינים, המשתפים פעולה עם השב"כ.

אלפי משפחות פלסטיניות מתגוררות במחנה הפליטים, הנחשב לאחד ממחנות הפליטים הנודעים לשמצה. הפרות סדר אלימות, זריקות אבנים, בקבוקי תבערה, ניסיונות דקירה, פיגועי דריסה וירי, הם פעולות שבשגרה.

הנוכחות של אבשלום וחייליו בתוך מחנה הפליטים, גוררת אחריה שריקות חזקות מכל עבר, שמטרתן להזהיר את המחבלים המבוקשים, מנוכחות החיילים וגם קוראת לצעירי המחנה להגיע, להתעמת ולפגוע באבשלום וחייליו.

לפנות ערב, שעה אחת לפני חשיכה, מספר דקות לפני שהם מסיימים את הסיור הרגלי, עשרות פלסטינים צעירים, אורבים להם באחת הסמטאות ומיידים לעברם אבנים, ברזלים ובקבוקי תבערה.

אבשלום המנסה להגן על חייליו, פוקד עליהם לתפוס מחסה ליד אחד המבנים במחנה, אבל הצעירים הפלסטינים, המכירים היטב את המקום בו נולדו וגדלו, מגיחים בכל פעם ממקום אחר ופוגעים בחיילים.

אבשלום מארגן את חייליו, ליציאה מהירה מהסמטה, הם נמצאים בסכנת חיים, אבל בוחרים לא לירות לעבר הצעירים הפלסטינים.

כשהם נחלצים מהסמטה הצרה, אבשלום נחרד לגלות, ששניים מחייליו נעדרים, הוא מבין, שאם לא יחזור לסמטה ויחלץ אותם במהרה, הם לא ישרדו לבדם, כשהם מוקפים בעשרות פלסטינים צמאי דם, המחפשים לבצע בהם לינץ.

הדיווח אודות ההיעדרות של שניים מחייליו, בתוך מחנה הפליטים, תופס אותי, כמפקד פלוגה בגדוד צבר, במהלך התארגנות לפעילות מבצעית אחרת, בתוך מוצב, הנמצא כמה מאות מטרים מהמקום, בו נלחם אבשלום, בחירוף נפש, להגן על חייו וחי חייליו.

תוך דקות ספורות, אני כבר יושב בתוך הג'יפ הצבאי, לשמאלי, יוסי, נהג הג'יפ, מילואימניק, בחור צעיר ואנרגטי, תושב העיר פתח תקווה. מאחור יושב דני החובש הפלוגתי.

סע הכי מהר שאתה יכול, אני מורה ליוסי.

"לאן?"

למחנה הפליטים שאטי.

"מהיכן תרצה שניכנס למחנה?" שואל אותי יוסי.

אני לא יודע פשוט סע לתוך לב מחנה הפליטים.

"חל איסור על כניסה של רכב בודד לתוך מחנה הפליטים", מציין בפני יוסי.

אני יודע, אבל אני לא מתכוון לחכות לאישור וגם לא מתכוון לחכות לרכב נוסף, סע.

ברשת הקשר, מהומה והיסטריה, מפקד הגדוד, פורץ לרשת הקשר, 'אחד כלנית' האם שומע עבור? הוא פונה לאבשלום, אבל לא זוכה למענה.

מפקדים נוספים, מנסים אף הם להשיג את אבשלום, אבל ללא הצלחה.

"כאן אחד של כלנית", לאחר מספר דקות מורטות עצבים, נשמע לראשונה קולו של אבשלום. ברקע צעקות, שריקות רמות, אבשלום נשמע מתוח, דרוך, מתנשף.

"כאן קודקוד, אנחנו בדרך אליך, תחזיק מעמד" פונה אליו מפקד הגדוד.

"היכן בדיוק אתה נמצא?" שואל אותו מפקד הגדוד, אבל לא זוכה למענה.

"אחד של כלנית" כאן "קודקוד שובל" "האם שומע עבור?" גם אני מנסה את מזלי, אבל ללא הצלחה.

יוסי, הנהג מסתכל עליי, אני מסתכל עליו חזרה, שנינו לא אומרים דבר, אבל מבינים שחיייהם בסכנה.

"קודקוד שובל כאן שלוש של שובל עבור" קורא לי ברשת הקשר, רועי מפקד מחלקה שלוש.

"אני מוכן וממתין לפקודות, עבור"

אין פקודות ואין הנחיות, סע מיד לתוך מחנה הפליטים, תאזין לרשת הקשר ותנסה לאתר את 'אחד כלנית'. אתה עומד לחוות הפרות סדר אלימות ומסוכנות כפי שמעולם לא חווית, אני אומר לו.

תוך דקות ספורות, אנחנו כבר במרכז מחנה הפליטים.

"לאן לנסוע?" שואל אותי יוסי.

הלואי וידעתי, פשוט 'תגהץ' את מחנה הפליטים, אני מורה לו. מאחור, דני החובש הפלוגתי, מכווץ מפחד, אוחז את נשקו בחוזקה ומביט מחוץ לחלונות הג'יפ.

פלסטינים רבים, מתגודדים בתוך הסמטאות והרחובות הראשיים של מחנה הפליטים, הם משליכים אבנים, ברזלים, בקבוקים ריקים ובקבוקי תבערה לעבר הג'יפ שלנו, השועט במהירות בתוך הסמטאות הצרות. רעשים חזקים נשמעים בתוך הג'יפ, כתוצאה ממפגש של אבנים וברזלים עם הגוף המתכתי של הג'יפ, אנחנו מסתכלים מבעד לחלונות של הג'יפ ומזהים עשרות אנשים, צמאי דם אשר כל מה שהם מבקשים, זה לפגוע בנו ולהרוג אותנו. מתוך הג'יפ הנותן לנו הגנה זמנית, אנחנו מנסים לאתר את אבשלום וחייליו, מקווים שהג'יפ יחזיק מעמד, אנחנו יודעים, שבקבוק תבערה אחד בלבד, עלול להפוך את הג'יפ למלכודת. מוות תוך מספר שניות.

צעיר פלסטיני רעול פנים, עומד בצידי אחד הכביש ומחזיק אבן גדולה, כשהג'יפ חולף סמוך אליו, הוא משליך לעברנו את האבן, הפוגעת ברשת הברזל המגינה על השמשה הקדמית, רעש של זכוכית וקול מתכתי מתערבבים ביחד, האבן מקמטת את רשת הברזל וסודקת את השמשה הקדמית.

אנחנו דקות ארוכות בתוך מחנה הפליטים, שהפך לשדה קרב עם כמה וכמה חזיתות. מאות פלסטינים צעירים ממלאים את הסמטאות והרחובות הראשיים, כולם כאחד מנסים לפגוע בנו ובשאר הכוחות הצבאיים, חלקם מיחידות אחרות, שהוזעקו לנסות ולהציל את אבשלום וחייליו.

ככל שהדקות חולפות, מתגבר החשש לחייהם. ברשת הקשר, היסטריה, לחץ, בלבול, כולנו, כבר חושבים על הגרוע מכל, חוששים לחייו של אבשלום וחייליו, הנמצאים לבדם, מוקפים בהמון זועם, בתוך מחנה הפליטים.

אין לנו מושג היכן הם נמצאים, הגוף המתכתי של הג'יפ ורשתות הברזל המכסות את חלונות הג'יפ, מגינות עלינו, אבל אבשלום וחייליו, חשופים לגמרי.

כשאני מבחין ברכב צבאי נוסף, כשהוא שועט במהירות ברחוב מקביל לרחוב שלנו, אני מתעודד במקצת ומקבל בטחון, שאולי נצליח, בכל זאת, לאתר אותם.

"קודקוד כאן אחד של כלנית" נשמע לפתע שוב קולו של אבשלום ברשת הקשר.

"כאן קודקוד, אנחנו כבר נאטר את שני החיילים ונוציא אותם החוצה, צא עכשיו ממחנה הפליטים", פוקד מפקד הגדוד על אבשלום.

"אחד של כלנית האם קיבלת עבור" צועק מפקד הגדוד לרשת הקשר.

"אני לא יוצא החוצה בלעדיהם", משיב לו אבשלום, קצין צעיר, המעז להפר את הפקודה של מפקד הגדוד.

תחת מטר של אבנים, בקבוקים וברזלים, כשהוא מוקף בהמון זועם, אבשלום חוזר חזרה בראש ארבעת חייליו לתוך הסמטה הצרה. "רצחנו את החיילים שלך, שחטנו אותם", פלסטינים צועקים לעברו מגגות הבתים.

אבשלום נחרד, אבל באומץ לב, הוא מתקדם בראש חייליו לתוך הסמטה הצרה, מתעלם מהסכנות האורבות לו בכל פינה ופינה ומאיימות לסיים את חייו שלו ושל חייליו.

סמוך להמון הזועם, אבשלום מבחין בפלסטיני זקן, נמוך קומה, זקנו לבן, לבוש בעבאיה (לבוש דתי, מעין שמלה לבנה) העומד ליד אחד הבתים ונשען על מקל הליכה מעץ. הזקן נינוח ורגוע, כאילו מורגל לאירועים דומים.

הוא מדדה ומתקדם לעברו של אבשלום, כשאבשלום מבחין בוא הוא נדרך, אבל לא מרגיש מאוים מהזקן.

"החיילים שלך נמצאים במבנה, אשר בקצה הסמטה", הוא אומר לאבשלום בשפה העברית ומצביע באמצעות מקל ההליכה שלו. "הם שם, לך תציל אותם".

אבשלום מסתכל בהשתאות על פניו חרושות הקמטים של הזקן ומרים את מבטו לכוון שאליו הצביע הזקן. במרחק של כחמישים מטר, בקצה הסמטה, הוא מבחין במבנה אבן קטן בעל גג פח חלוד, שמסביבו עשרות צעירים פלסטינים צועקים, מקללים וזורקים אבנים לעבר הבית, שעליו הצביע הזקן.

רגע לפני שהוא פוקד על חייליו, לרוץ לכיוון המבנה, הוא מחפש במבטו את הזקן, רוצה להודות לו, אבל הזקן נעלם כלא היה.

אבשלום רץ בראש חייליו לעבר הבית בקצה הסמטה ובאיומי נשק, הם מבריחים את הצעירים המקיפים את הבית.

רכב צבאי, נוסע במהירות וחולף סמוך אליהם, אבל החיילים אינם מבחינים בחבריהם וממשיכים בנסיעתם.

לפתע נשמע רעש חריקת צמיגים, הרכב חוזר לאחור ומספר חיילים קופצים ממנו ומאבטחים את אבשלום וחייליו.

למשמע קולות החיילים ורעשי הרכב הצבאי, שני החיילים הנעדרים, מגיחים מהמבנה הקטן, כשהם מתנשפים, לחוצים ומבוהלים. אבשלום מתקרב אליהם ומסייע להם להיכנס לתוך הרכב הצבאי.

אבשלום עולה אחרון, לאחר שמוודא שכל החיילים יושבים בטוחים בתוך הרכב הצבאי, אשר יוצא במהירות ממחנה הפליטים ונוסע חזרה לעבר המוצב הצבאי.

כששלוש שנים מאוחר יותר, בתאריך 6.8.1994 ביום כ"ט באב תשנ"ד, סרן אבשלום אורן נהרג בקרב בלבנון, כשהוא מסתער בראש חייליו לעבר מחבלי החיזבאללה, יחד עימו נפל בקרב סמל יבגני ברצלבסקי ז"ל.

אבשלום הובא למנוחת עולמים בחלקה הצבאית בבית העלמין ביבנאל, נקבר לצידה של אימו, הותיר אחריו אב ושני אחים - זיו ואלעד. בן עשרים וארבע היה בנופלו.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה, כתב מפקד היחידה: "החטיבה איבדה את אחד מטובי המפקדים שגדלו והתחנכו בה, אבשלום, בנכם, סרן אבשלום, היה אחד ממפקדי הפלוגות המצטיינים בחטיבה ובצה"ל כולו. אבשלום היה נערץ על ידי סגל הפיקוד בגדוד ובחטיבה. פקודיו הלכו אחריו כשהם יודעים שעל אבשלום אפשר תמיד לסמוך. הוא חנך את חייליו לערכי הלוחם והיה מודל חיקוי לכל פקודיו."

יהי זכרו של אבשלום היקר מכל, ברוך.

פרק שלישי: ניחום אבלים-למה לא שמרת עליו?

המפגש עם השכול, שפקד אותי במהלך השירות הצבאי, פוגש אותי שוב. 14.2.1994, כמעט שנה וחצי לאחר שחרורי מהצבא ותקופה קצרה לאחר שחזרתי מטיול של מספר חודשים במזרח הרחוק, אני נמצא בבית הוריי, אוכלים ארוחת ערב ונהנים יחדיו מזמן איכות. שיחת טלפון, על הקו, יובל, מי שהיה הסגן שלי בפיקוד על פלוגת אוגוסט 1991 גדוד צבר בחטיבת גבעתי.

"ינאי נהרג", הוא מודיע לי בצער, "ינאי שושן ממחלקה שלוש"

איך זה קרה? אני שואל אותו ונזכר בעצב רב בחיוכו הביישני של ינאי.

"רימון יד, התפוצץ באפוד שלו והרג אותו במהלך אימון, ערב לפני עלייתם לפעילות מבצעית בלבנון".

כשאנחנו מסיימים את השיחה הטלפונית, עצב רב עוטף אותי, אני קם ממקומי, משאיר את הוריי לבדם ליד השולחן ואיני אומר להם דבר, מתאמץ לעצור את הדמעות, איני רוצה שהם יבחינו בי עצוב. כשאני עומד בחושך, מחוץ לבית, הדמעות זולגות ומרטיבות את פניי.

כרזת אבל גדולה: "ינאי שושן בנם של אליס ומסעוד, לוחם בחטיבת גבעתי, נהרג במהלך פעילות מבצעית...". הכרזה המודבקת על לוח עץ גדול קידמה את פנינו בכניסה לביתו, בית קרקע גדול, צבוע בצבע לבן, בעיר הדרומית אופקים. בחצר הבית, על כיסאות פלסטיק לבנים, יושבים ומשוחחים בני משפחה, חברים, חלקם לובשי מדים, מבטיהם עצובים ומיוסורים, עיניהם אדומות ועצובות מאוד, אנחנו מברכים אותם לשלום ונכנסים בצעדים איטיים לביתו של ינאי.

תור של מנחמים משתרך לפנינו, הם מתקרבים בצעדים מהוססים להוריו של ינאי היושבים על מזרן דק, כנהוג במנהגי האבלות, חלקם מסתפקים בלחיצת יד ודברי ניחומים קצרים, אחרים מחבקים ומנשקים את הוריו הכאובים ומרוסקים מצער.

אני משתתף בצערכם, שלא תדעו עוד צער, אני משנן לעצמי ומכין את עצמי למפגש הקצר עם הוריו. אישה מבוגרת, עם מטפחת לראשה, עומדת לפניי, כשהיא מגיעה לאימו של ינאי, הן מתחבקות ומתייפחות, אני עומד מאחוריה, מסתכל על שתיהן בעצב ומשנן לעצמי שוב: "שלא תדעו עוד צער, אני משתתף בצערכם", רק שלא אתבלבל, אני אומר לעצמי ושום דבר לא הכין אותי למה שעומד לקרות.

כשהאישה המבוגרת, נפרדת מאימו של ינאי וממשיכה קדימה, אני קופא במקומי. זה התור שלי לנחם את הוריו, יובל העומד מאחורי, מבחין בהשתהות שלי, שם את ידו על כתפי ודוחף אותי קדימה.

אני מסתכל על אימו של ינאי, מטפחת שחורה לראשה, פניה עצובות, עיניה אדומות, מבטה מושפל, היא מרימה את ראשה ומסתכלת אליי במבט עצוב, כאילו ממתינה לשמוע אותי, כפי ששמעה עשרות רבים לפניי, אני שותק, לא מצליח לנחם אותה ולהגיד לה את המשפט שהתכוננתי לומר לה כמה וכמה פעמים.

"הייתי מפקד הפלוגה של ינאי" אני אומר לה בלחש בקול רועד, משהו במבט העצוב והקפוא שלה מתעורר, היא אוחזת בשרוול חולצתי ומושכת אותי אליה.

"מדוע לא שמרת עליו?" "מדוע לא שמרת על הבן שלי?" "מדוע ינאי שלי נהרג?" היא מטיחה לעברי ומסתכלת עליי במבט כועס, מאשים ופורצת בבכי. היא אינה מרפה את אחיזתה בשרוול חולצתי וממתינה לתשובה. דממה משתררת בבית הגדול, מבטי כל האנשים מופנים לכיווני, כולם ממתינים למוצא פי.

אני מאוד מצטער, אני מאוד מצטער אני לוחש לה ורגע לפני שהדמעות חונקות את גרוני, אני מצליח לומר לה: אהבתי מאוד את ינאי.

אני מזיז את מבטי ימינה ורואה את אביו של ינאי. הוא מסתכל עליי עם עיניים פעורות לרווחה, בוחן אותי, כאילו אומר לעצמו, האיש הזה אחראי למותו של בני, אבל אינו מצליח לומר דבר. לאחר שניות ארוכות, יובל שוב נחלץ לעזרתי, הוא שוב דוחף אותי קלות. אני משתחרר מאחיזתה של האם ולוחץ את ידו של האב.

יובל ואני מתיישבים באחת מפינות החדר, עצובים ונבוכים מאוד.

רציתי לומר לה, אני אומר ליובל בלחש, שלא אני הייתי המפקד של ינאי כשהוא נהרג, אבל לא הצלחתי.

"זה לא היה מפחית את הכאב והאובדן העצום שהיא חווה", הוא משיב לי.

אני מרים את ראשי ומסתכל על האנשים היושבים בסלון ובמטבח הבית, מקצתם, מסתכלים לעברי, בוחנים אותי, פניהם עצובות מאוד. ילדים קטנים מתרוצצים בין הסלון למטבח ובין האנשים היושבים בבית, ניכר שאינם מבינים את גודל האסון אשר ילווה אותם לאורך כל חייהם. האם הם האחים והאחיות של ינאי, אני שואל את עצמי.

אישה צעירה, כבת שלושים, עם עיניים גדולות ובהירות, לבושה שמלה שחורה ארוכה, לראשה מטפחת חומה, מתקרבת אלינו. היא מזהה את המבוכה שלנו.

"קחו תשתו משהו", היא מציעה ומגישה לנו שתי כוסות מיץ תפוזים, "תרצו גם לאכול משהו?"

"לא תודה", יובל ואני משיבים לה יחד.

"אני מהמשפחה של ינאי, אני רוצה שתדע שאף אחד כאן אינו כועס עליך".

אני מנסה לומר לה תודה, אבל לא מצליח, מהנהן בראשי, מחייך אליה חיוך קטן ומשפיל מבט. השלוק הקטן, שאני לוקח מכוס מיץ התפוזים מרטיב את גרוני היבש, כשהצעירה מתרחקת, אני מסתכל על יובל, הוא מסתכל עליי חזרה, שנינו שותקים ומסתכלים על המנחמים הרבים הממשיכים לפקוד את הבית. אני מציץ לעבר הוריו של ינאי, אבל מנסה להתחמק מקשר עין עמם, הם בוכים, עצובים מאוד, היקר להם מכל נלקח מהם לעולמים.

'אומרים שלכול דבר יש סוף, אבל אלוהים! גם סוף יכול לחכות קצת, לא?

פרק רביעי: חניך צעיר, לבד מול המון פלסטיני/עצור או שאני יורה

התרגשות רבה מציפה אותי, בבוקרו של היום הראשון בשלב חניכת השטח, שנה וחצי לאחר תחילתו של קורס הרכזים ואני כבר בן שלושים, אבל לא תיארתי לעצמי שכבר באותו הבוקר, מעשה נמהר וטיפשי כמעט ויגרום להדחתי מקורס הרכזים ואולי אפילו גרוע מכך.

שנה וחצי קודם לכן סיימתי את לימודי תואר ראשון בחינוך גופני במכללת וויגייט ומיד לאחר מכן התחלתי סדרת ראיונות, תחקירים, מבדקים ומבחנים מתישים וארוכים עד שקיבלתי את אחת הבשורות המשמחות בחיי, "התקבלת לקורס רכזי שב"כ".

שלושים גברים צעירים, שצלחו את תקופת המיון הארוכה, מגיעים נרגשים ומתוחים, בפעם הראשונה לאולפן לשפה הערבית, של שירות הביטחון הכללי, הנמצא באחד הישובים הסמוכים לירושלים. האולפן הנו מתחם שמור ומאובטח, בתוכו מספר כיתות לימוד, חצר גדולה עם פינות ישיבה וגדר גבוהה המקיפה אותו ולא מאפשרת לאנשים מבחוץ להבחין במה שקורה בפנים.

תמונה גדולה של 'הכעבה', האבן השחורה והקדושה למוסלמים במכה, מסביבה מאות אלפי מתפללים הלבושים בלבן, מקדמת את פנינו בכניסה למתחם. שלטים הכתובים בערבית, שאף אחד מאיתנו אינו מבין את תוכנם, תלויים כמעט בכל פינה. אני מחפש שלטים הכתובים בעברית ולא מוצא, כאילו משהו רוצה למחוק מאיתנו את השפה העברית, או לפחות לדחוק אותה הצידה.

בחצר, על שטיח גדול וצבעוני, שני שולחנות עץ עגולים, מסביבם מסודרים כסאות עץ קטנים ונמוכים. על אחד השולחנות, שני קנקני קפה כסופים וכוסות זכוכית קטנות וצבעוניות המונחות על מגש כסף גדול. על השולחן השני, מיני מאפה, בקלוואות, כנאפה, אגוזי מלך ותמרים.

שלושים חניכים מתיישבים ומצטופפים על כיסאות נמוכים מסביב לשולחנות העץ. אדם כבן 50, שמנמן, משופם, שיערו כסוף, לבוש בחליפה עם עניבה תואמת, מברך אותנו בערבית, מוזג את הקפה השחור לכוסות הזכוכית, מגיש כוס קפה לכל אחד ואחד מאיתנו ומצרף ברכה בערבית. אנחנו מחייכים אליו, נבוכים, לא מבינים אף מילה. שעה לאחר מכן, אנחנו יושבים בכיתת הלימוד ומתחילים תקופה עמוסה ואינטנסיבית של לימודי השפה הערבית, תרבות ומנהגים, לימודי דת האסלאם ונושאים מגוונים נוספים.

"איפתאח אל בגאג" (פתח את תא המטען).

"ג'יב אל הוויה" (תביא את תעודת הזהות).

"סאכר אל מוטור" (כבה את המנוע).

אלו שלושת המשפטים היחידים, ואולי עוד כמה מילים, שידעתי בשפה הערבית, ביום שהתחלתי את לימודי האולפן. שלושה משפטים קצרים, אותם יודע להגיד כל חייל וקצין ששירת בעזה ויהודה ושומרון. שנה לאחר מכן, אני כבר מצליח לשוחח בערבית, בקיא ברזי האסלאם והתרבות הערבית.

באולפן לערבית, הייתי אחד החניכים הפחות טובים, חששתי שידיחו אותי, ציוני המבחנים שלי היו נמוכים, אבל לא ויתרתי. "צנחנים לא מוותרים" נזכרתי בשיחה שהייתה לנו עם מפקד הפלוגה באותו לילה נוראי במסע הכומתה.

כשחבריי ללימודים פרשו לישון, לאחר יום לימודים ארוך ומתיש, נשארתי ער שעות נוספות, משנן מילים חדשות שלמדנו, מנסה לשפר את יכולות הקריאה והכתיבה, לעיתים לבד, לעיתים עם חברים נוספים, שהתקשו כמוני.

ביום האחרון לאולפן, אין מאושר ממני, למרות כל הקשיים, הצלחתי לשרוד ולסיים את הלימודים. בטקס הסיום, כמנהג האולפן מזה שנים רבות, חניכי וחניכות האולפן מעלים הצגה הומוריסטית מול צוות ההוראה ומנהלי השירות. אני התנדבתי לבצע חיקוי של אחד מהמורים לערבית שלנו, שלא פעם ולא פעמיים, התייאש ממני וחשב שלעולם לא אצליח לסיים בהצלחה את האולפן.

ניצלתי את כישורי המשחק שלי, שכנראה הרבה יותר טובים מכישורי השפה הערבית שלי. החיקוי של אותו מורה, זכה לתשואות, עורר צחוקים בקרב הקהל אבל גרם למבוכה וחוסר נוחות למורה שלי, מול שאר מורי האולפן ומנהלי השירות.

תקופת חניכת השטח, הנה תקופה לחוצה וקשה מאוד, המתח והלחץ הרב בהם מצויים החניכים בתקופת החניכה, כפועל יוצא מעומס המשימות המורכבות והלחץ שמופעל עליהם מצידו של הרכז החונך, גורם לחניכים רבים, טובים ומוכשרים, להיכשל ולא לצלוח בהצלחה את השלב הקריטי הזה. חלקם מודחים ואחרים פורשים מרצונם החופשי.

התרגשות רבה מציפה אותי, בבוקרו של היום הראשון כחניך רכזים, אבל לא תיארתי לעצמי שכבר במהלך היום הראשון בחניכת השטח, מעשה נמהר וטיפשי, כמעט ויגרום להדחתי מקורס הרכזים ואולי אף גרוע מכך.

הימים הם ימי טרום האינתיפאדה השנייה, ערב קודם לכן התקשר אליי החונך שלי, רכז ותיק, האחראי על גזרת הכפרים של העיר חברון. "מחר בשעה 0400 לפנות בוקר תמתין לי בכניסה למרחב בירושלים", הוא מורה לי.

בשעה 0330 אני כבר נמצא בכניסה למרחב. בלילה נדדה שנתי, כמעט ולא הצלחתי לעצום עין מרוב התרגשות. אני עומד מחוץ לשער הכניסה של המרחב, בקור ירושלמי של חודשי הסתיו וממתין לחונך שלי. חצי שעה לאחר מכן, ג'יפ צבאי נעצר לידי. בתוכו יושב אדם שאיני מכיר, כבן 35, פניו עגולות, גוון עורו כהה, מרכיב משקפי ראייה.

"אתה גיא" הוא שואל אותי.

כן, אני משיב לו.

"בוקר טוב, תיכנס לג'יפ".

"אני אבו עומר", הוא מציג את עצמו ולוחץ את ידי. "אתה יודע מה שמי האמיתי?"

כן.

"אז מרגע זה תשכח את השם שלי. בנוכחות הפלסטינים אתה תקרא לי אך ורק אבו עומר", הוא מנחה אותי.

"נצטרך למצוא לך כינוי, חשבת על משהו?" הוא שואל.

"אבו נור" אני מייד משיב ומעניק לעצמי את הכינוי ששימש את הדוד שלי מצד אימי, דני, במהלך השירות הצבאי שלו, כקצין בלבנון.

"מרגע זה אתה כבר לא גיא, אלא אבו נור" הוא אומר לי.

מספר דקות לאחר מכן, אנחנו יוצאים מירושלים ופונים לכביש מספר 60 המוביל אותנו דרומה לכיוון העיר חברון.

"אבו נור". הוא פונה אליי ועושה, בפעם הראשונה, שימוש בכינוי שלי. כנראה, רוצה לתרגל את עצמו. תחושת גאווה ממלאת אותי, למשמע הכינוי החדש שלי, לרגע אחד בלבד, אני מרגיש רכז שב"כ.

"עצרת פעם מחבל חמאס?" הוא שואל אותי.

כן, כמה וכמה פעמים, במהלך השירות הצבאי שלי בעזה. אפילו עשיתי זאת מספר פעמים יחד עם רכז השב"כ, אני אומר לו ומקווה שישאל אותי פרטים נוספים, אולי כך אוכל להרשים אותו במקצת, אני חושב לעצמי, אבל הוא לא מתרשם וגם לא שואל.

מהדקות המעטות ופחות מכך, ממספר המילים שהחלפנו, אני מנסה להתרשם מאבו עומר. מנסה להבין האם הוא נחמד, חברותי, האם יהיה סבלני אליי? אבו עומר, שומר על ארשת פנים רצינית, לא מחייך אליי, כאילו רוצה לומר לי, אני החונך ואתה החניך, אל תשכח את זה.

"המשימה שלנו הבוקר, היא לעצור את אמיר אל קאסם, פעיל חמאס, האמור לצאת הבוקר מביתו ללימודיו באוניברסיטת חברון", מעדכן אותי אבו עומר. "אנחנו נמקם מחסום ונעצור אותו בדרך לאוניברסיטה", הוא אומר לי ומציג לי תמונה בשחור לבן של האיש.

ואיך נעצור אותו? אני שואל.

"כפי שעשית כמה וכמה פעמים בעזה", הוא עונה לי, כאילו רוצה ללעוג לי על השחצנות שלי.

'איש הזכוכית', אחד המקורות הכי טובים שלי, שוהה כעת בבית קפה הנמצא מול תחנת המוניות בכפר. הוא יתקשר וידווח לי מיד כשיבחין באמיר אל קאסם עולה על מונית בדרכו לאוניברסיטה", אומר לי אבו עומר בביטחון.

"אני סומך עליו, אני מכיר אותו כבר כמה שנים, אני זה שגייס אותו כמקור שב"כ", הוא מספר לי בגאווה. "המקור ידווח לנו את פרטי המונית, צבע, סוג, מספר לוחית רישוי ואנחנו נעביר את המידע לכוח הצבאי שיעכבו את המונית וישלפו אותו ממנה", משתף אותי אבו עומר בתוכניתו המבצעית.

"ידווח לנו", "אנחנו נעביר את המידע", אני שמח שאבו עומר משתמש במילה "אנחנו" ומחשיב אותי כחלק מהמבצע ולא כחניך, שבא לצפות מהצד.

כקילומטר אחד מהכפר, בצידי שביל עפר, אנחנו עוצרים את הג'יפ. "תרים את מכסה המנוע", מורה לי אבו עומר.

קרה משהו לג'יפ? אני שואל אותו.

"חשבתי שעשית מעצרים בעזה" אבו עומר, מוצא שוב הזדמנות ללעוג לי.

"אההה הבנתי, אתה רוצה שיחשבו שעצרנו בגלל תקלה בג'יפ ולא כדי לעצור את פעיל החמאס" אני אומר לו ובפעם ראשונה מזהה חיך קטן על פניו.

מספר דקות לאחר מכן, בג'יפ צבאי ממוגן ירי, מגיעים שלושה לוחמים וקצין. על פי גילם ולבושם הצבאי המרושל, אני מבין שהם אנשי מילואים, לעומתם, מפקדם, קצין בדרגת סרן, גבה קומה, נראה צעיר מחיליו בכעשרים שנה. ניגש אלינו, "שמי אמיר", הוא מציג עצמו ולוחץ לנו ידיים, אבו עומר מסתכל לעברי ומחייך, יש כאן, אמיר הטוב ואמיר הרע, אני חושב לעצמי.

"אני אבו עומר נעים מאוד", משיב לו החונך שלי, כשהשניים לוחצים ידיים, אמיר מביט לכיווני.

"אני ג... אההה אני אבו נור", אני מיד מתקן ומסתכל נבוך על אבו עומר, מנסה להבין האם הוא כועס עליי, או משועשע מהטעות שלי, בכל זאת, פעם ראשונה לאחר שלוש שנה שאני כבר לא גיא, אלא אבו נור.

אבו עומר, מבקש מאמיר להורות לחייליו להגיע לתדריך. "יאללה בואו", צועק לעברם מפקדם. בחוסר חשק מופגן יוצאים החיילים מהרכב הצבאי ונעמדים מולנו, עייפים, מנומנמים, לבושים במעילים צבאיים עבים, המחממים אותם מצינת הבוקר הסתווי. אבו עומר מסביר להם מה עליהם לעשות ברגע שנבחין במונית הפלסטינית מתקדמת לעברנו, כשהוא מציין בפני החיילים את שמו של פעיל החמאס, הם מסתכלים האחד אל השני ומחייכים.

ככל שהדקות חולפות, מתגנב החשש, שאולי אמיר אל קאסם לא ייצא היום ללימודיו. חיילי המילואים, שמספר דקות קודם לכן, היו דרוכים ותרבו בעיניהם אחר המונית הפלסטינית, מתחילים לאבד סבלנות.

"אתם בטוחים שהאיש נוסע היום לאוניברסיטה?" שואל אותנו אמיר.

"כן, נמתין עוד חצי שעה" משיב לו אבו עומר.

מספר דקות לאחר מכן, צלצול טלפון. אבו עומר ממחר לענות לשיחה, מסמן לי בידו להגיע ולעמוד לצידו. "מונית פלסטינית צהובה מסוג יונדאי, תרשום תרשום" הוא מאיץ בי. אני שולף מכיס חולצתי, עט ופנקס ורושם את כל הפרטים כפי שמדווח 'איש הזכוכית' לאבו עומר, החוזר על דבריו של המקור: "מונית מסוג יונדאי, תשע מקומות, צבע צהוב, מספר לוחית זיהוי 7-0343-30"

"אתה בטוח שזה האיש?" שואל אבו עומר את 'איש הזכוכית' ורגע לפני שהוא מסיים את השיחה הטלפונית, "אתה גיבור אמיתי, אלוהים אוהב את האמיצים" מברך אותו אבו עומר.

"רוץ ומסור את כל הפרטים לאמיר, תנחה אותם להיות מוכנים לעצור את המונית הצהובה", מנחה אותי אבו עומר.

הדקות חולפות, מספר מוניות פלסטיניות חולפות על פנינו, כשהן עמוסות בפועלים היוצאים לעבודתם בעיר חברון וסטודנטים צעירים שבדכם ללימודיהם. אנחנו עומדים בצידי הכביש, מרוחקים כמה מאות מטרים מהכפר וממתינים, אבל אין זכר למונית שאנחנו מחפשים.

עשר דקות לאחר מכן, במרחק של כשלוש מאות מטרים מאיתנו, מונית פלסטינית צהובה נעצרת במרכז הכביש. דלתה הימנית נפתחת לרווחה וממנה יורד, במהירות, איש כבד גוף ההולך בצעדים מהירים חזרה לכפרו.

"זו המונית זו המונית", צועק לעברינו אחד החיילים האוחז במשקפת.

"כנראה שהוא הבחין בנו וחושד שאנחנו מתכוונים לעצור אותו, לא נורא נעצור אותו הלילה בביתו", אומר לנו אבו עומר. ההתרגשות שלי בשיאה, אני מסתכל על אבו עומר, הוא נראה הרבה פחות נרגש ממני, הוא בטח עשה זאת עשרות פעמים, אני חושב לעצמי.

הוא לא כל כך רחוק, אפשר להגיע אליו ולעצור אותו, אני אומר לאבו עומר, רץ, מוריד את מכסה המנוע ולא ממתין לתגובה שלו. מבקש מאמיר להצטרף אליי, מניע את הג'יפ ונוסע במהירות על כביש אספלט צר ומשובש המוביל למקום בו נראה בפעם האחרונה האיש, כבד הגוף שירד מהמונית. בדרך אנחנו חולפים על פני מוניות פלסטיניות צהובות נוספות הנוסעות בדרך מחוץ לכפר.

כשאני מגיע למפגש הצירים בין כביש האספלט ושביל עפר המוביל לפאתי הכפר, אני עוצר את הג'יפ בצידי הכביש, מרחוק אני מבחין בבחור גבוה ושמנמן מטפס בצעדים מהירים על השביל הצר, חזרה לכפר.

"שמור על הג'יפ" אני מבקש מאמיר ורץ לבדי על השביל העולה ומתפתל לכיוון הכפר הפלסטיני.

"וואקף וללא בטוחק" / "עצור או שאני יורה בך" אני צועק לעברו של הצעיר הבורח ממני ורץ חזרה לכפר. הוא לובש חומה ארוכה ומכנסי בד שחורים, כשהוא נעצר בכניסה לכפר, אני נעמד מאחוריו במרחק בטוח של מספר מטרים. אני מנסה להסדיר נשימתי, מכון את האקדח לעברו ומקווה שיאמין לי, שאני באמת מתכוון לירות בו.

הוא מסתובב לעברי באיטיות, מתנשף בכבדות, מרים את שתי ידיו, החושפות שני כתמי זיעה גדולים. אנחנו מביטים, מבוהלים, האחד על השני ולא באמת יודעים מה לעשות. אני מסתכל על פניו ומזהה שפרצופו דומה לתמונתו של אמיר אל קאסם, שהציג לי אבו עומר, מספר שעות קודם לכן.

פלסטיני זקן, שאת פניו חרושות הקמטים, מעטר זקן ארוך ולבן, יושב על כיסא עץ סמוך לשולחן קטן, מגולל בין אצבעותיו מסבחה (שרשרת תפילה) ומוכר קפה שחור לעוברים ושבים.

"בבקשה ממך אל תירה בו", צועק לעברי הזקן, בערבית ועושה בידיו תנועת תחינה.

הפלסטינים הנמצאים סמוך אלינו, מסתכלים מופתעים על הזר המאיים באקדח לעבר תושב כפרם.

שלושה ילדים כבני שמונה, עם תיקי בית ספר על גבם, ממהרים ללימודיהם, כשהם מבחינים בנו, הם רצים מבהלים, מפוחדים, מסתתרים מאחורי קיר אבן נמוך ומציצים לעברינו.

אולי התושבים המקומיים יחשבו, שאני אחד משלהם, אולי אפילו קצין מודיעין פלסטיני, אני לבוש בבגדים אזרחיים והחזות שלי מזרחית, אני חושב ומנסה להרגיע את עצמי.

"אני אומר לכם, זהו קצין מודיעין ישראלי", שוב הוא צועק לעברם, הפעם בקול רם יותר, מנסה להסביר להם, שהזר הוא גם האויב שלהם, מנסה לגייס אותם לפגוע בי ולסייע לו להימלט.

הפלסטינים, שעד לפני מספר שניות, עמדו מופתעים, המומים ומביטים ב"הצגה הכי טובה בכפר", מתקדמים לעברינו בצעדים איטיים. מבטיהם המופתעים, מתחלפים במבטים זועמים ועצבניים, מקצתם מתכופפים, מרימים אבנים ובצעדים מהוססים מתחילים לסגור עלינו מכמה כיוונים.

כשאני מכוון לעברם את האקדח, הם נרתעים ונעצרים במקומם. אני מביט אל השביל, שממנו הגעתי ומזהה שהוא פנוי. אני חייב לקחת את אמיר אל קאסם איתי ולחלץ את עצמי חזרה לג'יפ, אבל מה הסיכוי שהוא יסכים לבוא איתי? אולי פשוט אוותר וארוץ חזרה לג'יפ ואציל את עצמי? אני שואל את עצמי באותן שניות מורטות עצבים, כשאני עומד לחוץ, מבלבל, כשמסבבנו מספר פלסטינים עצבניים ומקללים.

"אם אתה לא בא איתי עכשיו אני יורה בך". אני מתקרב אליו ולוחש באוזנו, הוא מסתכל עליי ואינו מגיב, לא באמת מתרשם מאיום הסרק שלי וכנראה גם שואב ביטחון מהנוכחות של תושבי כפרו.

"אם אתה לא מגיע איתי עכשיו אני אשתה את דמך", אני שוב לוחש באוזנו ונזכר בביטוי המזעזע הזה, ששמעתי באולפן לערבית. אני מנסה לגייס את יכולות המשחק שלי ומפגין כלפיו התנהגות עצבנית ומופרזת של אדם העומד לאבד שליטה ומסוגל להרוג אותו בדם קר.

אמיר אל קאסם נבהל, נלחץ, "קונה" את ההצגה שלי, מאבד משלוותו ומביטחונו העצמי, שהתחזק ככל שהתקרבו אלינו תושבי כפרו. עד לפני מספר רגעים גופו היה יציב, נוקשה ונטוע עמוק בקרקע. אני אווז בדש מעילו, מביט לכיוון דרך המילוט שלי אבל נחרד לגלות, שהשביל חסום של ידי שלושה צעירים חסונים, העומדים כמה עשרות מטרים מאיתנו.

זה אני או הם, אני חושב לעצמי. אין לי דרך אחרת, אני לא ארוץ לכיוון השני, אל מרכז הכפר, שם בטוח לא יהיה לי סיכוי להישאר בחיים.

בידי השמאלית אני מושך אותו אחריי וביד ימין אווז באקדח. הריצה בירידה מוסיפה לנו מהירות, כשאנחנו מתקרבים לשלושת הצעירים, המבוגר מבין השלושה, שולף סכין ארוכה עם להב משונן וידית שחורה ובתנועת איום הוא מרים את הסכין מעל ראשו. אני נבהל ועוצר במקומי. אמיר אל קאסם כמעט ומועד בגלל העצירה הפתאומית שלי.

אני מישיר מבט לכיוונו של האיש האווז בסכין, שני חבריו זזים הצידה, מתרחקים, חוששים להיות בקו האש. אני יכול לירות ולפגוע בו, הוא מסכן את חיי ועל פי נוהלי פתיחת באש, אני רשאי לנטרל ולהרוג אותו.

אני מכון לעברו את האקדח ומסתכל הישיר לתוך עיניו הגדולות והשחורות, האיש נבהל, שומט את הסכין מידו הימנית ומרים את שתי ידיו, כשאני חולף לידו בריצה, אני מביט לאחור, מסתכל עליו, חושש שירים את הסכין המונחת מתחתיו וינסה לדקור אותי. אבל האיש אינו זז ממקומו. כשאנחנו רצים חזרה לכיוון הכביש הראשי, אני שומע צעקות וקללות עסיסיות. אבנים מתעופפות לעברינו וכמעט ופוגעות בנו.

"אתה לא נורמלי, אתה דפוק", פונה אליי במבט מופתע, קצין המילואים, כשהוא בוחן במבטו את אמיר אל קאסם, העומד לידי. אני משחרר את אחיזתי מאמיר הרע ומעבירו לידי של אמיר הטוב. משחרר אנחת רווחה עמוקה, מרגיש הקלה עצומה ולראשונה מרגיש שהחולצה שלי, ספוגה כולה בזיעה רטובה.

כשאנחנו מגיעים חזרה, אבו עומר, עומד לצדיי חיילי המילואים. פניו חתומות. אני חושש מהתגובה שלו, הרי לא קיבלתי את אישורו לרוץ לבד לתוך כפר פלסטיני עוין, לסכן את עצמי ואת קצין המילואים, שהמתין לי, לבדו סמוך לכפר.

אני מסתכל על חיילי המילואים, הם מסתכלים עליי, בוחנים את אמיר אל קאסם האזוק, מחייכים לעברי ונראים משועשעים.

"הערתם אותנו לפנות בוקר לחינם, אני רואה שאתם יכולים להסתדר בלעדינו" מתלוצץ אחד מחיילי המילואים. אני מסתכל על אבו עומר, הוא לא מחייך ולא מגיב.

"קחו בבקשה את האיש למתקן הכליאה בבסיס חטיבת עציון", מבקש אבו עומר מאמיר מפקד הכוח. אנחנו מודים לחיילי המילואים ונפרדים מהם לשלום.

שתיקה ארוכה ומתוחה, שוררת במהלך הנסיעה המשותפת שלנו בתוך הג'יפ בדרכנו לפעילות הבאה שלנו, יתכן שהיום הראשון שלי בחניכת השטח, עלול להיות גם האחרון, אני חושב לעצמי, ומגניב מבט לכיוונו של אבו עומר, הנוהג בג'יפ.

אני מנסה לפענח ולקרוא את שפת גופו, להבין מה הוא חושב על המעשה שלי? האם הוא מרוצה ממני? האם הוא כועס עליי? האם פעלתי נכון? אין לי אומץ לשאול אותו והוא לא אומר כלום. אולי העובדה שהצלחתי במשימה הראשונה שלי תכפר על חוסר האחריות שלי?

בשעות הערב המאוחרות, במטבחון הקטן בקומה השנייה במטה השב"כ בירושלים, אנחנו מכינים לעצמנו קפה שחור וניגשים לחדר צדדי. "אני רוצה לסכם את הפעילות שלך היום" אומר לי אבו עומר ולוקח לגימה ארוכה מהקפה. הלב שלי דופק בחוזקה, האם הוא הולך להגיד לי שאני מודח מהקורס? האם אלו הדקות האחרונות שלי בקורס רכזים?

אבו עומר, מעביר לי משוב קצר, על התפקוד שלי במהלך היום הראשון, כשהוא מסיים, הוא לוקח שלוק ארוך מהקפה ומניח את הכוס על השולחן. "מה שעשית היום בבוקר הוא מעשה פזיז וחסר אחריות לחלוטין, סיכנת את עצמך ואת קצין המילואים. אתה כבר לא חייל צעיר, אתה איש שב"כ", הוא אומר לי ומשתתק. אני מרגיש שהחלום שלי, להיות רכז שב"כ, רחוק מתמיד.

בדמיוני, אני כבר שומע אותו אומר: "אני מדווח על ההתנהגות חסרת האחריות שלך למנהלים שלך בקורס, על סמך ההתנהגות שלך הבוקר, לא אוכל להסמך אותך".

מחר בבוקר, שעה 0800 נפגש שוב בכניסה למטה, תלך לישון מוקדם, היה לך יום ארוך, הוא אומר לי ויוצא מהחדר.

פרק חמישי: מה התרחש בחתונה שלי?

מספר חודשים לאחר מכן, מתוח ונרגש, לקראת קבלת אחריות על מספר כפרים פלסטינים בצפון רמאללה, אני נמצא במשרדו של מוטי, רכז הנפה, המנהל החדש שלי. על שולחן משרדו צלחת עוגיות וכוסות קפה שחור, בפגישה נוכח גם יורם, רכז שב"כ ותיק, שהיה אחראי על הכפרים הפלסטינים, העוברים בעוד מספר דקות, לאחריות.

במהלך החודש האחרון, יורם הכיר לי את הכפרים הפלסטינים באמצעות סיורי שטח משותפים, ביקור בבתיים של פעילי טרור בולטים בגזרה, תחקור והכרות עם מנהיגים מתנועת החמאס, הג'האד האסלאמי, חזית עממית והפת"ח, המתגוררים בגזרה החדשה שלי, הכרות עם צירים ראשיים, משניים ופגישות עם המקורות הפלסטינים שלו.

יורם מחויך, נינוח ורגוע מאחר ובעוד מספר דקות, האחריות הכבדה לסיכול פיגועי טרור מתוך אותם כפרים פלסטינים עוינים ואלים, בהם מתגוררים עשרות אלפי אנשים ומאות מחבלים פלסטינים, המתכננים בכל רגע לרצוח אזרחים ישראלים, עוברת אליי. מרגע זה, בכל פעם שאכשל בתפקידי, אנשים חפים מפשע יאבדו את חייהם וזה יהיה גם בגללי.

הפגישה המשולשת מסתיימת בלחיצת יד, יורם טופח לי על השכם. "בהצלחה וגם קצת מזל לא יזיק לך, בשטח האלים הזה, שזה עתה קבלת" הוא אומר לי ויוצא מהחדר.

שמונה חודשים מאוחר יותר, ספטמבר 2000, אני רכז צעיר בתחילת הדרך, פורצת האינתיפאדה השנייה. פיגועי ירי על הצירים הראשיים, עשרות ישראלים פצועים והרוגים, מחבלים פלסטינים מתאבדים ומפוצצים עצמם במקומות הומי אדם במרכזי הערים בישראל ומחבלים מתא השטח שלי, מתכננים להוציא לפועל פיגועים אכזריים וחלקם אף הצליחו, מספר ימים לפני חתונתי.

כנראה שאף אחד לא יגיע לחתונה ומי שכן יגיע, הם רק קרובי משפחה וחברים קרובים, המוכנים בימים טרופים אלו, לצאת מבתיים ולסכן את חייהם. חברים ועמיתים לעבודה, לא ישמחו וירקדו בחתונתי, רכזי השב"כ יהיו עסוקים במרדף ומעצר של מחבלים פלסטינים, חוקרי השב"כ יחקרו שעות על גבי שעות, מחבלים צמאי דם, בתוך חדרי החקירות, יוציאו מהם מידע בעורמה ובתחבולה, לעיתים נדירות בלית ברירה גם בהפעלת כוח, כדי לסכל את הפיגועים הבאים ולהציל חיים.

"התקבל דיווח על צעיר, דתי קיצוני, שהגיע לפני מספר ימים מירדן, יתכן ושווה באחד הכפרים הפלסטינים אשר באחריותך, האיש מתכוון לבצע פיגוע התאבדות בירושלים", מעדכן אותי אלון הדסקאי, מספר ימים לפני חתונתי.

"הדיווח עדיין אינו מאומת, אינו ודאי, האיש ללא שם, ללא תמונה או פרטים מזהים אחרים" הוא מציין בפניי, אודות הזר, הרוצה לשחק את תפקידו של מלאך המוות וליטול חיים של אזרחים ישראלים, המחבל הנעלם הזה, זוכה מאיתנו לכינוי 'הנוסע המסתורי'.

"אם אתה רוצה שחברה שלך, תתחתן איתך, אני חושב שכדי שתצא כבר היום לחופשה", אומר לי מוטי, המנהל שלי, שלושה ימים לפני החתונה שלי. "אלי כבר ימלא את מקומך, הוא ידבר עם המקורות שלך, יקבל לידי את המבצעים שלך, יבצע את המעצרים המתוכננים בשטח שלך. לך תתחתן כבר" הוא אומר לי ועושה תנועת זירוז בידו הימנית.

"מוטי ביקש ממני, שנבצע חפיפה מסודרת וגם לוודא שאתה יוצא היום לחופשה" אומר לי אלי, כשהוא נכנס למשרדי ואוחז בידו האחת כוס קפה שחור, שריחו החזק ממלא את חלל החדר. בידו השנייה הוא אוחז קלסר לבן עם דפי שורות. אלי, כבן 55, מתגורר בירושלים, גרוש, רכז ותיק ומנוסה, אמור לפרוש לגמלאות בעוד מספר חודשים.

הכול כתוב כאן, אני אומר לו ומגיש לו מספר דפים מודפסים, רשמתי כאן את פרטי המקורות שלי, דרכי התקשורת עמם, משימות שלהם, מבצעים מודיעיניים פעילים ובנוסף שלחתי לך את המסמך באמצעות המחשב.

"ומה לגבי 'הנוסע המסתורי' שטרם אותר?"

את המבצע הזה אני אשאיר אצלי, שניים ממקורותיי 'איש ישר' ו'הכרטיסן', מתודרכים לחפש ולאתר את האיש, הם בקשר יום יומי עימי, אני אישאר זמין עבורם, אני אענה לשיחות שלהם, אני אומר לו.

"אני ממליץ לך להתנתק מהעבודה לגמרי, כולל ממבצע 'הנוסע המסתורי' ושני המקורות האלו שלך, תתרכז בהכנות לחתונה שלך. זה המבצע הכי חשוב שלך כרגע".

אין צורך, אני משיב לו, אבל הוא מהסה אותי וקוטע את דבריי.

"אם אתה באמת רוצה שהיא תהיה אשתך תקשיב למה שאני אומר לך, אלא אם כן, אתה רוצה לגמור כמוני, גרוש", 'גדול ממך ביום אחד חכם ממך בשנה' הוא מחזק את דבריו באמצעות פתגם ערבי נפוץ.

אני באמת מקווה, שלא אגמור כמוך, אבל אני בכל זאת אמשיך לנהל את מבצע 'הנוסע המסתורי' אני אומר לו.

"תקשיב יא צעיר אחד", הוא פונה אליי בטון מתנשא. "אתה משוגע? מה יקרה אם המקורות שלך יתקשרו ולא תהיה זמין עבורם, אולי בדיוק תהיה מתחת לחופה, או אפילו שיכור על רחבת הריקודים, אתה באמת רוצה להיות נוכח נפקד בחתונה שלך?"

להיות זמינים לשיחות טלפון ממקורות, זו מחויבות, אחריות ולעיתים גם מעמסה כבדה על רכזי השב"כ, בכל שעה, בכל מקום, בחגים, שבתות, במהלך הצגות וסרטים, אירועים משפחתיים ולמעשה בכל רגע ורגע.

הלילה יש מבצע מעצרים של ארבעה פעילי חמאס, שאסיים אצא לחופשה. מחר בבוקר קבעתי עם חברתי להיפגש שוב עם מנהל גן האירועים לסידורים אחרונים, אני אומר לאל, כאילו רוצה להוכיח לו, שאני מקדיש זמן להכנות לחתונתי.

"תעשה מה שאתה חושב" הוא אומר לי בייאוש ויוצא מהחדר.

אני עובד הלילה, אבל אגיע הביתה עד השעה שבע בבוקר, אתארגן מהר וניסע לפגישה עם מנהל גן האירועים אני מתקשר ומעדכן את אשתי לעתיד.

"אתה תגיע בזמן?" היא שואלת ומזכירה לי שהפגישה נקבעה לשעה תשע בבוקר.

כן בטח, אני עונה לה ומקווה שאצליח לקיים את הבטחתי.

השעה שמונה בערב, לאחר שתודרך מספר שעות קודם לכן, מתקשר אליי צעיר פלסטיני בן שלושים ושלוש, שזכה מאיתנו לכינוי 'איש הקרח', לאור אופיו המנוכר קמעה. הוא מדווח, שהבחין בארבעת פעילי החמאס המיועדים למעצר שוהים בכפר. הוא מגדיל לעשות ומספר לי, היכן בדיוק הוא ראה את כל אחד ואחד מהם. אני מודה לו ומזכיר לו שהחל ממחר בבוקר, רכז עמית שלי יענה לשיחות שלו, מאחר ואני יוצא לחופשה קצרה.

אני לא מגלה לו, שבעוד מספר ימים אני מתחתן, האיש בן גילי, כשהכרתי אותו לראשונה, הייתי רווק והוא נשוי מזה עשר שנים עם ארבעה ילדים, בפגישת ההכרות שלנו, סיפרתי לו שאני נשוי פלוס שלושה ילדים, שקר שהייתי צריך לתחזק לאורך זמן.

השעה כבר אחד עשרה בלילה, באוהל גדול מסביב לשולחן עץ מלבני בבסיס צבאי סמוך לרמאללה, אנחנו בהכנות לקראת מבצע המעצרים יחד עם חיילים מחטיבת הצנחנים. אלעד, קצין צעיר בדרגת סרן הוא מפקד הכוח. אני מספר להם על הכפר ומשתף אותם במידע שיש לי על כל אחד ואחד מפעילי החמאס המיועדים למעצר.

בסיומו של התדריך, אני מבקש מאלעד, לבצע את הפעילות בצורה מהירה ככל שניתן, אני רוצה לסיים את המבצע עד שעה חמש וחצי בבוקר לכל המאוחר, אני אומר לו ולא מגלה לו את הסיבה האמיתית.

השעה כבר חמש בבוקר, עצרנו כבר שני פעילי חמאס מתוך הארבעה, כשאנחנו מגיעים לביתו של בלאל, מבוקש החמאס השלישי, החיילים דופקים בחוזקה על דלת הברזל העבה

ומקימים רעש חזק, אור נדלק במרפסת הקומה השנייה ואישה זקנה מתקרבת ומציצה עלינו מלמעלה.

"מי שם?" היא צועקת לעברנו.

ערב טוב 'סיטי' (מילת כבוד לאישה זקנה) אני מברך אותה, אנחנו השב"כ הישראלי. מי בעל הבית? אני שואל אותה.

"הבן שלי, אבו בלאל".

היכן אבו בלאל?

"בירדן".

ומי הם ילדיו של אבו בלאל?

"עלי, אברהים, תאמר, מחמד ויוסף", היא משיבה לי כשהיא נשענת בשתי ידיה על המעקה החלוד ומשקיפה עלינו מלמעלה.

"סיטי", אם זה ביתו של אבו בלאל, אני מניח שיש לו גם בן בשם בלאל, היכן הוא?

הוא "אסתשהד" (מת מות קדושים) שאלוהים ירחם על נשמתו, היא משיבה לי לאחר שהות של מספר שניות.

לרגע אני מחסיר פעימה, האם יתכן, שאני כרכז השב"כ, האמון על המודיעין בכפר, מגיע לעצור אדם מת?

מתי "אסתשהד"? אני שואל אותה והיא לא עונה.

שאללה יברך אותך בבריאות ואריכות ימים, מתי הוא "אסתשהד"? אני שואל אותה שוב.

במבצע 'כראמה' (פשיטה של כוחות צה"ל בשנת 1968 על מפקדתו של יאסר עראפת בירדן, חמש עשרה שנה לפני הולדתו של נכדה, בלאל המבוקש) היא משיבה בגמגום ומסתכלת עליי מהמרפסת שבקומה השנייה.

אני מחייך אליה חיוך רחב, תחושת הקלה מציפה אותי. אלעד, קצין הצנחנים, מתסכל עליי ואינו מבין.

היא משקרת, כנראה שבלאל מסתתר בבית, אני אומר לאלעד. מספר דקות לאחר מכן, בלאל מאותר מתחבא בארון הבגדים אשר בחדרו.

כשאנחנו מגיעים לאיתור ביתו של המבוקש הרביעי, אלעד, יוצא מהבית ומדווח לי, שהמבוקש הרביעי אינו נמצא. בתחקור קצר, שאני מבצע לבני המשפחה, כולם, ללא יוצא מהכלל משיבים, כאילו תודרכו מראש, שהאיש שווה ברמאללה והם אינם יודעים להגיד היכן בדיוק. בבדיקה שאני מבצע מול המוקד המבצעי, המבצעים שימוש באמצעים טכנולוגיים, עולה שבני המשפחה משקרים והאיש נמצא בכפר.

"מה עושים?" שואל אותי אלעד, בעודי עומד במרכז הבית הפלסטיני, של פעיל החמאס הרביעי. אני מאוכזב ומתוסכל מאחר ואני מבין שלא אצליח לקיים את הבטחתי לאשתי.

יתכן והוא נמצא בבית של עלי, הבן דוד שלו, אני אומר לאלעד, לאחר שנזכרתי בדיווח ישן של 'איש הקרח' על החברות האמיצה בין השניים.

תוך כמה זמן נוכל להגיע לאיתור הזה? אני שואל אותו ובאמצעות טוש שחור מקיף בעיגול את ביתו של עלי.

"אני אעשה את זה מהר ככל שניתן", משיב לי אלעד, כאילו מרגיש את הלחץ שאני שרוי בו.

השעה כבר שמונה בבוקר, המבוקש הרביעי אותר ונעצר בביתו של עלי בן דודו. אנחנו מפלסים את דרכנו, בין סמטאות הכפר, חזרה לירושלים ואני מתקשר לאשתי לעתיד, היא כבר ממתינה מוכנה.

"אני רק עכשיו יוצא מהשטח, לא אספיק להגיע לפגישה, אני מצטער, צריך לדחות".

"אתה מודע לזה שהחתונה ממש עוד מעט" היא אומרת לי ואני מנסה להבין, על פי טון דיבורה, עד כמה היא מאוכזבת וכעושה.

שעות הצהריים, לאחר שינה קצרה וחטופה, אני מחנה את הרכב בחנייה של קניון פתח תקווה, רגע לפני שאנחנו יוצאים מהרכב, שיחת טלפון, על הקו 'הכרטיסן'. אשתי מביטה בי, כאילו מבקשת ממני לא לענות לשיחה.

אסיים את השיחה ואצטרף אליך, אני לא יכול לשוחח בערבית במרכז הקניון.

"עאדל אבו עואד, זה שמו של האיש, אומר לי 'כרטיסן' בהתרגשות וחושף לנו לראשונה את שמו של מלאך המוות, ה'נוסע המסתורי'.

אתה בטוח?

בוודאי, הוא משיב לי בביטחון.

אתה יודע עוד פרטים עליו?

"עדיין לא, אבל אני מכיר מישהו, שאולי מכיר אותו".

אשתי ממתינה חסרת סבלנות, ליד הכניסה לקניון, אני יוצא מהרכב, מתקדם אליה ומתקשר לאלון הדסקאי. לאיש קוראים עאדל אבו עואד אני מעדכן אותו בהתלהבות.

"זה כמו שתגיד לי משה כהן" הוא מצנן את ההתלהבות שלי.

זה מה שיש כרגע, תנסה לבנות רשימה של כל העאדל אבו עואדים ומשם נתקדם, אני חייב לסיים, נדבר מאוחר יותר.

בחנות הבגדים, מוכרת צעירה וחיננית, מברכת אותנו בברכת מזל טוב, לאחר שהבינה שהגענו לבחור בגדים לחתונה, היא מבקשת מעובדת נוספת הנראית מבוגרת וותיקה יותר להצטרף אליה, לסייע לנו, הן עדיין לא יודעות שאני לקוח נוח, כל מה שהיא מציגה לי, נראה לי יפה ומתאים, אשתי קצת יותר בררנית, היא מבינה שהיא צריכה לקבל החלטה במקומי.

את ההכנות ושיחות הטלפון לקראת החתונה, מבצעת אשתי לעתיד, אני מעדכן וגם מתעדכן במודיעין חדש, המתווסף ומהדק את החבל סביב צווארו של 'הנוסע המסתורי', שכבר פחות מסתורי.

אנחנו כבר יודעים את שמו, בן כמה הוא, מתי הגיע מירדן, מי הם החברים שלו, אבל לא מצליחים לאתר. לאחרונה גם התקבלו דיווחים מדאיגים, המעידים שהאיש מוכן לבצע את משימתו הרצחנית, אשר תסיים את חייו שלו ושל אחרים.

שעות הבוקר של יום החתונה, בלילה שנתי נדדה, המחשבות על 'הנוסע המסתורי' לא חדלו להטריד אותי, מתי יבצע את הפיגוע? היכן בדיוק? כמה אנשים ייהרגו?

ריח הקפה מתערבב בריחו של סלט ירקות טרי, בשעת בוקר מאוחרת, בבית קפה קטן ברמת גן, הסלט שלי, ללא עגבניות, מעולם לא אהבתי את הטעם והמרקם שלהם. מהבוקר הטלפון הנייד שלי לא צלצל, אני לא יודע להסביר לעצמי, האם זה סימן טוב, או רע, האם 'הנוסע המסתורי' התחרט? או מסתתר ומתכונן למשימתו הנבזית והאיומה ואולי ממש ברגעים אלו, כשאני מתכונן ליום המרגש בחיי, האיש תר אחר קורבנותיו.

השעה כבר חמש וחצי, בעוד שעתיים וחצי אנחנו מתחתנים. שיחת טלפון, על הקו מוטי, לרגע אני חושב שהוא רוצה לקבל הנחיות הגעה לגן האירועים, אבל רעשי הרקע של מכשירי הקשר, טלפונים מצלצלים וקולות אנשים, גורם לי להבין שמשוהו בהול מתרחש.

"לפני מספר דקות, התקבל מידע ש'הנוסע המסתורי' בדרכו לבצע את הפיגוע, אנחנו מעריכים שחגורת הנפץ כבר הועברה לידי", מעדכן אותי מוטי. בקולו ניתן לשמוע שהוא מתוח מאוד.

"אלי ינהל את מבצע היירוט והמעצר של האיש, הוא גם ישוחח עם 'איש ישר' ו'הכרטיסן' וכפי שאתה מבין, לא נוכל להגיע לחתונה שלך, אני מצטער".

בהצלחה, אם תצטרך אותי תתקשר אליי, אני אומר לו ולרגע שוכח שאני מתחתן בעוד שעתיים וחצי.

השעה שש בערב, באולם האירועים כבר נמצאים ההורים, חברים, משפחה, כולם שמחים ונרגשים, שולחנות עגולים עם מפות לבנות ואגרטי פרחים במרכזם. ברקע מוסיקה ישראלית שקטה ונעימה. על שולחן עגול בקצה האולם, אשתי לעתיד, זוג חברים המשמשים כעדים ואנוכי. יושבים ומשוחחים עם הרב, הוא מסביר לנו על הטקס ומשמעותו הדתית, מבקש ממני לקרוא את כתב הכתובה, אני מעביר מבט מהיר על הכתובה, לא מסוגל להתרכז ולקרוא, הרב מבין שאיני מקשיב ובטח לא קורא, הוא מוותר ומאחל לנו מזל טוב.

שלושים מטר מהחופה, על שביל מרוצף במרצפות לבנות רחבות אני מתקדם עם אשתי לעתיד. מתחת לחופה כבר ממתינים ההורים, בני משפחה והרב האוחז במיקרופון. ברקע מתנגן השיר של מתי כספי "ברית עולם" הנכתב על ידי אהוד מנור.

"זה לא השיר שבחרנו, אבל גם השיר הזה מקסים" לוחשת לי אשתי. מצידי השביל יושבים חברים, בני משפחה. הם מחייכים ומפזרים נשיקות מרחוק. מספר חברים מהשירות הצבאי מתקרבים אליי, נותנים לי צ'פחה על הכתף וחוזרים למקומם.

עשרים מטר מהחופה, עשרה מטר מהחופה, צ'פחה נוספת על הכתף, אני מפנה מבטי לאחור, אבנר, אחד מרכזי הנפה, חבר טוב, רכז מצוין, שנים לאחר מכן פרש מהשב"כ והפך לאיש עסקים מצליח, מסתכל עליי במבט רציני.

"מוטי רוצה לשוחח אתך" הוא אומר לי ומגיש לי את הטלפון הסלולרי שלו. אני מסתכל עליו ושולח לו חיוך. מצא זמן למתיחות, אני חושב לעצמי ומתקדם לכיוון החופה, שוב צ'פחה, שוב פעם אבנר, הפעם הוא הגזים אני חושב לעצמי.

"מוטי רוצה לשוחח אתך, הוא אומר שזה דחוף מאוד" מציין בפניי אבנר במבט רציני ומודאג ומגיש לי את הטלפון הנייד שלו.

"אני מצטער, אני מקווה שזה זמן נוח לשוחח, אני צריך אותך לכמה דקות, זה דחוף" הוא אומר לי ולא נותן לי הזדמנות לענות. "זה הנוסע המסתורי הוא אומר לי. אני מסתכל על אשתי, היא כבר לא מחייכת, נראית מודאגת, מאוכזבת, לא אומרת כלום.

אני משתחרר מאחיזתה, יורד מהשביל המוביל לחופה ובצעדים מהירים, מפלס דרכי בין האורחים המופתעים המלווים אותי במבט.

הרב עומד מתחת לחופה, בידו האחת מחזיק את המיקרופון ובידו השנייה את הכתובה, לידו ההורים שלנו מביטים לעברי בדאגה, הרב מסתכל לעברי ואינו מבין מה השתבש. בצעדים איטיים כשהיא נבוכה, אשתי מתקדמת לבדה לחופה.

"לאן הוא הלך?" הוא שואל אותה בלחישה, אבל קולו נשמע ברחבי האולם.

"תגיע בבקשה לחופה, אני רוצה להתחיל את הטקס", הוא קורא לי במיקרופון, בזמן שאני משוחח עם מוטי, לידי עומד אבנר המסמן לו בתנועת יד, עוד מעט, עוד קצת, עוד רגע.

"סגרנו את כל הצירים המובילים מהכפר שלו לרמאללה, כולל גשר ביר זית, אבל עלה מידע שהוא מתכוון להגיע לרמאללה דרך 'שביל הזיתים' ומשם לירושלים, אני חושש שלא נצליח לאתר ולעצור אותו", אומר לי מוטי.

"אתה יודע היכן זה שביל הזיתים הזה?"

אני לוקח לעצמי מספר שניות, מנסה לסדר את מחשבותי ולצאת לרגע אחד מגן האירועים אל אותו 'שביל הזיתים' הנמצא בשטח הפלסטיני, אשר באחריותי.

אתה צודק, הוא כנראה לא ינסה לעבור דרך גשר ביר זית, אני מניח שהוא ינסה לעקוף את מחסומי הצבא דרך 'שביל הזיתים', השביל הזה מוכר לתושבי הכפרים הרוצים להתחמק מהבידוק הצבאי. אני אומר למוטי.

"היכן השביל הזה?"

זהו שביל עפר צר מאוד, היורד מציר חלמיש, דרך מטע זיתים, עוקף את גשר ביר זית ממערב ומסתיים כמה מאות מטרים דרומית לגשר. תנסו לאתר אותו שם, אני חייב לסיים אני אומר לו.

"תודה וסליחה" הוא משיב לי.

בהצלחה. תעדכן אותי, אני מבקש ממנו.

"רגע. עוד שאלה אחת, היכן לדעתך הכי נכון למקם את 'כרטיסן' ואיש ישר, כדי שיוכלו לאתר ולזהות את 'הנוסע המסתורי'?"

"תנחו את 'כרטיסן' להמתין באזור תחנת המוניות בכפר ואת 'איש ישר' להמתין ליד חנות הממתקים אשר נמצאת דרומית לגשר ביר זית, משם אני בטוח שהם יוכלו לזהות אותו וגם לא להסתכן בחשיפה.

"תודה ושוב סליחה" הוא אומר לי ומנתק.

כשאני מסיים את השיחה ומסתכל סביב, המבטים של האורחים מופנים אליי. הרב שוב מבקש ממני להגיע, הוא כבר מאבד את סבלנותו. בצעדים מהירים אני מתקדם לחופה, מחייך במבוכה לאורחים ומהרהר האם המידע שמסרתי למוטי אכן יסייע לעצור את ה'נוסע המסתורי' לפני שיפוצץ את עצמו לרסיסים, יהרוג אנשים חפים מפשע ויגרום לי לרגשות אשמה, לכל חיי, באחד הימים המאושרים בחיי.

מתחת לחופה, אני מפזר חיוך רחב לכל עבר, מסתכל על הרב, מבטו כעוס במקצת, די מספיק, אני אומר לעצמי, עכשיו תתמקד במבצע הבא שלך.

"התכנסו כאן..." מתחיל הרב את הטקס, מספר דקות לאחר מכן אני מזכיר את חורבן בית המקדש במשפט, "אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני, תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרך, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים, קל"ז, ה'ו'). שובר את הכוס, מנשק את אשתי, זהו אני נשוי.

החברים מושכים אותי לרחבת הריקודים, אבל המחשבות נודדות ל"שביל הזיתים", אני מסתכל מסביב, מחפש את אבנר, מקווה שיסמן לי שהאיש נעצר.

מה קורה? אני שואל אותו בתנועת יד, עדיין לא ידוע, הוא משיב לי בתנועת שלילה בידו.

החברים דוחפים את אשתי ואותי למרכז מעגל הרוקדים, מוסיקה רועשת, צ'פחה חזקה, אני מסתובב, אבנר עומד מולי במרכז מעגל הרוקדים, חיוך רחב על פניו, הוא מתקרב אלי וצועק לי באוזן "האיש נעצר". אני נרגש מאוד, ניגש אליו, מצמיד אותו אליי ומחבק אותו בחוזקה במשך שניות ארוכות ולא משחרר.

אבנר משתחרר מהחיבוק שלי ודוחף אותי חזרה למעגל הרוקדים.

מזל טוב הוא אומר לי ואני לא יודע האם הוא מברך אותי על מעצרו של 'הנוסע המסתורי' או לרגל חתונתי.

פרק שישי : טווס אפס ממוות

שעת לילה מאוחרת, חודש מרץ 2004 אני כמעט כבר ארבע שנים רכז שטח. שיא תקופת האינתיפאדה השנייה, עשרות ישראלים הרוגים ופצועים כתוצאה מפיגועי טרור של מחבלים פלסטינים מנוולים, בני מוות, צמאי דם.

קצת אחרי אחת עשרה בלילה, הכביש כמעט וריק ממכוניות. אני בדרכי הביתה, לאחר מרדף נוסף אחר אחד ממחבלי החמאס, באחד הכפרים הפלסטינים, שהסתיים ללא הצלחה. המבוקש הצליח לחמוק מאיתנו מספר דקות לפני שהגענו לעוצרו. אני מחנה את הרכב, לוקח עימי את התיק ומתקדם בצעדים מהירים לכיוון ביתי.

כל מה שאני רוצה ברגעים אלו, זה לסיים את היום המתיש הזה, אני מפנטז על מקלחת חמה, משתוקק לשינה ארוכה ללא הפרעה. לפתע שיחת טלפון, על הקו, 'שומר סוד' מקור שלי, צעיר פלסטיני, כבן 30, המתגורר באחד הכפרים הפלסטינים בצפון רמאללה.

"ראיתי את מוסא וחאלד נכנסים לביתו של אבו נאדר" הוא לוחש בהתרגשות.

מי זה אבו נאדר?

"נהג המשאית, שסיפרתי לך עליו בעבר, נשוי לאחותו של מוסא המבוקש ומתגורר באחד הבתים בכניסה לכפר", הוא מנסה לסייע לי להיזכר באיש שאצלו מסתתרים כעת שני מבוקשי החמאס.

"הבחנתי בהם יוצאים מרכב שחור קטן ונכנסים לביתו של אבו נאדר, בדיוק כשיצאתי מבית הקפה. מוסא לובש מכנסי ג'ינס כחולות, חולצת כפתורים חומה ארוכה וחובש כובע מצחייה שחור. 'שומר סוד' אינו מבזבז זמן, הוא יודע שזה בדיוק מה שארצה לדעת.

וחאלד?

"מכנסי בד בצבע שחור, חולצה שחורה ארוכה, על חזהו כיתוב באנגלית בצבע לבן".

מה כתוב?

"לא יודע, אני לא קורא אנגלית".

שאלוהים יברך אותך, אני מאוד מעריך את זה, תישאר זמין", אני לוחש ומנחה אותו.

"ראיתי את חאלד נושא עימו נרתיק שחור וארוך", הוא לוחש לי, רגע לפני שאני מסיים את השיחה.

התרגשות רבה מציפה אותי, אבל גם חשש גדול, ששוב לא נצליח לעצור את שני המבוקשים החמקמקים האלו, בני עוולה המתכננים להוציא לפועל פיגועי ירי על ציר 60 ולהרוג ישראלים רבים. המחשבה שיש לי סיכוי לעצור אותם, לאחר שנכשלתי בעבר מספר פעמים, מטעינה אותי בכוחות מחודשים ומעלימה את העייפות שהשתלטה על כל איבר בגופי. המחשבה על מקלחת חמה, נשיקות לילדים ושינה ארוכה ללא הפרעה נעלמת ברגע אחד.

מאה מטרים מפרידים ביני לבין דלת ביתי, אני מתלבט האם להיכנס הביתה למספר דקות, להגיד שלום לאשתי, ולילדיי, או לנסוע במהירות חזרה. הם בטח כולם כבר ישנים, אני מתרץ לעצמי ומספר דקות לאחר מכן אני בנסיעה מהירה על ציר 443 מתקשר לאשתי.

"מה השעה? איפה אתה? מתי אתה מגיע?" היא נשמעת כמי שזה עתה התעוררה משינה עמוקה.

אני כבר לא אגיע הלילה, ניפגש מחר בבוקר.

"אני צריכה שמחר בבוקר תיקח את הבנות לגנים מאחר ואני יוצאת מוקדם".

אני מקווה שאספיק, אני משיב לה.

"טוב תשמור על עצמך היא אומרת לי, נשמעת קצת מיואשת.

השעה כבר כמעט חצות, על כביש 443 המחבר בין מודיעין לירושלים, אני לוחץ על דוושת הבנזין ונוסע במהירות של 140 קמ"ש. אני ממהר, אבל גם מפחד להיפגע מירי כדורי מחבלים פלסטינים האורבים סמוך לכביש הראשי. מפחד למות כפי שקרה לשני גברים צעירים ואישה אחת, אותם ראיתי, לפני מספר חודשים, על אותו כביש ארוך, מתבוססים בדמם, בתוך מכוניתם הלבנה המחוררת מכדורי רובה במרכזו של אותו הכביש, שזכה לכינוי "כביש הדמים".

אני מעדיף שאתה תעצור אותי ולא כדורי המחבלים, אני משנן לעצמי את המשפט ומתכוון למפגש עם שוטר תנועה, אבל הכביש שומם, מלבד ג'יפ צבאי הנע לאיטו לאורך הכביש ומעיר בפנס רב עוצמה לעבר מטעי הזיתים הסמוכים לכביש.

שעה לאחר מכן, במוצב צה"ל סמוך לעיר רמאללה, בתוך אוהל גדול, סביב שולחן עגול, אני משתף את שי, מפקד הגדוד, קציניו ולוחמיו במידע המודיעיני שיש לי על מוסא וחאלד ועל אבו נאדר, שכנראה מסתיר את שני מבוקשי החמאס החמושים בביתו.

השעה שלוש ושלוש לפנות בוקר, חשוך וקר. אנחנו במרחק של כמעט קילומטר מהכניסה לכפר, מרחוק כבר ניתן להבחין באורות הבתים. הדרך המובילה לכפר, צרה ומפותלת, משני צדדיה עצי זית עתיקים. באוויר נישא ריחו של העשן היוצא מתנורי העצים המחממים את

הפלסטינים הישנים בבתיהם. מפקד הכוח, מורה לנהגים לכבות אורות, ברשת הקשר, שי, מפקד הגדוד, מזהיר את חייליו: "המבוקשים המסתתרים בבית, חמושים ומסוכנים, תהיו ערניים וזהירים, מי שמרגיש בסכנת חיים, רשאי לירות ולהרוג".

כחמש דקות לאחר מכן, החיילים קופצים במהירות מהג'יפים הצבאיים ונערכים סביב ביתו של אבו נאדר, שלושה חיילים מתקרבים בזהירות לדלת הכניסה של הבית, דופקים בחוזקה על דלת ברזל רחבה ומכוונים את נשקיהם לעברה. נקודות אדומות, היוצאות מצייני הלייזר, של נשקי החיילים, הממוקמים מסביב לבית, מרצדות על חלונות הבית של הקומה השנייה. שתי דקות מאוחר יותר, הדלת נפתחת באיטיות, החיילים נדרכים ומעירים בפנסים לכיוון הדלת הראשית. בכניסה לבית עומד אדם, כבן 60 מרים את ידיו, מבנה גופו רחב, נמוך קומה, מזוקן, לבוש בגלביה לבנה וארוכה.

אני מתקרב אליו, האיש רועד ואיני יודע האם בגלל, שזה עתה יצא ממיטתו החמה או מאחר ומפחד מהנשקים המכוונים לגופו. אני מבקש מהחיילים לא לכוון את נשקם לעברו, מברך אותו לשלום ומציג עצמי כרכז השב"כ.

"שמי אבו נאדר" הוא משיב לי.

מי נמצא בבית?

"אשתי והילדים"

ומי עוד? אבו נאדר נע בחוסר נוחות, נמנע מקשר עין ואינו משיב.

מי עוד נמצא בבית שלך? אני שואל אותו ומרים את קולי במקצת.

"לא יודע, הלכתי לישון מוקדם".

אבו נאדר, שאלוהים ישמור עליך ועל בני ביתך, אני אומר לו מיישר מבט לשתי עיניו השחורות והגדולות. אני ממליץ לך לא לשקר לי, אני מתרה בו, בקול שקט וסמכותי.

האיש ממלמל משהו לא ברור ומשתתק.

אתה רוצה להגיד לי משהו?

"לא".

אבו נאדר, אני יודע שאתה אדם טוב, דתי, מכובד מאוד, אתה לא תשקר לי. 'אל כיזב חראם' (השקר אסור) אני אומר לו ועושה שימוש בפתגם ערבי. מה רצית לומר לי? בבקשה דבר.

"אחיה של אשתי, הגיע אתמול בלילה לבקר, הוא נישאר ללון אצלנו" הוא אומר לי ונמנע מלציין את שמו.

מי עוד הגיע אתו?

"אני לא יודע, לא ראיתי אף אחד אחר, אמרתי לך הלכתי לישון מוקדם".

הוא כרגע הודה, שמוסא נמצא בבית, אני מתרגם לשי מפקד הגדוד

"והמבוקש השני"?

הוא טוען שרק אחיו של אשתו, שהוא אחד המבוקשים שלנו נמצא בבית, אני משיב לשי.

אבו נאדר, ברשותך, אנחנו רוצים לבצע חיפוש בבית, תבקש מכל האנשים הנמצאים בבית לשבת בסלון, אני מורה לו.

"אהלן וסהלן" הוא משיב לי ועושה בידו הימנית תנועת הזמנה.

מספר דקות לאחר מכן, בסלון הבית, על ספה שחורה מבד דמוי עור, מצטופפים אשתו וילדיו. מבעד לפנים העייפות, אני מזהה מבטים זועמים, שטופי שנאה לעברינו. על קירות הסלון שתי תמונות, האחת של מסגד אל אקצא, עם כיפתו הזהובה והשנייה הכעבה, האבן השחורה הקדושה למוסלמים, הנמצאת בעיר מכה בערב הסעודית.

על כיסא פלסטיק בפינת הסלון, מתחת לתמונת מסגד אל אקצא, יושב מוסא, לבוש מכנסי ג'ינס כחולים וחולצת כפתורים חומה, הוא משפיל מבטו, נמנע מקשר עין, כאילו מקווה שלא אבחין בו.

אני מברך אותו בברכה אסלאמית, הוא מרים את ראשו, מהנהן אך אינו מברך אותי חזרה. לבקשתי, הוא קם ממקומו בחוסר רצון. אני אוחז בידו ומוביל אותו לאחד מחדרי הילדים, שעל רצפתו מזרונים המכוסים בסדינים צבעוניים.

מה אתה עושה כאן בשעות אלו? אני שואל אותו.

"באתי לבקר את המשפחה של אחותי", הוא משיב לי בחוסר סבלנות.

מתי הגעת לכאן?

"לפני מספר שעות".

מדוע אתה לא ישן בביתך? אני שואל אותו, אבל לא באמת מצפה לתשובה כנה.

"אמרתי לך כבר, באתי לבקר את אחות שלי, מה אסור?" הוא שואל בהתרסה.

מי הגיע איתך?

"באתי לבד" הוא משיב בקול רפה ושוב נמנע מקשר עין.

"סיימנו את הסריקה בבית", מעדכן אותי שי.

זה אחד המבוקשים אני מציין בפניו ומצביע על מוסא. שי מסמן לאחד החיילים להתקרב ולהשגיח עליו.

"אנחנו צריכים לצאת מהכפר ולחזור חזרה, בעוד מספר דקות הכפר כולו יתעורר ויתחילו הפרות סדר", אומר לי שי מפקד הגדוד.

שוחחתי עם מוסא ויש לי תחושה שהוא משקר, אני משתף את שי בתחושות שלי, תן לי עוד כמה דקות".

תוכל להראות לי את הבית, אני פונה למוסא.

"הבית לא שלי, תבקש מאבו נאדר, הוא בעל הבית", הוא אומר לי בחוצפה.

אני רוצה שאתה תראה לי, אחריך, אני מורה לו בטון תקיף. האיש יוצא מהחדר והולך לפניי בחוסר רצון מופגן, אני הולך אחריו יחד עם עידו המאבטח והחייל הצמוד אליו, כשאנחנו עוברים ליד גרם מדרגות מבטון המוביל לגג הבית, מוסא מגביר במקצת את קצב הליכתו ופונה לאחד החדרים.

בוא נעלה למעלה, אני אומר לו ומושך אותו לאחור.

"חשוך שם, אין שם שום דבר, מלבד חבלי כביסה" הוא אומר לי. ההתחמקות שלו מגרם המדרגות וההכרות שלו עם הפריטים המצויים בגג הבית, מעורר אצלי חשד.

אחריך, אני מאיץ בו, מוסא מטפס באיטיות על מדרגות הבטון ואנחנו אחריו, כשאנחנו מגיעים למדרגה האחרונה הוא נעצר.

"אמרתי לך שאין פה שום דבר" הוא פונה אליי בקול רם, כאילו מכוון את דבריו, לא רק אליי.

אור הירח, שמספר דקות קודם לכן החל להאיר את השמיים השחורים, מסייע לנו לראות את גג ביתו השטוח של אבו נאדר. אנחנו מתקדמים בין חבלי הכביסה הפרוסים לרוחבו של הגג ומגיעים לשולחן עץ קטן, עליו מאפרה עגולה מלאה בדלי סיגריות, כוסות זכוכית עם שאריות קפה שחור ובקבוק קוקה קולה גדול חצי ריק. מסביב לשולחן פזורים מספר כיסאות פלסטיק, חלקם הפוכים.

בפינה הצפון מזרחית של הגג, מרחק מספר צעדים מהמקום בו אנחנו עומדים, אני מבחין בחדר קטן, הבנוי מבלוקים, גג פח חלוד ודלת עץ ישנה, כשמוסא מבחין בי בוחן את החדר, הוא מסיט מבטו הצידה ונע בחוסר שקט במקומו.

מה יש בחדר הזה?

"שום דבר" הוא עונה ונמנע מקשר עין.

עידו ואני, מתוחים, דרוכים, מסתכלים האחד על השני, מתקדמים בזהירות ונעמדים מול דלת העץ הישנה. עידו מכוון את נשקו לעברה ואני אווז בידית הברזל החלודה. אני מוכן מציין עידו כשהוא מהנהן בראשו, כשאני פותח באיטיות את דלת העץ, צירי הברזל החלודים משמיעים קולות חריקה.

בטווח אפס מאיתנו, חאלד אל מצרי עומד מולנו ומכוון את רובהו לעברינו, לוע הקנה סנטימטרים ספורים מול פנינו, הוא לבוש בחולצה שחורה, עליה כתובה באותיות לבנות גדולות המילה 'אדיס'.

קנה הרובה של עידו מופנה ישירות לראשו וכמעט נוגע בפניו. חאלד אל מצרי מבועת, מבוהל, קפוא במקומו. מתלבט האם לירות בנו או לא. הוא יודע שאם יירה ויפגע בנו, יוכל לקפוץ מגג הבית, להיעלם בחשיכה ולהציל עצמו ממאסר ארוך, אולי גם ממוות.

בשבריר שנייה, כשהכול נראה כמו סרט בהילוך איטי, אני נזכר בילדים הקטנים שלי, רואה את פניהם העצובות בלוויה שלי, עידו המאבטח העומד לצידו, מתעשת ראשון, דורך את נשקו, הוא חייב לבצע את תפקידו, להגן עלינו, להרוג את חאלד, לפני שחאלד יהרוג את שנינו.

"אל תירה, אל תירה", אני צועק לעברו של עידו ובידי הימנית מסית את נשקו הצידה ומקבל ממנו מבט מופתע, משהו במבט של חאלד, בשפת הגוף הרפה שלו, גורם לי להבין שהאיש אינו מתכוון לירות בנו, אנחנו קופצים עליו, מפילים אותו לרצפה ועידו מחלץ את נשקו מידיו.

למשמע המהומה, שי, מפקד הגדוד ומספר חיילים נוספים מגיעים בריצה מהירה עם נשקים שלופים. אחד החיילים דוחף אותי הצידה, נכנס במהירות לחדרון הקטן, מצמיד את נשקו לפניו המבוהלות של חאלד, השוכב על גבו על רצפת האבן וצורח עליו לא לזוז.

אני יוצא מהחדר הקטן וניגש לעמוד ליד השולחן העגול, עידו המאבטח מצטרף אליי, מסתכל עליי ולא אומר כלום. שי מתקרב אלינו, מחייך.

"היה לכם מזל גדול, נראה לי שאתם צריכים לברך את ברכת הגומל", הוא אומר לנו כשהוא אווז בנשקו של חאלד.

אנחנו יורדים במדרגות הבטון וחוזרים חזרה לסלון, אחרינו הולכים החיילים המוליכים את חאלד, כשאבו נאדר רואה את חאלד אזוק מכוסה עיניים, הוא מעמיד פני מופתע, אני מסתכל עליו ומנסה להבין האם הוא באמת מופתע או שהוא מעמיד פנים.

שעה לאחר מכן, שני המבוקשים אזוקים ומכוסים עיניים במחנה צבאי סמוך לרמאללה. כל אחד מהם יושב על כיסא פלסטיק בחדר נפרד, אני בוחר לשוחח תחילה עם חאלד, לא בגלל שהוא פעיל החמאס הבכיר מבין שניהם, אלא מסקרן אותי לשוחח עם האיש, שהייתה לו הזדמנות להרוג אותנו ולברוח.

כשהוא שומע את רעש פתיחת הדלת, הוא מזדקף קמעה, מרים את שתי ידיו ואומר בשפה העברית: "לוחץ לי לוחץ לי" וזז בחוסר נוחות על כסאו, כשאני מתקרב אליו, הוא מרים את ראשו ומנסה להציץ מבעד לפלנלית הלבנה המכסה את שתי עיניו. לבקשתי, החייל העומד לידו חותך את אזיקון הפלסטיק, שהותיר סימנים אדומים על פרקי ידיו.

מה שלומך חאלד? אני שואל אותו ומסיר את הפלנלית מפניו, האיש ממצמץ ומסתכל עליי.

"כמו שאתה רואה"

תרצה לשתות קפה?

"כן ואם אפשר גם כוס מים".

לאחר מספר דקות, אני חוזר חזרה עם שתי כוסות קפה שחור, מברך אותו שוב, הוא קם לכבודי, משיב בברכה קצרה ומתיישב חזרה, אני מושיט לו את כוס הקפה, מתיישב מולו, אבל הוא, נמנע מקשר עין.

מדוע לא ירית בנו שהייתה לך הזדמנות? אני "יורה" לעברו. חאלד מסתכל עלי במבט מופתע, אך אינו משיב ולוקח שלוק ארוך מהקפה.

מדוע לא ירית וברחת? אני שוב שואל אותו, סקרן מאוד לקבל תשובה.

"לא יודע" הוא משיב לי ומבצע תנועה בשתי ידיו.

האם שמת לב שהצלתי את חיך?

הוא מרים את ראשו, מיישר מבט לכיווני ומניח את כוס הקפה על הריצפה.

"כן"

שאללה ישמור עליך, אני מברך אותו.

"זה לא מה שיגרום לי להפסיק להילחם בכם ולנסות להרוג אתכם" הוא אומר לי בקור רוח, מרים את כוס הקפה מהרצפה ולוקח שלוק נוסף.

ההתבטאות וההתנהגות של חאלד לא מפתיעה אותי, האיש פעיל חמאס קיצוני, כלוא לשעבר, מחבל צמא דם, שתכנן להוציא לפועל פיגועי טרור קשים ולרצוח אזרחים ישראלים.

שעתיים לאחר מכן, חאלד כבר נמצא לבדו בתוך אחד התאים הצרים אשר במתקן החקירות של השב"כ, אני סמוך ובטוח, שחוקרי השב"כ תוך פרק זמן קצר יצליחו להוציא ממנו את כל המידע על תוכניותיו הזדוניות והרצחניות.

השעה כבר תשע בבוקר, עייף ומותש, מפנטז שוב על מקלחת חמה ושינה ללא הפרעה, אני מגיע הביתה. הבית ריק, מכין לעצמי כוס קפה, מתיישב על הספה ובפעם הראשונה מתפנה לחשוב על הלילה שחלף וגם על המזל הגדול, שגם הפעם היה לצידי.

מה גורם לאדם להיות כל כך קיצוני וצמא דם? אני שואל את עצמי ונזכר באמירה המפורסמת של גולדה מאיר, לשעבר ראש ממשלת ישראל: "אם הערבים יניחו את נשקם אזי יהיה שלום, אבל אם אנחנו נניח את נשקנו, מדינת ישראל תחדל להתקיים".

לא כל הפלסטינים, הם חאלד אל מצרי, לא כולם טרוריסטים צמאי דם, ישנם גם כאלו, הרוצים לחיות את חייהם ולגדל את ילדיהם בשקט, שלוהו ולהעניק להם חיים טובים ובטוחים יותר, אני חושב לעצמי.

חאלד ומוסא הודו בתכנון פיגועי ירי כנגד רכבים של אזרחים ישראלים, על ציר 60 סמוך לכפר שלהם, מעדכן אותי ראש צוות החקירה, שבועיים לאחר מעצרו. הוא גם מספר לי שאחד הפיגועים היה אמור להתרחש בשעות הבוקר, מספר שעות לפני מעצרו.

מה היה קורה אילו 'שומר סוד' לא היה רואה את השניים נכנסים לביתו של אבו נאדר?

מה היה קורה אילו לא היה מתקשר ומדווח?

מה היה קורה במידה ולא היינו מאתרים ועוצרים את מוסא וחאלד על גג ביתו של אבו נאדר?

מה היה קורה אילו חאלד, באותו לילה חשן, על גג הבית, היה מחליט לירות בנו ולברוח?

כמה אנשים היו נהרגים? נפצעים? אני שואל את עצמי והמחזה של הרכב הלבן מנוקב בכדורים ובתוכו יושבים שלושה אנשים, זבי דם, הרוגים, מתים, כפי שראיתי מספר חודשים קודם לכן, חוזר אליי.

אני מקווה שלא אראה יותר מחזות דומים, אבל לא באמת מאמין, שזה יקרה.

מי ייהרג בפיגוע הבא?

האם זוג הורים עם ילדיהם הקטנים?

אולי זוג צעיר בתחילת דרכו?

צעירים שבדיוק חזרו מבילוי לילי? או מביקור חברים?

חיילים צעירים בדרכם מחופשה בבית הוריהם?

תחושת העצב והדכדוך בשל המחשבות הנוגות, מתחלפת, למספר שניות, לתחושת גאווה, שמחה, שלפחות הפעם, אותם צעירים, מבוגרים, חיילים, ילדים, הצליחו להגיע בריאים ושלמים ליעדם.

תודה רבה לך 'שומר סוד' יקר, אנחנו חבים לך את חיינו.

פרק שביעי: מונא

תת פרק ראשון:

צעירה פלסטינית, כבת 18, דקת גזרה, לבושה בשמלה שחורה ארוכה, על ראשה מטפחת אפורה המסתירה את שיערה השחור והארוך, עיניה שחורות וגדולות, פניה בהירות ועגולות. היא מסתובבת לבדה בתחנת האוטובוסים המרכזית בירושלים, מסתכלת על חלונות הראווה, אך אינה נכנסת לחנויות ואינה קונה דבר, כשהיא מתקרבת לתחנה מספר 480 קו ירושלים-תל אביב, ריח עשן האוטובוסים עולה באפה.

שוטר ושוטרת סמויים, שבדיוק עומדים לסיים את משמרתם הארוכה, מבחינים בצעירה עומדת לבדה ומתבוננת בעשרות האנשים הנדחפים ודוחפים ומנסים להידחק לאוטובוס אגד העומד לצאת לדרכו.

שעות אחר הצהריים של אותו היום, אני במרחק של מספר דקות נסיעה מגן הילדים של בתי הבכורה, צלצול טלפון, על הקו יואל יומנאי ממשטרת ירושלים. "בתחנה המרכזית בירושלים נעצרה צעירה פלסטינית, חשודה, מבוהלת ונסערת, אינה דוברת עברית" הוא מדווח לי ומבקש ממני להגיע לתחקר אותה.

מדוע אתה מתקשר אליי ולא מבקש מקצין המודיעין התורן המשטרה לתשאל אותה? אני שואל אותו ומנסה להתחמק מלהגיע לתחנת המשטרה, איני רוצה שוב לאכזב את בתי הקטנה. הבטחתי לה, שהפעם אשתתף במסיבת החנוכה שלה.

"הקצין שלי הורה לי להתקשר לרכז השב"כ האחראי על הכפר בו מתגוררת אותה צעירה" הוא אומר לי, מבין שאני מנסה להתחמק מלהגיע לתחקר את הצעירה.

מדוע היא חשודה?

"אחד השוטרים שמע אותה ממלמלת בערבית את המילה 'עמלייה' (פיגוע) הוא אומר לי.

למילה 'עמלייה', בשפה הערבית, יש שתי משמעויות: האחת 'פיגוע' והשנייה 'ניתוח', אז יתכן והיא הגיעה לירושלים לעשות ניתוח ולא פיגוע, אני מסביר ליואל, אבל לא באמת מאמין להסבר שאני מספק לו.

בכניסה לגן הילדים, הילדה שלי מבחינה בי, היא רצה אליי מחבקת אותי חיבוק חזק, כאילו רוצה לוודא שאישאר עד סוף המסיבה, אבל אני כבר מבין שאצטרך לאכזב אותה שוב. אני מתיישב ליד אשתי ומסתכל על בתי החוזרת למרכז המעגל ורוקדת עם חברותיה, מידי פעם היא מציצה לעברי כאילו כבר יודעת.

"על פי החוק אסור לי לעכב אותה מעבר לזמן סביר, אצטרך לשחרר אותה אם לא תגיע לתחנה", מתקשר אל"י שוב וואל ומאיץ בי להגיע. אני נפרד מאשתי ומנפנף לשלום לילדה. כשהיא רואה אותי יוצא, היא מפסיקה לרקוד, רצה ומתיישבת עצובה ליד אשתי.

בתחנת המשטרה, וואל היומנאי, שוטר ותיק כבן 60, נמוך קומה, שמנמן, מדיו המשטרתיים מגוהצים ומעוטרים בשלל סיכות צבעוניות, הוא לוקח אותי לחדר מעופש, קטן וצר מידות, הצבוע בצבע לבן מתקלף.

בפינת החדר, על רצפה קרה, היא יושבת מכווצת, כפופה, אוחזת את שתי ברכיה בידיה האזוקות מלפנים באזיקי מתכת כסופים. על ראשה מונחת ברישול מטפחת אפורה המנסה, ללא הצלחה, להסתיר את שיער ראשה השחור והארוך, לרגליה נעלים שחורות מבריקות.

כשהיא מבחינה בי בכניסה לחדר, היא מיישרת את גבה ונשענת על הקיר, מרימה מבטה ובוחנת אותי בשתי עיניה השחורות והגדולות.

אני מברך אותה לשלום, שואל לשלומה, היא ממלמלת משהו לא ברור ומשפילה מבטה. לבקשתי, כשיואל מתיר את האזיקים מידיה הדקיקות, היא משמיעה אנחת רווחה, מנערת את ידיה ומנסה להחזיר את זרימת הדם לידיה. אני יוצא מהחדר ולאחר מספר שניות חוזר חזרה עם שני כסאות פלסטיק לבנים. היא מתיישבת על כיסא הפלסטיק הלבן ועדיין נמנעת מקשר עין.

מה שלומך מונא? אני שואל. מופתעת היא מרימה את ראשה ואינה משיבה לי.

אני רכז השב"כ האחראי על הכפר שממנו הגעת, אני מציג את עצמי בפניה.

"אז עכשיו אתה, לא רק יודע את שמי, אלא גם יודע היכן אני מתגוררת?" היא ספק שואלת, ספק מתריסה בפניי.

מזל טוב, אני מברך אותה.

"על מה?"

לרגל נישואיו של אחיך מונתצר.

"אז אתה בטח גם יודע, שהחיילים שלך הרגו את אח שלי מג'האד השהיד, (מת מות קדושים).

'אללה ירחמו' (שאלוהים ירחם על נשמתו) אני משיב לה.

מדוע הגעת לתחנה המרכזית בירושלים?

"ברחתי מהבית" היא מפתיעה אותי בתשובתה הכנה.

למה ברכת?

מונא מושכת בכתפיה ואינה משיבה.

מתי בפעם אחרונה שתית ואכלת?

"אתמול"

את רעבה? שוב היא מושכת בכתפיה ואינה משיבה.

אני יוצא שוב מהחדר הקטן ולאחר מספר דקות חוזר עם שתי כוסות קפה וכריך שקניתי במזנון אשר בתחנת המשטרה. זה בשבילך, אני אומר לה, מונא שוב מושכת בכתפיה ומסמנת בידה שאינה מעוניינת.

את לא מוכנה לאכול אוכל של יהודים? אני מתריס בפניה.

"לא, מה פתאום", היא נזעקת. "אין לי שום בעיה עם היהודים".

אני שוב מגיש לה את כוס הקפה והכריך, היא לוקחת ביס ראשון מהכריך ושולק מהקפה.

"כול אנד אל יהודי ונם עינד אל מסיחי" (אכול אצל היהודי ותישן אצל הנוצרי) היא משתפת אותי בפתגם ערבי נפוץ הממליץ לאדם מוסלמי להנות ממאכלי היהודים ומתנאי השינה אצל הנוצרים.

"מדוע אתה עושה את זה עבורי"? היא שואלת, הפעם, טון דיבורה רך ונעים יותר.

לא הבנתי, אני מיתמם.

"מדוע אתה דואג לי"?

אמרת שלא אכלת מאתמול, אז אני מניח שאת רעבה. טעים האוכל של היהודים? אני שואל אותה בבדיחות ומנסה קצת לשפר את מצב רוחה. היא מחייכת חיוך מבויש ולוקחת ביס נוסף מהכריך.

"אני זוכרת שהגעת לבית שלנו ועצרת את אחי שאדי באחד הלילות בחורף שעבר" היא מפתיעה אותי.

מה את זוכרת?

"את הכבוד שהענקת להורים שלי, את השיחה שלך עם אבי ואימי בסלון הבית, רגע לפני שלקחת את אחי למעצר. אני זוכרת שאימי הייתה היסטורית ובוכייה ואתה הרגעת אותה, אמרת לה, ששום דבר רע לא יאונה לבן שלה ואפילו הדגשת את דבריך באמצעות פתגם ערבי".

איזה פתגם?

"שיערה משיער ראשו לא תיפול", אני גם זוכרת, שהחיילים רצו לאזוק את שאדי ולכסות את עיניו, בסלון הבית, מול ההורים שלי ואתה עצרת בעדם", היא מספרת ונרגשת במקצת.

יש לך טלפון סלולרי?

"כן" היא משיבה לי.

אוכל לקבל את מספרו?

"ואם לא ארצה לתת לך?"

את לא חייבת.

0599765345

מה שלום האחים שלך?

"אתה בטח יודע יותר ממני".

ומה שלום ההורים שלך?

"אני חושבת שבסדר, אבל אני לא בקשר עמם יותר".

מדוע?

"מאחר ואבי מסרב להכיר בי כבתו ואינו מרשה לי לחזור הביתה".

את רוצה לספר לי מדוע? מונא לוקחת שלוק נוסף מהקפה, מסדרת את מטפחת הראש ומכניסה מתחתיה את שיערות ראשה שהציצו החוצה.

"אני מקנאה בכם"

מדוע?

כי החיים של הנשים שלכם הרבה יותר קלים, נוחים ובטוחים מהחיים שלנו, הנשים הערביות", היא אומרת ונאנחת קלות.

והחיים שלך קשים?

"אתה לא מסוגל לתאר עד כמה".

ספרי לי, אני מקשיב.

"אני יכולה עוד כוס קפה בבקשה?"

אני מגיש לה את כוס הקפה שלי, תחילה היא מסרבת אבל לבסוף נעתרת.

מדוע הגעת לירושלים?

"אמרתי לך, ברחתי מהבית אני מפחדת שאבא שלי יפגע בי".

מדוע הוא רוצה לפגוע בך?

"מאחר והשפלתי אותו, ברחתי מהאיש שהוא הכריח אותי להינשא לו".

את נשואה? אני שואל אותה מופתע.

"כמעט".

ומי זה האיש?

"אבו אברהים, האיש הכי בזוי והכי שפל בעולם הזה".

מה הוא עשה לך? הוא פגע בך?

לאחר שברחתי ממנו, הוא הפיץ עליי שמועה זדונית, היא משתפת אותי ועושה תנועת יריקה לכיוון רצפת החדר.

מה השמועה?

מונא משפילה מבט, נבוכה מאוד ואינה משיבה.

"אתה מתכוון לעצור אותי?"

כניסה לישראל ללא אישור הנה עבירה על החוק, אבל עדיין לא החלטתי.

מדוע אמרת את המילה 'עמלייה' (פיגוע) כשהשוטרים עצרו אותך? אני שואל אותה. מונא מרימה מבטה, מסתכלת עליי ומחייכת.

"אמרתי לשוטרים שלא באתי לבצע 'ביגוע'".

מה לא באת לבצע?

'ביגוע' 'ביגוע'.

אההה הבנתי ומדוע הגעת לירושלים?

"זה המקום הכי רחוק שהצלחתי להגיע אליו, כאן אבא שלי לא יוכל למצוא אותי".

אני יוצא מהחדר וניגש ליואל היומנאי העסוק בפתרון תשבץ. מה אתם מתכוונים לעשות עימה? אני שואל אותו.

"תגיד לי אתה".

אפשר לשחרר אותה, היא אמנם בת למשפחת חמאס, אך אינה קשורה לפעילות חבלנית, אני מסביר לו.

"אתה רוצה לומר לי שהיא הגיעה לבצע ניתוח"? (תרגום נוסף למילה עמלייה) יואל שואל ומקניט אותי.

לא, אבל היא גם לא הגיעה לבצע פיגוע אני אומר לו.

במידה ואשחרר אותך, לאן את מתכוונת ללכת מכאן? אני שואל אותה, לאחר שאני מסיים את שיחתי עם יואל.

"לא יודעת, אין לי לאן ללכת".

יש לך קרובי משפחה שתוכלי להתארח אצלם?

"לא. אני מעדיפה לשבת בכלא ולא לחזור הביתה. תאזוק אותי" היא אומרת לי ומושיטה את שתי ידיה.

"אני לא חוזרת לכפר, אני מפחדת" היא אומרת בקול חנוק.

קצין משטרה, בדרגת פקד, נכנס לחדר ומציג עצמו, "אני אביב, קצין החקירות של התחנה, אני מבין שהצעירה הזו אינה קשורה לפח"ע" (פעילות חבלנית עוינת) הוא ספק שואל ספק אומר.

נכון, אני משיב לו ומספר לו בקצרה את סיפורה האישי של מונא. מה אתם עושים במקרה כזה? אני שואל אותו,

"מתקשרים למחלקת הרווחה בעיריית ירושלים, אבל מאחר והבחורה הזו אינה אזרחית ישראלית, אלא פלסטינית לא אוכל לסייע לה, נפתח לה תיק על שהייה בלתי חוקית ולאחר

מכן אבקש מהסיוור המשטרתי להחזיר אותה חזרה לתחומי הרשות הפלסטינית", מסביר לי אביב קצין המשטרה.

"הם יהרגו אותי, אבי מחפש אותי, בבקשה אל תחזירו אותי הביתה" היא מתחננת בפניי לאחר שאני מתרגם לה את דבריו של קצין המשטרה.

"תעצרו אותי" היא שוב אומרת ושוב מגישה את שתי ידיה.

"אין לי סמכות לעצור אותה, אבל חכה רגע, לפני מספר חודשים היה לנו מקרה דומה" הוא אומר לי ויוצא מהחדר. מספר דקות לאחר מכן הוא חוזר חזרה עם פתק לבן מקומט הכתוב בעט אדומה בשפה הערבית.

"זה מספר הטלפון והכתובת של מנזר ברמאללה המטפל בנערות במצוקה, מנהלת המנזר, הינה הולנדית, נוצרייה, מבוגרת, חיה ברמאללה כבר מעל שלושים שנה, אולי היא תוכל לסייע לה", אומר לי אביב ומגיש לי את הפתק הלבן.

אני רוצה שתתקשרי לאישה הזו ותספרי לה שאת במצוקה וחוששת לחזור הביתה, היא כבר תעזור לך, אני אומר למונא ומושיט לה את הפתק הלבן, היא מסתכלת על הפתק, תחילה מהססת, לבסוף מושיטה את ידה, לוקחת מידי את הפתק ותוחבת אותו לכיס קטן בשמלתה. מחוץ לתחנת המשטרה, יש תחנת מוניות, תבקשי מהנהג שייקח אותך לכתובת הזו.

יש לך כסף למונית?

"כן"

שאלוהים יהיה בעזרך, אני מברך אותה, תישמרי על עצמך, לא אוכל לסייע לך יותר מכך אני אומר לה.

"עזרת לי מספיק, שאלוהים ישמור אותך 'אנשאללה' היא מברכת אותי ויוצאת מהתחנה.

תת פרק שני:

"זוכר אותי?" מתקשר אליי, מספר ימים לאחר מכן, יואל היומנאי.

בוודאי, בגללך הילדה הקטנה שלי עדיין כועסת עליי, אני עונה לו בבדיחות.

"הצעירה שנעצרה כאן לפני מספר ימים שוב כאן".

מה? שוב עצרתם אותה?

"לא, היא הגיעה מרצונה, היא מבקשת לשוחח עמך".

תוכל לשאול אותה מה היא רוצה?

"שאלתי, היא אינה מוכנה להגיד לי, היא רוצה לשוחח אך ורק איתך".

הלו מרחבא (שלום)

"מחרבתיין" (פעמים שלום) היא משיבה לי בקול שקט ובייחני

את מונא?

"כן".

מה שלומך?

"הודות לאל".

מדוע שוב נכנסת לישראל ללא אישור? אני שואל, אבל היא משתתקת ואינה משיבה.

הבנתי שאת רוצה להגיד לי משהו?

"כן".

בבקשה אני מקשיב.

"אני צריכה לפגוש אותך", היא לוחשת.

אותי? למה?

"אני חייבת לספר לך משהו חשוב".

אני מקשיב, ספרי לי, אני אומר לה ומנסה למשוך אותה בלשונה, כדי לחסוך לעצמי, שוב, נסיעה מיותרת לתחנת המשטרה בירושלים.

"אני מצטערת, אני חייבת לפגוש אותך".

אני לא יכול להגיע, דברי, אני מקשיב.

"אם אתה לא יכול להגיע, אז לא חשוב, לא משנה", היא אומרת לי, כאילו רוצה לגרות את סקרנותי.

את רוצה לדווח לי משהו שעשוי לעניין אותי? או שאת זקוקה לעזרה?

"אני חושבת שזה עשוי מאוד לעניין אותך כרז שב"כ".

מה? אני שוב מנסה למשוך אותה בלשונה.

"מישהו רוצה לעשות 'ביגוע' היא לוחשת לי. הפעם אני לא מתקן אותה.

את בטוחה? איך את יודעת? מי סיפר לך? היכן אמור להתבצע הפיגוע? מתי אמור להתבצע? מתי שמעת על כך? אני מציף אותה במספר שאלות.

"אספר לך שניפגש" היא לוחשת וקובעת עובדה.

אם את רוצה שאגיע לשוחח עמך, בואי נעשה הסכם, את תאמרי את שמו של האיש שרוצה לבצע פיגוע ואני אגיע לפגוש בך, אני אומר לה.

שתיקה קצרה, לאחר מספר שניות, "אברהים" היא לוחשת.

על ספסל עץ חום, ליד עמדת היומנאי, מונא יושבת וממתינה, כשהיא רואה אותי, היא קמה ממקומה, מחייכת חיוך ביישני, מברכת אותי לשלום וקדה קידה קלה בראשה.

יואל מוביל אותנו למשרדו של אביב, קצין החקירות, החדר גדול ומרווח, במרכזו שולחן מלבני גדול, מסביבו כסאות מרופדים בריפוד כחול דהוי. בקיר הימני של החדר הצבוע כולו בצבע כחול בהיר, מתוח דגל ישראל ולידו דגל משטרת ישראל. תמונתו של מפכ"ל המשטרה תלויה בצידו השני. על שולחנו של אביב תמונתו מטקס קבלת דרגות ולידה תמונה משפחתית עם אשתו וילדיו הקטנים.

בפינת החדר, שולחן זכוכית קטן ועגול עליו קומקום חשמלי לבן, כוסות קרטון חומות חד פעמיות, צנצנת זכוכית גדושה בקפה שחור וסוכר לבן בצנצנת השנייה.

בצעדים מהוססים ואיטיים מונא נכנסת לחדר הגדול, היא סורקת במבט מהיר את קירות החדר, מביטה לעבר דגל ישראל ומעיפה מבט ארוך לעבר תמונת משפחתו של אביב.

מה שלומך?

"אלחמדואללה" (הודות לאל) היא עונה לי בפשטות ומגניבה מבט לכיוונה של נורית, עובדת משרד, שהגיעה עימי לפגישה, כנהוג בפגישות של רכז שב"כ עם נשים פלסטיניות.

מונא מתיישבת על אחד הכיסאות, שפת הגוף שלה שונה מהפעם הראשונה שראיתי אותה. היא רגועה ובטוחה בעצמה.

היית במנזר?

"כן"

מטפלים בכיפה?

"כן, הם שומרים עליי".

אני רוצה לתחקר אותה על אברהים הרוצה לבצע פיגוע, אבל מתאפק, אני רוצה, תחילה, להכיר אותה ולהבין האם מולי יושבת צעירה שקרנית, מניפולטיבית והוזה, או בחורה ישרה ואמינה אשר באמתחתה דיווח אמיתי, שעשוי למנוע הרג של אזרחים ישראלים.

כיצד תרצי לשתות את הקפה?

"אני רוצה לשתות את הקפה, מר, כמו החיים שלי".

בעזרת אללה החיים שלך יהיו טובים יותר, אני משיב לה.

"אברהים רוצה"...ולפני שהיא משלימה את המשפט, אני קוטע את דבריה. נגיע לזה בהמשך, אני רוצה לשמוע קודם כל מה הביא אותך לירושלים? מדוע אביך רוצה לפגוע בך?

מונא לוגמת לגימה ארוכה מהקפה, ומניחה את כוס הקפה על השולחן.

"מה אתה רוצה לדעת?"

כל מה שתרצי לספר לי.

"אתה רכז השב"כ, אתה בטח יודע הכול עליי ועל משפחתי.

יודע, אבל לא הכול.

"בכפר שלי כולם אומרים עליכם, שאתם יודעים על כל נמלה ההולכת בכפר", היא אומרת ומחייכת.

רק אלוהים למעלה יודע הכול, אני משיב לה.

מדוע את לא בקשר עם ההורים שלך?

"בגלל אבא שלי" היא משיבה ומשפילה מבט, "הוא כועס עליי, הוא טוען שפגעתי בכבודו ובכבוד משפחתינו. בחברה שלנו, אישה מחויבת להיות סגורה בבית בעלה, לבשל עבורו, לנקות את הבית, לגדל את הילדים, לציית לו, לשרת אותו".

"אישה המפרה את הכללים הנוקשים האלו נחשבת לשרמוטה". היא אומרת ולוגמת לגימה ארוכה מהקפה.

הבחירה של מונא, צעירה דתיה, לעשות שימוש במילה שרמוטה, גורמת לי למבוכה קלה.
אני מציץ לכיוונה של נורית, אשר אף היא מופתעת ונבוכה כמוני.

"הוא מעולם לא אהב אותי".

כל אב אוהב את ילדיו, אני מנסה להגן על אביה, למרות שאין לי סיבה, להגן על אדם אלים,
פעיל חמאס, תומך טרור.

"אז אתה לא מכיר אותו, מגיל צעיר, הוא נהג להכות אותי וכשאימי ניסתה לגונן עליי, הוא
היכה גם אותה".

ואת שאר האחים שלך הוא גם היכה?

"כן, אבל אותי יותר מכולם".

"בגיל שבע עשרה, הוא הכריח אותי להתחתן עם אבו אברהים, המבוגר ממני ביותר מעשרים
שנה".

למה הסכמת להתחתן אתו?

"רק מי שלא חי בחברה שלנו, יכול לשאול את השאלה הזו", היא משיבה לי בסוג של לעג
והתנשאות.

"אני רציתי להינשא לעאהד, בן גילי, בן הדוד שלי מצד אב" (בתרבות הערבית, בן דוד מצד
אב, נחשב קרוב יותר מבן דוד מצד אם) היא מספרת ומפתיעה אותי שוב בפתיחות שהיא
מפגינה.

אז מה קרה?

"אבו אברהים, הוא אחד האנשים העשירים באזור, הוא שילם מוהר לאבא שלי, שמכר אותי
כדי שאהיה אשתו השנייה".

אז התחתנת או לא?

"כמעט, ברחתי ממנו בליל הכלולות" היא אומרת לי ומשתתקת למספר שניות, לוקחת שלוק
נוסף מהקפה, מסתכלת עליי, מעיפה מבט לעברה של נורית, המחייכת אליה, אך אינה
מבינה את הסיפור הלא ייאמן של מונא.

"בלילת אל דחלה" (ליל הכלולות), אבו אברהים, התנהג אליי באלימות, בגסות, הוא ניסה
לכפות את עצמו עלי בכוח, הוא הכאיב לי ולפני שהצליח לממש את הנישואין שלנו, ברחתי
מביתו" היא מספרת ומשתתקת שוב.

נבוכ מואד, אני יושב מול מונא ומקשיב לסיפורה האישי והכואב, אין לי אפשרות לשלב בשיחה את נורית, מאחר והיא אינה דוברת ערבית. אולי מונא מספרת לי מעשיות ובדיות? ואם היא דוברת אמת, מדוע היא בוחרת לחשוף את עצמה בפניי ולשתף אותי בפרטים כל כך אינטימיים מחייה הפרטיים ומתנהגת בניגוד לכללים הנהוגים בתרבות שבה גדלה. כנראה שהיא בחורה ללא גבולות, אני חושב לעצמי.

"אבו אברהים, דורש את כספי המוהר והזהב ששילם עבורי, אבל אבי מסרב להחזיר וכנקמה בו ובמשפחתי, הוא הפיץ עליי שמועה שקרית. הוא סיפר לכולם, שאיני בתולה, שקיימתי יחסי מין עם גבר זר, לפני שהתחתנתי אתו" היא אומרת לי, משפילה מבט ומשתתקת. "הוא גם סיפר לכולם שאני בהריון מגבר זר".

"לא, אני לא בהריון היא אומרת לי בצורה נחרצת, לאחר שתפסה אותי מציץ ומסתכל לעבר בטנה השטוחה.

לא חשבתי, אני משיב לה נבוכ ומתגונן.

"יחסי מין עם גבר זר בחברה הערבית, זו עבירה בלתי נסלחת, זה גזר דין מוות ולא משנה האם השמועה נכונה או שקרית" היא אומרת לי.

אבל זו שמועה שקרית, אז מדוע שיפגעו בך?

"מה אתה לא מבין?" היא שואלת אותי בחוסר נימוס ומרצינה פנים. "זה לא משנה, הנזק כבר נעשה, הכבוד של אבי נפגע, כבוד המשפחה שלנו נרמס. אתה בטח יודע מה עושים אצלנו, כדי להגן על כבוד המשפחה" היא ספק שואלת ספק אומרת.

וכל הסיפור הזה, כיצד קשור בדיוק לאברהים, בנו של אבו אברהים?

"זה בדיוק מה שרציתי לספר לך לפני מספר דקות. אברהים מתכוון לבצע פיגוע כנגד החיילים הנמצאים בבסיס הצבאי הקרוב לכפר שלנו", היא לוחשת לעברי.

אני מסתכל עליה ומעווה את פני בחוסר אמון. "כן, הוא באמת רוצה לבצע פיגוע, אני לא משקרת", היא יורה לעברי. לאחר שמזהה את המבט שלי לעברה.

אני לא מאמין לך, את משקרת, את רוצה לפגוע באבו אברהים, באמצעות דיווח שקרי על הבן שלו אני מטיח בה. מונא זזה באי נוחות בכיסאה, מביטה לעברה של נורית במין מבט מיואש, מקווה להסתייע בנורית, שאולי תוכל להשפיע עליי להאמין לה.

"אני לא משקרת, אני אפילו מוכנה להישבע לך", היא אומרת לי ומעמידה פני נעלבתי.

עוד לא סיימתי לעכל את סיפורה האישי והמורכב וכעת היא "מפילה עלי פצצה נוספת". אני מנסה להבין האם שני הסיפורים האלו הם אגדות ובדיות פרי מוחה הקודח, או שנכונים הם ואם אחד מהם נכון, אז איזה מהם?

אני מניח שהרבה צעירים מהכפר שלך, רוצים לבצע פיגוע, אני משיב לה.

"נכון".

"אז איך את יודעת שאברהים רוצה לבצע פיגוע? אני מקשה עליה.

"אברהים, הציע לאחי וסאם, שהוא החבר הטוב ביותר שלו, להצטרף אליו ולבצע ירי לעבר החיילים השומרים בכניסה לבסיס הצבאי, הסמוך לכפר שלנו. אבל וסאם ניסה להניע אותו מכך, היא מספרת לי ומגינה על אחיה.

"אם אתה לא רוצה להאמין לי, אתה לא חייב" היא אומרת לי, לאחר שמזהה שמאמציה לשכנע אותי שהיא דוברת אמת, כשלו.

וכיצד את יודעת שאברהים הציע לאחיו לבצע פיגוע?

"החדר שלי, צמוד לחדר של אחי, שמעתי אותם מתלחששים" היא אומרת לי.

את דוברת אמת?

"כן" היא משיבה לי בנחרצות.

אז כיצד אוכל להאמין לך?

"לא יודעת, זו כבר העבודה שלך, אני את שלי עשיתי".

"למה לא סיפרת לי את הדיווח הזה בפגישה הראשונה שלנו בתחנת המשטרה? אני שואל ולא באמת מצפה לתשובה כנה.

"כי לא רציתי שתחשוב שאני רוצה להיות המרגלת שלך, משתפת פעולה".

"אתה עדיין חושב שאני משקרת?"

לא יודע.

"אני אמנם שונאת את אביו של אברהים ואף מייחלת למותו אבל לא בגללו אני מספרת לך את הסיפור הזה, אלא בגללך" היא מפתיעה אותי. האם מונא מנסה להפעיל עליי מניפולציה כדי לנסות ולשכנע אותי שהיא דוברת אמת? אני חושב לעצמי.

בגללי?

"כן בגללך, אתה הצלת את חיי".

איך בדיוק? לא עשיתי שום דבר.

"אתה כן, לאחר הפגישה הראשונה שלנו, בתחנת המשטרה, החלטתי לחזור הביתה", למרות שאמרת לי לנסוע למנזר".

ולא פחדת?

"פחדתי מאוד, התפללתי לאללה וביקשתי ממנו שיגן עליי, שישמור עליי"

ומה קרה? אני מאיץ בה להמשיך את הסיפור.

"מספר דקות, לפני שהגעתי למחסום ונכנסתי חזרה לרמאללה, התקשרה אליי אישה, דוברת ערבית במבטא זר, הציגה עצמה כמנהלת המנזר. היא פנתה אליי בשמי והציעה, שאגיע אליה. אני אמנם מאמינה ב'אללה' אבל במקרה הזה, אני חושבת שלא אללה הוא זה שהתקשר לנזירה" היא אומרת לי ומגניבה חיוך קטן לעברי.

"אני באמת חושבת, שבמידה והייתי חוזרת הביתה, כנראה ולא הייתי יושבת כאן אתך היום".

"אתה בטח חושב שאני כמו המשפחה שלי"?

אני לא מבין, למה את מתכוונת?

"אתה חושב שאני תומכת חמאס, שאני שונאת אתכם, את היהודים", היא ספק שואלת, ספק אומרת וממתינה לתשובה.

אני לא מכיר אותך כדי שאוכל לדעת.

"אבא שלי חינך אותנו לשנוא את החיילים, את היהודים, את מדינת ישראל, לכן האחים שלי פעילי חמאס" היא אומרת, מסתכלת עליי וממתינה לתגובתי, לאחר שזה עתה הפלילה את אחיה, כפעילי חמאס ומספר דקות קודם לכן את אברהים כמי שמתכנן לבצע פיגוע.

אני מנסה להבין האם הצעירה הפלסטינית, הכריזמטית היושבת מולי בתחנת המשטרה, דוברת אמת, או בעלת יכולת יוצאת דופן להמציא סיפורים ובדיות ומדוע בכלל היא מתאמצת להרשים אותי?

"אתה יודע מה ההבדל בנינו לבינכם?" היא שואלת וקוטעת את השתיקה הקצרה שהשתררה בחדר.

יש הבדל?

"אותנו מחנכים לשאוף למות 'מות קדושים', מלמדים אותנו להעדיף את המוות על החיים ואילו אתכם מלמדים לאהוב את החיים".

"קשה מאוד להיות צעירה פלסטינית וגרוע מכך, להיות בת יחידה עם עוד חמישה אחים. הם אף פעם לא העריכו אותי, הם נהגו לזלזל בי, לנהוג בי בחוסר כבוד, כאילו אני המשרתת שלהם" היא מלינה בפני.

"אני רוצה להיות אישה עצמאית, רוצה ללמוד, רוצה לעבוד, אני לעולם לא אהיה משרתת של אף גבר".

מה את רוצה ללמוד?

"אני רוצה להיות אחות בבית חולים, לטפל באנשים".

שאלוהים יאיר את דרכך, אני מברך אותה.

"זו הפעם הראשונה בחיי שאני מרגישה שמישהו באמת מקשיב לי והמישהו הזה הוא לא אבא או אמא שלי, הוא לא בן משפחה, אלא מישהו שלימדו אותי שהוא האויב שלי, שעלי להרוג", היא אומרת בקול חלש, מפנה מבטה לכיוונה של נורית וממתינה לקבל ממנה אישור לדבריה. נורית אינה מבינה מילה, אבל מהנהנת בראשה ומחייכת למונא.

האם מישהו יודע שאת נמצאת כאן איתי בתחנת המשטרה?

"לא", היא משיבה בנחרצות.

את בטוחה?

"אתה בוודאי יודע מה החמאס עושה לפלסטינים הנפגשים עם השב"כ, אני לא טיפשה, לא סיפרתי לאף אחד" היא עונה לי בביטחון.

דקות ארוכות חלפו מתחילת המפגש השני שלנו. המבטים הנעימים והחיוכים, שנורית, לעיתים, מפרצת לכיוונה של מונא, משרים עליה ביטחון ושלווה.

האם היא תסכים לשתף עימי פעולה? להיות המקורה שלי? אני שואל את עצמי דקות ארוכות, במהלך השיחה שלנו ומתלבט האם להציע לה לעבוד עבורי.

האם הצעירה הפלסטינית, בת למשפחת פעילי חמאס, אחות של שהיד, בכלל תסכים לבגוד במשפחתה? בעמה? ולהיות משתפת פעולה?

תני לי להיות האח הגדול שלך, אני אומר לה, גורר את הכיסא ומתקרב אליה. היא מסתכלת עליי במבט מופתע ומציצה לכיוונה של נורית.

אני אגן עליך, אני אשמור עליך, אני אעזור לך.

"למה?"

אני אעזור לך ואת תעזרי לי, אני משיב לה. מונא מופתעת מהשירות שלי ויותר מכך, מהבקשה שלי, אבל היא בחורה נבונה, היא מבינה, שאני מציעה לה להיות המקורה שלי.

אני רוצה שנפגש שוב, הפעם פגישה סודית, חשאית. אני אעשה הכול כדי לשמור ולהגן עליך, אני אפילו אבדוק כיצד אוכל להגשים את החלום שלך וללמוד לימודי אחיות.

מונא מסתכלת עליי ואינה אומרת דבר ושוב מעיפה מבט קצר לעברה של נורית.

תרצי שאהיה האח הגדול שלך? אני שוב שואל ושובר את השתיקה הארוכה והמביכה שהשתררה בחדר. מונא מביטה לעברי, מבינה, שמילה אחת שלה, תשנה את חייה לעד, תסכן אותה ואולי אף תגרום למותה.

"אנא ג'אהזה" (אני מוכנה) היא משיבה לי בקול רועד ושברירי ולוקחת נשימה עמוקה.

את יודעת מה ארצה ממך?

"תרצה שארגל עבורך, שאביא לך מידע על מבוקשים, על פעילי חמאס".

גם, אבל יותר מכך, אני רוצה שתדעי, שאני אעשה ככל יכולתי כדי להגן עליך, לשמור עליך מאחר והביטחון האישי שלך, חשוב לי יותר מכל מידע כזה או אחר שתשיגי עבורי.

את מסוגלת לשמור סוד?

"כן בוודאי".

יש רק שני אנשים המודעים לקשר הסודי שלנו וככה זה חייב להישאר, אני אומר לה.

"לא נכון גם היא יודעת", היא אומרת, מחייכת ומסתכלת לכיוונה של נורית.

נכון, אז שלושה, אני משיב ומחייך אליה חזרה.

"גם אללה יודע", היא אומרת ומסמנת עם אצבעה כלפי מעלה.

שאללה ישמור על שלושתנו אני מברך אותה.

מארנק המשמש לתשלום מקורות, אני מוציא שתי שטרות של מאה שקלים ומגיש אותם למונא.

"הרבה כסף יש לך שם" היא אומרת ומחייכת אליי.

זה בשבילך. תקני לך משהו לאכול ולשתות ובכסף שיישאר תקני לעצמך מתנה, מכאן תיסעי היישר למנזר, בימים אלו, זה המקום הכי בטוח עבורך.

תת פרק שלישי:

בחולצה אדומה מכופתרת וצמודה, מכנסי בד שחורים, איפור המבליט את עיניה הגדולות, מטפחת שחורה לראשה, המכסה בצורה חלקית את שיערה, היא מגיעה לפגישה החשאית הראשונה.

על שולחן זכוכית, במרכז החדר, בקבוקי שתייה קלה, פירות, עוגיות חמאה, פיצוחים ומגש פיצה בתוספת פטריות.

"אני מתה על פטריות", היא אומרת בהתלהבות.

מה שלומך?

"בסדר" היא משיבה, מתיישבת, מסירה את כיסוי הראש ומבדרת את שיערה.

כנראה שהיא מרגישה בנוח איתי, אחרת אין לי הסבר אחר להתנהגות הזו שלה, אני חושב לעצמי וזורק מבט קצר לנורית, שמחייכת אליי חזרה.

מטפלים בך יפה במנזר?

"כן, דואגים לי למיטה וארוחה חמה אחת ביום".

ומה את עושה במהלך היום?

יושבת בספריה וקוראת ספרים.

איזה?

"הברית החדשה. בעתיד אולי אתנצר", היא אומרת ומחייכת.

ומה עוד?

"שומעת שירים"

יאללה לך הביתה מוטי

שלום ותודה

ואל תתקשר אלי

אני לא עונה

אם תקרא לי מלמטה

אני אקרא למשטרה

אז תשיג לך חיים

כי אין לך ברירה

היא מפזמת בעברית קלוקלת, מניעה את גופה מצד לצד ומחייכת.

"שרית חדד, 'לך הביתה מוטי שלום ותודה' אני מתה עליה, הלוואי ויכולתי לפגוש אותה, או ללכת להופעה שלה, גם לשרית חדד היו חיים קשים", היא אומרת לי.

האם מונא מבינה היכן היא נמצאת? לאן הגיעה? עם מי יושבת?

האם היא יודעת, שאני רוצה שהיא תהיה מקורה שלי? תדווח על תושבי כפרה, תרגל עבורי אחר בני משפחתה?

ואולי בעצם, היא הגיעה לפגישה, מתוך סקרנות או ילדותיות? אני חושב לעצמי כשאני מסתכל עליה, אוכלת משולש פיצה ומפזרת חיוכים לנורית.

את זוכרת את הפגישה הקודמת שלנו? אני שואל אותה.

"כן בטח, אני זוכרת את שתי הפגישות שלנו"

ומדוע הגעת לפגישה?

"כי אתה ביקשת"

ומה את חושבת שאני ארצה ממך?

"דברנו על זה כבר בפגישה הקודמת, אתה תרצה שארגל אחר תושבי הכפר שלי, אני לא טיפשה, אני לגמרי יודעת לאן הכנסתי את עצמי", היא משיבה לי בביטחון, כאילו קראה את מחשבותיי.

אני מחזק את הקשר האישי עימה, מקשיב לה, מעצים אותה, לומד להכיר אותה לעומק והיא מספרת לי שוב על משפחתה, על חייה.

אני מתדרך אותה ארוכות ומלמד אותה כיצד עליה להתנהג כדי לא להיחשד כמקורה שלי, כיצד להסתיר, לשקר והיא גם מדווחת מספר דיווחים מודיעיניים אודות מספר פעילי חמאס תושבי כפרה.

מונא מגיעה לפגישות חשאיות נוספות, צולחת מספר משימות מבחן, שבחנו את המהימנות והיכולות האישיות שלה, מגויסת כמקור מודיעיני וזוכה לכינוי 'אחות אמיצה'.

הקשר עמה כמעט יום יומי, שיחות טלפון, פגישות חשאיות אחת לשבועיים. אני משמש לה כ"אח גדול", חבר, אוזן קשבת, נותן לה להרגיש חשובה, אהודה, משמעותית ומוערכת.

קחי זה בשבילך, אני אומר לה, באחת מהפגישות החשאיות שלנו ומגיש לה מתנה ארוזה בנייר עטיפה פרחוני. נרגשת ומופתעת, היא לוקחת ממני את המתנה וקורעת את העטיפה.

"דיסק של שרית חדד", היא אומרת, מחייכת חיוך רחב, מרימה את שתי ידיה אל על ומזיזה את פלג גופה העליון ימינה ושמאלה בתנועות של שמחה, כשהיא מתקרבת אליי, כדי לחבק אותי, אני מסמן לה בשתי ידיי לחזור ולשבת במקומה.

תת פרק רביעי:

השמועה על בריחתה של מונא, מבית אביה מגיעה לאוזניו של אבו אחמד, פעיל חמאס בכיר, קיצוני בדעותיו, דתי אדוק, אימאם המסגד בכפר. לפני חודשיים השתחרר מהכלא לאחר שריצה תקופת מאסר של חמש עשרה שנים על השתתפות בפיגוע בתל אביב.

"מה אתם מתכוונים לעשות כדי לנקות את שם משפחתך מהחרפה שדבקה בכם?" שואל אבו אחמד, את וסאם, אחיה של מונא.

"לא יודע".

"תוכל להביא אותה חזרה לכפר?"

"אני לא יודע היכן היא".

"על מה אתה חושב?" שואל וסאם את אבו אחמד.

"אני רוצה לחזק את האמונה הדתית שלה, לתקן את דרכיה", הוא משיב לוסאם אבל לא חושף את תוכניתו האמיתית.

"איך זה יעזור כדי לשלול את השמועה כנגד משפחתי?" שואל וסאם.

"לאחר שהיא תוכיח שדרכיה נקיות, אדאג לפרסם הודעה פומבית ולנקות את שמה", משיב לו אבו אחמד.

"אמא חולה מאוד, היא מאושפזת בבית חולים ברמאללה במצב קשה", מתקשר וסאם לאחותו הקטנה.

"מה קרה לה?" היא שואלת בבהלה.

"אני לא יודע, הרופאים אומרים שמצבה רע מאוד, אולי אפילו לא תשרוד את הלילה, את חייבת לראות אותה, לפני שהיא תחזיר את נשמתה לאללה"

"אני רוצה לראות אותה, אבל מפחדת".

"אני אשמור עליך, לא אספר לאבא", וסאם מרגיע את אחותו.

שעתיים לאחר מכן, חשיכה החלה לרדת על העיר רמאללה, מונא מסתירה בתוך חזייתה את מכשיר הטלפון הסלולרי שלה ונכנסת למכונית הסובארו הלבנה של וסאם, הממתין לה בכיכר מנרה במרכז העיר.

"הגענו", הוא אומר לה ועוצר את רכבו סמוך למסגד קטן במרכז העיר.

"איפה בית החולים?" היא שואלת אותו.

"אני רוצה שתפגשי קודם לכן את אימאם המסגד".

"אני לא רוצה, אני רוצה לראות את אמא", מפצירה בו מונא ומסרבת לצאת מהרכב. חשש קל, מתגנב לליבה, אולי נפלה למזימה שרקח כנגדה אחיה, היחיד מבני משפחתה שהיא בקשר עימו, שעדיין סומכת עליו.

מונא נצמדת לכיסא הרכב, מחזיקה בחוזקה את ידית הדלת ומסרבת לצאת. וסאם עומד מחוץ לרכב ומנסה לשכנע אותה לצאת החוצה.

שלושה גברים בשנות הארבעים לחייהם, יוצאים מהמסגד לאחר שסיימו את תפילת הערב, הם מעיפים מבט קצר, לעברה של הצעירה היושבת מבוהלת ברכב הסובארו הלבן וממשיכים בדרכם. בתוך המסגד, בחדר צדדי וקטן, שקירותיו צבועים בצבע סיד, ממתין אבו אחמד. הוא יושב על שטיח צבעוני, מחזיק ספר קוראן בשתי ידיו ומתפלל.

מונא מתרצה, היא יוצאת מרכב הסובארו וצועדת אחר אחיה לתוך המסגד, כשהיא מבחינה באבו אחמד היא נבהלת, נעמדת במקומה, כשהוא מבחין בהם הוא מפסיק את תפילתו, קם ממקומו מחבק ומנשק את וסאם.

"השלום עליך", הוא מברך אותה, היא מסתכלת עליו ואינה מגיבה.

"את במקום בטוח, בצילו של אללה, הוא ישמור עליך מכול רע", הוא אומר לה ומזמין אותם לשבת על השטיח הצבעוני, מושיט לה ספר קוראן ומבקש ממנה לקרוא סורה אחת מהספר הקדוש. בחוסר חשק, היא לוקחת מידיו את הספר ומעמידה פנים כמי שקוראת.

"קראי בקול בבקשה" מבקש ממנה אבו אחמד.

"תעשי מה שאבו אחמד מבקש ממך", פונה וסאם בתקיפות לאחותו.

מונא מקרבת את הספר לפניה ומתחילה לקרוא בקול חלש ושברירי.

אישה מבוגרת, כבדת משקל, לבושה בלבוש אסלאמי המכסה את גופה מכף רגל עד ראש, פניה מכוסות ברעלה שחורה, מתוכה מציצות שתי עיניים שחורות וגדולות, מתקרבת ונעמדת לידם.

"זו האחות אום עאמר", מציג אותה אבו אחמד, כשהוא קם ממקומו.

"היא תשמור עליך, היא תהיה אחראית עליך, היא תדאג לך, תעשי כל מה שהיא תבקש ממך", הוא מורה לה.

מונא מעיפה מבט קצר לכיוונו של אחיה, המשפיל מבטו ונמנע מקשר עין עמה, הוא קם ממקומו, נפרד לשלום מאבו אחמד, מתעלם מאחותו ויוצא מהמסגד בצעדים מהירים.

"בואי איתי בבקשה", בקול צרוד מבקשת אום עאמר ממונא להתלוות אליה. הן יוצאות מהמסגד דרך דלת צדדית ומתקדמות בתוך סמטה צרה וחשוכה. לאחר כמה עשרות מטרים הן מגיעות לבית אבן קטן, חד קומתי. אום עאמר פותחת את הדלת הנעולה באמצעות מפתח ברזל חלוד וגדול ומורה למונא להיכנס פנימה.

אולי אברח, היא מהרהרת, בעודה עומדת על מפתן הדלת, אבל הפחד משתק אותה. בבית שני חדרים קטנים, מטבח, שירותים וסלון, שבמרכזו כורסת עור קטנה.

"מי את?" מעיזה מונא ופונה לראשונה לאום עאמר.

"אני אום עאמר, זה כל מה שעליך לדעת".

"פה את ישנה" היא אומרת לה ומצביעה על מזרן כחול, המונח ברישול על רצפת החדר. אום עאמר מוציאה שמיכת צמר עבה מארון בגדים ישן ומניחה אותה על המזרן.

בפינת החדר, שולחן עץ מתקלף עליו מגש כסף גדול, שלוש פיתות, גבינה לבנה חמוצה בצלחת זכוכית קטנה, שמן זית, מלפפונים עגבניות וזיתים ירוקים גדולים.

אום עאמר, יוצאת מהחדר, טורקת אחריה את דלת העץ החומה ונועלת את דלת חדרה של מונא.

מפחדת וחסרת מנוחה היא נעה ובוחנת את החדר, כמו אסירה שזה עתה נכנסה לראשונה לתא. ניגשת ובוחנת את חלון חדרה, מנסה להציץ החוצה, אבל זכוכית החלון, הצבעוה בלבן, אינו מאפשר לה לראות מאום מחוץ לחדרה.

כשהיא מנסה לפתוח את החלון, היא נדרכת ונבהלת, כשהיא שומעת צליל מפתח הנכנס לחור המנעול.

"שלום עליכם" מברכת אום עאמר את מונא ומושיטה לעברה את ידה. "תני לי בבקשה את הטלפון שלך", היא מורה לה.

מונא מושכת בכתפיה, במקום להכחיש ולומר, שאין ברשותה מכשיר סלולרי, היא טועה, מסרבת. "תני לי את הטלפון הסלולרי שלך" אום עאמר מרימה את קולה הצרוד ודורשת בתקיפות את המכשיר. מונא שולחת את ידה לחזייתה ובחוסר רצון מוסרת לה את מכשירה. "אנשאללה נפגש מחר בבוקר" אומרת לה אום עאמר, יוצאת מהחדר ונועלת אחריה את דלת החדר.

קול המואזין, הקורא לסלאת אל פג'ר (תפילת השחר), מעיר את מונא משנתה החטופה. אום עאמר נכנסת לחדר ומורה לה להצטרף אליה לתפילה, מניחה על המזרן שני שטיחי תפילה, עליהן רקום ציור של מסגד אל אקצא עם כיפתו הזהובה. השתיים נעמדות אחת ליד השנייה כשפניהן לכיוון העיר מכה הקדושה ומתחילות את תפילת השחר.

תת פרק חמישי:

"המנוי אינו זמין ואינו יכול לקבל את שיחתך", כבר יומיים שלמים, שאיני מצליח לשוחח עם 'אחות אמיצה'. מעולם לא קרה, שהיא לא הייתה זמינה, אני חושב לעצמי וחרד לביטחונה.

ערב טוב, אוכל לשוחח עם מנהלת המנזר, אני שואל ומשתדל לדבר ערבית רהוטה ככל האפשר, כדי לא להסגיר את העובדה שאיני ערבי.

"היא לא נמצאת כרגע" משיבה בחורה, שעל פי קולה נשמעת מאוד צעירה.

תוכלי בבקשה לומר לי מה שלומה של מונא? אני מאוד חרד לשלומה.

"אנחנו לא מוסרים פרטים על הנשים המתאכסנות במנזר שלנו, מצטערת, אני חייבת לנתק"

חכי רגע בבקשה, אללה יהיה בעזרך, אני מברך אותה, אני רק רוצה לדעת אם היא בסדר?
אני רוצה להביא לה בגדים, מתי אוכל להגיע?

הצעירה, משתהה בתשובתה, "מונא אינה נמצאת כאן, אני חושבת שהיא עזבה"

מתי? אך הצעירה אינה עונה ומנתקת את השיחה.

השעה קצת אחריי שתיים לפנות בוקר, צלצול טלפון, אני מתעורר בבהלה, נדרך, לוחץ על
כפתור המענה, אבל לא עונה, לא רוצה להעיר את אשתי, ניגש במהירות לסלון הבית ושנייה
לפני שאני עונה לשיחה.

"הלו הלו סלאמו עליכום" (שלום עליכם) אני שומע קול צרוד של אישה מבוגרת. "הלו הלו",
היא קוראת שוב. אני נעמד במקומי, עוצר את נשימתי. "מי זו, מי זו" היא שואלת בתקיפות,
כאילו יודעת שמישהי, אולי מישהו מעברו השני של הקו ואינה עונה.

אום עאמר מתייאשת ומנתקת את השיחה. אני לוקח נשימה עמוקה ומשחרר אנחת רווחה.
מי זו יכולה להיות? האם זו מישהי מהמנזר? אולי מונא חזרה לביתה והאישה המבוגרת היא
בעצם האמא שלה? איזה מזל שלא עניתי, הייתי עלול להחשיד אותה כמי שמנהלת קשר עם
גבר זר, או אפילו עם רכז שב"כ.

"תתעוררי ותגיעי לסלון הבית", מאיצה אום עאמר במונא, עומדת מעליה ולא ממתינה
שתתאושש ותתעורר משנתה. השעה ארבע וחצי לפנות בוקר, מבעד לדלת החדר הפתוחה,
היא מבחינה בשלושה גברים: אבו אחמד, אחיה וסאם וגבר שלישי, גבה קומה, רעול פנים,
אוחז בנשק מסוג קלשניקוב ועומד דרוך מאחוריהם.

מונא מסירה מעליה את שמיכת הצמר העבה, קמה באיטיות ממקומה, מסדרת את כיסוי
ראשה ויוצאת מהחדר.

"שבי בבקשה מונא", מבקש אבו אחמד ומסמן לה לשבת על כיסא עץ נמוך, הוא לוקח כיסא
פלסטיק לבן ומתיישב מולה, אחיה וסאם נעמד מאחוריו. לחוצה ומפוחדת היא מתיישבת
ומשפילה מבטה.

"העם הפלסטיני זקוק לך", פונה אליה, אבו אחמד ללא הקדמות. "תנועת החמאס שלחה
אותי לבחון את הנכונות שלך להשתתף במאבק כנגד האויב הציוני, אחיך השהיד מג'האד
שאללה ירחם על נשמתו, הגן בגופו על העם הפלסטיני, מצווה גדולה להילחם באויב ולמות
מות קדושים" הוא פוצח בנאום לאומני.

מעבר לכתפו של אבו אחמד, היא מבחינה ברעול הפנים החמוש, מתהלך חסר מנוחה בדירה
הקטנה, ניגש לאחד מחלונות הבית ומציץ החוצה.

"אני כאן כדי להחזיר אותך לאומה האסלאמית, לעם הפלסטיני, למשפחה שלך, אנחנו מוכנים לסלוח לך על מעשיך". מונא נדרכת, נבהלת, האם הוא יודע שהיא עובדת עבור השב"כ הישראלי?

"המעשה שלך מבייש את משפחתו של אבו אברהים, את משפחתך, את אביך", ממשיך אבו אחמד בנאום שלו, כשהיא שומעת את שמו של אבו אברהים, היא נרגעת קמעה. מבינה שאבו אחמד אינו יודע.

"אני לא עשיתי כלום, זו שמועה שקרית שהפיץ עליי אבו אברהים" היא מתפרצת לדבריו.

"שששש", מהסה אותה אחיה ומתקדם לעברה בצעד מאיים, כשאבו אחמד, מסמן לו לא להתערב, הוא נסוג חזרה למקומו.

"את הנעשה אי אפשר להחזיר", הוא אומר לה.

"אבל אני לא", היא מנסה להתגונן.

"אמרתי לך לשתוק", וסאם שוב מתפרץ לעבר אחותו ומנופף באצבעו לעברה.

"הכול בסדר", מרגיע אותו אבו אחמד, כאילו אומר לו, תן לי לטפל בזה.

"יש לך משפחה מכובדת, אני בטוח שתוכלי להחזיר להם את כבודם", הוא אומר לה, הפעם, היא בוחרת לא לענות, מבינה שאין טעם.

"כבר עשיתי בעבר משהו עבורכם, מה תרצה שאעשה הפעם?"

"הפעם אנחנו נעשה עבורך, הוא אומר לה ומסתכל במבט חודרני לתוך עיניה הגדולות, מונא משפילה מבטה ואינה עונה.

"תוכלי להיכנס לירושלים?"

"למה?" היא שואלת, אבל מבינה לגמרי את כוונתו.

"אם תבצעי את המשימה הזו בהצלחה, אלוהים יסלח לך על כל חטאיך"

"ואם איהרג?"

"אנחנו אוהבים את המוות יותר מאשר את החיים, זו מצווה גדולה למות מות קדושים, עדיף מות קדושים על כל מוות אחר".

"שאלוהים יהיה בעזרך", מברך אותה אבו אחמד וניגש לשוחח עם רעול הפנים. וסאם תופס את מקומו של אבו אחמד ומתקרב לאחותו.

"את תעשי מה שאבו אחמד מבקש ממך", הוא לוחש לה בטון מאיים. "את תחזירי את הכבוד למשפחה שלנו, את שומעת אותי?" מונא משפילה מבטה ונמנעת מקשר עין עם אחיה, בשר מבשרה, מי שאמור להגן עליה ולא לרצות במותה.

כשרעול הפנים פותח בזהירות את דלת הכניסה, משב רוח קר נכנס לדירה הקטנה, הוא מציץ החוצה, מסמן בידו לאבו אחמד ווסאם להצטרף אליו והשלווה יוצאים מהדירה ונעלמים בחשיכה.

מספר ימים לאחר מכן, שעת לילה מאוחרת, דפיקה חלשה בדלת, חמור סבר נכנס נכנס אבו אחמד לדירה, הוא מברך את אום עאמר לשלום ומתעלם ממונא. אחריו נכנס רעול הפנים החמוש. מונא מביטה לכיוון הדלת, מצפה לראות את וסאם, אך רעול הפנים סוגר את הדלת ונעמד בעמידה זקופה מאחורי אבו אחמד.

בהינד ראש מסמן אבו אחמד לאום עאמר, לשלוח את מונא לחדרה, מונא קמה ממקומה והולכת באיטיות לכיוון חדרה.

"אנחנו נחזור שוב, לפני תפילת השחר יחד עם החתן", מצליחה מונא לשמוע את אבו אחמד לוחש לאום עאמר ושניות לאחר מכן היא שומעת את דלת הכניסה נטרקת.

מונא נתקפת בחדרה, ראשה סחרחר, היא מתיישבת על המזרן במרכז החדר, מבינה את משמעות המילה "חתן". אני חייבת לברוח מכאן, היא חושבת לעצמה ומנסה שוב, ללא הצלחה, לפתוח את חלון חדרה, כשהיא מביטה לעבר דלת חדרה, חור המנעול תופס את תשומת לבה.

שעה לאחר מכן, רעש מתכתי, אותו שמעה מספר רב של פעמים, נשמע שוב בחדרה הקטן. אום עאמר נאבקת במפתח אשר מסרב להיכנס לחור המנעול, לבסוף היא מצליחה ונועלת את דלת חדרה של מונא.

"תפתחי לי מהר, בבקשה תפתחי לי מהר, אני לא מרגישה טוב", שעה מאוחר יותר, צועקת מונא ודופקת בחוזקה על דלת חדרה, אום עאמר מתעוררת בבהלה ופותחת את הדלת הנעולה.

"מה קרה לך?" שואלת אותה אום עאמר בבהלה, אבל מונא מתעלמת ממנה, דוחפת את אום עאמר, רצה לחדר השירותים ונועלת אחריה את דלת השירותים רגע לפני שאום עאמר מספיקה להיכנס אחריה.

"מה קרה לך מונא?"

"אני עומדת למות, אני עומדת למות", מתייפחת מונא, מבעד לדלת חדר השירותים.

מספר דקות לאחר מכן, כפופה, הליכתה איטית, אוחזת את בטנה בשתי ידיה, היא יוצאת מחדר השירותים, אום עאמר תומכת בה ומסייעת לה להגיע חזרה לחדרה.

"קחי זה יעזור לך" אומרת לה אום עאמר ומגישה לה כוס תה חם בכוס זכוכית, מונא לוקחת לגימה קטנה, אך כוס הזכוכית נשמטת מידיה ומתנפצת על רצפת החדר. מונא קמה ממקומה ורצה שוב במהירות לחדר השירותים. הפעם אום עאמר, עומדת במקומה, מסתכלת בדאגה לעברה של מונא וניגשת לאסוף, בידיה החשופות את שברי הזכוכית.

"אני אנסה להירדם", אומרת מונא לאום עאמר, כשהיא צועדת כפופה חזרה לחדרה.

"שאללה יעניק לך בריאות", אום עאמר, מברכת אותה ונועלת שוב את חדרה.

מספר דקות לאחר מכן, שוב דפיקות חזקות. אום עאמר ממהרת לפתוח את הדלת.

"אני לא יכולה יותר, אני לא יכולה יותר", מתייפחת מונא ורצה שוב לחדר השירותים. לאחר מספר דקות היא חוזרת לחדרה, מתיישבת על המזרן וממתינה לשמוע את הצליל, הכול כך מוכר לה.

מונא שוכבת על גבה, מנסה להאזין לרחשים בדירה. היא שומעת את אום עאמר שוטפת כלים ומסדרת את המטבח, שעה לאחר מכן משתרר שקט בדירה הקטנה.

בזהירות רבה, היא פותחת את דלת חדרה ומציצה לעברה של אום עאמר הישנה שינה עמוקה על הספה השחורה, על קצות אצבעותיה היא חולפת בזהירות לידה, משתדלת לא להעירה, ניגשת לדלת הכניסה ומסובבת בזהירות את מפתח הדלת, כשהדלת נפתחת, משב רוח קריר נכנס פנימה, רגע לפני שהיא נעלמת בחשיכה, היא מעיפה מבט אחרון אל אום עאמר, מחייכת לעצמה בסיפוק וחומקת החוצה.

אום עאמר מתעוררת בבהלה, קמה מהכורסא, רצה לכיוון דלת הבית, שהושארה פתוחה, היא צועקת לעברה של מונא, היא מבקשת ממנה לחזור, אך מונא כבר נבלעה ונעלמה בסמטה החשוכה.

תת פרק שישי:

"אלוהים הוא הגדול מכולם, אני מעיד שאין אלוהים מלבד אללה, אני מעיד שמחמד הוא שליחו של אללה...מהרו לתפילה מהרו להצלחה מהרו אל העשייה הטובה ביותר, התפילה טובה מהשינה אללה הוא הגדול מכולם אין אלוהים מלבד אללה"

קול המואזין, הקורא לתפילת השחר, נשמע מרחוק, מונא מאיצה את הליכתה, מכסה את ראשה וקצת מפניה במטפחתה.

מספר גברים צעירים בדרכם לעבודתם, חולפים לידה, מעיפים מבט קצר וחשדני על הצעירה ההולכת לבדה במרכז של העיר רמאללה.

שעתיים לאחר מכן, השעה כבר כמעט 0700 בבוקר, רחובות העיר רמאללה מתמלאים במכוניות ומוניות עמוסות אנשים, בדרכם לעבודתם בישראל, מרחוק, בקצהו של הכביש הראשי היוצא מהכיכר המרכזית של העיר רמאללה, מזהה מונא, את עמדת השמירה הצה"לית הסמוכה לגדר החוצצת בין העיר רמאללה לבתים הראשונים של העיר ירושלים.

תור ארוך של רכבים פרטיים, מוניות ואוטובוסים פלסטינים, עומדים וממתנים לקראת חציית המחסום, הנוסעים יורדים מהרכבים וניגשים לעמדות הבידוק הצהליות, בידם תעודות זהות פלסטיניות ואישורי עבודה בישראל. מונא, ללא אישור כניסה לישראל. היא פונה לדרך עפר צדדית המובילה לפרצה בגדר, אותה היא מכירה מהפעמים הקודמות שהסתננה לישראל.

סמוך לפרצה, עומדים שלושה שוטרי מג"ב חמושים, כשהיא מסתובבת חזרה ומתרחקת מהפרצה, רכב יונדאי קטן בצבע שחור נעצר לידה.

"אחותי, תרצי שאסייע לך להיכנס לירושלים?" פונה ומחייך אליה צעיר פלסטיני, כבן 25, שנעצר לידה עם מכוניתו השחורה, שיער ראשו שחור קצר, על לחייו זיפי זקן של מספר ימים, אווז סגירה בידו הימנית, ידו השמאלית המקועקעת בקעקוע גדול של לב וקעקוע נוסף של רובה מונחת על אדן חלון המכונית.

"לא תודה", היא משיבה לו וממשיכה בדרכה, אבל הצעיר, מתעקש, ממשיך בנסיעה איטית ונצמד אליה עם מכוניתו.

"אוכל לסייע לך להיכנס לירושלים, אני גר כאן, אני מכיר את המקום", הוא מנסה לשכנע אותה, היא מסתכלת עליו במבט חטוף, משפילה מבטה ואינה מבינה מדוע הוא רוצה לסייע לה, לצעירה, שאינו מכיר? גבר מוסלמי, לא יציע עזרה לאישה מוסלמית זרה, אלא אם היא נמצאת במצוקה, היא חושבת לעצמה.

"את לבד?" הוא שואל, אך היא מתעלמת ומאיצה צעדיה.

"אני נשבע לך באללה, אקח אותך, תוך חמש דקות את בירושלים" הוא מבטיח לה.

מונא מבינה, שזו ההזדמנות היחידה שלה להיכנס לירושלים, היא עוצרת את הליכתה ונעמדת ליד מכוניתו של הצעיר, מתבוננת בו ולא אומרת מאום, הוא מושיט יד ארוכה ופותח לה את דלת הרכב.

מונא נעמדת, מהססת, מפחדת. "כנסי כנסי, אל תפחדי" הוא מאיץ בה, כשהיא מבחין בחששות שלה. מונא נכנסת לרכבו ומתיישבת מאחוריו.

"בעוד חמש דקות נגיע" הוא אומר לה, לוחץ על דוושת הבנזין ומאיץ במהירות.

"מהיכן את אחותי?" הוא שואל אותה ומסתכל עליה דרך המראה הפנימית של הרכב. "רמאללה".

"מהכפרים או מהעיר?"

"מהעיר" היא משקרת לו.

"את מאוד יפה, הייתי מת להתחתן איתך" הוא אומר לה, מסתכל עליה שוב דרך המראה הפנימית של הרכב ומחייך אליה חיוך רחב החושף שניים קדמיות מצהיבות, מונא משלבת את ידיה בחוזקה ונמנעת מקשר עין עם הצעיר.

"אנתי בינת?" (את בת/ילדה?) (הערה: הכוונה לבתולה) שואל אותה הצעיר וקורץ לה. שאלתו הישירה של הצעיר, מסגירה את כוונותיו לגביה, הוא מאיץ נסיעתו ופונה לציר עפר, עוקף תלותית חול המסתירה את הכביש הראשי, עוצר את מכוניתו, יוצא מרכבו ומתיישב לידה.

"אל תפחדי, אין פה אף אחד" הוא אומר לה ונצמד אליה ומניח את ידו על כתפה.

מונא הודפת את ידו מעליה, מנסה לצאת מהדלת השנייה, אך הצעיר אוחז בשמלתה ומשכיב אותה על גבה, היא מנסה להתנער ממנו, אך הוא חזק ממנה ומושך אותה אליו בחוזקה, מרתק אותה לספסל האחורי של מכוניתו ובידיו הגסות ממשש את שדיה.

כשהוא גוהר מעליה ומתנשף, היא מריחה ריח חזק של עשן סיגריות המתערבב עם הבל פיו המסריח, בידו האחת הוא מרים את שמלתה ובידו השנייה מתיר את כפתוריי מכנסיו.

מונא מנסה להשתחרר מאחיזתו, בועטת לכל עבר, מנסה להדוף מעליה את הצעיר השוכב מעליה, הוא שולח את ידו מתחת לשמלתה וקורע את תחתוניה, בעוד רגע יצליח לחדור אליה ולאנוס אותה.

"בבקשה תפסיק, היא צורחת, בוכה, מתחננת.

"תסתמי כבר" הוא צועק עליה ומניח את ידו על פיה.

"איייייי... "יא בנת שרמוטה", הוא צועק בכאב, לאחר שנשכה את אחת מאצבעות ידיו. מונא מצליחה להשתחרר מאחיזתו, הודפת אותו מעליה, פותחת את הדלת ומתרחקת בריצה.

הצעיר יוצא מהדלת השנייה, מרים את מכנסיו ורץ אחריה, "תעצרי יא כלבה" הוא צועק לעברה, מנסה להשיגה, היא רצה, מתנשפת, מתרחקת מרכבו של הצעיר.

ערבי זקן, המחזיק בידו מקל הליכה מעץ, רועה את עדר הכבשים שלו, כשהוא מגיח מעבר לתלולית החול, מונא רצה לקראתו.

"אלוהים ייקח אותך, יא שרמוטה", צועק הצעיר לעברה ונעצר כשהוא מבחין בזקן, הוא חוזר בריצה מהירה למכוניתו ונעלם כשהוא משאיר אחריו ענן אבק.

מונא נסערת, מבוהלת, מתיישבת על האדמה היבשה, מנסה להסדיר נשימתה, דמעותיה זולגות ומרטיבות את פניה.

רועה הצאן מתקרב אליה בצעדים איטיים ובעיניים שחורות וטובות הוא מביט לעברה בחמלה.

"קחי שתי מים", הוא מציע לה ומגיש לה בקבוק מים.

"שאלוהים ישמור עליך ויעניק לך הרבה בריאות", היא מברכת אותו לאחר שלגמה לגימה קטנה.

"כיצד אוכל להיכנס לירושלים?" היא שואלת אותו, בקול חלש ושובר.

"ישנו צינור בטון, המשמש למעבר מי גשמים, הנמצא מתחת לכביש הראשי, ממש ליד עץ התאנה", אומר לה הרועה כשהוא מצביע עם מקל ההליכה שלו לכיוון העץ. מונא קמה ממקומה ומנערת את האבק שנדבק לשמלתה.

"אלוהים יגמול לך על המעשה הטוב הזה שלך", היא מברכת אותו והולכת לדרכה.

רועה הצאן, נשאר לעמוד במקומו ומלווה אותה במבט מודאג עד שהיא מתרחקת ממנו.

צינור הבטון חסום בעשבים יבשים, קרטונים קרועים ובקבוקי פלסטיק שקופים, מונא מתכופפת, מזיזה בידיה את העשבים היבשים ובקבוקי הפלסטיק ומסתכלת פנימה. הצינור ארוך, חשוך, מלא בפסולת. בקצה הצינור, היא רואה אלומת אור קטנה המעידה על סופו. היא חוששת להיכנס פנימה, מפחדת ממקומות סגורים, אבל בסופו של דבר היא אוזרת אומץ וזוחלת לאט לכיוון אלומת האור.

האבק גורם לה לתחושת מחנק ומגביר אצלה את תחושת הפחד, שוכבת על בטנה במחצית הדרך ומתלבטת האם לחזור חזרה או להמשיך. לאחר דקות ארוכות, היא יוצאת מהצינור, מתרוממת, מיישרת את גופה, ומנערת את שאריות האבק והלכלוך אשר דבקו בשמלתה.

"עצרי", צועקת לעברה, שוטרת משמר הגבול, בדרגת סמל, כשהיא מתקרבת אליה ומורה לה להרים ידיים.

מיואשת ואומללה היא עומדת ליד צינור הבטון, מרימה את ידיה וממתינה לשוטרת, שמתקרבת אליה בצעדים מהירים.

"מה את עושה כאן?" שואלת אותה הסמלת.

מונא מסתכלת עליה ואינה מבינה, שוטר מג"ב, בן העדה הדרוזית המתגורר בכפר בצפון מתקרב בצעדים מהירים לשתי הצעירות, כמעט באותו הגיל, העומדות האחת מול השנייה.

"שו בתסאוי האן?" (מה את עושה כאן?) הוא שואל אותה בשפה הערבית.

אני חייבת למצוא תירוץ, אני חייבת לשכנע אותם שיאשרו לי להיכנס לירושלים, חושבת לעצמה מונא.

"מה את עושה כאן?" שואל שוב השוטר וממתין בקוצר רוח לתשובתה.

אולי אם אגיד להם, שאני עובדת עבור השב"כ, הם בטח יאפשרו לי להיכנס לירושלים היא חושבת לעצמה, אבל מיד מבטלת את הרעיון מאחר והיא יודעת שאסור לה לחשוף את היותה מקורה של השב"כ.

"אני עובדת כתופרת בירושלים" היא משיבה לשוטר מג"ב המתרגם את דבריה לסמלת העומדת לידה בסבר פנים כועס ועצבני.

"תשאל אותה אצל מי היא עובדת?"

"אני עובדת במפעל בגדים אצל מעסיק יהודי בשם משה", היא ממציאה ומאלתרת.

"תשאל אותה אם יש לה את מספר הטלפון של המעסיק שלה?"

צלצול טלפון, שוב זה צליל הטלפון של 'אחות אמיצה', אבל זו בטח לא היא, אני חושב לעצמי ולוחץ בזהירות על כפתור המענה.

"הלו שלום, מדברת לירון ממשמר הגבול ירושלים, האם אני מדברת עם משה?"

"במה מדובר?" אני שואל

"נמצאת איתי כאן בחורה פלסטינית, אשר ניסתה להסתכן לירושלים, היא טוענת שהיא עובדת במפעל שלך, אתה בטח יודע שזו עבירה חמורה להעסיק פלסטינים ללא אישור עבודה ואישור כניסה לישראל", היא מטיחה בי בכעס.

"איך קוראים לה?" אני שואל.

מונא, היא משיבה לי, לאחר שהציצה בתעודת הזהות שלה.

משה, מנהל מפעל, על מה לעזאזל מדברת איתי השוטרת? מה כבר היא סיפרה להם? מה עליי להשיב לשוטרת מבלי להזיק למונא?

"האם היא עובדת שלך?"

כן, אני משיב ומשתדל לא לנדב פרטים נוספים, כדי לא לפגוע בסיפורה השקרי של 'אחות אמיצה'.

"למה אתה מעסיק אותה ללא אישור עבודה? בגלל אנשים כמוך יש פיגועים בישראל, יש הרוגים, תתבייש לך" היא מטיחה בי.

היה לה אישור, אני מבטיח לך ששבוע הבא, אנפיק לה אישור חדש, אני משקר לשוטרת. היא בחורה מסכנה, תשחררי אותה בבקשה.

"חוצפן אחד, אל תגיד לי מה לעשות" היא צועקת ומנתקת את השיחה.

מספר דקות מאוחר יותר, תשושה, שבורה, שוב היא זוחלת בתוך צינור הבטון הארוך, המלוכלך והמאובק, הפעם היא זוחלת חזרה לרמאללה.

מספר שעות לאחר מכן, היא מנסה שוב את מזלה, הפעם אף אחד לא מחכה לה בצד השני. היא יוצאת מצינור הבטון, מנערת את שמלתה וצועדת על שול כביש ראשי. שלט ברזל ירוק, מחורר בכדורי רובה, עליו מצויר חץ לבן מסמן לה את הכיוון לירושלים.

מכונית לבנה בעלת לוחית זיהוי ישראלית, נעצרת לידה, מונא נבהלת, נזכרת בצעיר בעל הרכב השחור. אישה מבוגרת, על ראשה מטפחת ראש חומה, מרכיבה משקפי ראייה, פותחת את חלון הרכב.

"הכול בסדר בינתי?" היא שואלת בקול רך ונעים, את הצעירה, הנמצאת לבדה על כביש ראשי. מתוך המכונית מציצות גם פניו של נהג הרכב, כבן שישים וחמש. מונא מסתכלת עליו, עיניו טובות, מבטו נעים, רך ומזמין, הוא דומה בצורה מדהימה לרועה הצאן הזקן, היא חושבת לעצמה.

"מסוכן להיות כאן לבד, בעיקר לבחורה צעירה", אומרת לה האישה, מונא מביטה מבט חטוף לעברו של האיש היושב לידה, הוא מהנהן בראשו, כאילו מסכים עם דבריה של האישה היושבת לידו.

"לאן תרצי שניקח אותך?" שואלת האישה בקול נעים ומזמין, מונא מתלבטת, חוששת, אבל פניו הטובות של האיש והדמיון שלו לרועה הצאן, נוסחות בה ביטחון.

"מה שמך?" שואלת אותה האישה.

"מונא", היא משיבה לה ומתיישבת מאחור. חצי שעה לאחר מכן, מונא יורדת ממכוניתם, נפרדת מהם לשלום וניגשת למנזר.

נזירה צעירה, יושבת בכניסה למנזר, כשהיא רואה את מונא, היא קמה ממקומה.

"מה שלומך? דאגנו לך מאוד, הכול בסדר? היא מתעניינת ומניחה את ידה על כתפה של מונא.

"כן, הכול בסדר" משיבה לה מונא תשובה מתחמקת.

"מישהו התקשר וחיפש אותך, רצה להביא לך בגדים, הוא נשמע מאוד מודאג", אומרת לה הנזירה.

"מי?"

"לא יודעת, הוא לא אמר את שמו".

"תודה לך, שאלוהים ישמור עליך", מונא מברכת אותה.

כשהיא נכנסת לחדרה ונשכבת על הסדין הלבן והמגוהץ הפרוס על מיטתה, המתח, הפחד והחשש שליוו אותה במהלך הימים האחרונים, מתפוגגים במקצת אבל המחשבות טורדות את מנוחתה.

אולי אבו אחמד צודק? אולי הוא יוכל לעזור לי? להציל אותי? להחזיר אותי למשפחתי, לכפר שלי? אולי אם אעשה מה שהוא מבקש, אחזור לכפר כגיבורה?

מספר שעות לאחר מכן, היא מתעוררת ויוצאת מחדרה. "האם אוכל לעשות שימוש בטלפון ולהתקשר למעסיק שלי?" היא פונה לאחת מנזירות המנזר.

"כן, בבקשה" משיבה לה הנזירה.

"שלום משה מה שלומך?"

"שלום רב אני משיב לה לאחר שאני מזהה את קולה.

"האם אוכל לחזור לעבוד במפעל?"

כן, אני משיב לה ומשתף איתה פעולה.

"לאן ומתי אוכל להגיע, אין לי טלפון נייד?"

אני חייב לחשוב על פתרון מהיר, אני לא יודע האם יתאפשר לה להתקשר אליי שוב ואם כן מתי, מונא לא יכולה להגיע לפגישה חשאית ללא מכשיר טלפון, אשר אמור לשמש אותי לתדרך אותה כיצד, איך ומתי להגיע לפגישה בצורה חשאית ונסתרת.

תגיעי מחר לתחנת המשטרה, אני לוחש לה, כדי שהנזירה העומדת לידה לא תשמע את בקשתי, מחר בשעה עשר בבוקר.

הבקשה שלי מ'אחות אמיצה' המקורה החשאית שלי, להגיע למקום גלוי וחשוף לעיני כול, מטרידה אותי, אני חושש שערבים מקומיים או אפילו שוהים בלתי חוקיים, תושבי כפרה, אשר לעיתים מעוכבים בתחנת המשטרה, עלולים לזהות אותה, לחשוד בה כמי שהיא משתפת פעולה עם המשטרה, או חס וחלילה עם השב"כ הישראלי.

רוכל ערבי, מסתובב ברחוב הראשי המוביל לתחנת המשטרה, ומוכר משקפי שמש ושעונים מזויפים, המסודרים, שורות שורות על מגש פלסטיק רחב המחובר לרצועה כחולה שכרוכה סביב לצווארו.

הצעירה עם השמלה החומה וכיסוי הראש השחור זו היא, אני מדווח לרוכל הערבי באמצעות אוזנייה התחובה עמוק באוזנו, הוא מתקרב אליה בצעדים מהירים, כמי שלהוט למכור את מרכולתו.

"תירצי לקנות משקפי שמש, שעון יד?" הוא שואל אותה בערבית.

"לא" היא משיבה ומנסה להתרחק מהרוכל המטריד אותה.

"חכי רגע, עצרי, משה רוצה לתת לך משהו", לוחש לה הרוכל, איש שב"כ בכיסוי.

'אחות אמיצה' נעמדת במקומה, "קחי את נרתיק המשקפיים הזה, בתוכו טלפון סלולרי, תתקשרי למשה ותתרחקי מתחנת המשטרה", מנחה אותה הרוכל, ממשיך בדרכו כשהוא קורא בקול רם: "שעונים, משקפי שמש הכול בזול".

תת פרק שביעי:

חששתי שלא אראה אותך שוב, אני שמח מאוד שהגעת", אני אומר לה ולוחץ את ידה, כשהיא נכנסת לחדר, לפגישה חשאית נוספת. היא מתקרבת לנורית, לוחצת את ידה, מחייכת אליה ומתיישבת. נורית זזה הצידה, כאילו לא רוצה להפריע לפגישה.

בואי שבי לידינו, אני מבקש מנורית, הנוכחות שלה, נוסחת ביטחון ומשמחת את 'אחות אמיצה'.

על שולחן הזכוכית מונחים, בקבוקי שתייה קלה, עוגיות, פירות ומגש פיצה עם פטריות.

"זכרת שזה מה שאני הכי אוהבת לאכול".

כן אני משיב ומחייך אליה, מה שלומך? ספרי לי לאן נעלמת?

"זו אמא שלי", היא משיבה לי ולוקחת נשימה עמוקה. "חשבתי שהיא חולה ועומדת למות"

...!

"נסעתי לבקר אותה".

נסעת לרמאללה?

"כן"

השתגעת? מדוע לא התקשרת אליי? איך את מעיזה לעשות דבר כזה ללא אישורי? אני מטיח בה, כועס.

"אני מצטערת, אח שלי וסאם התקשר אליי וסיפר לי, שאמא מאושפזת בבית חולים ברמאללה, הוא אמר לי שהיא ביקשה לראות אותי".

שאללה יעניק לה בריאות, אבל אני לא מבין איך את עושה דבר כזה טיפשי וחסר אחריות.

"אני מצטערת, הייתי מאוד מבולבלת ולחוצה".

מה שלומה?"

"אני לא יודעת, אני מניחה שהיא בסדר, אח שלי שיקר לי, הוא שיטה בי כדי שאגיע לפגוש בו ברמאללה".

ומה עשית, לאחר שהבנת שהוא הונה אותך?

"הסתובבתי קצת ברמאללה ולאחר מכן חזרתי לירושלים".

אז היכן היית בימים האחרונים?

"חזרתי חזרה למנזר".

אז מדוע נאמר לי שעזבת?

"עזבתי, אבל מיד לאחר מכן חזרתי חזרה למנזר" היא משקרת.

נפגשת עם מישהו ברמאללה?

"לא", שוב היא משקרת.

ומדוע לא התקשרת אליי?"

"גנבו לי את הטלפון, היא עונה ללא היסוס ונמנעת מקשר עין עימי.

תחושה כבדה של חוסר אמון, מתעוררת אצלי, כשאני מקשיב לתשובותיה וקורא את שפת גופה.

מישהו יודע שאת מצויה בקשר חשאי איתי?

"מה פתאום", היא משיבה לי בנחרצות. אני בוחן את שפת הגוף שלה, הפעם, בניגוד לתשובתה הקודמת, היא אינה מסיטה את מבטה הצידה.

אולי לא היה נכון לגייס אותה? אולי טעיתי שנכנסתי להרפתקה הזו עם הצעירה הפלסטינית הזו, בת למשפחת פעילי חמאס? היא לבטח מסתירה ממני משהו. אבל מה?

תקשיבי לי טוב מונא אני אומר לה, מתקרב אליה ומסתכל היישר לעיניה. אני כאן כדי להגן עליך, לשמור עליך, אבל לא אוכל לעשות זאת אם לא תאמרי לי אמת, אם תשקרי לי.
"אני לא".

"עונשו של שקרן, שלעולם לא יאמינו לו, גם כשידבר אמת"

"אל כיזב חיבלו קסיר" (לשקר חבל קצר)

אני בוחר לבסס את דבריי באמצעות שני פתגמים בשפה הערבית.

"אני לא משקרת".

אני מסיים עימה את הפגישה, נפרד ממנה, מברך אותה לשלום, היא מהנהנת בראשה נמנעת מקשר עין איתי ויוצאת מהדירה החשאית.

שבוע ימים לאחר מכן, שעות הבוקר, 'אחות אמיצה' מגיעה לפגישה חשאית נוספת, לבקשתי, לפגישה מצטרפת עובדת משרד אחרת.

במרכז החדר, על שולחן הזכוכית, בקבוק מים מינרליים וכמה כוסות פלסטיק, מונא נכנסת לחדר, אני לוחץ את ידה, מברך אותה לשלום ולא מחייך אליה. היא מביטה לעבר שולחן הזכוכית הריק, מסתכלת על עובדת המשרד, שאינה מכירה ומתיישבת.

אני מתיישב מולה, מוציא מהתיק קלסר עב כרס, עליו כתוב באותיות גדולות: "התיק המודיעיני של מונא" ומניח אותו ביני לבינה.

היא מסתכלת על הקלסר מסתכלת עליי וזזה באי נוחות.

את יודעת מה זה?

"לא", היא משיבה ומושכת את כתפיה כלפי מעלה.

באיזה ארגון אני עובד?

"השב"כ הישראלי"

ומה תפקידו של השב"כ הישראלי?

"לעצור מחבלים פלסטינים".

לא רק, זוכרת מה סיפרת לי, באחת הפגישות הראשונות שלנו?

"סיפרתי לך הרבה דברים".

סיפרתי לי, מה חושבים תושבי הכפר שלך על השב"כ הישראלי, אני מסייע לה להיזכר.

"בשב"כ יודעים על כל נמלה ההולכת בכפר", היא משיבה ומחייכת נבוכה.

בקלסר העבה הזה, יש הרבה מאוד מסמכים ודיווחים הקשורים למשפחה שלך וגם מידע הקשור אליך, אני אומר לה, מרים במקצת את קולי ומניח את ידי על הקלסר עב הכרס.

מונא נעה בחוסר נוחות, גופה מתכווץ, משלבת ידיה קרוב לחזה, כאילו מתארגנת להגן על עצמה ולהסתיר ממני את סודותיה.

בקלסר הזה, כתוב למשל, שהחל מגיל 15 אביך, מנע ממך ללכת לבית הספר והורה לך להישאר בבית ולעזור לאימך, אני אומר לה ומסתמך על מידע ישן, שקיבלתי במהלך תחקור של אחד מאחיה, לפני מספר שנים.

רוצה עוד? היא מסתכלת עליי נבוכה ואינה עונה.

גם כל מה שלא סיפרת לי רשום בתיק הזה וכמעט כל מה שקרה איתך החל מהיום שנולדת עד רגע זה, אני אומר לה ושוב מניח את ידי על הקלסר, משתק ומסתכל היישר לתוך עיניה. מונא מסיטה את ראשה, מתחמקת מהמבט שלי לעברה.

תסתכלי עליי, אני מורה לה בטון כעוס, חשבתי שאפשר לסמוך עליך, שאפשר להאמין לך. למה לא סיפרת לי? למה לא גילית לי? אני שואל אותה, רוכן במקצת לעברה ומסתכל ישירות לתוך עיניה.

היא שוב משפילה מבטה, מתחמקת מקשר העין, שאני מנסה לכפות עליה.

בידיים רועדות היא אווזת בכוס המים, לוקחת שלוק ומניחה את הכוס חזרה על שולחן הזכוכית.

"אני מצטערת, אני מצטערת הם הכריחו אותי" היא אומרת, פורצת בבכי ומסתירה את פניה באמצעות שתי ידיה.

במשך שניות ארוכות היא מתייפחת, מידי פעם מזיזה את ידיה מפניה ומסתכלת עליי במבט מתחנן, כאילו רוצה להגיד לי. תסלח לי.

מי הכריח אותך? מה הכריחו אותך?

"הם, אני מצטערת, לא באמת התכוונתי".

אני מקשיב, אני אומר לה ואיני מתאר לעצמי שהמניפולציה, שעשיתי באמצעות הקלסר המכיל דפים מעבודת הגמר שלי באוניברסיטה, הניעה אותה לחשוף סוד, העומד להפגיע ולטלטל אותי.

"אבו אחמד ואחי וסאם הכריחו אותי לאסוף מידע על התחנה המרכזית בירושלים, היא מספרת לי ומשתתקת.

למה?

"כדי לבצע פיגוע התאבדות כנקמה על מותו של אחי מוג'האד, שנהרג מספר חודשים קודם לכן.

ומדוע לא סיפרת לי?

"פחדתי, התפללתי בכול כוחי, שהם לא יממשו את הפיגוע", היא אומרת לי. אני מגיש לה ממחטת נייר, היא מנגבת את דמעותיה ומקנחת את אפה.

"הם רצו שאוביל מחבל לבצע פיגוע בתחנה המרכזית בירושלים".

היא אווזת שוב בכוס הפלסטיק, ידיה הרועדות, שופכות מספר טיפות מים על שמלתה השחורה.

זיעה קרה שוטפת את גופי, 'אחות אמיצה', המקורה שלי, הבחורה שגייסתי, שנתתי בה אמון, הייתה אמורה להיות שותפה לרצח של אזרחים ישראלים בתחנה המרכזית בירושלים.

כשאני מסתכל עליה רועדת ובוכה, צצות ועולות במוחי, שוב, מראות של גופות אנשים וילדים, מפיגוע אחר שלא הצלחנו למנוע.

דקות ארוכות, היא מספרת לי, בפרטי פרטים, את האירועים שחוותה בימים האחרונים, בכל כמה דקות היא עוצרת את שטף דיבורה, לוקחת הפסקה קצרה מסערת הרגשות שהיא מצויה בה, לוגמת לגימה קטנה מכוס הפלסטיק, נשענת לאחור ושוקעת לתוך הספה.

באחת מאותן ההפסקות הקצרות, אני ניגש להכין לנו קפה ומעדכן את מוטי, המנהל הישיר שלי בפרטי הדיווח.

"אתה מאמין לה?"

היא נשמעת לי מאוד אמינה, אלא אם כן היא שחקנית מצוינת, אני משיב לו.

"אם היא דוברת אמת, אז היא לא רק בגדה ושיקרה לך, אלא הייתה מעורבת בתכנון פיגוע ולכן צריך לעצור אותה לחקירה, מודיע לי מוטי באופן חד משמעי.

אני מתרשם, שההודאה שלה כנה ואמיתית, אני לא חושב שאנחנו צריכים לעצור אותה.

"מדוע אתה מגונן עליה, אחרי כל מה שעשתה לך?"

אני מאמין שנוכל להסתייע בה לעצור את אחיה וגם את אבו אחמד, אין לנו מקור אחר שיכול לעזור לנו לאתר את הנבלות האלו.

"אני בספק גדול, שהיא תוכל לסייע לך, בכל מקרה, אעביר התרעה דחופה ואבקש מהצבא ומשטרת ירושלים לעבות כוחות בכניסות לתחנה המרכזית בירושלים".

ריח הקפה השחור ממלא את החדר בארומה נהדרת, אני מסתכל על 'אחות אמיצה', יושבת שעונה לאחור על הספה הרכה. היא נראית נינוחה ורגועה, בדיוק כמו נחקרים בסוף חקירתם, שהתאמצו ככל יכולתם, לשקר, להסוות ולהסתיר את פשעיהם המתועבים, עד שתש כוחם.

ספרי לי שוב את הסיפור, אני מבקש ממנה ומגיש לה את כוס הקפה. במידה והסיפור שלה שקרי, היא תתקשה לחזור על אותם פרטים, אני חושב לעצמי ומתכונן לאתר סתירות, שקרים וגרסאות שונות בסיפור שלה.

רגועה ושלווה, היא חוזרת שוב על תיאור המעשה, בדיוק רב, כפי שסיפרה לי בפעם הראשונה.

אני מתרשם שהיא דוברת אמת. אני חושב שאבו אחמד, הנבזה והנקלה מתכנן להוציא לפועל פיגוע התאבדות אני מתקשר ומעדכן שוב את מוטי.

"אני לא בטוח, שאתה צודק, אני מניח שנהיה חכמים יותר לאחר שהיא תבצע בדיקת פוליגרף" הוא משיב לי.

אינשאללה היא תעבור בהצלחה, אני משיב לו ומקווה, ש'אחות אמיצה', הצעירה האינטליגנטית, הברוכה בכישרון יוצא דופן לספר סיפור, דוברת אמת ואינה משקרת לי.

היא עברה בהצלחה את בדיקת הפוליגרף, היא דוברת אמת, אני מעדכן את מוטי בהתלהבות, מספר שעות לאחר מכן.

"בסדר" הוא משיב, נשמע פחות נלהב ממני ומזכיר לי, שהיא שיקרה והסתירה ממני מידע.

"האם היא תסכים לסייע לנו לאתר את אבו אחמד?"

בוודאי, אני משיב לו בביטחון.

ואת אחיה, וסאם? הוא מקשה עליי.

כן, אני משיב לו, אבל לא משתף אותו בחשש שלי, שאולי היא לא תסכים, או תפחד לסייע לעצור את אחיה.

השעה כבר שעת ערב מאוחרת, תשושה ורצועה, לאחר יום ארוך ומתיש של תחקור ובדיקת פוליגרף, על שולחן הזכוכית במגש הפיצה מקרטון, נותר משולש אחד אחרון ומספר כוסות קפה שחור, אני מפנה את השולחן ומניח עליו תצלום אוויר של העיר רמאללה.

היכן הדירה? אני שואל אותה, מונא מאמצת את עיניה אך מתקשה להתמצא בתצלום, המצולם מלמעלה, היא מעולם לא ראתה את העיר רמאללה ממעוף הציפור.

לאחר דקות ארוכות היא מצביעה על מבנה קטן, הנמצא בתוך סמטה צרה, הסמיכות של דירת המסתור למסגד הקטן מקל עליה לזהות את הדירה.

"זו הדירה וזו הסמטה שברחתי אליה", היא אומרת לי בביטחון.

תודה רבה מונא, אני אומר ומחייך אליה. מחר בשעה תשע בבוקר ארצה להיפגש איתך שוב, אני אומר לה ונפרד ממנה לשלום.

צפצוף הביפר נשמע רגע לפני שאני נכנס למכונית, 'על פי הודעת מד"א ישנם ארבעה הרוגים בפיגוע התאבדות בירושלים'. אני נחרד מהמחשבה, שיתכן שזה הפיגוע שתכנן אבו אחמד ואחיה וסאם.

תת פרק שמיני:

למחרת היום, השעה תשע בבוקר, פגישה חשאית נוספת, על שולחן הזכוכית, שתייה קרה, מיץ ענבים, עוגיות, פירות וכמובן, פיצה בתוספת פטריות.

היה אתמול פיגוע התאבדות בירושלים, ישנם ארבעה הרוגים, אני אומר לה.

"כן, שמעתי, הנזירה במנזר סיפרה לי, אתה חושב שאבו אחמד קשור לפיגוע הזה?" היא שואלת.

לא יודע, אבל אני כן יודע, שאם לא נצליח לאתר ולעצור אותו יהיו הרוגים נוספים, אני אומר לה ומניח על שולחן הזכוכית את העמוד הראשי של העיתון. שניות ארוכות היא מסתכלת על תמונות ההרוגים המסתכלים עלינו מתוך דפי העיתון ותמונה נוספת של אוטובוס שרוף ומפויח.

אני צריך שתעזרי לי לאתר את אבו אחמד, אני אומר לה ולא מגלה לה, שברצוני לעצור גם את אחיה וסאם.

"איך אוכל לדעת היכן הוא? רק אללה יודע היכן הוא מסתתר".

"בידי יאקי בשע'לה" (אני צריך אותך לבצע משימה) אני אומר לה ומשתתק. היא מבינה, שאני מתכוון להטיל עליה משימה הקשורה למעצרו של אבו אחמד.

כפי שהצלחת לגייס את התושייה ואומץ הלב שלך, כדי לחמוק מאום עאמר, אני משוכנע שתוכלי לבצע את המשימה הזו בהצלחה.

"אבל איך, מה?" היא מבקשת לדעת.

אני רוצה שתתקשרי לוסאם, תגידי לו שאת מצטערת שברחת, שאת מוכנה לבצע את המשימה שהציעה לך אבו אחמד אני אומר לה.

"מה, השתגעת? אבו אחמד יהרוג אותי ואם לא הוא, אז רעול הפנים החמוש שהיה אתו" היא אומרת לי בפחד.

"מה לדעתך יגרום לוסאם להאמין לך?"

שתיקה ארוכה, אני מנסה לנחש, האם 'אחות אמיצה' מנסה למצוא תשובה לשאלה או שהיא משותקת מפחד.

"הקשר שלי עם אמא שלי".

ומה עוד?

"שמי הטוב" היא מייד מוסיפה.

מעולה, אז ענית על השאלה בעצמך.

אם תצליחי לממש פגישה עם אחיך ועם אבו אחמד, זה יקל עלינו לאתר אותם", אני אומר לה ולא מפרט.

'החשוד המייד' זה שם הקוד, שנבחר למבצע, כשמו של המותחן האמריקאי משנות התשעים. 'אחות אמיצה' ערוכה לשיחה הטלפונית, הראשונה מזה זמן מה, עם אחיה וסאם, ברשותה תסריט כתוב, בעוד רגע היא עומדת לכב במותחן, שנכתב מספר דקות קודם לכן.

אני מעביר את הטלפון הנייד שלי למצב שקט, מנתק את הטלפון בחדר הפגישות, מסמן לעובדת המשרד ולמאבטח עימי, לעשות כמוני ומחבר מכשיר הקלטה למכשיר הטלפון של 'אחות אמיצה'.

סלאמו עליכום", נשמע קול גברי מהצד השני, היא מסתכלת עליי ואינה מגיבה. דברי דברי אני מסמן לה.

"אחי וסאם זו מונא", היא לוחשת.

"את כבר לא אחותי, ביישת אותי מול אבו אחמד, ביישת את המשפחה שלנו, את לא שייכת למשפחה, אל תתקשרי אליי, הוא צועק עליה. ידה הימנית, האוחזת בטלפון רועדת והיא בקושי מצליחה להחזיק את המכשיר צמוד לאוזנה.

לא לנתק, אני מסמן לה ומבקש ממנה להחזיק את המכשיר קרוב לאוזנה, מנסה להרגיעה.

"פחדנית, שמעת מה אמרתי לך?" הוא ממשיך וצועק עליה.

עכשיו דברי, אני מסמן לה בידי על פי סימון מוסכם.

"אחי וסאם, אלוהים ישמור עליך, אני מצטערת שברחתי, פחדתי, אני רוצה לחזור הביתה, אני רוצה לראות את אמא", היא אומרת לו ועושה קולות של בכי חרישי.

"מאוחר מידי, הפסדת את ההזדמנות שקיבלת" הוא מטיח בה.

"אני עשיתי טעות, תסלח לי, רק אללה אינו טועה, תבקש מאבא אחמד שגם הוא יסלח לי, אני מוכנה לעשות כול מה שיבקש ממני".

נתקי את השיחה, אני מסמן לה.

"אני מצטערת וסאם, להתראות ושאלוהים יהיה בעזרך".

"רגע חכי, מבקש וסאם מאחותו, היא מסתכלת עליי, מחכה להנחיות.

נתקי עכשיו, אני מסמן לה.

"למה ביקשת שאנתק? יכולתי להמשיך את השיחה עימו ואולי אפילו לקבוע פגישה עם אבא אחמד, כפי שרצית".

נכון, אבל אם הוא זה שיבקש ממך להגיע לפגישה, זה כבר יראה אחרת, אני משיב לה.

מספר דקות לאחר מכן, צלצל טלפון. "זה וסאם" היא אומרת לי, אוחזת במכשיר הטלפון ומבקשת אישור לענות.

אל תעני, אני מורה לה. שניות ארוכות הטלפון מצלצל עד שמפסיק.

אני מניח שהוא יתקשר אלייך שוב, עוררת אצלו את יצר הצייד, עכשיו הוא ירדוף אחרך, אבל שעתיים לאחר מכן, בעוד אנחנו יושבים וממתינים, וסאם אינו מתקשר.

למחרת היום, יום שלישי שעות הבוקר, פגישה חשאית נוספת.

"יש לך תוכניות חדשות למעצרו של אבא אחמד?" היא שואלת אותי כשחיוך רחב על פניה.

לא. אני סומך עליך.

"אז אני רוצה להפתיע אותך, לפני שעתיים וסאם התקשר, הוא רוצה לפגוש אותי"

ומה ענית לו?

"שאני רוצה, אבל מאוד מפחדת".

האם הוא אמר לך שגם אבא אחמד יהיה בפגישה?

"לא, הוא אמר, שיתקשר שוב לאחר 'צלאת א-דוהור'" (תפילת הצהריים)

נהדר, אני הולך להכין לנו קפה.

וסאם רוצה לפגוש אותה, אני מעדכן את מוטי בהתלהבות.

"אולי היא שוב משקרת?" הוא ספק שואל, ספק אומר ומצנן את ההתלהבות שלי.

היא עברה בדיקת פוליוגרף בהצלחה, אני מזכיר לו.

"נכון אבל הבדיקה נכונה למה שקרה בעבר, אין לפוליוגרף אפשרות לחזות שקרים עתידיים". מוטי מעולם לא העריך את 'אחות אמיצה', לעיתים קרובות, טרח לומר לי, שאני מבזבז את זמני.

"אולי אחיה שוב משטה בה? אולי הם ירצו לפגוע בה?"

אני בספק, אני משיב למוטי, היא לא רק אחותו, הם גם זקוקים לה לממש את הפיגוע וחוף מ'אחות אמיצה' אין לנו מקור אחר שיכול לסייע לנו לאתר היכן הם מסתתרים.

"קח בחשבון, שבמידה והם ינסו לפגוע בה, אין לנו יכולת להגן עליה, אפילו לא להציל אותה".

דבריו של מוטי מכים בי, הדאגה שלי לביטחונה של מונא, מלווה אותי מרגע גיוסה אבל כעת הסכנה לחייה, מוחשית יותר מתמיד, היא סומכת עליי שאדע להגן עליה, אבל אני כלל לא בטוח שאצליח לשמור על חייה במשימה, שאני מתכוון להטיל עליה.

אולי ב"מסע הצייד" הזה, שאני מנהל אחר אבו אחמד ווסאם, אני בעצם הניצוד והם הציידים? אולי הם חשפו את 'אחות אמיצה' כמקורה שלי, משטים לא רק בה, אלא גם בי ומתכננים לצוד אותנו כשנגיע לעצור אותם בדירה הקטנה והמעופשת במרכז רמאללה?

מספר שעות לאחר מועד תחילת תפילת הצהריים, הטלפון הסלולרי של 'אחות אמיצה' מונח על שולחן הזכוכית ומידי פעם אנחנו זורקים מבט לכיוונו.

תרצי עוד כוס קפה? מונא מהנהנת בחיוב, אני ניגש למטבח הדירה ומוזג מים חמים לכוס הקפה. צלצל טלפון, אני רץ חזרה לסלון, היא כבר אוחזת בידה את מכשיר הטלפון ומסתכלת לכיווני.

תעני, אני מורה לה, מסמן לנורית ולמאבטח, לשמור על השקט ומתיישב קרוב אליה.

"תקשיבי טוב, בשעה שבע בערב בדיוק, תהיי בכיכר מנרה ותמתיני ליד חנות "נעלי נרמין" אני שומע את וסאם מנחה אותה בקול סמכותי.

"היכן נמצאת חנות הנעליים?"

"אמרתי לך, כיכר מנרה".

"אני רוצה שתבטיח לי, שאני לא אפגע".

"סמכי על אלוהים" הוא משיב לה בתשובה מתחמקת.

"בסדר אהיה שם", היא עונה לו ומנתקת את השיחה.

"הוא רוצה שאגיע לרמאללה".

כן שמעתי, הצייד הפך לניצוד, אני חושב לעצמי ולא משתף אותה.

'אחות אמיצה' נראית נינוחה, קרת רוח, התנהגותה מתאימה יותר ללוחם בעל ניסיון קרבי ולא לבחורה צעירה בת קצת יותר משמונה עשרה, אני לא יודע האם היא בורכה באומץ לב, או שאינה מבינה את הסיכונים שהיא לוקחת על עצמה.

"מעולה, נראה לי שזה מתחיל לפעול על פי התוכנית, הלוחמים של היחידה המבצעית יתקמו באזור הדירה ברמאללה" אומר לי מוטי לאחר שאני מעדכן אותו בתוצאות השיחה.

"סיים את התדרוך ושלח אותה למשימה", הוא מנחה אותי, הפעם הוא נשמע קצת יותר אופטימי לגבי סיכויי ההצלחה של המבצע, אולי אפילו סומך קצת יותר על 'אחות אמיצה'.

הדבר הכי חשוב במבצע, זה הביטחון שלך, אני פותח את התדריך ומתקרב אליה. אם אבו אחמד או אחיך יבקשו ממך, לעשות מעשה, אשר עלול לסכן או לפגוע בחייך, תסרבי להם בכל תוקף, אני מנחה אותה.

"למה אתה מתכוון?"

שתבצעי פיגוע התאבדות, אני בוחר לומר לה בצורה ישירה.

"כן, זה גם מה שאני חשבתי, אבל אל תדאג, אני בטוחה שתעצרו את אבו אחמד עוד הרבה לפני זה".

במידה ויעלה צורך בהול לשוחח איתך, בזמן שתהיי ברמאללה, אני אבקש מעמיתה שלי, דוברת ערבית, להתקשר לטלפון שלך, היא תדבר במבטא זר, תתחזה ותזדהה כאיזבל מהמנזר, אני אשב לידה ואבקש ממנה לשאול אותך שאלות, שעליהן תעני לי בכן ולא, אני מסביר לה.

לאחר שעה קלה, אני מסיים את התדריך ומבקש ממנה לחזור על כל פרטיו. היא עושה זאת בצורה טובה ומדויקת.

במידה והפגישה עמם, תהיה בדירה הקטנה ברמאללה, תעדכני אותי בהודעת SMS, אבל במידה והפגישה תהיה במקום אחר, תנסי לכתוב לי את שם האזור, שם הרחוב וכל פרט אחר, שעשוי לסייע לנו לאתר את הדירה או המקום ומיד לאחר מכן, תמחקי את ההודעה.

"איך אעשה את זה לידם?"

אני בטוח שתוכלי למצוא פתרון, בדיוק כפי שפעלת בדירה של אום עאמר, אני מניח שהם לא יעקבו אחריך לשירותים אני אומר לה, אבל חושש וכמעט משוכנע, שהתדריך שלי מיותר, מאחר ואבו אחמד לא יאפשר לה לשאת מכשיר טלפון סלולרי בתוך דירת מסתור, רגע לפני מימוש פיגוע תופת בלב ירושלים. פעילי החמאס חיים בתחושה תמידית, כמעט פרנואידית, שהם תחת עיניהם הפקוחה של מקורות השב"כ האנושיים והטכנולוגיים.

אני מתקשר לקצין המודיעין של היחידה המבצעית, הוא כבר נמצא בחדר המבצעים, בקיא בכל הפרטים.

"מה לובשת הגברת הזאת שלך? כיצד נוכל לזהות אותה בשטח?" הוא שואל אותי ונשמע כמזלזל בה. זה לא הזמן להעמיד אותו במקומו, אני אקח את העלבון הזה במקומה, אני חושב לעצמי ומוסר לו את תיאור לבושה המדויק.

השעה קצת אחרי שש בערב, ברכב פיאט אפור, מונא יושבת לידי מאחור, שותקת, מרוכזת מאוד. מלפנים שני מאבטחים בחזות ערבית, נהג הרכב חובש לראשו כובע מצחייה עם כיתוב בערבית. חלונות הרכב כהים, על המראה הקדמית תלויה שרשרת תפילה מוסלמית.

הרכב נוסע לאיטו לכיוון פאתי העיר רמאללה, חצי שעה לאחר מכן, אנחנו ברחוב צדדי וצר. אני מביט מבעד לחלונות הרכב, הרחוב ריק ושומם. אני נפרד ממנה לשלום, מאחל לה בהצלחה, היא מחייכת אלי, יורדת מהרכב ונעלמת לתוך אחד הרחובות הראשיים העמוסים ברכבים ותנועת הולכי רגל פלסטינים. ארבעים דקות לאחר מכן, אני כבר יושב בחדר המבצעים של השב"כ בירושלים.

השעה חמש דקות לשבע בערב, מתוחה ודרכה מאוד, היא עומדת לבדה ומסתכלת על חלון הראווה של חנות הנעליים, מבטה נודד בין הנעליים החדשות, לבין הרחוב הראשי. עיניה מתרוצצות ומחפשות אחר אחיה, אבל גם מנסה לקדם כל סכנה לא צפויה.

מוכרת צעירה, לבושה במכנסי ג'ינס וחולצה אפורה, יוצאת מהחנות, מזמינה אותה להיכנס פנימה. "יש לנו נעליים יפות, בחצי מחיר".

"לא תודה, אני רק מסתכלת", היא משיבה לה, מסדרת את מטפחת הראש ומתרחקת.

"תגיעי אחריי", היא שומעת את קולו של וסאם, שהתגנב אליה מאחור, הוא חולף לידה ובצעדים מהירים נכנס לרחוב ראשי הומה אדם, מפלס את דרכו בין האנשים הרבים והיא בעקבותיו מגבירה את קצב הליכתה, מנסה להשיגו. וסאם פונה ימינה לרחוב צדדי ושוב ימינה לרחוב אחר, כאילו חושש שעוקבים אחריו.

כשהוא חולף ליד דוכן ירקות, הוא פונה שמאלה לסמטה צדדית, בקצה הסמטה, בית אבן קטן, המוכר למונא, הוא דופק דפיקה חלשה ושניות לאחר מכן הדלת נפתחת. וסאם נכנס פנימה ומסמן לאחותו להצטרף אליו, בצעדים איטיים ומהוססים היא נכנסת אחריו, רואה את אבו אחמד יושב על כיסא עץ קטן ושונה קפה שחור. אום עומר, עומדת בקצה הסלון ומסתכלת עליה במבט חמוץ.

"ברוכה השבה" פונה אליה אבו אחמד, היא מנסה להבין האם הוא באמת מתכוון, או שאומר זאת בצורה צינית ופוגענית, היא מחזירה לו ברכה וקדה קידה קלה בראשה.

"ברשותך אני צריכה ללכת לשירותים" ולפני שמקבלת את אישורו, היא מתקדמת בצעדים מהירים לחדר השירותים. הגברים, נבוכים, אינם עוצרים בעדה, היא נועלת אחריה את דלת השירותים ומתיישבת על האסלה.

"אני בבית של אום עומר יחד עם אבו אחמד", היא כותבת, מוחקת את ההודעה, תוחבת עמוק את הטלפון הסלולרי לחזייתה ומדיחה את המים באסלה.

'אחות אמיצה' בדירה של אום עומר יחד עם אבו אחמד, אני מזדרז לדווח לאמיר, מפקד היחידה המבצעית.

"מצוין, זה מאמת לי את מה שראו האנשים שלי בשטח", הוא משיב לי וממקד את מבטו במסך הנמצא מולו.

כשהיא יוצאת מחדר השירותים, אבו אחמד בוחן אותה במבט חודרני, היא נבוכה, משפילה מבטה.

"שבי בבקשה" הוא מורה לה. אחיה וסאם נעמד מאחוריו.

"השהיד מוג'האד, שאללה ירחם על נשמתו, היה חבר שלי", אבו אחמד פותח את דבריו, כאילו כבר הכין נאום עבורה.

"הוא היה האח שלי", קוטעת מונא את דבריו, למורת רוחו של וסאם.

"הבנתי מוסאם שאת רוצה לחזור למשפחתך, לביתך, האם כך?"

מונא מהנהנת בראשה כאות הסכמה.

"אנחנו ניתן לך הזדמנות אחרונה, אבל לפני כן אני רוצה שתוכיחי שאת ראויה לכך" הוא אומר לה

"וכיצד?"

"באמצעות עומק האמונה שלך באללה".

"ומי אתה שתקבע?" היא מתריסה בפניו. וסאם צועד צעד אחד קדימה לעבר אחותו. אבו אחמד מסמן לו בידו לעצור. וסאם מסתפק במבט זועם לעברה ולוקח צעד לאחור. "רק אללה הוא זה שיקבע האם את ראויה או לא ראויה להיות אישה מוסלמית", הוא משיב לה,

"נכון" היא עונה לו ומשפילה מבטה.

"היכן את שוהה בימים אלו?"

"במנזר, אשר דואג לנשים כמוני, אשר העלילו עליהם עלילות שקריות".

"את יכולה להוכיח לי?" מונא נלחצת, נבהלת במקצת, לא התכוונה לשאלה הזו וגם לא תודרכה לקראתה, משתדלת לשמור על ארשת פנים רגועה.

האם הוא חושד בי? האם הוא יודע שאני עובדת עבור השב"כ הישראלי?

"תני לי את הטלפון הסלולרי שלך" הוא דורש ממנה.

מונא משתהה קמעה, היא מפנה את גבה לאבו אחמד ושולפת את מכשיר הטלפון מחזייתה.

"את יכולה להוכיח לי שאת באמת מתאכסנת במנזר?" הוא שוב שואל.

"זה מספר הטלפון של המנזר, תתקשר אליהם, תשאל בעצמך", היא אומרת לו, מנסה להפגין ביטחון, הפעם דיבורה רך יותר, גם היא מרגישה, "שהלכה רחוק מידי" בהתנהגות שלה כלפי האיש, שיכול ברגע אחד לגרום למותה.

נבון ומופתע אבו אחמד לוקח מידה את הטלפון הסלולרי, מסתכל על וסאם, מעיף מבט נוסף על מונא, מסתכל על צג הטלפון הסלולרי ומחייג.

"שלום" נשמע קול של אישה עם מבטא זר, מעברו השני של הקו, אבו אחמד, משתהה כמה שניות, מסתכל על וסאם, מנתק את השיחה, מכבה את הטלפון ודוחף אותו לכיסו. איזה איש פחדן, היא חושבת לעצמה.

אבו אחמד מאתגר את מונא במספר שאלות בנושאים דתיים, הוא רוצה לדעת עד כמה היא בקיאה בהלכות האסלאם, מונא בחורה נבונה, חכמה, בת למשפחה דתית, היא עונה לו באריכות ומגלה בקיאות רבה, ככל שהדקות חולפות, מתחזקת אצלה התחושה, שאבו אחמד מנסה למשוך זמן, כאילו ממתין למישהו למשהו, לפעמים הוא פורש לחדר צדדי ומנהל שיחות טלפון קצרות וחוזר שוב לשוחח עמה.

תור ארוך של מכוניות פרטיות, אוטובוסים, משאיות ומוניות משתרך באיטיות רבה מזה מספר שעות, על הציר הראשי בין העיר שכם לרמאללה. חיילים חמושים, עומדים דרוכים, עם נשקים שלופים, במחסומים לאורך הציר הראשי.

הנהגים חסרי סבלנות, עצבניים, מקללים, מצפצפים, מסיעים אלפי אנשים בדרכם חזרה מעמל יומם, חלקם בדרכם לביקור חברים, בני משפחה, טיפולים רפואיים, סידורים. מלבד צעיר אחד, שאף אחד, בשירות הביטחון הכללי והחיילים במחסומים, אינו יודע את שמו, גילו ותיאורו. הצעיר הזה נושא עימו את הכינוי 'החתן', אותו קיבל משולחיו, פעילי חמאס צבאיים מהעיר שכם.

דני, מנהל מרחב ירושלים והגדה המערבית מגיע לחדר המבצעים, הוא מזמן דיון מהיר וספונטני. מעלה שאלה אחת לדיון: "האם לסגור את הצירים המובילים לרמאללה ובכך לאלץ את המחבל לחזור לשכם, או להנחות את הצבא, לבטל את המחסומים, בתקווה שהמחבל יגיע לדירת המסתור ברמאללה? דני מוסיף, שקיים חשש גדול, שבמידה והמחסומים יבוטלו, דרכו של המתאבד לירושלים תהיה פתוחה.

הראשון הלוקח את רשות הדיבור הנו אריאל, מנהל הדסק של אזור רמאללה, האחראי על ניתוח המודיעין. "אסור לנו לקחת סיכון מיותר, צריך להשאיר את המחסומים ולאליץ את האיש לחזור חזרה לשכם, המודיעין שיש לנו, הוא מודיעין חסר, מלבד הדיווח, שהאיש אמור להגיע לרמאללה, אין לנו כלל פרטים אודותיו. כיצד החיילים יוכלו לעצור אותו ואפילו שם, מספר תעודת זהות, אין לנו לתת להם?"

"אז אתה ממליץ להמשיך ולסגור את הצירים המובילים לרמאללה?" שואל אותו דני ראש המרחב.

"כן" הוא משיב בנחרצות.

האיש רוצה לשמור על 'התחת שלו', אני חושב לעצמי ומתאפק לא לומר את זה למוטי היושב לצדי, איך הוא מרשה לעצמו, לגלגל את הפיגוע הזה לאזור אחר.

אתה חושב שאם נמנע ממנו להגיע לרמאללה, הוא יתחרט ולא יבצע את הפיגוע? אני לוקח את רשות הדיבור ופונה לאריאל.

"כן, אם נשאיר את המחסומים, הוא לא יצליח לממש את הפיגוע בירושלים", הוא עונה.

אני חושב שזו לא רק טעות, אלא גם חוסר אחריות מצידנו לא להשתמש במודיעין שיש לנו כרגע ולממש את מבצע 'החשוד המייד' ולעצור אותם בדירה ברמאללה, אני אומר לנוכחים.

"אני לא מסכים, המודיעין שיש לנו מבוסס על מקורה אחת, שכבר הודתה ששיקרה אותך. אתה רוצה ללכת למבצע על בסיס דיווח של מקורה שקרנית? אריאל מטיח בי.

נכון, היא שיקרה אבל זה כבר מאחורינו, היא עברה בהצלחה חקירה קצרה ובדיקת פוליגרף. אתה סומך עליה? פונה אליי דני ראש המרחב.

אני מכיר את הבחורה הצעירה הזו כבר כמעט שנה שלמה, יש לי עשרות שעות של מפגשים ושיחות עימה, היא טענה, היא שיקרה, היא אכזבה אותי, אבל אני מאמין, שהפעם היא דוברת אמת.

"רכז תמיד יהיה משוחד ויאמין למקורות שלו", מתערב בדיון, נתי, סגנו של אריאל.

"וזה אומר מי שהפעיל בעבר מקורות?" מוטי מתערב לראשונה בדיון ועוקץ את נתי, שנראה כמי שנפגע מההערה הצינית והמזלזלת של מוטי.

אני מרגיש, שמבצע ה'חשוד המייד', על בסיס הדיווחים של 'אחות אמיצה' הולך ומתרחק ממני, אנשי הדסק, מתאמצים לשכנע את ראש המרחב לקבל את המלצתם ולבטל את המבצע, הם לא סומכים על 'אחות אמיצה'.

בעודי יושב בדיון אני נזכר באחד המושגים החשובים מעולם הכדורסל: ה"מאני טיים", הדקות החשובות ביותר במשחק, שעשויות לקבוע בין הפסד לניצחון. בעוד מספר דקות, דני יקבע האם לבטל את המבצע או לאשרו.

החלטה אחת שלו תקבע האם כל המאמצים שעשיתי בגיוסה, הפעלתה ושכנועה להשתתף במבצע היו לחינם או לא, זה ה"מאני טיים" שלי במשחק, אני חייב להגיד משהו כדי לנסות ולהשפיע על החלטתו של דני.

"הכי פשוט זה להשאיר את המחסומים ואולי לגרום למחבל לחזור חזרה לשכם, לקוות שאולי תקרה לו תקלה והוא יתפוצץ בתוך העיר שכם, אבל אנחנו יודעים שזה לא יקרה, אם הוא לא יתפוצץ בירושלים, הוא ימצא דרך להגיע ולפוצץ את עצמו בנתניה, בחדרה. הוא יפוצץ עצמו בין ישראלים ולא בין פלסטינים. יש לנו כבר קצה חוט, אז למה לא להשתמש בו?" אני שואל את הנוכחים בחדר ומפנה את מבטי לראש המרחב.

"מה אתה אומר?" פונה ראש המרחב למוטי, שעד עכשיו נמנע להתערב בדיון מלבד הערה מעליבה כלפיי נתי.

"אני חושב שאין לנו אפשרות אחרת, אלא לבצע את המבצע עם 'אחות אמיצה'. אני ממליץ לבטל את המחסומים ולאפשר למחבל להגיע לרמאללה ובמקביל להמשיך ולהטיל סגר מלא על הכניסות לירושלים מכיוון העיר רמאללה.

"ואתה" פונה ראש המרחב לאמיר, מפקד היחידה המבצעית.

"אנחנו תמיד נשמח לבצע מבצעים בתוך העיר רמאללה, האנשים שלי כבר ערוכים, אז אני מצטרף להמלצה של מוטי".

"רגע לפני שאני אומר לכם את החלטתי", פונה דני לנוכחים, כשהוא אוסף לידי את הניירות המונחות לפניו. "אני מניח שאתם מבינים, שבמידה ואשר את המבצע, 'אחות אמיצה' עלולה להיחשד בשיתוף פעולה, לאבו אחמד וחבריו יהיה הרבה מאוד זמן לשבת בתא המעצר לבחון, לנתח ולבסוף להבין כיצד השב"כ הגיעה לאותה דירה קטנה ברמאללה. הם יבינו מי הלשין? מי דיווח? מי המקור, או במקרה שלנו, המקורה?" הוא מסיים את דבריו מסתכל עליי ומצפה לתשובה.

הסיכון ל'אחות אמיצה' ברור, הלואי ויכולנו לאתר את אבו אחמד ואת המחבל המתאבד בדרכים אחרות, ללא מעורבות שלה, אבל כנראה שזו הדרך היחידה. לאחר המעצר אנחנו נעשה הכול כדי שהיא לא תיחשד.

המחשבה, שאולי נחפזתי לממש את המבצע ולא הקדשתי מספיק מחשבה כיצד להגן עליה, כפי שהבטחתי לה, מדאיגה אותי מאוד. מבין הנוכחים בחדר אני האדם היחיד שבאמת יהיה עצוב, במידה והיא תיחשף או חלילה תרצח.

ההחלטה, אבל בעיקר האחריות הנה על כתפיו של דני, האיש צריך אומץ לב, כדי לבטל את המחסומים, שנפרסו כדי למנוע מהמחבל המתאבד להגיע לירושלים ולהרוג עשרות ישראלים.

דני מוחק מספר שורות שכתב על הדפדפת הצהובה במהלך הדיון וכותב שנית.

"גם דעתי אינה נוחה מהתנהגותה של 'אחות אמיצה' הוא אומר כאילו רוצה לפייס את אריאל, אבל בנסיבות הקיימות, אין לנו אלא לסמוך עליה. אני מאשר לבצע את המבצע על בסיס הדיווחים שלה כפוף להנחיות הבאות:

"אחד: יש לבטל לאלתר את המחסומים של הצבא ולאפשר תנועה חופשית מכיוון שכם לרמאללה.

"שתיים: יש להגיע בצורה מהירה, שקטה וחשאית מאוד לאיתור, לא נוכל להרשות לעצמנו, מצב בו המחבלים מבחינים בנו ובורחים מהמבנה".

"שלוש: לאחר המעצר, יש לקחת לחקירה דחופה את כל המחבלים שיאותרו בדירה".

"ארבע: יש לעבות את האבטחה על התחנה המרכזית בירושלים. הסגר על העיר יוסר רק לאחר מעצרו של המחבל המתאבד".

"דבר אחרון, קיימת סבירות גבוהה, ש'אחות אמיצה', תיחשד בשיתוף פעולה, יש לתכנן מהלכים, שירחיקו ממנה את החשדות. בהצלחה לכולם, הוא אומר ומסיים את הדיון.

"אח שלי, אני מקווה שאתה לא כועס עליי", פונה אליו אריאל בסוף הדיון.

לא, מה פתאום, אני משיב לו. אם דני היה מקבל את העמדה שלכם, אז אני מניח שכן הייתי כועס עליך אני אומר לו בחיוך.

תת פרק תשיעי:

צלצול נשמע בדירה הקטנה, אבו אחמד ממחר להוציא את מכשיר הטלפון מכיסו וממהר לפרוש לחדר צדדי, "אנחנו מוכנים, בעזרת אללה הכול כמתוכנן", מונא מצליחה לשמוע אותו לוחש, רגע לפני שהוא סוגר אחריו את דלת החדר.

כשהוא חוזר חזרה לסלון הדירה, היא מבחינה בחיוך של שביעות רצון על פניו המרושעים.

דפיקה קלה בדלת, אבו אחמד ניגש ופותח את הדלת, על מפתן הדלת עומד רעול פנים, פניו מכוסות במסכת סקי שחורה, על פי מבנה גופו, הוא דומה לרעול פנים, שהיא ראתה בעבר, אבל מעולם לא זכתה לראות את פניו, מאחוריו עומד בחור צעיר כבן 20 רזה מאוד, שיערו שחור וקצר, לבוש מכנסי בד שחורות, חגורה שחורה וחולצה לבנה מכופתרת, הוא מתקרב בצעדים מהוססים לאבו אחמד ומנשק את ידו.

"שאלוהים יברך אותך, איך הייתה הנסיעה לכאן?" שואל אותו אבו אחמד בנימוס.

"היהודים החזירים סגרו את הכביש" משיב לו הצעיר בקול צפצפני, הנשמע כקולו של נער מתבגר. אבו אחמד מסתכל על הצעיר, מרוצה מהתיאור, שבחר לתאר את היהודים.

"האח הלוחם הזה, הולך לעשות מעשה גבורה ולפגוע בכובש הציוני" הוא מציג אותו לנוכחים בחדר, מונא מסתכלת היישר לעיניו הכבדות וחסרות המבט.

"האחות הזאת תיקח אותך, לתחנה המרכזית בירושלים ואללה ישמור עליכם ועל נשמותיכם" הוא אומר לצעיר, העומד במרכז החדר, כשהוא מצביע לעברה של מונא, המנסה להסתיר

את הפחד שאוחז בכל נים ונים בגופה ומקווה בכל מאודה, שההודעה ששלחה, התקבלה והחיילים יגיעו לדירה ויצילו אותה.

"בואו נתפלל", מציע אבו אחמד לוסאם ולבחור הצעיר. השלושה מבצעים את תהליך הטהרה לקראת התפילה, פורסים שטיחי תפילה ומתפללים, שפניהם לכיוון העיר מכה, מלבד רעול הפנים העומד ליד דלת הכניסה, אוחז בנשקו ומידי פעם מציץ החוצה דרך חלונות הדירה.

בגמר התפילה, אבו אחמד אוחז בידו של הצעיר ולוקח אותו לחדר, ששימש את 'אחות אמיצה', במשך מספר ימים, המזרונים שהיו פרוסים על הרצפה, מסודרים האחד על השני בקצה החדר.

"עמוד כאן" הוא מורה לצעיר ומעמיד אותו בין דגל ירוק של תנועת החמאס, המכסה את חלון החדר לבין תמונה גדולה של מסגד אל אקצא. מונא מביטה בצעיר המבצע את הוראותיו של אבו אחמד, כמו רובוט המופעל על ידי שלט רחוק.

אבו אחמד נוטל את הנשק מידיו של רעול הפנים ומנחה את הצעיר להחזיק את הרובה כשקנהו כלפיי מעלה. בידיים רועדות ובמבט מבוהל, הוא אוחז את הנשק ונראה כמי שלו זו פעם ראשונה שאוחז ברובה כלשהו.

"תתחיל ב'סורת אל פאתיחה' הוא מורה לצעיר לדקלם את הפסוק הראשון הפותח את ספר הקוראן ומיד לאחר מכן הוא מורה לו לדקלם:

"אני המוג'האד, עבדאללה יאסין אחמד אל מצרי יוצא בשליחות אללה לפגוע בכופרים היהודים כדי לשחרר את אדמת פלסטין הכבושה ולנקום את מותו של השהיד, מג'אהד אללה ירחם אל נשמתו".

הצעיר מזדקף, מרים את ראשו במקצת, מסתכל לעברו של אבו אחמד האוחז במצלמת וידאו וממלא אחר מצוותו של האיש, שעשה הסבה מרוצח המונים לבמאי סרטונים קצרים.

"מיד לאחר תפילת השחר, נתחיל במשימה המבורכת והקדושה שלנו", מודיע אבו אחמד לנוכחים, אשר חוזרים חזרה לסלון הדירה, מלבד 'אחות אמיצה' ואחיה וסאם.

"את מאוד אמיצה, אלוהים יהיה בעזרך", הפעם, בניגוד לפעמים הקודמות, הוא מדבר אליה בצורה נעימה ורכה, כאח גדול לאחותו הקטנה ויוצא מהחדר.

כשהיא עייפה ותשושה מהמתח הרב שאוחז בה כבר שעות ארוכות, היא לוקחת את אחד המזרונים, מניחה אותו על רצפת החדר ומתיישבת. בעוד רגע החיילים אמורים לפרוץ לדירה, אבל מה יקרה אם הם לא יגיעו? אם יאחרו? היא נבהלת, חוששת, שתצטרך להבריח מבעד למחסומים את הצעיר לירושלים.

אני לא רוצה להיות כמו הצעיר הזה או כמו אבו אחמד, או אח שלי. אני לא מחבלת, לא רוצחת, שהחיילים יגיעו כבר, היא חושבת לעצמה, קמה מהמזרן ומזיזה בידה את דגל החמאס המכסה את חלון החדר, מנסה להציץ החוצה, מקרבת את אוזנה לחלון החדר, מקווה לשמוע רחש, שאולי יסגיר את נוכחות החיילים מחוץ לדירה.

קול המואזין הקורא לתפילת השחר, נשמע בדירה הקטנה, זו הקריאה שהעירה אותה בכל בוקר ובוקר במשך מספר ימים. מחוץ לחדר, היא שומעת את הגברים מתארגנים לתפילה, היא שוב ניגשת לחלון החדר, אבל מלבד קול המואזין אינה שומעת דבר.

תת פרק עשירי:

בעוד מספר דקות השמש תזרח על העיר רמאללה, אנחנו בתנועה רכובה לעברה, מספר דקות קודם לכן, חיילים בכיסוי ערבי, התמקמו בחשאי מסביב לדירה הקטנה ברמאללה.

מרחוק אנחנו כבר רואים את אורות הבתים בעיר, המחשבות אינן מרפות, המתח עצום, אני מאיץ במפקד הכוח להגביר מהירות, חושש ש'אחות אמיצה' כבר יצאה והיא בדרכה עם ה'חתן' לתחנה המרכזית בירושלים.

"התקבל דיווח מאחד הלוחמים, שנדלק אור באחד החדרים בדירה". מעדכן אותי מוטי השוהה בחדר המבצעים.

עשרות מטרים לפני הכיכר הגדולה, אנחנו יורדים מהג'יפים הצבאיים ומתקדמים בריצה מהירה ושקטה לכוון הדירה הקטנה, כשאנחנו נכנסים לסמטה הצרה, המובילה לדירה, נשמעות שריקות מתוך הבתים. על אחד מגגות הבתים, עומד צעיר וצועק בקול רם, ג'יש ג'יש (צבא צבא). מפקד הכוח הצבאי פוקד על חייליו לרוץ ולהגיע במהירות למבנה.

פיצוץ חזק מרעיד את הלילה השקט ומעיר משנתם את תושבי הסמטה הצרה, כלבים מתרוצצים מבוהלים, נובחים בקולי קולות. מתוך העשן והאבק שנוצר מפיצוץ דלת הברזל של הדירה, החיילים פורצים פנימה, מאתרים את אבו אחמד העומד מבוהל ומופתע במרכז הסלון. לידו עומד רעול הפנים כשנשקו מונח לרגליו. אחד החיילים מתקרב אליו במהירות, מכוון אליו את נשקו ומסיר ממנו את מסיכת הסקי, שחושפת פרצוף מבועת, מפוחד. רעול הפנים משתטח על רצפת הסלון, פניו מרוחות על הרצפה, ידיו אווזות את ראשו, "אל תירו בי אל תירו בי", הוא מתחנן על חייו, לעומתו, וסאם, קר רוח, עומד זקוף במרכז הסלון וכשהחיילים אוזקים אותו הוא מתנהג בגסות ומסנן לעברם קללות עסיסיות.

ברשת הקשר, מפקד הכוח מדווח שסיים את הסריקה בדירה הקטנה ואותרו ארבעה גברים. אני רוצה לשאול אותו האם בדירה ישנה גם בחורה ואולי אף לשאול לשלומה מאחר ואני חושש, שאולי היא נפצעה בפריצה לדירה, אבל אני מתאפק, איני רוצה, שהחיילים יידעו

שהיא קשורה עמנו, מאחר והם עלולים לשגות ולהחשיד אותה כמי שעובדת עמנו, כשלידה עומדים ארבעה מחבלים ערניים ופרנואידים, השואלים את עצמם את השאלה, מי הלשין עלינו לשב"כ?

מספר דקות לאחר מכן, יחד עם המאבטח, אני נכנס לדירה הקטנה. שלושה גברים, יושבים אזוקים על הספה השחורה והבחור הצעיר יושב מבוהל על רצפת הסלון. שיערו שחור וקצר, הוא מגולח למשעי, לבושו מסודר ונקי, נראה כחתן לפני חתונתו, אבל החתן הזה לא מתכוון לפגוש את ארוסתו, אלא מכין עצמו לחיים בגן עדן עם שבעים ושתיים בתולות בהירות עיניים.

מספר חודשים קודם לכן, פעילי חמאס צבאיים משכם, אתרו אותו כצעיר חלש אופי, מושפע בקלות, בעל פרופיל מנטלי, שניתן לשכנעו להרוג את עצמו, לפוצץ עצמו לרסיסים, הם החדירו בו את 'אידיאולוגיית המתאבדים' והביאו אותו למצב נפשי אשר גרם לו להסכים לדרישתם.

בפינת החדר הקטן, מונא יושבת על הרצפה הקרה ומסתכלת על החיילים החמושים הממלאים את הדירה הקטנה. מפקד הכוח ניגש אליה, מושיט לה את ידו ומורה לה לקום על רגליה, הוא לא רק קצין אלא גם ג'נטלמן.

כשהיא מתיישבת על כיסא פלסטיק לבן, בסלון הבית, אני חולף לידה, מתעלם מנוכחותה וניגש לשוחח עם שלושת הגברים היושבים על הספה. אני פונה לוסאם ומברך אותו לשלום, הוא מסתכל עליי במבט מרושע ואינו מברך אותי חזרה. אני מבקש ממנו לקום, הוא מתעלם, מבקש ממנו להזדהות באמצעות שמו המרובע (שם פרטי, שם אב, שם סב, שם משפחה) הוא מסרב.

האיש טיפוס מרושע, גס רוח, חוצפן, אני מבקש מהחיילים להקים אותו מהספה ולהושיבו באחד החדרים.

אני ניגש לשוחח עם אבו אחמד, הוא מתגלה כאדם שקט ומנומס, אני מברך אותו לשלום וזוכה ממנו לברכה חזרה, לבקשתו, הוא מוציא מכיס מכנסיו, באמצעות שתי ידיו האזוקות, את תעודת הזהות ומזדהה בשמו המלא.

כשאני פונה והולך לכיוונו של הצעיר, היושב לבדו על רצפת הסלון, מבטו של אבו אחמד מלווה אותי. הצעיר כפוף, ידיו אזוקות, כשאני מתקרב אליו, אני מבקש ממנו לקום. הוא מתרומם, עומד מולי כעלה נידף, מבוהל, לבושו המהודר והנקי, לא מצליח להסוות את ריח הזיעה החמצמץ הנודף מגופו הרזה.

"שמי עבדאללה יאסין אחמד אל מצרי" הוא משיב לי.

מהיכן אתה, אני שואל.

"משכם".

ואת, איך קוראים לך? אני פונה למונא ומתקרב אליה. שלושת הגברים מסתכלים עליה וממתינים לתשובתה. איך קוראים לך אני שוב שואל ומרים את קולי.

"מונא" היא עונה לי בקול חלש ומסתכלת עליי במבט מופתע.

"זו אחות שלי, תעזוב אותה, תן לה ללכת", צועק לעברי וסאם מהחדר הקטן שדלתו פתוחה לרווחה.

היא מחבלת בדיוק כמוך, אני משיב לו בטון מזלזל ומקווה שהיא תבין שאני רוצה להגן עליה. מונא מנסה ליצור עימי קשר עין אבל אני מתחמק ומקפיד שמבטינו לא יצטלבו.

חבלן המשטרה, מפנה את תשומת לבנו לתיק שחור וגדול המוסתר מתחת לשידת עץ בסלון הבית. "תוכל לשאול את האיש, מה יש בתוך התיק?" הוא מבקש ממני ומצביע על אבו אחמד.

מה יש בתיק? אני שואל אותו.

אבו אחמד מבין, שאין לו טעם לשקר ולהכחיש, הוא מבין, שלא הגענו במקרה לאותה דירה קטנה במרכז העיר.

"חגורת נפץ" הוא משיב ללא היסוס, בשפה העברית, אותה למד בכלא הישראלי ומסתכל לעברו של חבלן המשטרה, כאילו רוצה להזהירו. אבו אחמד חושש, שמטען החבלה יתפוצץ ולמרות היותו תומך נלהב במות קדושים, הוא אינו רוצה למסור את חייו שלו, אבל כן את חייו של הצעיר היושב מולו.

"מה קרה לך? מה קרה לך?" צועק וסאם, יוצא מהחדר ורץ לעבר אחותו הקטנה, שנפלה מכיסאה ושרועה מעולפת על גבה, כשרוק לבן וסמך יוצא מפיה.

אחד החיילים, העומד במרכז הסלון, תופס את וסאם, אוחז בחולצתו, הודף אותו חזרה לחדר וסוגר אחריו את הדלת.

אני ניגש במהירות למונא, משתדל לשמור על קור רוח, איני רוצה שאבו אחמד יבחין בבהלה שלי ובדאגה לשלומה, אני מתכופף לעברה, לוקח את אחת הכריות מהספה ומניח מתחת לראשה, חובש צבאי ממהר להגיע אליה, הוא דוחף אותי הצידה ומתחיל לטפל בה.

מה מצבה? אני שואל את החובש, אשר רוכן לידה ובודק לה פרמטרים רפואיים, הדופק תקין, אבל חוץ מזה אין לי מושג, אני ממליץ להזעיק אמבולנס ולקחת אותה לבדיקות נוספות בבית החולים.

אני עומד במרכז הסלון, סמוך לאבו אחמד ומתקשר למוטי, אשר נמצא בחדר הפיקוד.

יש כאן צעירה פלסטינית, שאיבדה את הכרתה, מה אתה ממליץ לעשות איתה? החובש הצבאי ממליץ לפנות אותה לבית החולים.

מי זאת האישה הזו? שואל אותי מוטי ומשתף פעולה בהצגה.

אין לי מושג מי זאת, וסאם טוען שזו אחותו הקטנה.

כשאני מסיים את השיחה, אני מרגיש את עיניו של אבו אחמד נעוצות בגבי ואוזניו כרויות.

עשרים דקות לאחר מכן, רעש סירנה של אמבולנס פלסטיני נשמע ברחבי העיר רמאללה, חובשים של הסהר האדום, נכנסים בריצה עם אלונקה לתוך המבנה הקטן, החובש הצבאי מסביר להם את מצבה של מונא, שחזרה כבר להכרתה ואני עומד בניהם ומתרגם.

כשהחובשים הפלסטינים, מעלים אותה על האלונקה, אני קורא לוסאם, הוא מתקרב לאחותו, מסתכל עליה במבט מודאג, אווז בידה ושואל לשלומה היא ממלמלת מספר מילים ונלקחת לאמבולנס הפלסטיני הממתין בחוץ.

כשהחובשים מעלים את מונא על האלונקה, אני מסתכל לעברה, היא נראית לי כל כך משכנעת, שלרגע חשבתי, שאולי היא באמת חולה. מספר דקות לאחר מכן, שוב נשמע רעש הסירנה ברחבי העיר, הפעם האמבולנס נוסע לבית החולים ברמאללה ומציל את ממעצר יחד עם שאר האנשים ששהו בדירת המסתור של החמאס.

תת פרק אחד עשר

שעות הבוקר המאוחרות, ארבעת המחבלים, שמספר שעות קודם לכן כמעט והצליחו לממש את תוכניתם הזדונית והרצחנית, אזוקים ומכוסי עיניים, מובלים למתקן החקירות של השב"כ. לאחר בדיקות רפואיות, הם מוכנסים לארבעה תאי מעצר נפרדים, קטנים ומעופשים.

בכל תא מעצר, הגדול במקצת מתא שירותי נכים בתחנת דלק, קיר אבן נמוך, החוצץ בין חדר השירותים לבין מרכז התא בו יש דרגש בטון ושולחן אבן. בכניסה לתא, דלת ברזל כחולה ועבה, בעלת אשנב קטן ומסורג.

בתא מעצר מספר שש, לאחר שסיים את תפילת הצוהריים, יושב אבו אחמד ואוכל את ארוחת הצוהריים. בתא מספר שניים, המחבל, שנעצר כשהוא רעול הפנים, מסתובב חסר

מנוחה בתאו. בתא מספר אחד עבדאללה אל מצרי, הצעיר בן העשרים, יושב מכווץ ומבוהל על רצפת התא ובוהה ברצפה.

בתא מספר ארבע, וסאם יושב על דרגש מיטת הבטון כשגבו שעון על קיר התא, כשהוא שומע את צעדיו של הסוהר מתקרב לתאו הוא נעמד מול דלת הברזל הכבדה. הסוהר פותח בזהירות את האשנב ומגיש לו ארוחת צוהריים על גבי מגש פלסטיק כחול.

"אני לא נוגע באוכל של היהודים החזירים", הוא צועק לעברו של הסוהר ודוחף חזרה את המגש, אשר נופל ונחבט ברצפה. היתה החם הנשפך על רצפת המסדרון, מתערבב באורז הלבן, סלט הירקות ומנת הבשר ומלכלך את נעליו השחורות של הסוהר.

כוס אמא שלך, מסנן הסוהר קללה לעברו של וסאם וחוזר לעמדתו.

שעה לאחר מכן ניגש שוב הסוהר לחדרו של וסאם, הוא מציץ פנימה ורואה אותו יושב כועס וזעוף על ספסל הבטון.

"תושיט לי את הידיים דרך האשנב" מבקש הסוהר מוסאם.

"למה?" הוא שואל אותו בגסות רוח.

"חוקר השב"כ רוצה לשוחח עמך".

"תגיד לו שאני לא מדבר עם השב"כ".

הסוהר חסר אונים, מנסה לשכנע את וסאם לצאת מהתא, אבל ללא הצלחה, אבל שעה מאוחר יותר וסאם נרגע ומתרצה.

וסאם מגיע לראשונה לחדר החקירות ומתחיל חקירה ארוכה ומתישה, הנמשכת לאורך ימים ולילות, כפופה לחוקים ונהלים ברורים וקשוחים.

במהלך חקירתו הארוכה, הוא מתנהג בנבזות, בהתנשאות וגסות רוח ומכחיש, בכל תוקף, כל מעורבות בתכנון פיגוע ההתאבדות בירושלים, גם כשחוקרי השב"כ מציגים לו עדויות מפלילות.

האיש מאופיין על ידי חוקריו, כטיפוס אנטיפתי, וכחן, חצוף, יהיר, מניפולטיבי, לאומני, חם מזג, נבזה, עלוב נפש, פנאטי, קשה עורף, רגזן, שקרן, תחמן ותוקפני.

גם אבו אחמד מכחיש וטוען, שחוקרי השב"כ מנסים להפליל אותו מאחר והוא חף מפשע לטענתו. לעומת וסאם, האיש מאופיין על ידי חוקריו כאדם דתי, לאומן, זהיר, חשדן, חד לשון, איש שיחה, נחמד, מנומס, נעים הליכות, הבקיא מאוד בתרבות ובדת היהודית.

שבועיים ימים לאחר מעצרו ועדיין אין התקדמות בחקירתו. השעה ארבע לפנות, וסאם, סיים זה עתה את תפילת השחר ודופק דפיקות חזקות על דלת הברזל בתאו. הסוהר, המנמנם בעמדתו, מתעורר, קם ממקומו וניגש לתא המעצר מספר ארבע.

"מה אתה רוצה?" הוא שואל אותו בכעס.

"אני רוצה לשוחח עם יוסי חוקר השב"כ".

"הוא עסוק עכשיו", אומר לו הסוהר ומתכוון ללכת חזרה לעמדתו.

"תקרא לו, אני רוצה לשוחח אתו דחוף", הוא צועק לסוהר דרך האשנב של דלת התא.

"הנחקר מתא מספר ארבע רוצה לשוחח איתך, הוא אומר שזה דחוף" אומר הסוהר ליוסי, המצוי כבר כמה שעות רצופות בעיצומה של חקירה אינטנסיבית של פעיל חמאס אחר.

חצי שעה לאחר מכן, יוסי ניגש לתאו של וסאם. "מה אתה רוצה?" הוא שואל אותו ומסתכל עליו דרך האשנב הצר שבדלת הברזל. וסאם קם מספסל הבטון מתקרב לדלת הברזל ואוחז בסורגים.

"תוציא אותי מהתא, קח אותי לחדר החקירות, אני מוכן למסור הודאה".

יוסי מופתע, מנסה להבין, מה השתנה במוחו המרושע והמתועב של האיש, שפתאום החליט שהוא רוצה למסור הודאה, אולי אפילו להודות, לאחר שבמשך שבועיים שלמים הוא שותק ומסרב לשתף פעולה עם חוקריו.

יוסי מופתע, אפילו קצת נלהב לרגע, מהמחשבה, שהוא זה אשר יזכה להשיג את ההודאה מהנחקר המתועב הזה, שהוא אגוז קשה לפיצוח גם לחוקרים ותיקים ומנוסים ממנו.

"תביא לי בבקשה את האיש לחדר החקירות", הוא מבקש מהסוהר.

השעה כבר ארבע וחצי לפנות בוקר, יוסי מתלבט האם להתקשר, להעיר ולעדכן את 'אביב', ראש צוות החקירה או להמתין לשעות הבוקר. אבל לאחר שנזכר בהוראה של אביב לדווח לו בזמן אמת, על כל התקדמות חדשה בחקירה, הוא מחליט להתקשר.

קול מנומנם נשמע מעברו השני של קו הטלפון, "אני מצטער על השעה, וסאם סוף סוף, מוכן למסור הודאה" הוא מדווח לאביב בהתרגשות, כשהוא מבין שאביב עדיין מנומנם ולא הבין את מה שאמר, הוא חוזר שוב על דבריו.

"אנחנו מדברים על וסאם הטיפוס הנאלח וגס הרוח מפרשיית ה'חשוד המיידית'? הוא שואל את יוסי."

"כן"

"איזה קסם הפעלת עליו?" הוא שואל ומפרגן בו זמנית.

"האמת, שום דבר, הוא קרא לי לתא וביקש לספר לי הכול".

"נשמע מוזר", הפעם אביב בוחר להטיל ספק בדבריו של החוקר הצעיר שלו.

"טוב, תעדכן אותי בגמר השיחה איתו" הוא אומר ליוסי והם מסיימים את השיחה.

אולי הייתי צריך להגיד לאביב, שבזכותי, האיש הסכים למסור הודאה ואז סוף סוף, הייתי זוכה להערכה מצידו חושב לעצמו יוסי לאחר שסיים את השיחה.

וסאם יושב בחדר החקירות סמוך לשולחן עץ מלבני וממתין ליוסי. "אני שמח לשמוע שאתה מוכן למסור הודאה" אומר לו יוסי, כשהוא נכנס לחדר ואוחז בשתי כוסות קפה שחור בכוסות קרטון חד פעמיות.

יוסי מתיישב ליד וסאם ומניח את כוסות הקפה על השולחן.

"תפדל שתה" אומר יוסי לוסאם, אשר מושיט את ידו ולוקח את הכוס הקרובה יותר ליוסי.

אתה לא סומך עליי? שואל אותו יוסי, אך וסאם אינו משיב.

"אני רוצה להודות אבל יש לי תנאים", הוא אומר בעברית רצוצה ליוסי ומחייך. זו הפעם הראשונה שאני רואה את האיש הזה מחייך, חושב לעצמו יוסי.

"קודם נשמע מה יש לך להגיד אחר כך נשוחח על תנאים" משיב לו יוסי.

"לא."

קודם אתה תקשיב לתנאים שלי, או שתקרא לחוקר אחר" הוא מתגרה ביוסי, כאילו יודע עד כמה חשוב לחוקר להיות הראשון לקבל הודאה. המחשבה שחוקר אחר, יזכה בתהילה, על חשבוננו מעסיקה במקצת את יוסי, החוקר הצעיר ביותר בצוות החקירה, שעדיין לא הוכיח את יכולותיו כחוקר שב"כ.

"מה התנאים?" שואל אותו יוסי, לאחר שנכנע לדרישותיו.

"אני מוכן להודות, אבל אעשה את זה אך ורק מול 'אביב' ושאר חבריך החוקרים.

ומה עוד? שואל אותו יוסי ומחמיץ פנים.

"אני רוצה שגם המנהל הבכיר שלכם יהיה נוכח ועל השולחן הזה, ארצה שתביא שווארמה, שתיה קרה, עוגיות ופיצוחים".

"אולי תרצה שגם ראש השב"כ יגיע?" מתריס בפניו יוסי המתחיל להיות קצר רוח כלפי האיש הסוחט אותו ומנסה להשפילו. וסאם מרים מבטו ולא מגיב, הוא יודע, שתמורת הודאה, יוסי יהיה מוכן לעשות הרבה עבורו, הוא מבין שבמשא ומתן הזה, הוא חזק יותר מחוקר השב"כ.

יוסי יוצא מחדר החקירות ומתקשר שוב לאביב. "נו מסר הודאה?"

"עדיין לא, הוא רוצה, אבל יש לו תנאים"

"הם מחבלים, הם טרוריסטים הם לא יציבו לנו תנאים, זו לא עסקת חילופי שבויים, אנחנו לא מתמקחים איתם, זה לא שוק", גוער בו אביב.

"הוא ביקש למסור את ההודאה שלו מול כל חברי הצוות ומולך", מנסה יוסי להתגונן ומקווה שאולי הדרישה של וסאם תחניף לאביב.

"טוב, תנסה לדובב אותו ולקבל מידע נוסף. בשעה שמונה בבוקר נתחיל את ההצגה של הבחור".

"הוא רוצה, שגם מנהל בכיר יהיה נוכח בהודאה, אומר יוסי לאביב ונכנס ל"כוננות ספיגה", מתכוון לשמוע את מנהלו צועק ומתפרץ כלפיו.

"בסדר", הוא משיב ליוסי, אשר אינו בטוח, האם אביב הבין את דבריו.

השעה כבר כמעט שמונה בבוקר, סמוך לשולחן בחדר החקירות, לבוש מדים של אסיר, יושב וסאם ומביט בחוקרי השב"כ נכנסים אחד אחד ומתיישבים באיטיות מסביב לשולחן העץ העמוס בכול טוב.

"הגענו למסיבת אירוסין או לשמוע הודאה?", פונה, מני, החוקר הוותיק ביותר בצוות ליוסי לקול גיחוכם של כמה מחבריו לצוות החקירה.

'אביב' נכנס אחרון לחדר החקירות, מברך את וסאם בברכות אסלאמיות ולוחץ את ידו. "אני שמח שהחלטת למסור הודאה, אתה עושה מעשה נכון" הוא אומר לו ומתיישב לידו.

"יאללה דבר", יוסי מאיץ בוסאם.

"איפה המנהל הגדול שלכם?"

יוסי נלחץ, אפילו קצת נבהל, האם אביב הבין את דבריו בשיחה הטלפונית בשעת לילה מאוחרת?

"הוא אמור להגיע בעוד מספר דקות", משיב לו אביב.

"אז נחכה, אני לא ממהר, גם ככה אין לי לאן ללכת". המבטים של החוקרים מופנים לאביב, סקרנים לראות את תגובתו, הם יודעים שלמנהל שלהם 'פתיל קצר מאוד'.

"מי רוצה קפה"? נחלץ יוסי לעזרתו של מנהלו, כולם, כאחד, מרימים יד.

מספר דקות לאחר מכן, לחדר נכנס אדם כבן חמישים, נמוך קומה, קירח, מרכיב משקפי ראייה, עם מסגרת שחורה, הוא מסתכל על הנוכחים בחדר, מברך אותם בבוקר טוב, סורק במבטו את הכיבוד המפנק, לוקח חופן של שקדים, מברך את וסאם ומתיישב ליד אביב.

וסאם סורק במבטו את הנוכחים בחדר, הוא מרגיש כמו שחקן ראשי העומד על במה מול קהל, שהגיע לצפות בהופעת חייו. הוא נהנה מהכוח שניתן לו, מהאפשרות לדבר ושכולם יקשיבו רק לו. הוא אוהב את תשומת הלב ואת העובדה, שהוא יכול להגיד מה שרוצה וכמה שרוצה.

"אני רוצה להודות לכם על השתייה והכיבוד, זו ההודאה שלי" הוא אומר בשפה העברית ופורץ בצחוק מתגלגל, במבט חולני הוא מסתכל על כל אחד ואחד מהנוכחים בחדר, כאילו אמר את משפט המחץ במחזה החשוב של חייו מול קהל חי.

לחדר נכנס יוסי, עם מגש עמוס בכוסות קפה, נרגש מהעובדה שהנחקר שלו, בעוד רגע ימסור הודאה בנוכחות חבריו ומנהלו, הוא עדיין אינו יודע שנפל קורבן למתיחה גסה וזדונית של אדם מתועב המתענג מההזדמנות החד פעמית, שניתנה לו להשפיל את חוקרי השב"כ.

החוקרים מסתכלים האחד על השני במבוכה, חלקם מביטים לעברו של אביב, מנסים לנחש את תגובתו, אחרים מעיפים מבט לכיוונו של יוסי, שמחייך אליהם, אבל זוכה למבטים מזלזלים.

אביב קם ממקומו, דוחף את כסאו לאחור, פניו אדומות מכעס, אגרופיו קפוצים, נושך בכוח את שפתיו, הוא רוצה לחנוק את וסאם, להכות אותו, להחטיף לו. אם החוק היה מאפשר הוא היא שובר כל עצם ועצם בגופו של האיש המצחקק ויושב לידו.

"צאו בבקשה, כולם מהחדר", מבקש אביב מהנוכחים בחדר, הוא עצבני, כפי שמעולם לא היה. אחד אחד הם עוזבים את החדר, לא לפני שהם עוברים ליד וסאם ושולחים לעברו מבט: "חכה חכה תראה מה נעשה לך".

מני עובר ליד יוסי, טופח לו על הכתף, "לא נורא ילד, בעתיד יהיו לך אכזבות נוספות" הוא לוחש לו.

האיש שהצטרף אחרון לפגישה, יוצא אף הוא מהחדר, האיש, ששיחק את תפקיד "המנהל הבכיר", הוא עובד ותיק ממחלקת הלוגיסטיקה של השב"כ.

יוסי עומד מחוץ לחדר החקירות, מרגיש נבוך ומושפל, מני הזדרז לספר לו מה קרה בזמן שהכין קפה. רגע לפני כן, הוא הרגיש על גג העולם, כאילו עוד רגע יקבל אישור להצטרף לחבורה מעולה של חוקרי שב"כ, בעלי רזומה של פיצוח פרשיות וקבלת הודאות מנחקרים צמאי דם וכעת הוא עומד מבויש, מושפל, נפל קורבן לתרגיל פשוט של טרוריסט נאלח, שבחר להשפיל אותו מול חבריו.

"אז גם אני רוצה להודות לך", אביב פונה לוסאם, שעד לפני רגע הרגיש שחקן ראשי בהצגה משלו.

"אני רוצה להודות לך, שנתת לי את ההזדמנות להכניס אותך לתא מסריח מהשתן והחרא שלך".

"אני רוצה להודות לך, שנתת לי את ההזדמנות לחקור אותך".

"אני רוצה להודות לך שנתת לי את ההזדמנות להכניס אותך להרבה מאוד שנים לכלא".

"אני רוצה להזכיר לך, כשאני מסיים את יום העבודה שלי, אני חוזר לאישה שלי, לילדים שלי, לבית שלי ואילו אתה, חוזר לתא המצחין והקטן שלך.

"אני רוצה לומר לך, יא וסאם, שאני אדם חופשי, אני קובע לעצמי מה ארצה לאכול, היכן ארצה לבלות, מתי ארצה לזיין, את מי ארצה לפגוש, היכן ברצוני לשהות, מה ארצה לעשות ואילו אתה, בן אדם מסכן ונאלח, אין לך אפשרות לקבוע מאום, שום דבר, כלום, מלבד מתי תרצה להשתין ולחרבן"

מספר דקות לאחר מכן, כל חוקרי הצוות, כבר יושבים במשרדו של אביב, מסתכלים על המנהל שלהם, נבוכים וממתינים למוצא פיו.

"אז וסאם לא רק טיפוס נבזה, ועלוב נפש אלא מסתבר שהוא מאוד יצירתי". הפעם אביב, קצת פחות עצבני. "הוא עשה לנו תרגיל יפה אבל אנחנו ננצל את התרגיל הזה כדי להפיל אותו בפח. יש למישהו רעיון מה עושים?"

"כל התרגילים שעשינו עד כה לא צלחו, צריך לעשות משהו שטרם ניסינו", משיב מני.

"אתם יודעים מה זה?" הוא שואל ומציג להם, כתב יד, הכתוב באותיות גדולות מאוד בשפה הערבית, על דף נייר שורות לבן, שנתלש ממחברת בית ספר.

"זה מכתב ששלחה הבת של אבו אחמד לאביה".

"ואיך זה קשור לוסאם"? שואל מני.

"קשור", משיב אביב ומשתף אותם ברעיון שהגה מספר דקות קודם לכן.

מספר דקות לאחר מכן, חוקרי השב"כ, שוב יושבים מסביב לשולחן העגול העמוס כל טוב. מאור מכניס את אבו אחמד לחדר החקירות, מסיר את כיסוי העיניים ומתיר את האזיקים מידיו. אבו אחמד נעמד בכניסה ואינו מתקדם, הוא אינו רגיל לראות חדר חקירות, מלא בחוקרים ועמוס בכל טוב. מאור דוחף אותו קלות ומעודד אותו להיכנס לחדר, אביב קם ממקומו ומסמן לאבו אחמד לשבת לידו.

מה הם מתכננים? מהרהר ונדרך אבו אחמד. לא משנה מה יקרה, אני לא אדבר, אני לא אגיד כלום, הוא אומר לעצמו.

אביב מסמן בעיניו ליוסי, שקם ממקומו, עובר ליד מני, המסנן לעברו בשקט: "ילד תלמד איך עושים את זה נכון" וניגש לתא מספר ארבע, הנמצא בקומה התחתונה במתקן החקירות.

"אני רוצה להראות לך איך אנחנו מתנהגים עם אנשים המשתפים פעולה בחקירה ולא משקרים לנו", הוא אומר לוסאם.

"אני לא מבין".

"אז תיכף תבין" עונה לו יוסי.

"אבו אחמד, אני רוצה להראות לך משהו", פונה אליו אביב, מוציא מכיסו את הדף הלבן ומגיש לו אותו. אבו אחמד מסתכל על הדף, הכתוב בכתב יד של ילדה בת שבע.

"אבא שלי היקר, אני מקווה שאתה עומד איתן ולא נותן ליהודים האכזריים לפגוע ולהתעלל בך, אני רוצה שתדע, שאני אוהבת אותך, אני מתגעגעת לחיבוק שלך, לנשיקות שלך, לדגדוגים שלך, אני רוצה שתחזור הביתה מהר, אוהבת אותך שורוק".

אבו אחמד מסיים לקרוא ומשתתק, מקרב לפניו שוב את הדף וקורא שוב, כשהוא מסיים, הוא מנשק את הדף פעם אחר פעם, כולו נרגש, דמעה קלה יורדת מעינו הימנית וזולגת על לחיו.

"תודה רבה לך, שאלוהים יגמול לך על המעשה הטוב הזה שלך" הוא אומר לאביב.

"עכשיו", מנחה מני את יוסי, באמצעות מכשיר קשר קטן ומוצנע.

"תסתכל עכשיו", מנחה יוסי את וסאם להציץ לתוך עינית חדר החקירות, שמשתומם מבקשתו המאוד מוזרה של יוסי, אבל הסקרנות שלו לדעת מה קורה בחדר החקירות של השב"כ והפעם מהצד השני של הדלת, גוברת על החשדנות שלו.

"תודה רבה לך", אבו אחמד שוב מודה לאביב כשהוא נרגש מאוד, אביב קם ממקומו מתקרב לאבו אחמד מחייך אליו, השניים לוחצים ידיים. אביב מושך אליו את אבו אחמד וכופה עליו חיבוק אמיץ. לרגע, השניים לא נראים כאויבים מרים, כחוקר ונחקר, אלא כמו שני חברים ותיקים.

"כוס אוחתו, בן שרמוטה, בן כלב", פולט וסאם רצף של קללות, תוך כדי שהוא נסוג לאחור ומתרחק מהדלת, פניו מאדימות מכעס, הסוהר העומד לידו, נדרך, לרגע הוא חושב שהוא מתכוון לתקוף את יוסי.

"יא בוגד, שתישרף בגיהנום", הוא שוב מתקרב לדלת, מכה בה בחוזקה וצועק לעברו של אבו אחמד.

הסוהר מתקרב אליו והודף אותו לאחור, אבו אחמד, המזהה את קולו של וסאם, נרתע לאחור, הודף את אביב ומתיישב המום בכיסאו. וסאם המום ועצבני, מתיישב על רצפת המסדרון, סמוך לחדר החקירות, אוחז את ראשו בין ידיו ופורץ בבכי. יוסי עומד לידו, מסתכל על האיש, הוא מבין שמשהו בקשיחות שניסה להפגין לאורך כל החקירה, נשבר.

"בוא איתי, בוא נדבר, אני אכין לנו קפה" אומר לו יוסי בטון דיבור נעים ורך, למרות שרוצה לשבור לו את הפרצוף ועדיין סוחב עימו את העלבון.

יוסי נכנס לחדר החקירות עם שתי כוסות קפה שחור וקערת עוגיות, וסאם יושב שלוב ידיים ומכופף קדימה. הוא מניח את כוס הקפה ליד וסאם ומזמין אותו לשתות.

"עבדאללה אל מצרי, הצעיר שתכננתם לשלוח לבצע את פיגוע ההתאבדות כבר הודה כנגדך ועכשיו כפי שראית, גם אבו אחמד. על פי החוק, שתי הודאות משני אנשים שונים, ישלחו אותך לתקופת מאסר ארוכה בכלא, גם אם תכחיש ולא תמסור הודאה", אומר לו יוסי.

"אבו אחמד, הכלב בן כלב הזה שקרן, הוא תכנן הכול", מרים וסאם את קולו ומנופף בידיו.

"זה לא מה ששמעתי מאבו אחמד" אומר לו יוסי ומקווה לעורר את סקרנותו של וסאם.

"מה הוא אמר לכם השקרן הזה?"

"שאתה תכננת את הפיגוע כנקמה על מותו של אחיך מוג'האד".

"ההפך, אבו אחמד הוא זה שתכנן הכול".

"אבו אחמד הודה בפנינו, שאתה עומד מאחורי תכנון הפיגוע הזה".

"שקרן מתועב, איזה עוד שקרים הוא מסר לכם?"

"אתה בטח לא מצפה שאמסור לך פרטים חסויים מחקירתו".

וסאם כעוס ועצבני, נע בחוסר נוחות בכיסאו, מאגרף את כף ידו הימנית ומכה בחוזקה על שולחן העץ. מעוצמת המכה, טיפות קפה שחור ניתזות מכוסות הקפה ומלכלכות את השולחן.

"אני מניח שאבו אחמד יישפט לתקופת מאסר קצרה".

"מדוע? בגלל שהוא בוגד"? בגלל שהוא עובד אתכם?

"לא, מאחר והיה לו תפקיד משני בסיפור הזה" יוסי משיב לו, מנסה להרגיזו, להסית אותו כנגד אבו אחמד ובעיקר להלהיב אותו להמשיך לדבר ולשפוך מידע.

"אני מניח שהשופט לא ישפוט אדם על פעילות דתית".

"פעילות דתית? אני לא מבין, על מה אתה מדבר?"

"אבו אחמד אמר לנו שאתה התלת בו, ביקשת ממנו להגיע באותו לילה לדירה ברמאללה, כדי להעביר שיעור דתי ולהפתעתו הוא גילה, שאתה מתכוון לשלוח את הצעיר לפיגוע התאבדות בירושלים, כנקמה על מותו של אחיך מג'האד".

"חשבתי שבשב"כ הישראלי, החוקרים חכמים ומתוחכמים יותר, אם אתם מאמינים לשקרים של הכלב הזה, אז כנראה שאתם טיפשים גמורים", הוא מתריס כלפי יוסי ומסתכל עליו בצורה מזלזלת.

"אז למי להאמין? לך או לאבו אחמד?"

"לי".

"אז ספר לי את הצד שלך", מבקש יוסי מוסאם בקול נעים ורך ומגיש לו עוגייה, וסאם לוקח בים מהעוגייה ושולק ארוך מהקפה השחור.

ארבע שעות לאחר מכן, יוסי יושב בחדרו, מבצע הגהה אחרונה על גרסת החקירה וההודאה של וסאם, כשהוא מסיים הוא ניגש לחדרו של אביב.

"הדף מהבת של אבו אחמד אמיתי?"

"בוודאי, כמעט בלתי אפשרי לזייף כתב יד של ילדה קטנה ובטח של הילדה שלו.

"מתי? איך?" מבקש יוסי לדעת ומתיישב על אחד הכיסאות במשרדו של אביב.

"צריך לדעת 'לקרוא אנשים', להבין מה עשוי להשפיע עליהם? מה ירגש אותם? מה יפעיל אותם? מה יפיל אותם בפח? במהלך שעות החקירה הארוכות, זיהיתי שהוא קשור מאוד למשפחה שלו, הוא דיבר שעות ארוכות עד כמה הוא אוהב ומתגעגע לבתו הקטנה שורוק".

ואיך הגיע המכתב? במקרה, אבל גם מקרים והזדמנויות צריך לדעת לנצל. הסוהרים מצאו את המכתב, מוסלק בתוך קופסת התרופות שנשלחו אליו, על פי בקשתינו ממשפחתו.

מני נכנס למשרדו של אביב, "כל הכבוד, שמעתי שוסאם מסר לך הודאה, נו למדת משהו ילד?" הוא מתקרב ליוסי ונותן לו צ'פחה חזקה על כתפו. יוסי מחייך אליו חזרה אבל מרגיש אי נוחות מההתנשאות של מני כלפיו.

מספר ימים לאחר מכן, במתקן החקירות של השב"כ במגרש הרוסים, החקירה של וסאם הסתיימה. הוא הודה בתכנון וכוונה להוצאה לפועל פיגוע התאבדות בתחנה המרכזית בירושלים ואף הפליל את חבריו, שותפיו לתוכנית הרצחנית.

כשאני נכנס לחדר החקירות, וסאם יושב על כיסא פלסטיק, ידיו אזוקות מלפנים, גבו מופנה לדלת הכניסה, כשהוא מסובב את ראשו לכיווני, אני מברך אותו, הוא מהנהן בראשו ואינו מברך אותי בחזרה. לא באמת נלהב לשוחח עם האיש, שעצר אותו מספר שבועות קודם לכן. אני מתיישב מולו ומשחרר את אזיקי המתכת הכסופים מידי.

"מה שלומך וסאם?"

"אם לא הייתם הורגים את אחי השהיד, מוג'אהד כנראה שלא הייתי כאן היום".

שאלוהים ירחם על נשמתו של מג'האד, אם הוא היה בוחר לחיות את חייו בדרך אחרת, כנראה שלא היה מסיים את חייו כפי שסיים, אני משיב לו.

"הדרך שאחי השהיד בחר, זו הדרך הנכונה, אין דרך נעלה יותר מלמות מות קדושים. אם אני הייתי יכול לבחור, הייתי בוחר בדיוק כמוהו".

לא באתי לפגוש בך כדי לשוחח על העבר, באתי כדי לשוחח על העתיד.

"אין לי עתיד, אז כנראה שאין לנו על מה לדבר, אני לא מעוניין לשוחח עמך, אתה האויב שלי"

יש לך חרטה?

כן.

על מה?

"על זה שנעצרת לפני שהצלחנו להרוג אנשים מקרב אויבי האסלאם".

אנשים תמימים בתחנה המרכזית בירושלים?

כן.

"אתם הרגתם את אח שלי, אז אני אהרוג אתכם".

"מי זה אתם?"

"אתם, אתם, השב"כ, החיילים, אתם הרגתם אותנו, אלוהים כבר יתחשבן איתך על כך" הוא אומר לי ומסתכל עליי במבט שטוף שנאה.

אלוהים אוהב את מי שמציל חיים ומתנגד לאנשים הלוקחים חיים של אחרים, אני אומר לו.

"מה שלום אחות שלי?"

אין לי מושג, האמבולנס הבהיל אותה לבית החולים.

"אתה דואג לה?"

"בוודאי, היא אחותי הקטנה".

"אז מדוע סיבכת אותה בפרשה הזו?"

"היא בכלל לא קשורה לאירוע הזה", הוא משיב. מנסה לגונן על מי שעבורו היא אחותו הקטנה ובשבילי 'אחות אמיצה'.

אני חושב שאתה ניצלת אותה, השתמשת בה למטרות האישיות שלך ולכן היא תשלם את המחיר כפי שאתה תשלם, אני אומר לו ומנסה לגייס את כל יכולות המשחק שלי כדי לגרום לו להאמין, שאחותו הקטנה מחבלת ואינה מקורה שלי, שמספר שבועות קודם לכן, גרמה למעצרו.

שאלוהים ישמור עליך, אני נפרד ממנו בברכה מנומסת, למרות שאיני מתכוון אליה כלל. האיש מתועב, קיצוני, צמא דם, עלוב נפש, מסוג חיות האדם, הנהנים לשפוך דם ואף פעם לא שבעים, עד שנעצרים או מחוסלים.

תחושת בחילה ושאת נפש מלווה אותי כשאני יוצא מהפגישה הקצרה מאוד עם וסאם, קשה מאוד לנהל שיחה עם אנשים כמותו, אני חושב לעצמי וניגש לפגישה הבאה במתקן החקירות, מקווה שתהיה מוצלחת יותר.

אבו אחמד יושב לבדו בחדר החקירות, אני מתיר את אזיקיו מתיישב מולו, ומברך אותו בברכה אסלאמית. הוא מסתכל עליי, מחייך חיוך נעים ומברך אותי חזרה.

האיש בר שיחה, משכיל, נעים הליכות ומנומס, עונה על רוב שאלותיי, מקצת מתשובותיו קצרות מאוד, לעיתים מילה אחת או שתיים, ומקצתן ארוכות ומנומקות. האיש חשדן, נזהר בתשובותיו, אינו משיב על שאלות, אשר על פי הבנתו עלולות להפליל אותו או מישהו מחבריו פעילי החמאס המתגוררים בכפרו.

מספר חודשים לאחר מכן, בבית המשפט הצבאי, בהרכב שלושה שופטים, אבו אחמד ווסאם נשפטים למאסרי עולם. עבדאללה אל מצרי, מי שקיבל מאיתנו את חייו במתנה, זוכה לרחמי בית המשפט ונשפט רק לעשר שנות מאסר.

מונא מאושפזת בבית החולים ברמאללה, איני יכול לשוחח עימה, או לדרוש בשלומה. בבדיקות מקיפות שמבוצעות לה, הרופאים אינם מוצאים ממצאים חריגים, במשך ימים רבים, היא שווה לבדה, אף אחד מבני משפחתה לא מבקרה ולא שואל לשלומה.

מספר ימים לאחר שוסאם הועבר לבית הכלא, באמצעות עורך דינו הפלסטיני הוא מצליח להבריח מכתב למשפחתו. במכתב הוא מבקש מהם לשמור, לכבד ולהגן על אחותו, הוא מתאר את אומץ ליבה והתגייסותה למאבק הפלסטיני כנגד הכובש הציוני ומציין שכישלון המשימה לא קרה בגללה.

במכתב נוסף, שמצליח להבריח הוא כותב לפעילי החמאס, תושבי כפרו. הוא מבקש מהם, לחקור ולבדוק, מה הוביל למעצרו, דורש מהם לבחון האם אום עאמר הייתה מעורבת בהסגרתם לשב"כ הישראלי. במכתבו הוא מוסיף, שאחיה של אום עאמר, היה משתף פעולה של השב"כ, שנחשף על ידי החמאס לפני מספר שנים.

מונא מנסה לחזור לחייה הקודמים בכפר הולדתה, בחיק משפחתה, אבל ללא הצלחה, היא הייתה בטוחה, שמאחר והיא נחשבת לגיבורה פלסטינית, פעילה במאבק המזוין כנגד הכובש הציוני, היא תזכה לקבל כבוד והערכה מצד הסובבים אותה אבל השמועות השקריות מהעבר המשיכו לרדוף אותה, דבר אשר בסופו של דבר גרם למשפחתה להתנער ממנה ולבקש ממנה לעזוב את כפרה.

שנתיים לאחר מעצרו של אחיה, 'אחות אמיצה' נישאה לערבי ישראלי, עזבה את כפר הולדתה, את משפחתה, התחילה חיים חדשים, כיום מתגוררת בכפר ערבי בצפון הארץ עם בעלה, רופא במקצועו, ושלושת ילדיה הקטנים, לעיתים היא נקראת להשתתף במבצעים מורכבים, חשאיים ומסוכנים בלב הטרור הפלסטיני, בהם באים לידי ביטוי אומץ ליבה

ויכולותיה האישיות הגבוהות, במקרים אחרים, היא נשלחת להשתתף במבצעים של השב"כ והמוסד במדינות ערב, רחוקות וקרובות.

פרק שמיני: הם הרגו את הבן שלו

על אדמה בוצית, בסמטה צרה ואפלולית, במרכז העיר עזה, מוטלת על גבה, גופת צעיר פלסטיני, העיניים שחורות, גדולות ופקוחות לרווחה, המבט חלול ללא כל הבעה.

זו הפעם הראשונה בחיי, שאני רואה גופת אדם, לא דרך מסך טלוויזיה או קולנוע, אלא ממש במרחק נגיעה ממני, כשאני חייל צעיר, כמעט בן תשע עשרה.

אף אחד לא הכין אותי, אם בכלל יש דרך להכין חייל צעיר, להתמודד עם מראה מזעזע של גופות מוטלות, חלקן זרקות בצידי הכביש, או תלויות על עמודי חשמל גבוהים, כשחבל כרוך סביב צווארם. מזעזע הרבה יותר, היה לראות את כלבי הרחוב מרחרחים את גופות הנרצחים.

במבט קרוב על גופת אדם, קשה להעריך את הגיל המדויק, צבע הפנים אפור, העיניים כבויות, הגוף ללא תנועה, שמוט ורפוי. חלקן אף הושחתו על ידי הרוצחים המתועבים, חברי ארגוני הטרור הפלסטיני, שלעיתים, אסרו על משפחות הנרצחים לפנות את מתיהם, מאחר והשתמשו בגופות התלויות בכיכר העיר כלוח מודעות ללא מילים: "זהו גורלו של כל מי שישתף פעולה עם האויב הציוני".

חוליות טרור אלימות, פועלות לאיתור פלסטינים ופלסטיניות החשודים בשיתוף פעולה עם השב"כ הישראלי. חברי החולייה אלימים, אכזריים, חסרי רחמים, חוקרים בעיניים קשים, גברים ונשים, שברוב המקרים, מעולם לא שתפו פעולה עם השב"כ הישראלי.

שיטות העינויים אכזריות וחסרות רחמים: בעיטות ואגרופים בכל איברי הגוף, הצלפות בשוט זנב סוס, חשמול, פגיעה באיברי המין, טפטוף ניילון שרוף ורותח על גופו העירום של הנחקר, שלל עינויים שכן אנוש לא מסוגל לשאת יותר ממספר דקות, עד שמאבד הכרתו או מת בייסורים קשים.

חאמד אבו נעים, פלסטיני, כבן 35, נשוי + 5 ילדים, נעים הליכות, חייכן, נחבא אל הכלים, צנוע, חרוץ. אהוד מאוד על המנויים הרבים במועדון הספורט באזור השרון בו עובד, מזה חמישה עשר שנים, כאיש תחזוקה. המנויים הוותיקים, העניקו לו כינוי חיבה, "מישה", בשל מראהו "הרוסי".

מידי יום ראשון בשעה 0430 הוא מתייצב במחסום הצבאי יחד עם שאר הפועלים הפלסטינים אשר בדרכם לעבודה בישראל. בשעה 0600 לערך, הוא כבר נמצא ליד הדלת הסגורה של המועדון, ממתין לשעת הפתיחה. בחורף, בשעות הבוקר המוקדמות, כשיורד גשם הוא נצמד לאחד מקירות המועדון מנסה להסתתר מהגשם והרוח הקרה וממתין בסבלנות עד לשעה היעודה.

'מישה' מכיר את המנויים בשמותיהם הפרטיים, שליטתו בשפה העברית, מסייעת לו לפתח קשרים טובים וחברתיים עם באי המועדון, חלקם, משתפים אותו בחייהם הפרטיים, ברכילות עסיסית מתוך המועדון ואף נוהגים לספר לו מה דעתם, הלא חיובית, בדרך כלל, על מנהל המועדון.

'מישה' מקשיב, מגיב בחיוך או בהינד ראש, הם לא באמת רוצים לשמוע מה הוא חושב, הם רוצים להביע את דעתם ו'מישה' מספק להם את רצונם. כשבכל זאת הם מבקשים לשמוע את דעתו, הוא משיב בקצרה, כשהוא מתאמץ להסתיר את מבטאו הערבי.

אחת למספר שעות הוא מקיים את מצוות התפילה, פורס את שטיח התפילה בפינה צדדית, הרחק מעיניהם של לקוחות המועדון, הוא יודע איזה רגשות זה מעורר אצלם, באחת התקופות המדממות ביותר במדינת ישראל, האינתיפאדה השנייה. לעיתים הוא זוכה במבטים לא אהודים. 'מישה' מבין שזה המחיר שהוא משלם בשל פעילותם האכזרית של בני עמו.

יום שישי, שעה אחת לפני תפילת הצהריים, 'מישה' מגיע חזרה לביתו, עייף משבוע עבודה ארוך ומתיש בחום הכבד של חודש יולי. בביתו מחכה לו אשתו וחמשת ילדיו. מספר דקות לפני שהוא ניגש למסגד, הוא מספיק לשאול את שני ילדיו הגדולים, יסמין בת העשר ומחמד בן השמונה, על התקדמותם בלימודים.

מאות אנשים מצטופפים בכניסה למסגד, חולצים נעליהם, מבצעים את תהליך הטהרה לקראת תפילת הצהריים. הוא מחייך ומברך מספר תושבי כפרו, הנמצאים לידו ועושים כמותו. הם מברכים אותו חזרה, אבל עושים זאת בפנים חמוצות.

כשהוא נכנס לאולם התפילה ומחפש מקום בין המתפללים הרבים, המתארגנים לקראת התפילה, הוא מבחין בשלושה גברים זרים המביטים לעברו ואחד מהם, בהינד ראש מצביע עליו ומסמן אותו עבור חבריו.

יום שבת השעה 02:00 לפנות בוקר, דפיקה חזקה בדלת, 'מישה' מתעורר בבהלה, קופץ ממיטתו וניגש מפוחד לדלת הכניסה. סמירה אשתו, מפוחדת הולכת בעקבותיו.

"מי זה?" הוא שואל.

"אני איסמעיל" משיב לו שכנו.

"מה אתה צריך?" הוא שואל אותו. אבל איסמעיל משתהה בתשובתו.

"הבת שלי חולה, אני צריך שתפתח לי מהר את הדלת", הוא עונה בקול חלש.

כש'מישה' פותח את הדלת, שלושה רעולי פנים חמושים מפילים לרצפה את אסמעיל, מדלגים מעליו, דוחפים את מישה חזרה לביתו ופורצים פנימה.

אחד החמושים תופס בגרונו של "מישה", העומד המום ומבועת מפחד, השניים האחרים אווזים בשתי ידיו וגוררים אותו לסלון הבית. סמירה מבוהלת צורחת בקולי קולות, מתקרבת לבעלה, אווזת בידיו העבות של רעול הפנים החונק את אבי ילדיה ומנסה להוריד את ידיו הגסות מצווארו של בעלה.

רעול הפנים, מכה בפרצופה באמצעות מרפקו והיא נופלת על גבה. יסמין ומחמד מתעוררים לקולות הרעש וההמולה, הם מגיעים לסלון הבית ורואים את אימם שרועה על הרצפה ודם רב נוזל מאפה. 'מישה' מנסה, בכל כוחו להשתחרר מאחיזתו של רעול הפנים ומנסה להכניס קצת אוויר לריאותיו.

"תגיע איתנו", צועקים רעולי הפנים ל'מישה' ומנסים לגרור אותו לכיוון דלת ביתו. 'מישה' נועץ את שתי רגליו ברצפת הסלון ומסרב להתלוות אליהם, הוא יודע, שזה המקום הבטוח ביותר עבורו. מבין מה צפוי לו, במידה וייצא מביתו.

אם למות, אז למות בבית ולא בייסורים ועינויים הוא חושב לעצמו והודף את רעול הפנים, ששניות קודם לכן אחז בגרונו. בועט לכל הכיוונים, מנפנף בידיו לכול עבר. מצליח להשתחרר מאחיזתם של שני רעולי הפנים האחרים ולזרוק כיסא פלסטיק לעבר אחד מהם. 'מישה', נלחם על חייו.

מתוך החשיכה והעלטה השוררת מחוץ לבית, נכנס מבוהל, בצעדים מהירים נאאל, בן השמונה עשרה, אחיו של 'מישה', אחריו מדדה על מקל הליכה, אביו, מצטפא אבו נעים, נמוך קומה, שיער ראשו לבן, פניו מעטורות בזקן לבן וארוך, עור פניו המקומט, מעיד שהאיש מעל גיל 70.

רעול הפנים, שמספר שניות קודם לכן, אחז בגרונו של 'מישה' ופצע את אשתו, נבהל מהגעתם של אביו ואחיו של "מישה" ושולף את אדקח.

"מי שזז אני יורה לו בראש ושותה את דמו", הוא צורח לעברם ומכוון את אקדחו לעבר יושבי הבית.

"אם אתה רוצה לחיות, תגיע איתנו", צועק רעול, כשהוא מתקרב ל'מישה' ומצמיד את אקדחו לרקתו.

אשתו של 'מישה', מתרוממת מרצפת הסלון, מנגבת את הדם מפניה באמצעות דש שמלתה ומתקרבת לבעלה.

"בשם האלוהים הרחום והרחמן, עזוב אותו", יורדת על ברכיה, מתחננת, מנשקת את רגליו של הצעיר האוחז באקדח, הוא בועט בפניה והודף אותה לאחור.

"תגיע איתנו עכשיו, או שאני יורה בילד שלך" צורח עליו הצעיר ומסיט את אקדחו אל בנו מחמד בן השמונה.

'מישה' נשבר, עמידתו הקשוחה, האיתנה והבלתי מתפשרת במרכז החדר נסדקת באחת. שרירי גופו, אשר היו מתוחים עד הקצה, נרפים ובקושי מצליחים להחזיק את גופו.

כשהם מושכים אחריהם את 'מישה', אל העלטה אשר מחוץ לבית, רעול הפנים מאיים באיומי אקדח על יושבי הבית ומורה להם לא לזוז. מספר שניות לאחר מכן, חריקת בלמים ורעש מנוע מכונית הנמתח עד לקצה יכולתו, נשמע על ידי יושבי הבית.

סמירה, אשתו של 'מישה', מושכת בשערות ראשה, בוכה, "אללה ייתן לך כוח וישחרר אותך יא אבו מחמד" היא צורחת ומרימה את שתי ידיה לכיוון השמיים.

מחמד ויסמין, יושבים על הספה בסלון. מבועתים, מייבבים, מחבקים האחד את השני בחוזקה.

מוצטפא, אביו של 'מישה', עומד כפוף במרכז הסלון, פניו קפואות, ידיו רועדות ללא שליטה, רגליו בקושי נושאות את משקל גופו. נאאל, האח הצעיר, ניגש אליו, מגיש לו כוס מים ומסייע לו לשבת.

"אני אדאג למצוא אותו", הוא מבטיח לאביו ומלטף את ראשו.

'מישה' נעלם. משפחתו מחפשת אחריו. חברים, שכנים מתרחקים מהם, חוששים לשוחח עמם, או להיראות בקרבתם, הם אינם מוכנים לסייע למשפחה לחפש ולאתר את מי שעד לפני מספר ימים היה חבר, שכן.

מספר ימים לאחר מכן, חשוק וקר. נאאל מתקדם בצעדים מהירים לתפילת השחר במסגד הכפר. אדם כבן 30 נמוך קומה, מזוקן, עוקב אחריו. נאאל נכנס למסגד, חולץ נעליו ומבצע את תהליך הטהרה. האיש נעמד לידו ומתחיל, אף הוא, את התהליך הדתי.

"אתה נאאל?" הוא שואל. נאאל מסתכל עליו בחשדנות ואינו משיב.

"אני אבו עבדאללה", הוא מציג עצמו ומאחריו נעמד, כשהוא משלב את ידיו, אדם נוסף, כבן 25, שמנמן, מקריח, שגם הוא אינו מוכר לו.

"אני רוצה לשוחח איתך לאחר התפילה" הוא אומר לו.

"על מה?" שואל אותו נאאל.

"נסיים את התפילה ולאחר מכן נשוחח".

נאאל מסתכל על השניים ולא אומר מילה, מסיים את תהליך הטהרה ומתחיל את התפילה. מידי פעם הוא מציץ לאחור ורואה את שני הזרים עסוקים אף הם בתפילה.

כשהוא מסיים את התפילה, שני הזרים ממהרים ומתקרבים אליו, מבקשים ממנו להצטרף אליהם, נאאל נעתר להם והם מובילים אותו לחדר צדדי במסגד.

"אני אבו עבדאללה וזה האח אבו מחמד". נאאל מבין שזה לא באמת שמותיהם, אלא כינויים שאמורים להסתיר את זהותם האמיתית, הוא חושב בהם שהם כפעילי חמאס צבאיים.

"מי אתם?" הוא שואל ומעריך, שעל פי הלהג שלהם, הנם תושבי אזור צפון השומרון.

"זה לא חשוב מי אנחנו" משיב לו, אבו עבדאללה בחוסר סבלנות.

"אנחנו יודעים שאביך מרוסק, מושפל, בריאותו התדרדרה.

נאאל מסתכל עליהם ואינו מגיב.

אנחנו רוצים לעזור לך, מתערב בשיחה אבו מחמד.

"אחיך נחטף מאחר ונחשד בשיתוף פעולה עם האויב הציוני" אומר לו אבו מחמד.

"אח שלי לא משתף פעולה", הוא מטיח בהם בכעס,

"אח שלך הודה ששיתף פעולה עם רכז השב"כ", שניהם משיבים לו יחדיו.

"אתם שקרנים", הוא צועק לעברם.

"תרצה להציל את כבוד משפחתך ואת אחיך?" שואל אותו אבו עבדאללה.

"אני לא צריך להציל שום דבר, אללה הוא עדי שאנחנו משפחה מכובדת".

"אם תרצה שאחיך יחזור בריא ושלם למשפחתו, תצטרך להוכיח לנו שאתה לא כמוהו".

"הוא אדם ישר ומאמין יותר ממני ומכם" הוא מטיח בהם.

"אנחנו רוצים שתעשה משהו עבור העם הפלסטיני", אומר לו אבו עבדאללה.

"היכן אח שלי? מה שלומי? מה עשיתם לו?" הוא דורש מהם לדעת ומתעלם מהבקשה שלהם.

"אנחנו רוצים... אבל לפני שאבו עבדאללה מספיק לסיים את דבריו, נאאל מתפרץ לדבריו, "אני לא פעיל צבאי, אני לא יכול לבצע פיגוע".

נאאל אינו מסוגל וגם אינו מוכן לבצע פיגוע, אבל ההבטחה שלו לאביו והמחויבות שלו למשפחתו, חזקה ממנו, הוא לא רוצה לקחת עליו את תפקיד חייו ולהציל את כבוד משפחתו, גם במחיר חייו, אבל אין לו ברירה אחרת.

"אל תדאג, אתה לא תפגע" הם אומרים לו, אבל לא מגלים לו, שהוא עלול להיות הקורבן השני של משפחתו.

גופה עירומה של גבר פלסטיני, עליה סימני התעללות מוטלת בזיתים בקצה הכפר. על גופתו כתובה המילה ג'אסוס (מילת גנאי למשתף פעולה) שרוססה באמצעות ספריי צבע שחור. 'מישה' שוכב מת על גבו, עיניו הבהירות פקוחות לרווחה ומביטות לשמיים.

מספר ימים לאחר מכן, שעת לילה מאוחרת, השעה כבר אחרי חצות, ליל ירח מלא, אני מגיע יחד עם מתן, מאבטח שב"כ בליווי כוח צבאי לכפרו של 'מישה' לאחר שהתקבל דיווח בהול, על כוונה של נאאל לבצע פיגוע בירושלים.

הבית ממוקם בקצה סמטה צרה, מבנה בעל שתי קומות, קומה ראשונה צבועה בצבע לבן, קומה שנייה בנויה מבלוקים עירומים. בבית יושבים ומצטופפים על ספה חומה בני הבית. בפנינת הסלון, נאאל יושב מבוהל, לבוש במכנסי בד כחולים וחולצה ארוכה ירוקה.

מוצטפא, אביו, לבוש בגלביה לבנה. עומד עצוב במרכז הסלון, נשען על מקל הליכה ומביט בנו.

"סלאמו עליכם" (השלום עליכם) אני מברך אותו ולוחץ את ידו.

"ועליכם א סלאם" (ועליכם השלום), הוא משיב לי חזרה בעצב.

מדוע באתם? מה אתם רוצים? הוא שואל אותי.

אני עוצר את הבן שלך נאאל לחקירה אני אומר לו.

הוא מחזיר לי מבט עצוב ומיואש, נשען על מקלו, מדדה באיטיות ונעמד ליד נכדו בן השמונה היושב על הספה.

"זה מחמד, הוא הבן הגדול של חאמד, הבן שלי, 'אללה ירחמו' (שאלוהים ירחם על נשמתו) הוא אומר לי ומלטף את ראשו של הילד היתום מאביו. ליד מחמד הקטן, יושבת, אימו, סמירה, היא בהריון מתקדם.

"לפני מספר ימים, התקשר חיים, המנהל היהודי של הבן שלי. הוא רצה לדעת מדוע חאמד לא מגיע לעבודה" מספר לי מוצטפא ומשתתק.

מה אמרת לו? אני שואל אותו.

"שהוא מת בתאונת דרכים".

"חיים הצטער מאוד לשמוע, הוא סיפר לי, שהם מאוד אהבו את "מישה" והוא יחסר להם. "מישה"?

"כן, חיים סיפר לי, שזה היה כינוי החיבה שלו בישראל." אומר לי מוצטפא.

"שאלוהים ירחם על נשמתו של חאמד אני מאוד מצטער", אני אומר לו.

"אני לוקח את הבן שלך נאאל לחקירה ואני מבטיח לך "ששערה אחת משיער ראשו לא תיפול" אני אומר לו ומשתמש בפתגם ערבי, כפי שעשיתי עשרות פעמים, כדי להרגיע את בני משפחתו של העצור.

"אפשר לשוחח עמך ביחידות" הוא שואל אותי.

"כן בוודאי" אני משיב לו, למרות שמתן, המאבטח לצידי פחות נלהב מהתשובה שלי.

אני אוחז בידו של הזקן, יוצאים יחד מדלת הכניסה ונעמדים ליד הג'יפ הצבאי החונה מחוץ לביתו.

"אני רוצה, שתספר לי, האם הבן שלי נרצח בגלל שהיה משתף פעולה שלך?" הוא לא רק שואל אותי, אלא גם מאשים אותי במותו של בנו האהוב.

בפנים עצובות ועיניים אדומות הוא מסתכל היישר לתוך עיני וממתין לתשובה. אסור לי להמשיך את השיחה הזו עימו, ההנחיות של השב"כ, אוסרות עליי לענות על שאלות כאלו אני חושב לעצמי.

"אם הבן שלי בוגד, אני לא אבכה עליו, לא אפקוד לעולם את קברו, אני אתנער ממנו. אני מתחנך בפניך, בבקשה תענה לי האם חאמד היה משתף פעולה או לא?"

"אני לא יכול להמשיך לחיות את חיי עם הידיעה שהבן שלי בוגד, עדיף לי המוות" הוא אומר לי ודמעות זולגות משתי עיניו העצובות והאדומות.

אני משתתף בצערך אני מנסה לנחם אותו ומניח את ידי על כתפו. הבן שלך היה בחור טוב.

מצטפא נרתע ולוקח צעד אחד לאחור. "אז בגללך הוא מת, בגללך הוא נרצח. הם רצחו אותו כי אתה גייסת אותו" הוא מאשים אותי ופורץ בבכי.

למה אתה חושב שהוא שתף פעולה איתי? אני שואל אותו.

"כרגע אמרת, שהוא היה בחור טוב, אז אני מניח שהכרת אותו?"

גם אותך אני מכיר וגם אתה איש טוב, אבל זה לא אומר שאתה עובד איתי, אני אומר ומקווה שיבין את הרמז.

"אנחנו צריכים להיכנס לג'יפ מאיץ בי מתן המאבטח, הכוח הצבאי, עוד רגע ייסע וישאיר אותנו כאן לבד".

מבעד לחלונות הג'יפ המשוריין, אני מסתכל על מצטפא, הוא שבור ועצוב, איבד את היקר לו מכול, אני מרחם עליו, מבין, שאני האדם היחיד היכול להקל במקצת על הכאב הנורא הזה שלו.

"חכה רגע", אני אומר למתן ויוצא במהירות מהג'יפ. מתן יוצא מיד אחריי נעמד לידי ומביט לעברי בכעס.

"עזיזי" (יקירי) שאלוהים ישמור אותך" אני פונה אל מוצטפא, שמופתע לראות אותי שוב עומד מולו.

הבן שלך לא היה מקור שלי, הוא לא עבד איתי, אני אומר לו ומפר את הנחיות השב"כ.

"אני רוצה שתשבע לי" הוא דורש ממני.

"אני בטוח בכך, כפי שאני בטוח שאני רואה אותך עומד פה מולי, הבן שלך מעולם לא היה משתף פעולה".

מצטפא מתקרב אליי, לוחץ את ידי בשתי ידיו ומודה לי בחום, על פניו חיוך של הקלה.

"כעת אוכל להמשיך לחיות את חיי בידיעה שבני לא היה משתף פעולה" הוא אומר לי, משחרר את אחיזתו מידי ומדדה חזרה לביתו.

"שאלוהים ישמור עליך ועל בני ביתך", אני מברך אותו. הוא מסתובב אליי, מחייך, מנפנף לשלום ונכנס חזרה לביתו.

בעוד אנחנו מנווטים את דרכינו בין הבתים הפלסטינים, חזרה לירושלים, אני מהרהר על המפגש הקצר שלי עם מצטפא. האובדן שחוזה מעציב אותי. אבל הידיעה שהייתה לי הזדמנות להיות אנושי ולהקל, אפילו במקצת, על האיש החביב והנחמד הזה מנחמת אותי.

יש אנשים הרוצים לחיות את חייהם, לגדל את ילדיהם בשלווה וביטחון, לעומתם ישנם אנשים נבזים, רעים, חיות אדם הרוצים להרוג כמה שיותר יהודים ופלסטינים, אני חושב לעצמי. החיוך של מצטפא, שווה כל עונש או נזיפה שאקבל ממנהליי אני חושב לעצמי.

פרק תשיעי: 'זמר נשמה', אהבתי אותו והוא אהב אותי.

תת פרק ראשון:

אני אוהב אותו והוא אוהב אותי, זו לא אהבה כמו אהבה של גבר לאישה או גבר לגבר, אישה לאישה. גם לא כמו אהבה כמו אב לילדיו. זו אהבה אחרת, כזו שלא כתובה בספרים וגם לא בשום מקום אחר, אבל כמו כל אהבה היא חקוקה עמוק בלב.

זו אהבה הבנויה ממערכת יחסים, שיש בה הערכה הדדית, דאגה, הישענות, אמון, שותפות בין שני אנשים, מעולמות שונים, היודעים שהחיבור הזה בניהם הוא זמני ועלול להיקטע באחת.

ראמי הוא המקור שלי, שזכה לכינוי, 'זמר נשמה'. בחור פלסטיני, בשנות השלושים לחייו, נשוי, שלושה ילדים קטנים, חייכן, רגיש, בעל חוש הומור, גובהו כמעט כמו הגובה שלי. שיערו שחור, עיניו שחורות וגדולות ושפם דק מעטר את שפתו העליונה.

נכותו הקלה ברגלו הימנית והצליעה ממנה הוא סובל, לא פוגעת בביטחונו האיש וגם לא בתפקודו כפועל במפעל קרמיקה ברמאללה.

כשהכרתי אותו לראשונה, הוא כבר היה מקור שב"כ מזה מספר שנים ואני כרכז חדש, שאמור לקבלו להפעלה, למדתי מקריאת תיקו האיש, שיש לו קשר חזק ואיתן עם קפטן דני, מפעילו הנוכחי.

'דני' רכז וותיק והמנוסה ביותר בנפה, גילו כמעט כפול מגילי, חביב, נמוך קומה, מבנה גופו מוצק, שיערו לבן. את דרכו בשירות הביטחון הכללי, התחיל כאיש מבצעים ולאחר מספר שנים עשה הסבה לתפקיד רכז שטח. בעוד מספר חודשים הוא מסיים את תפקידו ופורש לגמלאות.

מעיון בתיקו של 'זמר נשמה', עולה שהוא טיפוס רגיש ותלולי מאוד, לפני מספר שנים, כשדני הגיע ל'פגישת העברה' כדי לקבל אותו להפעלה מהרכז הקודם, שגייס אותו, הוא סירב בכל תוקף לעבור להפעלתו של דני וביקש להפסיק את פעילותו עמנו. בזכות רגישותו ומקצועיותו, הצליח דני לשכנע את 'זמר נשמה' לחזור בו.

ערב לפני הפגישה, אני יושב במשרדי ומתכונן לפגישה. דני מברך אותי בלילה טוב והולך לכוון דלת היציאה, אני ממחר לצאת מהחדר וניגש אליו.

מה 'זמר נשמה' אוהב? למה הוא הכי זקוק בפגישות?

"סיגריות מלבורו אדומות, הוא מייד עונה לי. "ללא סיגריה, הוא לא מסוגל לתפקד".

אתה מביא לו סיגריות כל פגישה?

"כשאני לא שוכח".

לפגישה הקרובה אל תביא לו, אני מבקש מדני.

"בסדר גמור, גם ככה ממחר הוא המקור שלך, יהיה באחריותך", הוא אומר לי ונוסע לדרכו.

למחרת היום, שעות הבוקר המוקדמות, נרגש מתוח ולחוץ, אני יושב במשרד. מתכונן שוב לקראת הפגישה, חושש שהאיש יעמיד אותי בסיטואציה דומה ולא נוחה כפי שעשה לדני בפגישתם הראשונה.

הפגישה בין דני ל'זמר נשמה', נקבעה לשעה תשע וחצי בבוקר, אני אמור להצטרף אליהם שעה אחת מאוחר יותר. אני חושש שאהיה נתון לחסדיו ומצב רוחו. מפחד שלא אצליח להתחבר אליו, לגרום לו לסמוך עליי ולהשפיע עליו להיות המקור שלי.

"תגיע בשעה אחד עשרה וחצי, אני צריך יותר זמן לספר לו את הבשורה, אני לא יודע איך יגיב וכיצד יתנהג", מתקשר אליי דני מהפגישה.

בשעה אחד עשרה, לבוש בחולצת כפתורים כחולה חדשה, שקניתי לכבוד הפגישה, אני יושב על ספסל גינה מעץ סמוך לדלת הכניסה של בניין ישן בשכונת מגורים ירושלמית חילונית. האנשים הנכנסים ויוצאים מהבניין, חולפים על פניי, חלקם מסתכלים עליי במבט חשדני, אחרים מתעלמים.

"שלום מי אדוני?" פונה אליי אדם כבן 60 שיערו לבן, מרכיב משקפי ראייה עם מסגרת שחורה, בעודי מהרהר לעצמי, האם האנשים המתגוררים בבניין מודעים לעובדה שהשכנים הם אנשי שב"כ המנהלים ברגע זה פגישה חשאית.

לשאלה הזו לא התכוננתי. מופתע מאוד אני מסתכל עליו ואיני מוצא תשובה. אני חייב להגיד לו משהו שישכנע אותו, שאני אדם רגיל ולא רכז שב"כ בפעילות חשאית. איך שכחתי לחשוב על סיפור כיסוי מתאים.

"אתה הדייר החדש בבניין?" הוא שואל אותי בחוסר סבלנות.

לא, אני משיב לו.

"אפשר לדעת מה עושה כאן אדוני?"

כן, אני משיב לו, מנסה למצוא סיפור כיסוי מתאים. אני מחכה כאן למישהי.

"אשתך?"

אשתי נפטרה לפני שנתיים אני אומר לו במבט עצוב.

"אני מאוד מצטער, לשמוע, סליחה" הוא אומר לי נבוך והולך לדרכו. כשהאיש מתרחק אני שולח מסרון קצר לאשתי: "אני מצטער, אסביר לך הערב, שאחזור הביתה".

אפשר להיכנס? אני מתקשר לדני מספר דקות לפני השעה אחד עשרה וחצי, אני חסר סבלנות רוצה כבר להתחיל.

"כן", הוא לוחש לי, קם ממקומו ומתרחק מ'זמר נשמה'. "תן לי עוד כמה דקות, אשתו שאלה אותו האם הוא משתף פעולה עימנו? אני חייב להבין את הדיווח המאוד בעייתי הזה" הוא לוחש לי.

"הם שונאים זה את זה" הוא משתף אותי.

מה זאת אומרת?

"אתה תבין בהמשך, זה סיפור ארוך. עוד מעט אתקשר אליך חזרה".

תחושה קשה מלווה אותי כשאני מתיישב שוב על ספסל העץ, תיארתי לעצמי שהפגישה תהיה מורכבת אבל לא חשבת, שהאיש, שאני אומר להפעיל, חשוד בשיתוף פעולה, אם אשתו חושדת בו, כנראה שישנם נוספים, אני חושב ונזכר באותן מראות מזעזעות, מהשירות הצבאי שלי, של גופות פלסטינים, שנרצחו על ידי חבריהם, בני משפחתם, תושבי כפרם מאחר ונחשדו בשיתוף פעולה עם השב"כ הישראלי.

האם זה יהיה גם גורלו של 'זמר נשמה', האם הוא מתחיל לספור את ימיו לאחור? האם הגרגירים בשעון החול שלו החלו ליפול?

"אתה יכול להגיע, קומה שלישית, דלת פלדלת חומה, דירה מספר 9". המאבטח פותח את הדלת, שנייה לפני שאני מושיט את ידי לידית דלת הפלדלת.

בסלון הדירה, על ספה חומה לידה שולחן עץ קטן העמוס בכיבוד ושתייה קלה, שניכר שאף אחד מהם לא התכבד ואפילו לא טעם, דני ו'זמר נשמה' עסוקים בשיחה ערה.

כשאני מתקדם לעברם, הם מפסיקים את השיחה, 'זמר נשמה' בוחן אותי מכף רגל עד ראש, כמחווה של כבוד, הם קמים לכבודי, אני לוחץ את ידו של דני ולאחר מכן את ידו של 'זמר נשמה', מניח את ידי השנייה על כתפו ומברך אותו לשלום.

דני מציג אותי, כרכז עמית בנפה, הוא לא מגלה לו, שלמעשה הגעתי להחליפו.

"קפה?" שואל אותי דני.

בטח. דני ניגש למטבח ומשאיר אותנו לבדנו.

מה שלומך?

"בסדר, הודות לאל", הוא משיב לי תשובה סתמית כשעיניו מתרוצצות הלך ושוב, כאילו ממתין בקוצר רוח לשובו של דני.

תרצה קפה נוסף? אני מציע לו ומנסה להסב את תשומת ליבו אליי.

"כן, אבל אני לא יכול לשתות קפה ללא סיגריה".

אני מוציא חפיסת סיגריות מלבורו אדומה מהתיק ומגיש לו סיגריה אחת. מופתע הוא לוקח מידי את הסיגריה, מצית אותה ולוקח 'שחטה' ארוכה. תכין עוד קפה אני מבקש מדני. לאחר שתי דקות, הוא חוזר עם שלוש כוסות קפה שחור חם. עשן הסיגריות הסמיך הממלא את החדר, גורם לי לתחושת מחנק וחוסר נוחות, לעומתי, 'זמר נשמה', מתמוגג בכל פעם שלוקח שאיפה ארוכה.

"תספר שוב בבקשה מה אמרת לי כרגע", מבקש דני מ'זמר נשמה'. האיש בוחן אותי, מתלבט האם לשתף את הזר, שזה עתה פגש בו לראשונה.

"דבר", מאיץ בו דני, לאחר שקרא את מחשבותיו. האיש לוקח שלוק נוסף מהקפה ושאיפה ארוכה מהסיגריה.

"זה שום דבר, אני אסתדר, אף אחד לא יודע ואף אחד לעולם לא יידע, הוא אומר לנו בביטחון.

ספר לי, אני רוצה לשמוע, אני מתערב בשיחה, 'זמר נשמה' מסתכל עליי, ניכר שלא מרוצה מההתערבות שלי.

"סיפרתי לדני, שאשתי שאלה אותי האם אני מרגל של היהודים?"

למה, מה גרם לה לשאול את השאלה הזו?

"אני לא בטוח" הוא אומר ומסיט את מבטו לדני.

"אתה זוכר שלפני שבועיים, הגעת בלילה ועצרת את הבן דוד שלי, נאזם, פעיל החמאס?"

"כן" משיב לו דני.

"ומי דיווח לך, שנאזם חזר מרמאללה ומתחבא בביתו בכפר?"

"אתה", משיב לו דני בחוסר סבלנות, כאילו נמאס לו ממשחק החידות.

"באותו היום, החל משעות הבוקר הסתובבתי בכפר כדי לאתר אותו, אבל ללא הצלחה"

ו... מאיץ בו דני.

"בשעות הערב הלכתי לביתו, כדי לבדוק האם חזר מרמאללה"

"אתה רציני?" נזעק פתאום, דני. "מי בכלל ביקש ממך לעשות את זה?" הוא שואל אותו בכעס.

"אף אחד, אבל רציתי שתהיה מרוצה ממני".

דני נשען לאחור, לוקח שלוק ארוך מהקפה ומצית סיגריה.

"ברור לך שבגלל המעשה הטיפשי הזה שלך, נאזם, עלול לחשוד בך, מטיח בו דני.

"אל תדאגו, סמכו עליי" הוא אומר והפעם פונה לשנינו.

"הלכתי לבקר את נאזם מאחר והוא חייב לי כסף וזה גם מה שאמרתי לאשתי".

"ואתה חושב שהתירוץ העלוב הזה שלך מספיק אמין?"

"כן"

"ומה קרה למחרת?"

"זה כלום ושום דבר", הוא מנסה להרגיע אותנו.

"ובכל זאת", מתעקש אותו דני.

"בשעות הבוקר, רגע לפני שיצאתי לעבודה, אשתי סיפרה לי, שנאזם נעצר אתמול בלילה".

ו...היא שואלת אותי, ספק ברצינות ספק בצחוק, האם אני גרמתי למעצרו של?"

ומה ענית לה? אני בוחר להתערב בשיחה.

"איימתי עליה, שאם עוד פעם אחת, היא תדבר אליי בצורה כזו, אני אגרש אותה לבית אביה"

ואיך היא הגיבה? אני מקשה עליו.

"נבהלה, ביקשה שאסלח לה. אמרה שרק התלוצצה עימי".

אתה מאמין לה?

"כן" הוא משיב בקצרה, מסתכל על דני, מסתכל עליי, כאילו מנסה להבין האם אנחנו מאמינים לו.

דני מסמן לי בעיניו, כאילו רוצה להגיד לי, תתכונן, זה מגיע עכשיו.

"ראמי, היום אני מסיים את תפקידי, הוא אומר לו, מניח את ידו על כתפו, משתתק למספר שניות ומסתכל היישר לתוך עיניו השחורות של האיש. "אני רוצה להודות לך, על כל מה שעשית עבורנו, אבל בעיקר על מה שעשית עבורי. לעולם לא אשכח את החברות הזו שלנו, לעולם לא אשכח

אותך, אתה אדם טוב ואיש אמיץ, אני משאיר אותך בידיים הנאמנות של החבר שלי. אני בטוח, שיחד תוכלו לעשות דברים מדהימים. תבטיח לי שתשמור על עצמך".

'זמר נשמה' נרגש מאוד, מסתכל על דני ולא מצליח להוציא מילה, אני מנסה לנחש מה הוא מתכוון להגיד? כיצד יגיב? הוא מנסה לענות לדני אבל הוא לא מצליח, גרונו חנוק, עיניו אדומות. הוא מתקרב לדני ומחבק אותו חיבוק אמיץ. אני זז הצידה כדי לא להפריע להם לחלוק רגע אחרון יחד.

דני קם ממקומו, 'זמר נשמה' מיד קם אחריו. מנשק אותו פעם על לחי ימין ופעם על לחי שמאל. "תשמור עליו, האיש הזה יקר, אני אוהב אותו, תבטיח לי שתשמור עליו" דני פונה אליי. אני לא משיב, רק מחייך ומהנהן בראשי.

דני פונה לכוון דלת היציאה ואנחנו בעקבותיו, ליד הדלת, הוא עומד מול האיש ואוחז בכתפיו. "אנשאלה בעתיד נפגש שוב", הוא אומר לו. השניים מתחבקים שוב אבל שניהם יודעים שזו הפגישה האחרונה והם לעולם לא יפגשו שוב.

אני מוטרד ממה שסיפרת לדני, אני אומר לו כשאנחנו חוזרים ומתיישבים חזרה.

"ממה?" הוא מיתמם.

שאשתך חשדה שאתה מקור שב"כ.

"זה שטויות", הוא משיב לי בביטול.

נניח ואבקש ממישהו מתושבי הכפר לספר לי עליך, מבלי לומר לו שאנחנו מכירים, מה לדעתך יספר לי?

"שאני אדם דתי, מסתדר עם הבריות, עובד במפעל ברמאללה".

ואם אשאל את האיש אודות המוניטין שלך? אולי אפילו האם אתה חשוד כמקור שב"כ?

הוא מסתכל עליי מופתע, אפילו יותר מהשאלה הקודמת.

"המוניטין שלי בכפר מצוין, אף אחד לא חושב שאני מקור שב"כ", הוא משיב בנחרצות,

האם יש סיכוי, שמישהו כן חושד בך שאתה קשור עמנו?

"אין סיכוי, רק אללה יודע שאני עובד עמכם, הוא אומר ומצביע כלפי מעלה "וכעת גם אתה הוא משיב ומחייך".

מה הדבר החשוב לי ביותר בקשר שלנו?

"שתתן לי הרבה כסף", הוא מתבדח.

לא. הבטחון האישי שלך, אני אומר לו ומתעלם מהרמיזה שלו. עלינו לדאוג שאף אחד בעולם הזה לא יחשוד שאתה עובד עמנו, אני מבקש ממך להיות זהיר ולדווח לי, ברגע שאתה חושד או חושב שמישהו חושד בך כמי שאתה קשור עמנו.

מרגע לרגע החשש שלי מהתגובה של האיש לאור סיום הקשר שלו עם דני, מתפוגג. הוא אמנם חשדן וזהיר, אבל כלל לא ניכר שמתכוון "לשבור את הכלים". אנחנו מנהלים שיחת חולין ארוכה, הוא מספר לי קצת על חייו ומשפחתו וגם מדווח לי מספר דיווחים מודיעיניים דחופים.

זה בשבילך, אני אומר לו ומגיש לו חבילת שטרות. אצבעותיו הזריזות סופרות את הכסף בזריזות של פקיד בנק מנוסה.

"תוכל להוסיף לי עוד חמש מאות שקלים, הוא ספק שואל ספק מבקש ואוחז את שטרות הכסף בכף ידו הפתוחה, כאילו מצפה לסכום נוסף. האיש מעמיד אותי במבחן הראשון שלי. יותר מאשר הוא זקוק לסכום נוסף, הוא רוצה לבחון האם בעתיד יוכל להתמקח ולדרוש ממני סכומים נוספים. לא, זה מספיק בשלב הזה.

אולי בכל זאת הוא מתעקש, כשאני מסרב הוא מעמיד פני נעלב ותוחב את הכסף עמוק לכיסו. נפגש בעוד שבועיים, אני אומר לו. הוא קם ממקומו, מתקדם לכיוון הדלת ואינו אומר מאום. אני נפרד ממנו בלחיצת יד, הוא מברך אותי לשלום אבל נמנע מקשר עין, יוצא מהדירה ומותיר אותי בתחושה לא נעימה.

אני חייב למצוא מידע, שיסייע לי ליצור עימו חיבור אישי טוב יותר, אני חושב לעצמי כשאני בוחן את התיק המחשבי האישי שלו. רוב הדיווחים אודותיו, עוסקים במידע ומודיעין שסיפק, משימות שבצע וכספים שקיבל. רגע לפני שאני מתייאש ומחליט לוותר, אני מאתר דיווח ישן, שנכתב על ידי מפעילו הראשון: "זמר נשמה' בחור רגיש, חייכן, חיובי, חכם, נוטה למצבי רוח, מתקשה לתת אמון, זקוק יותר מכל לתמיכה, עידוד, פירגון, יחס אישי, ובעיקר חשוב לתת לו להרגיש שהוא חשוב, מועיל, אהוד ואהוב"

כיצד אגרום לו להרגיש חשוב ומשמעותי? ועדיין לא עשינו שום דבר יחד.

תת פרק שני:

כחודש ימים לאחר מכן, השעה שעת ערב מוקדמת, צלצול טלפון: "התקבל דיווח אודות מפגש אפשרי, מחר בשעות אחר הצהריים ברמאללה, בין 'מחפש צרות' לקרוב משפחה שלו" מעדכן

אותי מוטי, העושה שימוש בכינוי של מבוקש חמאס צבאי, אדם מתועב, אכזרי וקיצוני, שהוציא לפועל כמה פיגועי טרור קטלניים ומתכנן נוספים. "אולי זו תהיה סוף סוף ההזדמנות שלנו לעצור אותו, אולי אפילו להרוג אותו" הוא מוסיף.

"אני לא יכול למסור לך פרטים נוספים בטלפון. בשעה תשע בערב בחדר המבצעים של היחידה המבצעית יתקיים דיון לקראת מבצע מעצרו, נפגש שם" הוא אומר לי ואנחנו מסיימים את השיחה.

היחידה המבצעית, הינה יחידה קטנה, עובדי ומנהלי היחידה, נבחרים בקפידה ועוברים תהליך הכשרה ארוך ומורכב. היחידה אמונה על ביצוע מבצעים מורכבים וחשאיים, בתוך השטחים הפלסטינים וממוקמת אי שם במרכז הארץ, במקום שמעט מאוד אנשים, כולל עובדים ומנהלים בשירות מכירים.

כשאני מגיע לחדר הדיונים, עובדים ומנהלי היחידה, עומדים ליד דלת הכניסה. מקצתם אוחזים במפות ותצלומי אוויר. יואב, מפקד היחידה, אותו אני מכיר עוד מהשירות הצבאי שלי, מגיע לחדר הדיונים ומבקש ממני להיכנס אחריו למשרדו.

"לפני מספר שעות, התקבל מידע, שמאהר, קרוב משפחה של 'מחפש צרות', המתגורר באחד הכפרים באחריותך, אמור לפגוש אותו במהלך הצהריים ברמאללה. אתה מכיר את מאהר?" שואל אותי יואב.

כן, בטח. הוא גיסו, אחיה של אשתו של 'מחפש צרות'.

"אני צריך שאחד המקורות שלך, יתמקם ביציאה מהכפר, החל משעות הבוקר המוקדמות וידווח לנו את מספר לוחית הזיהוי של המונית או הרכב עמה אמור האיש לנסוע לרמאללה ומשם אנחנו כבר נעקוב אחריו עד לנקודת הפגישה".

"יש לך מקור שיכול לעשות את זה?"

כן בטח, אני משיב לו ללא היסוס.

"מעולה, אם כך זו ההזדמנות שלנו לעצור את 'מחפש צרות'" אומר לי יואב ומחייך.

כשהוא יוצא ממשרדו, אני מהרהר, האם לא הייתי נחרץ מידי? האם 'זמר נשמה', אותו אני מכיר חודש ימים בלבד וטרם הצלחתי לייצר עימו אמון, מסוגל לבצע את המשימה? בתשובה המהירה שלי ואולי הפזיזה הטלתי על הכתפיים שלו ושלי אחריות להצלחת או כישלון המבצע.

בגמר הדיון הארוך, אני ניגש הצידה ומתקשר ל"זמר נשמה". מחר בבוקר אני צריך את הסיוע שלך באיתורו של מאהר כשהוא יוצא מכפרו לרמאללה.

"מעניי טנטן" (משני עיניי) הוא משיב לי באמירה המבטאת נכונות רבה.

החל משעה שש בבוקר אני צריך שתתמקם בתחנת המוניות אשר ביציאה מהכפר, ברגע שתזהה את מאהר עולה על מונית או רכב, תתקשר אליי ותמסור לי את כל הפרטים עליו ועל הרכב, אני מנחה אותו ומכין אותו למבצע.

"מה שתגיד" הוא משיב לי בקצרה.

תוכל לעבוד מחר במשמרת אחר הצהריים במפעל?

"כן"

הפעם נבחר סיפור כיסוי, תירוצ טוב יותר ולא כמו התירוצ הקודם שלך". מחר בדיוק בשעה שש בבוקר תתקשר אליי ותעדכן אותי שאתה מוכן, אני מנחה אותו.

בשעה ארבע וחצי לפנות בוקר, לאחר שינה חטופה של כשלוש שעות, אני כבר נמצא בחדר המבצעים. עובדי ומנהלי היחידה, כבר יושבים דרוכים ומתוחים מול מסכי המחשב. על הקיר המרכזי מסכי פלזמה גדולים משדרים תמונות מרמאללה, ברשתות הקשר, הלוחמים מדווחים שבעוד מספר דקות הם יגיעו לעיר.

יואב, יושב ומנצח על הפעילות, לידו מונחת תמונה צבעונית ועדכנית של 'מחפש צרות'. כשהוא מבחין בי, הוא מסמן לי להתקרב אליו.

"הבחור שלך מוכן?"

כן.

"אפשר לסמוך עליו?"

בוודאי, אני משיב לו בביטחון, אבל בתוך תוכי חושש, שאולי משהו עלול להשתבש.

השעה שש בבוקר. אני ממתין להתקשרות של 'זמר נשמה', אבל האיש אינו מתקשר. לאחר מספר דקות אני מחליט להתקשר אליו, אך הוא אינו עונה, מנסה שוב, אינו זמין. התחושות שלי נעות בין חשש לכישלון המבצע, לבין כעס על המקור שלי, שאינו זמין עבורי. לאחר מספר דקות, אני מנסה שוב.

"אני מצטער, לא יכולתי לענות, בדיוק שוחחתי עם שכן של מאהר" הוא אומר לי וברקע אני שומע המולה רבה של אנשים.

אתה נמצא בתחנת המוניות?

כן.

ראית אותו?

"עדיין לא".

תמשיך לחפש אותו, תהיה זמין, אני מנחה אותו ומסיים את השיחה.

"הלוחמים ערוכים בשטח וממתינים רק לדיווח של המקור שלך", מעדכן אותי יואב.

חשש מתגנב לליבי. יתכן והמקור שלי, לא הבחין במאהר יוצא מכפרו ואז למעשה בגללי, המבצע ללא ייצא לפועל. האחריות לכישלון, תהיה על הכתפיים שלי. אני ניגש למטבחון, מכין לי קפה שחור, לוגם לגימה אחת ושופך את הקפה לכיור.

"אני רואה אותו, אני רואה אותו", הוא מתקשר ומדווח בהתרגשות.

"מונית צהובה, הוא בדרכו לרמאללה".

"מה מספר לוחית הזיהוי של המונית?" אני שואל אותו, אבל הקו משובש והשיחה מתנתקת. לעזאזל דווקא עכשיו.

לפני שאני מספיק להתקשר אליו חזרה. צלצול טלפון. "המספר של המונית 30-3160-6"

מה הוא לובש?

"חולצה חומה מכופתרת, מכנסי בד בצבע שחור, נעליים שחורות ומחזיק בידו הימנית, תיק קטן בצבע חום".

אני רץ חזרה לחדר המבצעים, ראינו אותו ראינו אותו, אני צועק ליואב, כשאני מתקדם לעברו. יואב מנתק את שיחת הטלפון, ללא שאומר שלום או להתראות לבן שיחו.

יואב מעביר דיווח לכלל הכוחות בשטח 'האיש בחליפה', שם הקוד שניתן למאהר, עלה כרגע על מונית פלסטינית צהובה, מספר המונית 30-3160-6. תיאורו: מזוקן, לבוש חולצה חומה מכופתרת, מכנסי בד בצבע שחור, נעליים שחורות ומחזיק בידו הימנית, תיק קטן בצבע חום.

כשיואב מסיים להעביר את הדיווח, אני חש הקלה עצומה, עכשיו הכול תלוי באומץ וביצירתיות של לוחמי השב"כ בשטח, אני חושב לעצמי, ניגש לשבת ליד יואב ומתרשם מהדרך המקצועית והרגועה בה הוא מעביר הנחיות והוראות לאנשיו בשטח.

כל הכבוד לך, אני גאה בך, אבל המבצע טרם הסתיים וכדי שאף אחד לא יחשוד בך, סע עכשיו לרמאללה למקום עבודתך ותתנהג כרגיל, אני מתקשר ומנחה את 'זמר נשמה'.

"אני חוזר הביתה".

מה פתאום, סע עכשיו לרמאללה, אני מרים את קולי.

"אני נוסע הביתה".

תראה לי בן אדם אחד היוצא מביתו בשעות הבוקר, מגיע לתחנת המוניות וחוזר חזרה הביתה אני אומר לו וממתין לתגובתו, אך האיש שותק.

אנשים יחשדו בכך שהגעת לאתר את מאהר".

"המנהל שלי, אמר לי שאין צורך שאגיע" הוא אומר לי.

לא מעניין אותי המנהל שלך, תעלה עכשיו על מונית ותיסע למקום עבודתך, כשתגיע למפעל, תתנהג כאילו הייתה אי הבנה בינך למנהל שלך".

בסדר, הוא עונה לי בחוסר רצון מופגן.

בחדר המבצעים, הדקות חולפות ומרגישות כמו נצח. לפתע. "קבלו זיהוי של 'האיש בחליפה' הוא כרגע נפגש עם 'מחפש צרות'" נשמע קולו של מפקד המבצע בשטח. בחדר המבצעים, דממה, בפעם הראשונה, לאחר שעות ארוכות ניתן לשמוע את השקט.

"יש לכם אור ירוק לעצור את 'מחפש צרות, בהצלחה'", מאשר להם יואב. כשהוא מסיים את דבריו, שוב דממה, הנוכחים מסתכלים על מסכי הפלזמה וממתנים לשמוע את הלוחמים בשטח, מדווחים: "האיש בידינו" אבל הדקות חולפות ושום דבר לא קורה.

המתנה ארוכה ומורטת עצבים, עוברת על כל יושבי חדר המבצעים, אנחנו מנסים להבין, באמצעות האזנה לרשתות הקשר, ומבטים לעבר מסמכי הפלזמה, האם האיש המתועב, מבוקש החמאס נעצר על ידי הלוחמים המחופשים לערבים או חס וחלילה, הצליח לחמוק.

מה קורה? אני לא מצליח להתאפק ושואל את יואב.

"ממה שאני מבין כרגע מהלוחמים בשטח, האיש נעלם, כאילו בלעה אותו האדמה, כאילו היה רוח רפאים".

האווירה בחדר המבצעים קשה ומתקדרת ככל שהזמן חולף. האווירה האופטימית, ששררה, עד לפני מספר רגעים, מתחלפת בתחושת אכזבה מרה, פני האנשים כפני קהל במשחק כדורגל, שקבוצתם ספגה גול בדקה האחרונה והפסידה במשחק גמר גביע.

חלקם קמים מהכיסא והולכים חסרי מעש בחדר המבצעים, אחרים, נעים לאחור עם הכיסא, מתרחקים ממסך המחשב ומניחים את ידם על ראשם.

"אין לי מושג איך הוא הצליח לברוח, אבל הלוחמים עדיין בשטח, הם מנסים לאתר אותו", אומר לי יואב בפנים מודאגות ומנסה לנחם את עצמו, אותי ואת האנשים הנושאים את מבטם אליו.

לאחר דקות ארוכות, יואב נותן הוראה ללוחמים השוהים בשטח, בכיסוי ערבי, לצאת מרמאללה. "אני לא רוצה לסכן אותם, הם נמצאים זמן רב מידי בשטח והמקומיים מתחילים לחשוד בהם"

"וגם תמסור בבקשה תודה רבה למקור שלך" הוא מבקש ממני.

תת פרק שלישי:

לאחר תקופה ארוכה ואינטנסיבית בהפעלתו של 'זמר נשמה': פגישות, מבצעים, שיחות טלפון ארוכות, שמחות, אכזבות, לעיתים גם כעסים, אני מחליט לעשות עימו משהו שונה, לא שגרתי.

"זו הפעם הראשונה שאני בתל אביב" הוא אומר לי, כשאנחנו נמצאים יחד עם עוד שני אנשי אבטחה, ברכב גדול ברחוב הרברט סמואל בתל אביב ומסתכלים על האנשים הרבים המבלים בחוף הים.

"וגם מעולם לא נכנסתי לים", הוא מפתיע אותי.

כובע מצחייה לראשו, משקפי שמש גדולים, המסתירים במקצת את פניו, אנחנו עומדים יחדיו על החול הלבן, הוא חולץ נעליו, לוקח חופן מהחול ומפזר אותו ברוח, כשאנחנו מתקרבים לקו המים, הוא מסתכל עליי, כאילו מבקש ממני אישור להתקדם, כשהוא צועד כמה צעדים קדימה, מי הים מלחחים את אצבעות רגליו. הוא מביט לאחור, מסתכל עליי ומחייך אליי חיוך רחב.

בשעות הצהריים, על מרפסת גדולה המשקיפה לים, בבית מלון תל אביב, הבריזה נעימה ומלטפת, הנוף הנפרש מהקומה העשירית משרה אווירה נעימה וחברותית. אנחנו יושבים סביב שולחן זכוכית קטן העמוס בכוסות קפה, עוגיות, כריכים ומאפים, האווירה נעימה, קלילה ומבודחת. הטיול והשעות הרבות שאני מבלה אתו, מאפשרות לי להכיר אותו לעומק, לבסס את הקשר, להודות לו על פעילות אמיצה וחשובה אבל גם מאפשרת לי לשאול אותו שאלה שרציתי לקבל עליה תשובה, מה באמת מניע אותו לשתף עמנו פעולה.

מדוע הסכמת להיות מקור שלנו? ומדוע עודך עובד עמנו? אני שואל אותו.

נבוך ומופתע הוא מביט לעברי ואינו משיב. האיש שעד לפני מספר דקות, דיבר כמעט ללא הפסקה, משתתק ומפנה מבטו לכיוון הים. אולי פגעתי בו? העלבתי אותו? אולי לא היה נכון להעלות את הנושא הזה בפניו? אני חושב לעצמי.

לאחר שניות ארוכות, הוא לוקח שלוק נוסף מהקפה, מניח את הכוס על שולחן הזכוכית ולוקח שאיפה עמוקה.

"חשבתי שזו הדרך הטובה ביותר לנקום בחברים שלי, שפגעו וזלזלו בי או מי שחשבתי שהם החברים שלי", הוא אומר לי. "מעולם לא הרגשתי אהוד ומוערך על ידם, הם נהגו להקניט אותי וללעוג לי בגלל הנכות שלי למרות שניסיתי בכל כוחי להתחבר עמם, להתחבב עליהם".

"בכל פעם, שהם הלכו לזרוק אבנים על רכבים ישראלים ורכבי צבא על הכביש הראשי, הצטרפתי אליהם, כי רציתי להרגיש אחד מהם" הוא מספר ולוקח שלוק נוסף מהקפה.

"באחת הפעמים, בעוד אנחנו מסתתרים מאחורי גבעה קטנה ואורבים לרכבים ישראלים, נתפסתי על ידי החיילים. החברים שלי, שהיו מהירים ממני הצליחו לברוח חזרה לכפר, השאירו אותי לבדי ואני, בגלל הנכות שלי, לא הצלחתי לברוח.

כשהוא מספר לי את סיפור מעצרו, אני נזכר במעשייה, על שיחה בין שתי זברות, שאחת אומרת לחברתה:

"כדי שהאריה לא יאכל אותנו אנחנו צריכות להיות מהירות ממנו".

חברתה עונה לה: "לא נכון, כדי שהאריה לא יאכל אותי אני צריכה להיות מהירה ממך".

"כשאני אזוק בתוך הג'יפ הצבאי, זו הפעם הראשונה בחיי, שאני רואה חיילים ממרחק קרוב כל כך ולא ממרחק של זריקת אבן. הייתי משותק מפחד, חשבתי שהם יכו אותי, יענו אותי, אבל להפתעתי הרבה, הם לא פגעו בי".

"כשהגענו לבסיס הצבאי, החיילים סייעו לי לרדת מהג'יפ. אחד מהם, אף הניח בעדינות את ידו על ראשי והגן עליי מגג הג'יפ. הקצין שלהם, הוביל אותי לאוהל גדול והושיב אותי על כיסא פלסטיק.

"לאחר מספר דקות, הוא חוזר חזרה לאוהל, מגיש לי כוס מים קרים וחבילה של קרקרים וחייל אחר מביא לי חפיסת שוקולד" הוא ממשיך לשתף אותי בחוויותיו מהמפגש הראשון שלו עם חייל צה"ל.

"מאותו הרגע התפיסה שלי לגבי החיילים, לגבי מדינת ישראל החלה להשתנות, הבנתי שכל מה שסיפרו לי עליכם הוא שקר", הוא אומר לי ומצית סיגריה.

בגלל חפיסת שוקולד שינית את תפיסת עולמך? אני שואל אותו בנימה ספקנית.

"אתה לא מבין, זה לא בגלל השוקולד, אלא בזכות היחס והכבוד שזכיתי מהחיילים שלכם, למרות שמספר דקות קודם לכן ניסיתי לפגוע בהם".

"קצת לפני החשיכה, הגיע רכז השב"כ, חשבתי שהוא יחקור אותי, יצעק עליי, יכה אותי", ממשיך האיש את סיפורו. "אבל להפתעתי השיחה עימו הייתה נעימה. הוא שוחח עימי על המשפחה

שלי, הלימודים שלי, הוא ידע, שאני סטודנט שנה ראשונה באוניברסיטת ביר זית וזכיתי בתעודת הוקרה על הצטיינות בלימודי המתימטיקה", הוא מספר בהתפעלות.

"הוא היה חביב אליי, הקשיב לי, כיבד אותי, שוחח עימי בגובה העיניים. הוא ידע עליי דברים, שאפילו החברים שלי לא הכירו, או מי שחשבתי שהם חברים שלי, שברחו והשאירו אותי לבד".

"זו פעם הראשונה בחיי, שהרגשתי שמישהו מכבד אותי, מקשיב לי והאיש הזה, הוא לא בן משפחה, או חבר, אלא האויב שלי, האיש שחינכו אותי לשנוא, להרוג"

ומה קרה? אני שואל אותו.

"הוא הצליח לשכנע אותי להגיע לפגישה חשאית. הבטיח לי שישמור עליי, יגן עליי, שיהיה החבר הכי טוב שלי ואני האמנתי לו, הרגשתי שאני יכול לסמוך עליו ובזכות זה אני כאן איתך בתל אביב ומקצת מחבריי בבית הכלא".

שעות אחר הצהריים המאוחרות, אנחנו מסיימים את הטיול הקצר והמשותף שלנו ובדרכנו חזרה. "תודה רבה לך מעולם לא נהניתי כפי שנהניתי היום" הוא אומר לי, רגע לפני שהוא יורד מהרכב ונבלע בין הבתים הגבוהים בפאתי העיר רמאללה.

תת פרק רביעי:

תקופת האינתיפאדה השנייה: פיגועי ירי על הצירים, מחבלים מתאבדים במרכזי ערים. 'זמר נשמה' מגיע לפגישות חשאיות, מדווח דיווחים, מבצע משימות ושותף במבצעים לסיכול פיגועי טרור.

יום שבת, ארוחת צהרים בבית הורי, צלצול טלפון. אני קם ועוזב את השולחן.

"יש לי דיווח, שלצערי יצער אותך מאוד", אומר לי אלון הדסקאי ומשתתק, כאילו ממתין שאאשר לו להמשיך.

נ.

"התקבל מידע, ש'זמר נשמה' נחשד בשיתוף פעולה", הוא אומר לי ושוב משתתק, כנראה מבין שצריך לתת לי זמן לעכל את הבשורה הנוראה, שהיא הסיוט הגדול של כל רכז שב"כ.

אתה בטוח? אולי זו טעות, אולי הכוונה לאיש אחר? אני שואל אותו ונאחז בתקווה, שאולי זה לא האיש שלי, לא המקור שלי, לא 'זמר נשמה'.

"לצערי זו לא טעות, קיים דיווח בהול, שחוליית מחבלים מנסה לאתר אותו, כדי לחקור אותו, לפגוע בו, להרוג אותו". אני עומד מחוץ לבית הורי, מפחד וחרד כאילו הם רוצים לפגוע גם בי.

מדוע הם חושדים בו? מתי הם מתכוונים להרוג אותו? איך הם מתכוונים לעשות את זה?

"לא יודע", הוא משיב לי בקצרה.

כשאני מסיים את השיחה, אני מרגיש, שהרגליים שלי אינן מצליחות לשאת את משקל גופי, אני מתיישב על כיסא עץ בחצר הבית של הורי ונזכר בשעון החול, שהחל לעבוד ביום בו נפגשנו לראשונה. האם אלו גרגירי החול האחרונים בשעון החול שלו?

"תבקש ממנו להגיע מייד לפגישה", מנחה אותי מוטי, מנהלי, לאחר שאני מתקשר ומעדכן אותו. "אני אדבר עם המנהלים ונקבל החלטה מה לעשות" הוא אומר לי.

חייבים להציל אותו, אני לא אתן להם להרוג אותו, אני אומר לו רגע לפני שהשיחה מסתיימת. בבית הוריי, כולם עדיין יושבים ואוכלים את ארוחת הצהריים. "אני מבינה שצריכים לחזור חזרה", אומרת לי אשתי, היא כבר למדה להבחין על פי שפת הגוף שלי, מתי הדיווח בהול ומתי שגרתי. כן, אני משיב לה ורואה מבט מאוכזב על פניהם של הוריי.

אנחנו צריכים לחזור הביתה, סיימו בבקשה לאכול, אני מפציר ומאיץ בילדיי.

"אבל רק הגענו, אני לא רוצה לחזור הביתה" עונה לי בתי הקטנה בטון כעוס.

היכן אתה? אני מתקשר ושואל את 'זמר נשמה'.

"בעבודה".

מתי אתה מסיים את המשמרת שלך?

"בשעה ארבע".

אני צריך לפגוש אותך דחוף עוד הערב, אתה מסיים את העבודה ומיד מגיע לפגישה איתי, בשום פנים ואופן, אל תחזור חזרה לכפר שלך, אני מנחה אותו ולא מגלה לו את הסיבה האמיתית.

"אני צריך לחזור הביתה, אולי נפגש מחר בבוקר?"

לא, מה פתאום אני נבהל ונזעק. אתה מגיע מיד לאחר גמר המשמרת שלך.

"מה כל כך דחוף?"

אם אספר לו שחיינו בסכנה ויתכן, שלעולם לא יוכל לחזור לכפרו ולראות את ילדיו האהובים, הוא יעשה בדיוק הפוך ממה שאני מבקש ממנו. המחשבה שחוליית מחבלים, ממתינה לו בכפרו, אולי אף מחוץ לביתו, מפחידה אותי, אבל לא פחות מכך, אני חושש שהוא לא ישמע בקולי.

תגיע לפגישה מייד לאחר שאתה מסיים את עבודתך, אני חוזר על דבריי והפעם מרים את קולי, כדי לגרום לו להבין את רצינות דבריי.

מספר דקות לאחר מכן, למורת רוחם הקולנית של ילדיי ואכזבתם של הוריי, אנחנו בדרך חזרה. הנסיעה מתוחה ושקטה, כשאני נוסע על כביש החוף וחולף ליד ארובות חברת החשמל בחדרה צלצול טלפון.

"שכחתי לעדכן אותך, שחוליית המחבלים, זו אותה החולייה שיש אודותיה דיווחים שרצחו שני פלסטינים, שנחשדו על ידם כמשתפי פעולה", מספר לי, אלון הדסקאי ומכניס אותי לחרדה גדולה יותר.

"אני מקווה שנצליח להציל אותו ושהם לא יהרגו אותו", הוא אומר לי ואנחנו מסיימים את השיחה.

"את מי הם רוצים להרוג?" שואלת אותי מבוהלת, בתי הקטנה, היושבת מאחור.

אל תדאגי, הם לא יהרגו אותו", אבל עמוק בליבי, אני חושש שלא שאצליח לקיים את ההבטחתי, גם לבתי הקטנה.

בשעה שש בערב 'זמר נשמה' נכנס לחדר הפגישה. אני קם ממקומי, לוחץ את ידו ומחבק אותו חזק.

מה שלומך?

"בסדר גמור מה קרה, מה כל כך דחוף?"

איך הייתה הנסיעה? אני שואל ומתעלם משאלתו.

"בסדר" הוא עונה לי בחוסר סבלנות כאילו רוצה כבר לדעת במה מדובר.

אני מתיישב לידו ואיני יודע כיצד להגן עליו מה"פצצה" שאני עומד להטיל עליו, שתפצע כל חלק בגופו, בנפשו ותשנה את חייו לעד. אני מנסה לדחות במקצת את הבשורה הקשה ולתת לו כמה דקות נוספות של חסד. אני מרגיש כמו קצין העיר, המגיע לבשר את הבשורה המרה והקשה מכול ומתעכב כמה דקות לפני שדופק בדלת ומבשר את הבשורה הנוראה מכל, שתגזור על המשפחה עצב ויגון על סוף ימי חייהם.

"מה כל כך דחוף?" הוא קוטע את מחשבותיי.

אתה זוכר את הפגישה הראשונה שלנו? אני שואל אותו, מתקרב אליו ושם את ידי על כתפו.

"כן בוודאי".

אתה זוכר מה אמרתי לך באותה פגישה?

"אני לא מבין למה אתה חותר" הוא משיב לי בחוסר סבלנות.

תרצה לשתות קפה? אני שואל אותו ודוחה במקצת את הבשורה.

"לא". משיב לי האיש שמעולם לא סירב לשתות קפה.

"ספר לי במה מדובר", הוא מפציר בי.

אני זקוק לאומץ הלב שלך, אני צריך שתעשה מה שאבקש ממך, אני אומר לו ומכין אותו לקראת הבשורה הקשה.

חוליית מחבלים בדרכה לכפר שלך, הם רוצים לפגוע בך, אני אומר לו ונמנע מלהשתמש במילה לרצוח.

אני רוצה שתישאר עימי, כדי שאוכל...ולפני שאני משלים את המשפט, הוא קופץ ממקומו ונעמד מולי.

"אף אחד לא יפגע בי ומי שיגיע לביתי אני אהרוג אותו בשתי ידיי", הוא אומר, מנופף בעצבנות באגרופיו ובצעדים מהירים ניגש לעבר דלת הכניסה.

אני אגן עליך, אף אחד לא יפגע בך כל עוד אתה נמצא איתי, אני אומר לו ומתקרב אליו, אבל הוא לא באמת מקשיב.

"אולי הדיווח אינו אמיתי?"

הוא כן, אני משיב לו.

נסער מאוד, דקות ארוכות הוא מתהלך, בעצבנות, הלך ושוב בחדר הקטן ואינו מוצא מנוח. סערת הרגשות שואבת ממנו את שארית כוחותיו. הוא חוזר חזרה ומתיישב בכבדות על הספה שוקע לתוכה ומנסה לעכל את הידיעה. לופת את פניו בשתי ידיו ומשתתק כאילו זה עתה הבין את גודל הבשורה.

"אולי הדיווח אינו אמיתי" הוא שוב שואל, בקול רפה ומיואש, אבל בתוך תוכו, מבין שגורלו נחרץ וחייו השתנו.

"מה יקרה איתי עכשיו?" הוא שואל, מרים את ראשו ומסתכל עליו בעיניים אדומות ועצובות.

אני אדאג לך לחיים חדשים וטובים כאן בישראל.

"אבל מה יהיה עם ילדיי?" הוא שואל ואינו מזכיר את אשתו.

אנחנו נעשה מאמץ להביא אותם לישראל, זה לא יהיה פשוט, אני לא בטוח שנצליח.

"תרצו לשתות קפה"? שואל איתי המאבטח, שישב כל העת בצד והבחין בסיטואציה הלא פשוטה הזו.

כן, תודה רבה. לאחר מספר דקות, המאבטח מגיש לנו את כוסות הקפה השחור, 'זמר נשמה', מסתכל על כוס הקפה, אך אינו שותה.

"אני לא יכול לעזוב את הכפר שלי, את האחים שלי, את הוריי, הילדים שלי הם כל החיים שלי, אני לא יכול לחיות יום אחד בלעדיהם, אני אחזור לכפר ותראה שהכול יהיה בסדר, יש לי משפחה, חברים, שיגנו עליי", הוא מנסה לשכנע אותי, אבל יותר מכך את עצמו.

אני מבין אותך, הלוואי שיכולת לחזור עכשיו לכפר, למשפחה שלך, לילדים שלך, שאתה כל כך אוהב, אבל אני לא אאפשר לך. לא אתן לאף אחד להרים עליך יד, לפגוע בך, אתה חשוב לי.

אם הם יהרגו אותך, אני לא אסלח לעצמי. אז תעשה את זה גם בשבילי, אני מבקש ממנו.

עבר עליך יום קשה. בו ניסע לאכול, אני מציע לו. הוא קם באיטיות ממקומו וניגש לדלת היציאה. חצי שעה לאחר מכן אנחנו כבר בחנייה של בית מלון ירושלמי גדול, ברכב גדול עם וילונות כהים. 'זמר נשמה' חובש כובע מצחייה שחור ומשקפי ראייה עם מסגרת שחורה.

"למה אני צריך להסתתר, הרי בין כה וכה נחשפתי? הוא שואל ולא זוכה לתשובה ממני.

המאבטחים מובילים אותנו דרך כניסה צדדית, אנחנו עוברים סמוך לחדר כביסה גדול, עם סדינים ומגבות בתוך סלים ענקיים, חוצים מסדרון צר, עולים במעלית העובדים ומגיעים לסוויטה גדולה ונאה: חדר שינה גדול, סלון מרווח עם ספת עור חומה ושולחן זכוכית במרכז. נוף העיר העתיקה נשקף מחלון הסוויטה אשר בקומה החמש עשרה.

בעיניים פעורות ומשתאות הוא מתקרב לחלון ומביט לעבר כיפת הזהב של מסגד אל אקצא, ניגש לחדר השינה, בוחן את השירותים והמקלחת, כאילו כבר השלים עם העובדה, שזה הבית שלו לימים הקרובים.

מה תרצה לאכול לארוחת ערב?

"אין לי תאבון".

ארבעים דקות לאחר מכן, דפיקות בדלת. מבעד לעינית הדלת, מלצר, בעל חזות ערבית עומד ליד עגלה עמוסה בכל טוב. 'זמר נשמה' קם במהירות ממקומו וניגש להסתתר בחדר השינה. הפעם הוא לא שואל מדוע עליו להסתתר.

כשהמלצר יוצא מהסוויטה, הוא חוזר חזרה, מציץ לעבר השולחן העמוס כל טוב: שניצלים, צלחת חומוס, סלט ירקות קצוץ דק, סלסלת לחמים, קערת תמרים, פיתות וכד' מיץ תפוזים סחוט. הוא חולף ליד השולחן וניגש שוב לחלון המשקיף לעיר העתיקה.

בוא נאכל משהו, אני מזמין אותו. בצעדים איטיים וחוסר רצון מופגן הוא מתיישב, חותך חתיכה קטנה מהפיתה ו"מנגב" ניגוב אחד מצלחת החומוס.

קול סירנות של אמבולנסים ורכבי משטרה מפריע את השקט השורר בסוויטה בקומה החמש עשרה. מבעד לחלון הגדול אנחנו מבחינים באמבולנסים ורכבי משטרה ממהרים לכיוון לא ידוע.

"זה פיגוע" הוא אומר ומביט למטה.

איך אתה יודע, שזה פיגוע ולא תאונת דרכים?

"על פי כמות האמבולנסים", הוא משיב לי.

מספר שניות לאחר מכן. הודעה במכשיר האיתורית: "פיגוע רב נפגעים באוטובוס במרכז ירושלים, כוחות הצלה בדרכם לזירת האירוע". דקות ארוכות אנחנו עומדים ומביטים מבעד לחלון, מסתכלים על האמבולנסים ורכבי המשטרה, המאירים את העיר בצבעי כחול ואדום, כשרעש הסירנות מלווה את נסיעתם המהירה ברחובות העיר.

"מה שלום 'זמר נשמה'? מתקשר אליי מוטי, מבקש לדעת כיצד הגיב לבשורה.

לא פשוט, אני משיב לו בקצרה.

"שמעת על הפיגוע שארע לפני מספר דקות?"

כן, עצוב מאוד.

"בשלב זה, אף ארגון עדיין לא לקח אחריות על הפיגוע" הוא אומר לי כאילו קורא את מחשבותיי, שיתכן, ש'עושה צרות', שעדיין לא הצלחנו לעוצרו, אחראי לפיגוע הנורא הזה.

שניות לאחר מכן, הודעה נוספת במכשיר האיתורית: "על פי הודעת מד"א ישנם 8 הרוגים ושללשים פצועים".

אני חייב קפה, תרצה גם? אני שואל אותו.

"כן"

"אתה יודע מדוע חשדו בי?" הוא שואל אותי.

אנחנו עדיין מנסים להבין.

'זמר נשמה', מצית סיגריה, לוקח עימו את כוס הקפה ופותח חלון קטן המשקיף לעבר העיר העתיקה.

"זו אשתי" הוא פתאום זורק לחלל האויר בכעס, לוקח שאיפה ארוכה ועצבנית מהסיגריה ונושף את העשן מחוץ לחלון.

מה אשתך?

"היא חשפה אותי כמי שאני עובד עמכם" הוא אומר וממשיך להביט לכוון העיר העתיקה.

אתה בטוח? כיצד היא ידעה?

"אני סיפרתי לה"

למה? למה? אני שואל ונעמד לידו.

ביום למחרת מעצרו של נאזם, הבן דוד שלי, חשפתי לה שאני עובד עמכם, שכל הכסף שהיא מקבלת ממני מגיע מכם. גיליתי לה, שאני משתף פעולה, הוא מספר וממשיך להביט דרך החלון, אינו מסובב מבטו לכיווני, כאילו חושש לראות את התגובה שלי.

"מה שהיה מת ושאלוהים ירחם על מה שמת" אני אומר לו ומשתמש בפתגם בערבית.

"יש לך ילדים?" הוא שואל אותי.

כן.

"אתה אוהב אותם?"

ברור.

"תוכל לחיות בלעדיהם?"

לא.

"גם אני לא. אני מעדיף למות מאשר לחיות ללא הילדים שלי".

תסתכל לי בעיניים, אני מבקש ממנו ושם את ידי על כתפו. אנחנו נעשה כל מאמץ להביא את הילדים שלך לישראל, אני מבטיח לך. אבל בתוך תוכי, יודע, שזו משימה כמעט בלתי אפשרית וזו הבטחה, שכנראה לא אצליח לממש.

את חייו של 'זמר נשמה' כבר שיניתי, אבל מי אני, שאקבל החלטה, לשנות את חייהם של ילדיו, להוציא אותם ממקום מגוריהם, לנתק אותם מחבריהם, מהתרבות שלהם, ממשפחתם ויותר מכל מהאמא שלהם.

"אני חושש שיפגעו בילדים שלי, אתה יודע כיצד מתייחסים אצלנו לבני משפחה של משתפי פעולה", הוא ספק שואל ספק אומר ומנסה לעצור מדמעותיו לזלוג מעיניו הנוצצות.

ספר לי על הילדים שלך.

"שירין, היא הבת הגדולה שלי, כבר בת תשע, תלמידה חרוצה, ילדה שקטה, עוזרת לאמא שלה בעבודות הבית. אחריה, מחמד, בן שבע, הילד הכי שובב בכפר, הוא מספר וחיוך קטן נפרס על פניו העצובות.

"והקטנה שלי, שורוק, בת החמש, מקסימה, חכמה יותר משני אחיה הגדולים. בכל פעם שאני מגיע הביתה היא רצה אלי מחבקת ומנשקת אותי ולא מוכנה להרפות הוא מספר ודמעות זולגות משתי עיניו הגדולות.

אני מציץ בשעוני, השעה כבר שתיים אחר חצות. אבוא לפגוש אותך מחר מוקדם בבוקר. נאכל יחד ארוחת בוקר, תלך לישון, אני אומר לו וקם ממקומו.

"אוכל לצאת מהחדר או אפילו רק להסתובב במסדרון?"

לא וכדי להגן עליך, אני אנעל את הדלת מבחוץ, אני אומר לו.

מדוע?

כדי שאף אחד לא יוכל להיכנס, אני מתרץ, משקר ולא מגלה לו, שנטרלנו את האפשרות לפתוח את הדלת מבפנים, מאחר ואיני סומך עליו שיצליח להתגבר על געגועיו לילדיו. עליי להגן עליו כפי ששומרים על אדם הרוצה לפגוע בעצמו.

אם תצטרך משהו, תתקשר אליי בכל שעה, אל תהסס, אני מבקש ממנו ונעמד ליד דלת הסוויטה.

"חכה רגע, חכה רגע. אני רוצה שתבטיח לי, שבמידה וירצחו אותי, תדאג לילדים שלי".

אף אחד לא יהרוג אותך כל עוד אתה איתי, אני אומר לו, מחייך אליו ומחבק אותו. תלך לנוח, עבר עליך יום קשה מאוד, תנסה לישון.

בנסיעה חזרה הביתה, הכבישים ריקים, ברדיו מתנגן שירם של אריק איינשטיין ומיקי גבריאלוב:

יש אנשים שמטפסים על הרים

יש אנשים שצונחים מגבהים

יש אנשים שרוכבים על סוסים

יש כאלה שגומעים מרחקים

אבל אני, אוהב להיות בבית עם התה והלימון והספרים הישנים...

עם אותה האהובה ואותם ההרגלים...

אוהב להיות בבית...

וכשהשיר מתנגן ברקע, ליבי יוצא אל 'זמר נשמה', שלעולם לא יוכל לחזור ולהיפגש עם ילדיו, שכל כך אוהב.

האם הצלחתי לגרום לו להבין שחיי בסכנה?

האם הוא מבין, שהוא חייב לוותר על חייו הקודמים ולהתחיל חיים חדשים?

האם הצלחתי לגרום לו להאמין לי ולהאמין בי?

כיצד אני הייתי פועל, לו נגזר עליי להתנתק מילדיי עד סוף חיי, למרות שהם נמצאים במרחק נסיעה של לא יותר משעה? בדיוק כמו ילדיו שלו, אני שואל את עצמי שאלות ולא מוצא תשובות.

תת פרק חמישי:

בשעה שמונה בבוקר, לאחר שינה קצרה וחטופה אנחנו במסדרון הקומה החמש עשרה. איתי המאבטח הולך מספר צעדים לפניי. כשאנחנו מגיעים לדלת הכניסה, רגע לפני שהוא מושיט את ידו לידית הדלת, מופיעה חדרנית מבוגרת, בעלת חזות ערבית, לבושה בחולצה לבנה, על ראשה מונחת ברישול מטפחת חומה. כשהיא מתקרבת אליי, אני מברך אותה בבוקר טוב בשפה העברית. על דש חולצתה תג מתכת עליו השם "שירין".

כשהחדרנית נכנסת לאחד החדרים במסדרון, אני מקרב את האוזן ומצמיד אותה לדלת החדר, מנסה להקשיב לרחשי החדר, האם הוא מתפלל? אולי מדבר לעצמו? אולי בוכה?

איתי דופק דפיקה קלה בדלת. ללא מענה. אולי עדיין ישן, אני אומר לו. איתי דופק שוב, הפעם קצת יותר חזק אבל עדיין אין תשובה. כשאני מכניס את המפתח לחור המנעול, הדלת נפתחת מאליה. מתוח ומבוהל, בצעדים מהירים אני נכנס פנימה. ניגש לחדר השינה, המיטה ריקה, הסדינים מתוחים ונקיים. מחפש אותו אבל לשווא. האיש נעלם.

אני מסתכל על שולחן הזכוכית, הכיבוד והשתייה מונחים בדיוק כפי שהיו רגע לפני שנפרדתי ממנו בחיבוק. אולי הוא קפץ למותו? אני נחרד מהמחשבה שהתאבד. מתקרב לחלונות הזכוכית ושמח לגלות שהם נעולים.

איתי מציץ מתחת למיטה הגדולה. אני מתיישב על אחד הכיסאות. פי יבש, לוקח לגימה ממיץ התפוזים, שאתמול היה טרי ועכשיו טעמו חמצמץ. מתקשר אליו. הוא לא עונה. מדוע ברח לעזאזל? כיצד ברח?

האם לא נעלתי את הדלת? אני שואל את עצמי וניגש לדלת הכניסה אבל לא מקבל תשובות. חוזר חזרה ומתיישב שוב על הכיסא, רגשות עזים מציפים אותי, הנעים בין כעס על האיש לבין חשש לחייו. אני נפרד מאיתי. נוסע במהירות חזרה למשרד ומעדכן את מוטי.

"האיש הזה שלך אינו חפץ חיים, הוא עשה מעשה טיפשי, אני מקווה שהוא מסתובב בירושלים ולא חזר לכפרו", הוא אומר לי ונשמע כועס מאוד, אני לא יודע האם כועס עליי, על 'זמר נשמה' או על שנינו יחד.

"מה דעתך? האם חזר לכפר?"

אין לי מושג. ניסיתי להסביר לו את מצבו, אבל כנראה שלא הצלחתי.

"תצפה לגרוע מכול", הוא אומר לי ומוסיף לחרדה שאני כבר מצוי בה. כשאני מסיים את השיחה עם מוטי, אני מנסה שוב להתקשר ל'זמר נשמה', אבל ללא הצלחה.

כשעה לאחר מכן, אני כבר יושב במשרדי, לחדר נכנס, אבנר, חבר, רכז עמית.

"הצלחת להשיג אותו?" הוא שואל, מתעניין, מנסה לעודד אותי, לנחם אותי אבל הוא לא יכול להרגיש מה שאני מרגיש. 'זמר נשמה' זה המקור שלי.

ככל שהשעות חולפות, כך גובר החשש לשלומי של האיש, אני ספון במשרדי, מייחל לצלצול טלפון. רוצה לשמוע את קולו. מנסה לקרוא מסמכים שהצטברו על שולחני, אבל לא מצליח להיות מרוכז בשום דבר שלא קשור בחבר שלי, שחייו מצויים בסכנה.

קצת לפני שמחשיר, שיחת טלפון.

היכן אתה? אני צועק לעברו ומנסה להקשיב לרעשים מסביב, לנחש היכן נמצא, האם הוא בסכנה.

"אני מאוד מצטער, תסלח לי, אני לא יכול לחיות בשום מקום אחר, חוץ מהמקום בו נמצאים הילדים שלי" הוא אומר לי בבכי. סביבו רעשי קולות אנשים וצפירות של רכבים.

"אני מבין אותך, אני מבטיח לך שאביא את הילדים אליך". אני מוכן להבטיח לו הכול, רק שלא יחזור חזרה לכפרו.

תגיד לי היכן אתה? אני מבקש ממנו, כמעט מתחנן. אני אגיע עד אליך.

"מאוחר מידי אני כבר בכניסה לכפר, אני הולך לראות את הילדים שלי"

ראמי, הם יהרגו אותך, אל תזוז, תישאר במקומך, אני צועק אליו.

"מצטער, אני אוהב אותך" הוא לוחש ומנתק.

אני מתקשר אליו חזרה, אך ללא הצלחה, המכשיר מכובה. אני רץ למשרדו של מוטי, שבדיוק עומד ליד דלת משרדו ומתכוון לצאת. 'זמר נשמה' בכניסה לכפרו, בדרכו לביתו. הם יהרגו אותו.

מוטי חוזר חזרה ומתיישב בכיסאו, "אני חושש שלא נוכל לעשות מאום, מלבד לבקש מהצבא להגביר נוכחות באזור הכפר שלו, נצטרך לקוות לטוב" הוא אומר לי.

זה לא מספיק, הם יהרגו אותו, כפי שהרגו את שני הצעירים המסכנים האלו לפני מספר שבועות, אני חייב להגיע אל האיש, אני חייב להביא אותו, אפילו בכוח.

"איך? תחטוף אותו?" הוא שואל אותי בספקנות.

אם צריך, אז כן, אני לא אתן לו למות.

"השתגעת. ה'שטח בוער', אתה תסכן את עצמך ואת החיילים, מה גם, שאם תגיע אליו הביתה, אתה תאמת את העובדה שהאיש משתף עימנו פעולה ואז למעשה אתה בעצמך גוזר עליו גזר דין מוות".

הוא היה מעורב במבצעים שמנעו פיגועים והצילו חיים. מדינת ישראל חבה לו. אסור לנו להפקיר אותו. אני רוצה לצאת עכשיו ולהביא אותו.

"גם אני מאוד מעריך אותו וחושש לחייו, אבל אני לא יכול לסכן אותך ואת החיילים ולאשר לך להיכנס בשעות החשיכה לכפר הזה. רק לפני מספר ימים נורו יריות לעבר סיור צבאי שנסע בתוך הכפר ובמזל גדול אף חייל לא נפגע", הוא אומר לי, אבל משהו בקולו הסמכותי נשבר.

מוטי קם מכיסאו ומתהלך הלך ושוב במשרדו. "טוב תן לי לבדוק את זה, אנסה לקבל אישור ממנהל המרחב למהלך. דבר עם מפקד החטיבה, בקש ממנו לארגן כוח צבאי משמעותי לכניסה לכפר בטווח הזמן המידי", הוא מורה לי.

ארבעים דקות מאוחר יותר אני כבר נפגש, לתדריך, עם חיילים מחטיבת הצנחנים. רועי מפקד הכוח, קצין בדרגת סרן ממושב בצפון הארץ. אנחנו מכירים כבר כחודשיים, לאור פעילות משותפת בגזרה.

"מה עושים הלילה?"

הולכים לבקר בבית של אחד המקומיים, אני אומר ולא מפרט.

שעת לילה מוקדמת, תאורת הרחוב מאירה את ארבעה הג'יפים הצבאיים הנוסעים לאיטם בכפר וחולפים סמוך לחבורה של גברים צעירים העומדים בכניסה לבית קפה ומביטים בכעס על שיירת הג'יפים המסיירת בכפרם. מבעד לחלונות הג'יפ המשוריין אני בוחן כל אחד ואחד מהם.

מה הסיכוי שלי למצוא אותו מסתובב בכפרו, כשחיי בסכנה ואפילו מי שהיו חבריו הטובים עלולים לפגוע בו. אנחנו דקות ארוכות בתוך הכפר הפלסטיני. רעש ניפוץ בקבוקי הזכוכית על רשת הברזל נשמע בבירור. אבנים הנזרקות ופוגעות בג'יפ, משמיעות קולות חבטה עמומים. נערים פלסטינים רצים מאחורינו משליכים אבנים, שורקים ומקללים.

פעמים רבות נסעתי בכפר הזה, אני מכיר כל סמטה ורחוב, לעיתים חלפתי ליד ביתו של 'זמר נשמה', הצצתי בזהירות מבעד לחלון הגיפ, מנסה לראות את שירין הילדה הגדולה והשקטה, את מחמד הילד הכי שובב בכפר ושורוק הילדה הקטנה, שאוהבת מאוד את אביה.

פנה ימינה, אני מנחה את רועי מפקד הכוח. ארבעת הגיפים הצבאיים נכנסים לרחוב צר, המתקשה להכיל את השיירה כולה. "עצור בבקשה ליד הבית הרביעי מימין. מול המסגד. זה הבית אליו אני רוצה להיכנס."

התקהלות של גברים, נשים וילדים סמוך לבית הקטן, שתריסיו הכחולים מוגפים. הבית מוקף חומת אבן לבנה ונמוכה. אני מנסה לזהות את 'זמר נשמה', כשאני מפלס את דרכי בין מספר גברים העומדים ברחוב.

מה קרה כאן? אני שואל בתמימות את אחד הגברים בכניסה לבית. מדוע כל האנשים עומדים כאן? אני מחדד את שאלתי.

"שום דבר" הוא מזעיף פנים ומתרחק.

בואו ניכנס פנימה, אני אומר לרועי ושלושה מחייליו מצטרפים לפיטוסי המאבטח ואליי.

שער ברזל חלוד הפתוח לרווחה, מפריד בין הרחוב הצר לגינת הבית הרחבה אשר במרכז עץ תאנה גדול. מתחתיו, ספסל ברזל חלוד עליו נשענים אופני ילדים כחולים, שביל אבן צר מוביל אותנו לדלת הבית הפתוחה לרווחה.

הבית נראה כאילו סערה חלפה דרכו. בגדים מפוזרים, שולחן עץ מרובע מונח על צידו, מספר כסאות הפוכים לידו, על הרצפה מראה מנופצת לרסיסים ושברי זכוכיות פזורים על רצפת הבית.

בסלון הבית, על ספה גדולה וירוקה, יושבת אישה כבת 30, לבושה בבגד אסלאמי, לראשה מטפחת שחורה. היא אוחזת את פניה בשתי ידיה ומביטה לעבר הרצפה. על כורסת טלוויזיה חומה, מצטופפים שלושה ילדים קטנים, מבוהלים ובוכים.

רעש דריכת הנעליים הצבאיות על שברי הזכוכיות, של אחד החיילים, מסב את תשומת לבו. היא מרימה מבטה ומסתכלת לעבר במבט של בוז ושנאה.

מה קרה כאן? היכן בעל הבית? אני שואל ולא מציין את שמו של 'זמר נשמה'.

"הם לקחו אותו", היא משיבה לי בקול קר וחסר רגש. למשמע תשובתה, שירין הילדה הגדולה פורצת בבכי. הבכי שלה מדבק את שאר אחיה הקטנים.

מי לקח אותו?

"לא יודעת, רעולי פנים".

לאן? מתי זה קרה?

"אני לא מוכנה לדבר איתך יותר", היא אומרת ומפנה את ראשה הצידה.

על כורסת הטלוויזיה, יושבים מחובקים, מפוחדים ובוכים, שלושת ילדיו של האיש, שבאתי להציל. יתכן שהם לא יזכו לראות את אביהם שוב, אני חושב בצער ונזכר בבקשתו של אביהם, שאולי זו גם הייתה בקשתו האחרונה.

אני עומד במרחק של שני צעדים מהילדים ולא יודע כיצד לנהוג. האם לחייך אליהם? ללטף את ראשם, או אולי להתעלם? כשאני מתקרב אליהם, הם נרתעים, נבהלים ממני.

בוא נצא, האיש כבר לא כאן, אני אומר לרועי.

"תראה, יש כאן כתמי דם טריים", פיטוסי מסב את תשומת ליבי, כשאנחנו חולפים על פני מפתן דלת הכניסה.

כשאנחנו מגיעים חזרה לג'יפים, שריקות וקללות, נשמעות מכל עבר ואבנים נזרקות לעברינו.

"אנחנו צריכים לצאת מהכפר", אומר לי רועי.

בוא נעשה סיבוב נוסף, אני צריך לאתר מישוהו מאוד חשוב.

"אני מצטער, קיבלתי הוראה ממפקד הגדוד לצאת מיד מהכפר". אבן שפגעה באחד הג'יפים לידו, משמיעה קול חבטה עזה ומדרבנת אותו להיכנס בחופזה לתוך הג'יפים.

בעוד אנחנו מנווטים את דרכנו מחוץ לכפר, אני מחייג שוב ל'זמר נשמה', אבל בתוך תוכי מרגיש ויודע, שהוא לא יענה. מבעד לחלונות הג'יפ, אני מסתכל על תושבי הכפר המתהלכים ברחוב הראשי, מחפש אחריו, מנסה לאתר. אולי הצליח להימלט? לברוח מרעולי הפנים? אני חושב לעצמי אבל מבין, שהסיכויים קלושים, עד בלתי אפשריים.

על תלולית עפר, סמוך ליציאה מהכפר, עומדים חמישה צעירים. הם מחכים לנו, אורבים לנו. שניים מהם רעולי פנים. זורקים לעברנו אבנים ומנסים לנפץ את חלונות הג'יפ המוגנים ברשת ברזל עבה.

מה הסיכוי של האיש שלי, להישאר חי במקום כזה אלים וברוטלי? אעשה הכול כדי להביא אותו לישראל ולבנות לו חיים טובים ובטוחים, אני מבטיח לעצמי וגם לו, אבל לא בטוח האם הוא בין החיים.

מספר דקות לאחר מכן, אנחנו כבר מחוץ לכפר. שיחת טלפון. "תוך כמה זמן אתה מגיע חזרה למשרד"? שואל אותי מוטי.

בעוד כשעה.

"כשתגיע תיכנס אליי בבקשה למשרד".

כשמוטי מבחין בי, הוא קם ממקומו ומתקרב אליי.

"יש לי בשורות רעות אליך" הוא מודיע לי ושם את ידו על כתפי.

"התקבל דיווח, שעדיין לא אומת, שנמצאה גופה של צעיר פלסטיני".

המראה של טיפות הדם, לאורך שביל האבן השבור המוביל לביתו של 'זמר נשמה' מופיעות, לפתע לנגד עיני.

"הכול בסדר"? הוא שואל אותי, כשהוא מבחין בי מהורהר.

אני חושב שכרגע הבנתי שאיבדתי חבר, איבדנו את 'זמר נשמה', הם הרגו אותו.

"איך אתה יודע"? הוא שואל אותי מופתע.

ראיתי את כתמי הדם שלו, הם חטפו אותו, הם רצחו אותו.

מוטי מתקרב אליו ומתיישב לידי. אם הייתי מגיע כמה דקות קודם לכן, כנראה שהייתי מצליח להציל אותו.

"עשית ככל יכולתך", הוא מנסה לנחם אותי.

לא נכון.

"סע הביתה, תנוח קצת".

בחדרי בנפה, על שולחן העבודה, מפוזרים פתקי תזכורת צבעוניים. מבין הפתקים מציץ פתק צהוב קטן הכתוב בכתב ידי: "סיגריות ל'זמר נשמה', כשאת אווז בפתק, צלצל טלפון: "מחר בשעה שש בערב מתוכננת לווייה בכפר, לבחור בשם ראמי, שנרצח לפני מספר שעות" מדווח לי מקור אחר שלי.

הכרת אותו? אני שואל אותו ומתאמץ להסתיר את כאבי.

"כן".

מדוע נרצח? אני שואל אותו.

"אומרים שנחשד בשיתוף פעולה". כשהוא משיב לי, אני מנסה לאתר בקולו, נימה של פחד או חשש. הרי גם הוא מקור וגורלו עלול להיות דומה.

ואתה מה אתה חושב? זה נכון? אני שואל.

"לא יודע".

ומדוע נחשד?

"ישנם שמועות, שאשתו הפיצה עליו שמועה כמי שהוא משתף פעולה".

ואתה מאמין?

"אשתו מוכרת כאישה משוגעת ופנטזיונרית", אז אני כבר לא יודע מה להשיב לך".

אני ניגש חזרה לחדרו של מוטי המופתע, שאני עדיין במשרד, מעדכן אותו בשיחה הטלפונית ומספר לו על בקשתו האחרונה של 'זמר נשמה' לדאוג למוניטין של ילדיו.

"לא נוכל לעשות מאום, אנחנו לא מהנדסי תודעה ולא שולטים במחשבות של אנשים", הוא אומר לי.

אני כבר חשבתי על משהו. התחלתי לתכנן את זה מהרגע שהאיש ברח מבית המלון בירושלים, אני משתף אותו בתוכנית ומקבל את אישורו.

תת פרק שישי

"מישהו פיזר בכפר כרוזים", מעדכן אותי למחרת היום, בשעות הערב, אחד ממקורותיי, תושב הכפר.

מה כתוב בכרוזים?

חכה רגע הוא אומר לי ומוציא מכיסו את אחד הכרוזים: "אנחנו חברי חוליית השהיד אבו אל קאסם, מודיעים בזאת שהאיש הגיבור והאמיץ "ראמי" מת מות קדושים, אנחנו מגנים כל אמירה או מחשבה כמי שהיה משתף פעולה עם האויב הציוני".

"אז כנראה שהוא לא היה משתף פעולה", הוא אומר לי, רגע לפני שאני מסיים את השיחה הטלפונית עימו וזו הפעם הראשונה, מרגע היעלמותו של 'זמר נשמה', שאני מרשה לעצמי לחייך.

השעה שש בערב. בני משפחתו, שוהים ליד קברו הפתוח, תושבי הכפר, מתקבצים מחוץ לבית הקברות. מתלבטים האם להשתתף בלוויה של האיש, שעדיין לא ברור האם הוא שהיד, גיבור פלסטיני, או בוגד שנוא ומתועב.

"שאלוהים ירחם על נשמתו של הגיבור השהיד", נשמעת צעקה חזקה מפיו של אדם כבן 50, העומד סמוך למשפחה האבלה.

האיש גבה קומה, מזוקן. בגדיו מעידים, שהנו איש דת מוסלמי, אינו מוכר למשפחה, על פי הלהג שלו, הם מניחים שהגיע מצפון השומרון.

דממה משתררת, האיש מנצל את השקט וחוזר שוב על צעקתו. האנשים העומדים מחוץ לבית הקברות, מתקרבים אט אט לקברו הפתוח של ראמי ומצטרפים לצעקותיו של הזר.

"בדם ואש נפדה את השהיד" הם מוסיפים צעקה משלהם וחולקים כבוד אחרון, למי שהיה עבורם ראמי, תושב כפרם ועבורי 'זמר נשמה' אבל גם הרבה מעבר לכך.

"הרעיון של תליית הכרוזים ושליחתו של "איש הספר", סוכן שב"כ, בכיסוי דתי, להלוויה של 'זמר נשמה', היה רעיון לא רע בכלל", אומר לי חבר, רכז עמית.

"זה המעט שיכולתי לעשות עבורו, עבור ילדיו, אני מקווה שעמדתי בהבטחה שלי לאיש", אני אומר לו, נפרד ממנו ונוסע הביתה.

המחשבות על 'זמר נשמה' אינן נותנות לי מנוח, אני מדמיין את בהלתו רגע לפני מותו, כשרעולי הפנים גוררים אותו בכוח מביתו לעיני ילדיו הקטנים והמבועתים, אני רואה את העיניים שלו מתרוצצות ומחפשות אחריי, מבקשות, מתחננות, מקוות, שאגיע להצילו. אבל אני אכזבתי אותו ולא הייתי שם עבורו כפי שהבטחתי לו מהרגע הראשון שנפגשנו.

אני נזכר בכל אותם אירועים ורגעים שחלקנו יחד: רגעים שמחים, עצובים, מרגשים, מטלטלים ולעיתים גם מסוכנים. המחשבה, שלא הצלחתי להגן עליו מעציבה ומעסיקה אותי לא מעט. אני שואב עידוד קל, מכך שהצלחתי למלא אחר בקשתו האחרונה והייתי שם עבור ילדיו הקטנים: שירין, בתו הגדולה. התלמידה הכי טובה בכיתה. מחמד, בן השבע, הילד הכי שובב בכפר ושורוק הקטנה, בת החמש, ילדה מקסימה, חכמה, שאהבה את אביה יותר מכל דבר אחר בעולם.

אהבתי אותו והוא אהב אותי, זו לא הייתה אהבה כמו אהבת גבר לאישה או גבר לגבר, אישה לאישה. גם לא אהבת אב את ילדיו. הייתה זו אהבה אחרת. כזו שלא כתובה בספרים וגם לא בשום מקום אחר.

פרק עשירי: בחירתה של נסרין

תת פרק ראשון:

"ראיתי את חסן נכנס לביתו כשהוא מחופש לאישה", מתקשר אליו בשעות הערב המוקדמות, צעיר פלסטיני, מקור שלי, שזכה לכינוי 'גיבור מקומי'. הוא לחוץ, נרגש לוחש, חושש שבני משפחתו ישמעו אותו משוחח עימי.

חסן, כבן שלושים וחמש, נשוי, לו שלושה ילדים קטנים. פעיל חמאס צבאי, קיצוני בדעותיו, נבזה, אלים. מבוקש מזה תקופה ארוכה.

כיצד זיהית, שאכן זהו חסן? הרי אמרת לי שהוא מחופש לאישה.

"אנא אבן בלד" (אני בן הכפר) אני גדלתי אתו, אני שכן שלו, אני מזהה אותו על פי הליכתו, מבנה גופו. הטמבל הזה, אמנם לבוש בשמלה אבל נועל מגפיי גבר שחורות" הוא משיב בביטחון רב.

תציץ מידי פעם לעבר הבית שלו. תתקשר אליו במידה ותבחין בו יוצא מביתו ואל תעשה שום דבר העלול להחשיד אותך, אני מנחה אותו בקצרה. כשאני מסיים את השיחה, אני מתקשר ומעדכן את אלון הדסקאי.

"אבל אמרת שהוא ראה אישה ולפי מיטב ידיעתי, חסן הוא גבר", מקניט אותי אלון.

זה לא זמן לבדיחות, תבדוק בבקשה, האם על פי כל הנתונים הטכניים, האם זהו אכן חסן.

"הבחור שלך צודק, הוא דובר אמת, האישה זו או זה חסן הוא משיב לי משועשע.

"אתה מתכוון לעצור אותו הלילה?"

כן.

"אתה חושב שתצליח לעצור אותו והוא לא יברח שוב?"

כן, אני משיב לו, למרות שאיני בטוח, שאצליח לעצור את המנוול, החמקמק הזה, שהצליח לברוח מאיתנו מספר פעמים.

"כיצד אתה יודע שהוא מתכוון להישאר בביתו ולא הגיע לביקור קצר?" מקשה עליי אלון.

לא יודע, אני משיב לו בחוסר סבלנות ונזכר בטעמה המר של תחושת ההחמצה, מלפני שבועיים, כשחסן הצליח לחמוק דרך חלון ביתו של אחד מסייעניו, כשהוא חולף בריצה מהירה ליד אחד החיילים ונעלם בחשיכה.

אולי אוותר ואחסוך לעצמי שוב את המבוכה מול העמיתים שלי, המנהל שלי, החיילים ואלון הדסקאי, שלפני מספר רגעים הטיל ספק ביכולת שלי לעצור הלילה את האיש הנבזה הזה. אולי עדיף להמתין להזדמנות אחרת, אני חושב לעצמי.

חסן שוהה כרגע בביתו, אני מתקשר ומעדכן את מוטי.

"רק שלא יברח לנו שוב", הוא אומר לי, כאילו תיאם את דבריו עם אלון הדסקאי.

אני לא יודע כמה זמן הוא מתכוון להישאר והאם נספיק להגיע אליו, אני משתף אותו בהתלבטות ובחששות שלי.

"מה שתחליט, זה מה שנעשה", הוא אומר לי ומעביר אליי את האחריות.

אני הולך על זה. מה שיהיה יהיה, אני משיב לו בהתלהבות ובהחלטה פזיזה, ללא מחשבה נוספת.

"בהצלחה, תעדכן אותי כשתעצור אותו", הוא מנחה אותי ואני מנסה להבין האם הוא ספקני, ציני, או באמת מאמין, שהפעם אצליח לעצור את האיש.

איזו טעות, איזה טיפוש, מדוע אני כזה אימפולסיבי? אני שואל את עצמי כשאני מסיים את השיחה הטלפונית. אם אצליח לעצור הלילה את חסן, אני מניח שאזכה למספר דקות בודדות של תהילה ממנהליי ועמיתי, אבל אם אכשל שוב, זה ילווה אותי לאורך זמן רב ותמיד יהיו כאלו, שישמחו להזכיר לי את אותו ערב מר ונמהר.

"מה קרה?" שואלת אותי אשתי ומתקרבת אליי.

אני חושב שעשיתי טעות, אני משיב לה ומספר לה על ההחלטה שזה עתה קיבלתי.

אז תתקשר אליו ותסביר לו.

הוא בטח כבר עדכן את מנהלי השירות, אם אשנה את דעתי, מה הוא יחשוב עליי? מה הם יחשבו עליי? אני משתף אותה.

"האם זו המטרה?"

לא הבנתי.

"האם המטרה הינה מעצרו של האיש? או מה יחשבו עליך העמיתים והמנהלים שלך?"

אני מסתכל עליה ולא משיב.

"יש מידע שעשוי להגדיל את הסיכוי למעצרו של האיש?" היא שואלת אותי.

שניות ארוכות עוברות בהם אני מנסה למצוא תשובה. כן, אני משיב ונזכר בדיווח של מקור אחר שלי, שסיפר, שאחד מילדיו של חסן סובל מחום גבוה כבר מספר ימים. אולי בכל זאת יש לו לב ונשמה, למחבל הקיצוני, צמא הדם הזה, אני חושב לעצמי.

החשש, שאכשל מלווה אותי, עד הגעתי לבסיס הצבאי מזרחית לעיר רמאללה. מסביב לשולחן עגול, באוהל תדריכים גדול, יושב ארז, קצין בדרגת סגן אלוף, שיערו שחור קצוץ, מרכיב משקפי ראייה, עיניו בהירות. יחד עימו יושבים קציני וקצינות המטה ומפקדי כוח המעצר. על השולחן: מיץ פטל בקנקני פלסטיק גדולים, מים קרים, קפה, תה, פירות וערגליות בטעמי תות ושוקולד.

"בעוד מספר דקות, נתחיל את אישור התוכנית למעצר" אומר לי ארז מפקד הגדוד ולוחץ את ידי. אני מתיישב ליד אחת מקצינות המטה, היא מחייכת אליי, אני מחייך חזרה. מהנהן בראשי ואומר שלום לשאר קציני המטה. את רובם אני מכיר ממשימות קודמות. מוזג לי תה חם ומתכבד בערגלית בטעם תות.

"הלילה אנחנו הולכים לעצור מבוקש חמאס, המתכנן לבצע פיגועים כנגד אזרחים ישראלים", פותח ארז את הדיון. "זה אותו מבוקש שניסינו לעצור לפני שבועיים" הוא מציין ומסתכל עליי במבט אשר מתפרש בעיני כמבט מתנצל. אני מחייך אליו, רוצה לומר לו: הכול בסדר, לא קרה כלום.

"תוכל להגיד כמה מילים על האיש?"

המבוקש, כבן שלושים וחמש פעיל חמאס צבאי, עוסק בתכנון פיגועים. על פי מידע עדכני, חמוש בנשק מסוג קלשניקוב וכרגע נמצא בביתו, אני אומר להם ומציג תמונה עדכנית של האיש. אני לא משתף אותם בחשש שלי, שאולי הוא כבר לא נמצא שם. לא רוצה לפגוע במורל ובמוכנות שלהם.

בבית ישנם שלושה ילדים קטנים, תהיו מאוד זהירים, אני אומר להם ומסיים את דבריי.

כשארז מתדרך את חייליו, אני מרגיש, שהפעם הוא מתוח ודרך יותר מהתדריך הקודם של המבצע שנכשל. התדריך ארוך ומפורט. גם הוא חושש להיכשל שוב.

"במידה והוא בורח, האם לירות לעברו?" שואל אחד הקצינים.

אני מבקש לא לפגוע באיש, אני מתערב בשיחה ומשיב במקומו של המג"ד. יש לו מידע מודיעיני חשוב שנרצה לקבל ממנו בחקירה.

"האיש חמוש ומסוכן", קוטע את דבריי מפקד הגדוד. "במידה ויסכן את החיים של אחד מכם, אני פוקד עליכם לירות ולפגוע בו" הוא אומר להם וסורק במבט את כל הנוכחים באוהל. "החיים של החיילים שלי, חשובים יותר מהמעצר של האיש ומכל מידע שהוא אוצר בתוכו. אני קודם כל מחויב להגן על החיילים והקצינים שלי".

אני מסכים, אני משיב לו. אשריי הצבא שאלו הם מפקדיו, אני חושב לעצמי.

תת פרק שני:

השעה קצת אחרי חצות, קר וגשום, אנחנו חולפים על פני הבתים הראשונים של הכפר הפלסטיני בצפון רמאללה. בעוד מספר דקות נפרוץ לביתו של חסן. אני מתוח מאוד, חושש שאולי הוא כבר עזב את ביתו. ברשת הקשר, ארז מנחה את חייליו להיות דרוכים וערניים, הוא מזכיר להם שחסן חמוש ומסוכן ולא יהסס לירות לעברם. שתי דקות לאחר מכן, הוא פוקד עליהם לרוץ לביתו של האיש, בית אבן קטן, קומה אחת, עם דלת ברזל עבה וחלודה.

בנשקים שלופים החיילים רצים ומקיפים את הבית. אחד מהם, במערכת הכריזה, קורא ליושבי הבית לצאת החוצה. דלת ברזל נפתחת באיטיות, בידיים מורמות, מגיחה בחורה צעירה, לבושה בשמלה ארוכה, לראשה מטפחת שחורה, עטופה בשמיכת צמר, עומדת מבוהלת על מפתן ביתה.

"אין אף אחד בבית, מלבד הילדים שלי", היא צועקת לעבר החיילים ובשתי ידיה, מגוננת על פניה מהאור החזק של פנסי החיילים המכוונים אליה. ארז מאשר לחייליו להיכנס ולסרוק את הבית. כשהם נכנסים פנימה, הבחורה הצעירה ממחרת להיכנס אחריהם.

"קודקוד בזלת' כאן קודקוד 'מרגנית' קבל סוף סריקה, שלילי ממצאים" אני שומע את מפקד הכוח מדווח לארז המג"ד ברשת הקשר.

"הוא לא נמצא"

כן, הבנתי מרשת הקשר.

"מה תרצה לעשות?"

תחושת אכזבה ותסכול מלווה אותי כשאנחנו נכנסים לביתו של חסן. בית אבן קטן, שני חדרי שינה קטנים, סלון ומטבח. בסלון, על ספה שחורה דהויה, יושבת נסרין, אשתו של חסן, יחד עם שלושת ילדיה הקטנים והמפוחדים. בנה הגדול בן השלוש, נראה חיוור, חולני, רזה, עיניו אדומות.

אני מברך אותה לשלום, היא מהנהנת בראשה ומשפילה מבטה. בחדר השינה על המיטה הזוגית בערמה גדולה, זרוקים בגדיהם של נסרין וחסן, שהוצאו מארון הבגדים במהלך החיפוש אחר חסן ואמצעי לחימה.

נסרין אישה צנומה, לבושה בלבוש אסלאמי, לראשה מטפחת שחורה המסתירה את שיערה. מבעד למטפחת מציצות פנים עגולות, נאות, עדינות עם עיניים בהירות. כשאני מתיישב על הספה

ופונה אליה, היא קמה בהפגנתיות ולוקחת את שלושת ילדיה לחדרם הקטן. לאחר מספר שניות היא חוזרת עם בנה הגדול, כבן השלוש המתעקש להישאר צמוד לאימו המתיישבת חזרה על הספה.

הבית הקטן בקושי מצליח להכיל את החיילים ואת רעש מכשירי הקשר. ארז מוציא את חייליו מהדירה הקטנה, מאפשר לי לשהות יחד עם המאבטח, במחיצתה של נסרין. אני מבקש את רשותה לתת לבנה הקטן, היושב על ברכיה, חפיסת שוקולד. הילד מסתכל עליי מופתע, מסתכל על אימו, כאילו מבקש את רשותה לקחת ממני את השוקולד. להפתעתי, היא מאשרת לו. באיטיות ובמבט חשדני, הוא מושיט את ידו הקטנה ולוקח את חפיסת השוקולד. אני מלטף את ראשו, הוא מחייך אליי. היא מרימה אותו ולוקחת אותו לחדר השינה שלו.

אני רוצה לשוחח איתך, אני אומר לה, כשהיא חוזרת חזרה. היא מפנה לכיווני את כתפה השמאלית ומתחמקת מקשר עין. נותנת לי להבין שאיני רצוי בביתה ואינה מעוניינת לשוחח עימי.

אני חייב לגייס את יכולות התקשורת הבינאישית שלי, כדי לגרום לה להקשיב לי, אני צריך לגשר על התהום העמוקה בין רכז השב"כ המייצג עבורה את האויב, שמספר דקות קודם לכן פרץ לביתה, לבין אישה מוסלמית פלסטינית אשת מחבל.

אני מנסה לפתח עימה שיחת חולין קצרה, אך היא אינה מתרשמת מהמאמצים שלי ומשיבה תשובות קצרות וסתמיות.

אני פה גם בגללך, אני אומר לה, מדגיש את המילה 'בגללך' ומצביע לעברה.

"אתה כאן כדי לעצור את בעלי ולא בגללי", היא משיבה ומיישרת מבט של חוסר אמון לכיווני.

"הג'אווסיס (מילת גנאי בוטה לתיאור משתפי הפעולה של השב"כ) שלך בכפר שיקרו לך מאחר ובעלי לא הגיע הביתה כבר הרבה מאוד זמן" היא אומרת בטון שחצני.

וכאילו לא הספיק לה להעליב אותי ואת מקורותיי היא גם מוסיפה פתגם בערבית: "אחסאן אל ואחד ישתריל ערס ולא ישתריל מעכום" (עדיף לאדם לעבוד כרועה זונות/סרסור ולא לעבוד איתכם) היא אומרת ומכניסה את שיערות ראשה, שהציצו מתחת למטפחתה השחורה.

כשלתי שוב, במעצר של חסן בעלך.

"אז אם כך, אני מציעה לך להפסיק להגיע לביתי ולהפחיד את הילדים שלי" היא קוטעת אל דבריי.

בואי נעשה עסקה, אני מציע לה.

"אני לא עושה עסקאות עם רכז שב"כ".

במידה ואצליח להוכיח לך שבעלך היה כאן הערב, אני ארצה, שתקשיבי לי למספר דקות, אני אומר לה ומתעלם ממה שאמרה לי בזה הרגע. אבל ובמידה ולא אצליח, אני מתחייב בפניך שאעזוב מיד את הבית, אני פורס בפניה את תנאי ההסכם ומבקש ממנה להיענות לעסקה.

נסרין מסתכלת עליו בחוסר אמון ואינה משיבה.

נו מסכימה? אני מאיץ בה ושולח לעברה חיוך קטן. היא מחזירה לי מבט קפוא, אבל כנראה שהצלחתי לסקרן אותה, היא מהנהנת בראשה, "יאללה דבר" היא אומרת לי.

בואי איתי בבקשה לחדר השינה שלך, אני מבקש ממנה. מופתעת ומבוהלת היא מסתכלת עליו. אינה מבינה את בקשתי המוזרה. אני רוצה להראות לך משהו, אני מזדרז לומר לה. במבט כעוס היא מביטה על בגדיה, שנערמו על ידי החיילים על מיטתה הזוגית וכשהיא מבחינה בחזייתה השחורה זרוקה על הרצפה, נבוכה מאוד, היא ממהרת להרימה ותוחבת אותה חזרה לארון הבגדים.

אני מסב את תשומת לבה לשתי כוסות קפה, מלאות למחצה, המונחות של השידה החומה הצמודה למיטתה ועל מספר בדלי סיגריות בתוך כוס קרטון חד פעמית שהוסבה למאפרה.

"מה אתה רוצה? אני לא מבינה", היא מיתממת.

יש כאן שתי כוסות קפה ובדלי סיגריות.

"נו אז מה?" היא שואלת ומושכת בכתפיה הצרות.

מעניין איך היא הייתה מגיבה, לו הייתה יודעת, שכנראה, אני קניתי את אותן סיגריות ומסרתי אותם ל'גיבור מקומי' כדי שיוכל לחזק את קשריו עם חסן, אני חושב לעצמי.

האם שתית את הקפה עם חסן בעלך או עם אחיו הגדול עמאד? אני שואל אותה שאלה, שהתלבטתי האם לשאול אותה, אבל חשבתי, שאולי באמצעותה אצליח לערער אותה במקצת, להוציא אותה ממעגל הכעס שבו היא מצויה.

"תתבייש לך. אני אישה נשואה" ! היא 'יורה' לעברי בכעס.

מופתעת, פגועה, מצטמררת מאזכור שמו של עמאד, בתוך חדר השינה האינטימי שלה, היא מסיטה מבטה, מנסה להסתיר את רגשותיה והסלידה העזה שלה מגיסה האלים, רודף הנשים, המנצל את היעדרותו של אחיו ומנסה "להתעסק" עמה.

"איזה סיגריות מעשן בעלך?"

"כאמל".

אם כך. תסלחי לי. זה בעלך, שהיה כאן איתך, מאחר ועמאד מעשן סיגריות מסוג מלבורו, אני אומר לה, לוקח לידי את קופסת הסיגריות הריקה והמעוכה ומציג אותה בפניה.

מדוכדכת, מיואשת היא מתיישבת על קצה המיטה, כאילו גופה כבר אינו יכול לשאת את המתח הרב בו היא שרויה.

"אני שתיתי משתי כוסות הקפה, היא לוחשת בקול רועד ומנסה, אולי בהזדמנות האחרונה, לשקר לי. אני מבצע תנועת אצבע המצביעה לכון השיניים הטוחנות (סימן להבעת אי אמון) כאילו רוצה לשאול ולהגיד לה: 'עליי את מנסה לעבוד'!"

"חלאס, אין לי כוח יותר", היא אומרת, לוקחת נשימה עמוקה ומסדרת שוב את כיסוי ראשה.

"חסן יצא מהבית, שעה אחת לפני שהגעתם", היא מודה ולראשונה מאמתת את דיווחו של 'גיבור מקומי'.

בואי בבקשה נחזור לסלון, אני מבקש ממנה. בדרכי חזרה לסלון, אני פונה לארז העומד במטבח הדירה יחד עם חייל נוסף וקצינת המבצעים של הגדוד ומספר להם את מה שזה עתה גילתה לי נסרין.

"אם כך הפעם לא פישלנו, הפעם הוא לא ברח לנו", אומר לי ארז ומחייך.

אני חושב שגם בפעם הקודמת לא פישלתם.

"דבר, אני מקשיבה", היא אומרת לי, מתיישבת חזרה על הספה, כאילו ממלאת אחר חלקה בעסקה המוזרה הזו שלנו.

אני רוצה להציע לך הצעה נוספת אני אומר לה ומתיישב לידה על הספה השחורה הדהויה.

"אני מוכנה להקשיב, רק בתנאי שתבטיח לי, שלא תפגע בחסן בעלי".

אין לי כוונה לפגוע בו, אני רוצה לעצור אותו כדי למנוע ממנו לבצע פיגועים ולהרוג חפים מפשע.

"אני מתחננת, תבטיח לי שלא תפגע בו" היא חוזרת על בקשתה, מתעלמת מדבריי על כוונות בעלה ומצמידה את שתי כפות ידיה בגובה החזה.

אני מבטיח לך, נסרין, אני אומר לה ומסתכל היישר לתוך שתי עיניה הבהירות והגדולות, היא מיישרת מבט לכיווני ומחייכת אליי חזרה.

"אין לי אף אחד, שיגן עליי ועל ילדיי פה בכפר הזה, אם בעלי יפגע או ייעצר. אני לא מכאן, נולדתי בכפר בצפון השומרון" היא מספרת לי ומלטפת את המטפחת השחורה שעל ראשה.

ואז להפתעתי, היא עושה מעשה, שאישה מוסלמית דתיה, לעולם לא תעז לעשות מול גבר זר ובטח לא מול רכז שב"כ.

היא מסירה מטפחת הראש השחורה וחושפת שיער חלק ארוך ומטופח מאוד, מלטפת את שיערה החשוף, מניחה אותו על כתפה הימנית, כאילו רוצה להציגו בפניי או אולי, כדי להביך אותי ולגרום לי לחוסר נוחות.

"אני יכולה לעשן?"

לפני שאני מספיק להשיב, היא קמה ממקומה, ניגשת לחדר השינה וחוזרת עם שתי סיגריות ומצית ומתיישבת לידי. אני לוקח מידה את המצית ומדליק לה את הסיגריה.

"מדוע אתה לא מצית לעצמך סיגריה?"

אני לא מעשן אני משיב לה ומזהה מבט מופתע על פניה.

חסן שכח את הסיגריות שלו, לפני שברח מאיתנו? אני שואל ומחייך אליה.

"הוא לקח חמש קופסאות לפני שיצא", היא משיבה ומחייכת חזרה, לוקחת שאיפה ארוכה מהסיגריה, רוכנת לעברי ונושפת את העשן ישירות לכיוון הפנים שלי.

"הנה עכשיו גם אתה מעשן", היא אומרת לי, מעבירה את אצבעות ידיה בתוך שיערה השחור, מניחה את כף ידה מתחת לסנטרה, מסתכלת לתוך עיניי ומחייכת אליי חיוך ממזרי.

האם היא מפרטטת איתי? אני שואל את עצמי ומרגיש מאוד נבוך. אני מציץ לכיוונו של המאבטח היושב בקצה הסלון ומזהה מבט מופתע על פניו.

כשהיא רוכנת לעברי, הכפתורים הלבנים בשמלתה השחורה כמעט ומתפוצצים. העשן הסמיך, היוצא מפיה, המצוי סנטימטרים ספורים מפניי, ממסך את פרצופי, מביך אותי מאוד. האם הצעירה, שלפני שעה הסתכלה לעברי במבטי בוז ושנאה מנסה לפתות אותי? ומתנהגת כאילו אנחנו מבלים בבר אפלולי בתל אביב?

"היכן נולדת?" היא מפתיעה אותי.

ירושלים, אני משיב ומשקר, כפי שעשיתי עשרות פעמים.

"אני לא מכאן, נולדתי למשפחה פשוטה וענייה מכפר קטן בשומרון", היא שוב מספרת לי, לוקחת שאיפה נוספת ומפזרת את עשן הסיגריה בחלל החדר. "לפני ארבע שנים, כשהייתי בת שבע עשרה, חיתנו אותי עם חסן, לאחר שגירש את אשתו הראשונה לבית אביה, מאחר והתנהגותה המוסרית לא הייתה לרוחו, היא לוחשת לי.

בגלל אשתו הראשונה, הוא לא מאפשר לי לצאת מהבית, ללא ליווי של בת משפחה שלו, הוא מפחד שאעשה לו מה שעשתה אשתו הראשונה, היא מספרת ומביכה אותי.

אני לא שואל, אבל היא מספרת, מדברת, משתפת. האם היא רוצה להשפיע עליי? להשיג ממני משהו? או שהיא צמאה למישהו שיקשיב לה, יזדהה עם כאבה. אני מקשיב ונותן לה להרגיש שאני גם אדם פרטי, אנושי, איש משפחה. בהפסקות הקצרות מדיבורה, אני מספר לה קצת על עצמי ועל ילדיי הקטנים אבל גם מחפש מניעים וצרכים באישיותה שאולי יעזרו לי לשכנע אותה, להשפיע עליה לסייע לי לעצור את בעלה.

בעלך מתכנן להוציא לפועל פיגועים ולהרוג עשרות אנשים חפים מפשע. אני אומר לה. היא מסתכלת לעברי, לא מכחישה ולא מנסה להגן עליו.

במידה והוא יבצע פיגוע ויהרוג חפים מפשע, הוא יישפט לשנים רבות בכלא הישראלי, או חלילה ייהרג. אבל אם נעצור אותו מבעוד מועד, להערכתי הוא יישפט רק לשנים בודדות.

"הכול בידי אללה" היא אומרת לי ונשמעת כמי שהשלימה עם גורלה.

כשהוא ייהרג, את תישארי לבדך עם ילדיך בכפר הזה שאת כל כך מתעבת.

"אללה ישמור עליי וידאג לי".

אולי אפילו יאלצו אותך להתחתן עם עמאד, אחיו הגדול של בעלך, אני אומר לה.

נסרין מעווה את פניה ומבצעת תנועת יריקה לכיוון הרצפה. "אני אסכים להתחתן עם אבו מאזן הבוגד (יו"ר הרש"פ הנחשב בעיני רבים מהפלסטינים כבוגד, לפני שאסכים להינשא לעמאד".

נסרין, זה לא תלוי בך, אני אומר לה.

את אישה חכמה מאוד, אני אומר לה רגע לפני שאני עוזב את הבית. אני מבקש ממך לחשוב מה את יכולה לעשות כדי להציל את בעלך ממאסר ארוך, אולי גם ממוות, מה את יכולה לעשות עבור הילדים שלך, עבור עצמך.

"בעזרת אללה הכול יהיה טוב", היא אומרת ולוקחת, שוב, שאיפה מהסיגריה ושלוך מהקפה. אני מתלבט האם לשאול אותה האם תסכים לסייע לי לעצור את אבי ילדיה? לשאול האם תהיה מוכנה לשתף עימי פעולה? אבל אני לא שואל ולא מבקש. אני חושש, שהיא תסרב.

הבן שלך נראה קצת חולה, אני חושב שאת צריכה לקחת אותו לרופא.

"אז עכשיו אתה לא רק רכז שב"כ אלא גם רופא" היא אומרת ומחייכת אליי.

שאללה ישמור עליך ועל ילדיך וייתן להם הרבה בריאות, אני מברך אותה וגם תודה רבה לך שהקשבת לי, אני אומר לה ויוצא מהבית.

תת פרק שלישי:

בעוד אנחנו מנווטים את דרכנו חזרה, בין הבתים הצפופים, אני חושב על הצעירה הנאה, שהותירה עליי רושם רב. משהו בה גורם לי לחבב אותה.

האם אצליח לשכנע אותה לסייע לי לעצור את אבי ילדיה?

האם היא תסכים לבגוד בעמה, במשפחתה?

ואם היא תסכים, האם ארצה לסכן את חייה? כי במידה וחלילה תיחשף, ייגזר עליה גזר דין מוות, המובטח לכל מי שנתפס כמרגל של השב"כ הישראלי.

חזרה הביתה, אני מספיק להגיע לפני שילדיי יוצאים מהבית בדרכם לבית הספר. אני מכין להם כריכים ונפרד מהם ומאשתי לשלום.

לאחר מקלחת קצרה, אני נכנס למיטה ומנסה להירדם, לצבור כוחות, אבל המחשבות על נסרין, אינן מרפות ולא מאפשרות לי להירדם ומספר שעות לאחר מכן אני חוזר חזרה למשרד.

"יש לך בכפר מספיק מקורות שיוכלו לסייע לך לעצור את חסן", אומר לי מוטי לאחר שאני מבקש את אישורו לנסות ולגייס את נסרין. "למה לך להיכנס להרפתקה המיותרת הזו?"

אתה באמת חושב שהיא תסכים לסייע לך לעצור את בעלה?"

אני חושב שכן, אני משיב לו, למרות שאני כלל איני בטוח.

"אני חושב שאתה מבזבז את זמנך" הוא אומר לי, אבל אני מתעקש ולא מרפה.

"בסדר, אני נותן לך שבועיים בלבד לסיפור הזה".

מספר ימים לאחר מכן, שעות הלילה המאוחרות, מלווה בכוח צבאי, אני שוב מגיע לביתו של חסן. נסרין פותחת את הדלת ומאפשרת לנו להיכנס לביתה. היא עומדת יחפה במרכז הסלון, לבושה בשמלה ארוכה שחורה, על ראשה מטפחת ראש שחורה. מתחת לשמלתה מציצות אצבעות רגליה, שציפורניהן מעוטרת בלק אדום בוהק.

"הוא לא כאן" היא אומרת לי בטון כועס. התנהגותה מרמזת לי שאינה שמחה בנוכחות שלי בביתה.

"האם אתה זה שהרג את מוניר?" היא שואלת אותי, מתיישבת על הספה במרכז הסלון ומתעלמת מהחיילים הנמצאים סביבה.

הכרת אותו? אני שואל מופתע.

"כן, הוא היה חברו הטוב ביותר של חסן. אשתו חברה טובה שלי" היא אומרת ומספקת לי מידע שלא הייתי מודע לו.

"אללה ירחמו" (שאלוהים ירחם על נשמתו) אני מברך אותה ומביע צער בפניה. מוניר היה פעיל חמאס צבאי, שנהרג במהלך חילופי ירי עם חיילי צה"ל, אבל המוות שלו יכול היה להימנע.

"למה אתה מתכוון?" מסוקרנת, מבקשת לדעת.

ניסיתי להציל אותו ממוות, מספר ימים לפני שנהרג.

"מה? על מה אתה מדבר? אני לא מבינה, איך ניסית להציל אותו?"

בדיוק כפי שאני מנסה, ללא הצלחה, להציל את חסן בעלך" אני משיב להם ומעצים את סקרנותה.

אני רוצה לספר לך משהו שאסור לי לגלות. היא מסתכלת עליי במבט סקרני, מהנהנת בראשה, פוקחת את עיניה לרווחה, כאילו מאיצה בי להמשיך ולספר לה.

אפשר לסמוך עליך? אני שואל אותה. היא כל כך סקרנית, שמיד משיבה בחיוב.

מוניר לא היה אמור להיהרג אני אומר לה ומשתתק.

"אני לא מבינה מה זאת אומרת?"

שוחחתי עימו כמה וכמה פעמים בטלפון, ניסיתי לשכנע אותו להסגיר את עצמו, אבל הוא סירב. הלוואי ויכולת לשאול אותו, כדי לאמת את מה שאני אומר לך", אני אומר ומשקר לה.

"מוניר לעולם לא היה מסכים לשוחח עם רכז שב"כ", היא אומרת לי בביטחון ומציפה אי אמון בסיפור שלי.

נכון, את צודקת. בהתקשרויות הראשונות הוא טרק בפניי את הטלפון. אפילו קילל אותי. האיש הזה מאוד עקשן אני אומר לה.

"זה גם מה שאשתו תמיד אמרה עליו, אבל אני עדיין לא מאמינה שהוא הסכים לשוחח עמך היא ממשיכה לאתגר אותי.

"בהתקשרות הראשונה שלי אליו, אני זה, שניתק את הטלפון ברגע שענה. את יודעת למה?"

"למה?"

כי חשבתי שאישה ענתה לי לשיחה.

"נכון יש לו באמת קול נשי" היא אומרת ומחייכת.

"ספר לי משהו שישכנע אותי, שאתה דובר אמת".

אני חושב שסיפרתי לך הרבה מעבר למה שמותר לי לחשוף, בגללך יפטרו אותי מהשב"כ, אני אומר לה ומחייך.

"זה דווקא רעיון לא רע", היא משיבה ומחייכת.

"אז תתקשר גם לחסן ותשכנע אותו להסגיר את עצמו".

אני מניח שאכשל כפי שנכשלת עם מוניר, אני אומר לה.

"אללה יחפזו" (אללה ישמור עליו) היא משיבה ואוחזת את פניה בידיה ועושה תנועה של תפילה.

אני מקווה, שחסן לא ייפגע, אבל זה כבר לא תלוי בי, אני סומך עליך שתדעי לעשות כדי להגן על בעלך ושלושת ילדיך", אני מזכיר לה את שיחתינו הקודמת.

מה שלום הילדים שלך? מה שלום מחמד?

"בסדר גמור, הודות לאל הוא מרגיש טוב יותר, אולי בזכות השוקולד", היא אומרת ושוב מחייכת.

"ומה שלום הילדים שלך?"

הודות לאל, גם מרגישים טוב מאוד.

"בפעם האחרונה שהיית כאן, אמרת לי, שהגעת בגללי, למה התכוונת?"

גם הפעם אני כאן בגללך ובשבילך.

אם חסן יבצע פיגוע ויהרוג אזרחים חפים מפשע, הוא יאלץ לבלות את שארית חייו בכלא ישראלי ואת תצטרכי לגרור את ילדיך פעמיים בחודש, כל הדרך עד לבית כלא ישראלי הרחק מביתך, כדי שילדיך יראו את אביהם מאחורי קיר זכוכית למשך חצי שעה, אני אומר לה.

"מה לעשות, זה הגורל שלנו".

אני רוצה, שתעזרי לי לאתר את חסן, אני אומר לה בצורה ישירה, לוקח לגימה ארוכה מהקפה ומיישר אליה מבט.

"איך אתה מצפה אעזור לך להסגיר את בעלי, את האבא של הילדים שלי, אני לא מסוגלת לבגוד בו, בעם שלי. אני לא ג'אסוסה" היא אומרת בקול רועד.

אני לא רוצה שתבגדי בו, אני רוצה שתצילי אותו.

"אללה יציל אותו, אללה יעזור לו זה לא התפקיד שלי".

אללה עוזר למי שעוזר לעצמו, אני משיב לה, מביט על פניה המיוסרות ומקווה שהצלחתי להשפיע עליה, לשכנע אותה במקצת.

היא מציתה סיגריה, לוקחת שאיפה עמוקה ומפזרת את העשן בחלל הסלון.

אם חסן ייהרג, יאלצו אותך להתחתן עם עמאד, אני אומר לה, מנסה לטלטל ולהפחיד אותה ומשתמש בתחמושת האחרונה שיש לי

"אני בחיים לא אסכים להתחתן עם החלאה הזו, עדיף לי המוות", היא משיבה לי בפנים זעופות.

מלאכת השכנוע הנה מלאכה עדינה, סוג של אומנות. אני מנהל עימה שיחה ארוכה. בוחר את המילים הנכונות שעשויות להפעיל את המנגנון הפנימי, שיגרום לה להסכים לשתף עימי פעולה בניגוד לערכיה. השיחה עמה משולה לנסיעה ברכבת הרים, רגע אחד היא מסכימה מחייכת ולאחר מכן חוזרת בה, מסרבת, מתעקשת, כועסת, בוכה נרגשת.

"אני מוכנה לעזור לך להציל את בעלי, אבל תבטיח לי שלא תפגעו בו".

אני מבטיח.

כיצד נאתר אותו? אני שואל.

"אתה רכז השב"כ זה התפקיד שלך לא שלי" היא משיבה, לוקחת שאיפה אחרונה מהסיגריה ומכבה אותה בתוך כוס הקרטון הריקה ולפני שאני מספיק להגיב, היא אומרת לי: "חסן מגיע בשעות הלילה, אחת לכמה ימים, לביקורים קצרים, לפעמים מגיע מחופש לאישה", היא מספרת לי מה שאני כבר יודע.

על דף נייר קטן אני כותב את מספר הטלפון המבצעי שלי, היא משננת את המספר, קורעת את הפתק לגזרים, ניגשת לחדר השירותים ומדיחה את המים באסלה.

תוכלי להתקשר ולהודיע לי ברגע שהוא מגיע לבקר אותך? אני שואל אותה וממתין במתח לתשובתה.

"כן", היא עונה בקצרה ואני לא באמת בטוח שתשובתה כנה ואמיתית.

כשאת מתקשרת, תזהרי שחסן לא ישמע אותך, אני מתדרך אותה.

"סמוך עליי", היא עונה בביטחון.

זה הסוד המשותף של שנינו. מלבדנו אף אחד לא חשוף לקשר הזה.

"אתה אני ואללה" היא מתקנת אותי ומסמנת עם אצבעה כלפי מעלה.

מכשיר הטלפון הסלולרי המבצעי שלי, נמצא תמיד איתי, לעיתים קרובות אני מציץ על מסך הטלפון, כדי לוודא שלא פספסתי שיחה ממנה. כול יום שחולף, מגביר את התסכול והחשש שהיא כבר לא תתקשר. הספקות של מוטי, מחדדות אצלי את התחושה שהכול היה לחינם.

מוטי צודק ואני לא רק טעיתי, אלא אני גם תמים וטיפש. אני כועס על עצמי. מדמיין אותה בחדר השינה, שוכבת לצד בעלה. שותים קפה שחור ומעשנים סיגריות כאמל, שאני קניתי ומתגאה בפניו כיצד הצליחה להתל ברכז השב"כ הטיפש והתמים, שחשב שיוכל לשכנעה לבגוד בבעלה.

מוצאי שבת לפנות בוקר, צלצול טלפון מפר את השקט בביתי. "קמ"ן החטיבה רוצה לשוחח עמך", מודיעה לי שני המרכזנית התורנית.

תשאלי אותו האם זה דחוף אני ממלמל לטלפון וכמעט נרדם שוב.

"הוא אמר לי שזה דחוף מאוד".

"התצפית שלנו זיהתה גבר נכנס לביתו של חסן לפני חצי שעה. תוכל לברר האם זה המבוקש?"

אתה בטוח, שזה גבר?

"כן, בטוח".

אני מסתכל על הצג של הטלפון המבצעי, המונח על השידה סמוך למיטתי, אך לאכזבתי, נסרין לא התקשרה וגם לא שלחה הודעה.

אולי אשלח לה הודעה? או אתקשר אליה? אבל אני לא רוצה לסכן אותה. אם הוא יחשוף אותה, הוא לא רק יברח מהבית הוא גם עלול לפגוע בה.

"אמרתי לך, מה חשבת? שהיא תסגיר את בעלה, איזה תמים אתה", אומר לי מוטי לאחר שאני מעיר אותו משנתו ומעדכן אותו בדיווח של קמ"ן החטיבה.

תזעיק כוח מיוחד וסעו יחד לביתו של חסן, אולי יהיה לך מזל ותעצור אותו, ללא העזרה של הגברת" הוא מוסיף בציניות.

"הוא שוב על הקו", מודיעה לי שני, בדיוק כשאני פונה לכביש המהיר העולה לירושלים.

"התצפית זיהתה גבר, כנראה אותו אחד, יוצא מביתו של המבוקש לפני מספר דקות", מעדכן אותי קצין המודיעין החטיבתי. אני נוסע דקות ארוכות, מתוסכל ועצבני על הכביש העולה לירושלים, עד שמגיע למחלף הראשון וחוזר חזרה הביתה.

מספר ימים לאחר מכן, השעה כבר שתיים עשרה בלילה, שעתיים קודם לכן הגעתי הביתה. אני מתחת לשמיכת הפוך העבה, לאחר מקלחת חמה. בחוץ קר וגשום. צפצוף טורדני מעיר אותי משנתי.

הודעת SMS "א(ל) זלמה אג'ע בידו יידל האן לחאד שעה 0400 תקריבן" (האיש הגיע, יישאר כאן עד שעה 0400 לערך...).

אני מרים מעליי את שמיכת הפוך הכבדה, משתדל לא להעיר את אשתי, אבל היא מתעוררת. יוצא במהירות מהמיטה החמה, נלהב מהסיכוי לעצור את חסן, אבל יותר מכך, מהעובדה שנסרין שלחה לי הודעה.

"אם אתה מאמין, שהוא בבית, אז בהצלחה" אומר לי מוטי, לאחר שאני מעדכן אותו, הפעם הוא נמנע מהערה צינית.

תוך מספר דקות, לאחר פרידה מהירה מאשתי, שרגילה ליציאות חפוזות שלי מהבית, אני בנסיעה מהירה על כביש 443 העולה לירושלים. הכביש ריק ממכוניות, מלבד מספר משאיות כבדות הנוסעות באיטיות על הכביש הרחב.

כשאני מסתכל על הבתים הפלסטינים המשקיפים על הכביש, אני תוהה מדוע נסרין בחרה לשלוח מסרון?

מדוע היא לא התקשרה ושוחחה עימי?

אולי בעצם זו לא היא? אני חושב לעצמי ומבועת מהמחשבה שחסן וחבריו אורבים לנו סמוך לביתו והחיילים עלולים לאבד את חייהם בגלל הטיפשות, התמימות וההרפתקה המיותרת הזו שלי.

שעה לאחר מכן, עידו המאבטח ואנוכי שוב במפקדת הגדוד. התדריך קצר ותכליתי, המשימה כבר מוכרת להם. "תהיו זהירים האיש חמוש", אני בוחר להזכיר להם בסיום התדריך המשותף.

הגשם מכה בחוזקה בחלונות הג'יפ, הכפר חשוק ושומם. נביחות הכלבים, הרודפים אחר הג'יפים הנוסעים באורות כבויים, מפרות את השקט. ברשת הקשר, ארז מנחה את חייליו להיות דרוכים וערניים, הוא מזכיר להם, שוב, שחסן חמוש ומסוכן ולא יהסס לירות לעברם.

מספר דקות לאחר מכן, החיילים ממוקמים סביב הבית, במערכת הכריזה, אחד החיילים מבקש מיושבי הבית לצאת בידיים מורמות. גבר לבוש באימונית אפורה, חובש כובע צמר שחור, יוצא מהבית ונעמד על מפתן הדלת. בחורה צעירה עטופה בשמיכת צמר עבה, מצטרפת ונעמדת לידו.

"זה הוא?" שואל אותי ארז.

אני לא יודע, לא מצליח לזהות אותו מכאן.

תנור העצים הדולק במרכז הסלון מחמם את הבית ומפזר ריח נעים של גחלים לוחשות.

זה הוא, אני לוחש לארז והמאבטח העומדים לידי כשאנחנו מתקדמים לכיוון סלון הבית.

ערב טוב חסן, אני מברך אותך ולוחץ את ידו.

"ערב טוב, אני לא חסן, אני חוסאם".

אני לוקח חזרה את ידי מלחיצת היד, לחסן יש אח תיאום בשם חוסאם, אני נזכר.

אני עומד מול האיש, שעד לפני רגע חשבתי שהוא חסן ומחשבות מציפות את מוחי.

האם נסרין הטעתה אותי?

שיקרה לי?

אולי עשתה זאת כדי להביך אותי?

"זה האיש?" שואל אותי ארז.

אני כבר לא בטוח, אבל תכף נדע.

מה מספר תעודת הזהות שלך? אני שואל את האיש, שאיני יודע האם הוא חסן או אחיו התאום חוסאם. הוא מדקלם את מספר תעודת הזהות ומוציא מכיסו תעודת פלסטיק ירוקה ומציג לי אותה.

איך קוראים לאיש הזה? אני שואל את נסרין, שבדיוק חזרה מחדר השינה שלה. היא מסתכלת עליי ומשתהה מספר שניות.

"זה חוסאם הוא אחיו של בעלי חסן" היא משיבה לי בקול שקט, מגומגם ומסיטה מבטה. אני מנסה לזהות, על פי שפת גופה, האם היא דוברת אמת או משקרת. אולי מנסה לרמוז לי, אבל נסרין משפילה מבט ונמנעת מקשר עין איתי.

"זה המבוקש", אומר לי ארז בצורה נחרצת ומציג לי את תמונתו של חסן.

יתכן שזה אחיו התאום, אני משיב ומזהה מבט מופתע מאוד על פניו של ארז.

בוא איתי רגע החוצה, אני מבקש מארז ומצביע לכיוונו של אחד הבתים, הנמצא בקצה הרחוב. בית אבן, שתי קומות, תריסים כחולים. אני רוצה שתביאו את אחד הגברים מהבית הזה לתחקור קצר".

מלווה בשני חיילים, לבית נכנס אדם כבן שישים, נמוך קומה, מבנה גופו מלא ושפם עבות מעטר את שפתו העליונה.

ערב טוב אבו נאצר, אני מברך אותך, לוחץ את ידו ומתנצל על הטרחה שגרמנו לו. האיש מברך אותי חזרה. הבל פיו מעיד, שהתעורר משנתו לפני מספר דקות.

אבו נאצר, תאמר לי בבקשה מה שמו של האיש העומד לידי.

"חסן" הוא משיב לי.

תודה רבה לך אבו נאצר, סליחה על הטרחה, אני אומר לו, מחייך אליו ולוחץ את ידו.

"אולי בעצם זה אחיו התאום, חוסאם". אתה רכז השב"כ אז אני מניח שאתה יודע שחסן וחוסאם הם תאומים", הוא פתאום אומר לי ומוחק ברגע אחד את החיוך הרחב שהיה מרוח על פרצופי.

"בוא ניקח את האיש ולא משנה מי הוא" אומר לי ארז.

אני לא יכול לעצור אדם, שאיני בטוח בזהותו, אני משיב לו.

בבית הצמוד, מתגוררת אימו של חסן, תבקש מהחיילים להביא אותה, תנהגו בה בזהירות, היא אישה מבוגרת מאוד.

בצעדים איטיים, כפופה במקצת ונשענת על מקל הליכה מעץ היא נכנסת לבית של בנה. כשהאיש העומד לידי רואה את אימו, הוא נדרך ומתנדנד בחוסר נוחות מרגל לרגל.

שלום לך 'אום עמאד', שאללה יברך אותך ויאריך את חיך, אני מברך אותה ומתנצל בפניה על הטרחה.

"שאללה ישמור גם עליך ועל ילדיך" היא מברכת אותי בחום ומחייכת אליי.

"מה קרה אדוני הקצין?" היא שואלת.

אני לוקח את הבן שלך לחקירה מאחר והוא חשוד בביצוע פיגוע, אני משיב לה, מתכופף לעברה ומבקש מהחייל העומד לידו לאזוק אותו ולכסות את עיניו.

"בבקשה, אדוני הקצין אל תיקח אותו" היא מבקשת ואוחזת בידי.

אני מבטיח לך ששום דבר רע לא יאונה לכן שלך, אנחנו ננהג בו בכבוד, אני מבטיח לה.

"בבקשה, בבקשה, יש לו שלושה ילדים קטנים, הוא לא עשה כלום, תרחם עליו" היא מתחננת ולא מרפה מאחיזתה ביד.

אום עמאד, אני רוצה שתיפרדי כעת מהבן שלך חוסאם, אני אומר לה ומצביע לכוונו של האיש העומד לידי, אזוק ומכוסה עיניים.

"חוסאם?" אמרת חוסאם? ספק שואלת ספק אומרת ומחייכת חיוך של הקלה, משחררת את אחיזתה ביד והולכת צעד אחד לאחור.

"אדוני הקצין, אתה טועה, זה בני חסן ולא חוסאם" היא אומרת ומצחקקת צחוק של הקלה.

את בטוחה? אני שואל אותה ומעמיד פני תם, אבל מבפנים, חש תחושת הקלה עצומה.

"אמא תזהה את הילדים שלה בכל מצב" היא משיבה.

אני מוריד את כיסוי העיניים מפניו של חסן, הוא מסתכל עליי, נע בחוסר נוחות ומשפיל מבטו.

יכול להיות שאמא שלך טועה?

"חלאס קחו אותי מפה" הוא מבקש ממני.

אום עמאד, מתקרבת אליי שוב, אוחזת ביד ומנסה לשכנע אותי לא לקחת את בנה.

"אימי, הכול בסדר, אל תדאגי" מרגיע אותה חסן.

תרצי להגיד שלום לכן שלך לפני שנצא? אני שואל אותה.

"שאללה ישמור עליך ויחזק אותך" היא מברכת, מחבקת אותו וחוזרת לביתה.

"שאללה ישחרר אותך במהרה" מברכת נסרין את בעלה, מתקרבת אליו ומלטפת את פניו.

עצובה, מדוכדכת, עיניה אדומות היא מלווה במבט את בעלה אזוק ומכוסה עיניים יוצא מביתה, יחד עם אחרון החיילים ונעלם בחשיכה.

"תראה מה גרמת לי לעשות, אני מרגישה בוגדת", היא מטיחה לעברי, מתקרבת אליי בכעס, פורצת בבכי ומנגבת את דמעותיה בכיסוי הראש שלה.

את עשית מעשה אמיץ. בזכות החוכמה והתבונה שלך הצלת את משפחתך, את בעלך ואולי גם את עצמך מחיים אומללים, אני מנסה להרגיע אותה.

"תזכור את הבטחתך לשמור על בעלי".

אני אקיים את הבטחתי כפי שאת קיימת את שלך.

"שאללה ישמור עליך ועל ילדיך", אני מברך אותה. תשמרי על עצמך, נסרין אני אומר לה ויוצא מהבית.

לאחר מספר דקות אני חוזר שוב לביתה של נסרין, היא מסתכלת עליי מופתעת. "חסן אמר לי שקר לו, תוכלי בבקשה להביא לו מעיל. היא מחייכת, מנגבת את הדמעות מלחייה וניגשת לארון הבגדים וחוזרת עם מעיל עבה בצבע חאקי.

אללה יגמול לך על המעשים הטובים שלך, הצלת ממוות הרבה אנשים".

"אני אשמור על הסוד המשותף שלנו", היא אומרת לי. אני מחייך אליה מוציא מכיסי חפיסת שוקולד ומבקש ממנה למסור לבנה הקטן.

פרק אחד עשר: עאמר, אח שלי, אני מצטער.

"פלסטיני מבוגר, עומד מחוץ לשער הבסיס ומבקש לשוחח עמך" מודיע לי אחד המאבטחים.

אתה בטוח? אני לא אמור לפגוש היום אף אחד.

"כן. מבקש לפגוש אותך, הוא ממש מתקש."

"זה האיש", אומר לי המאבטח ומסמן לאיש נמוך קומה, שמנמן, לבוש בגדי עבודה מוכתמים בצבעים שונים, המעידים על מקצועו, להיכנס לחדר התחקור.

"תפדל" (בבקשה) כנס אבו שאדי, אני פונה אליו, לאחר שעיינתי מספר דקות קודם לכן בתיקו המחשבי, מזמין אותו לשבת, שואל לשלומו ולוחץ בחום את כף ידו העבה ומחוספסת.

תרצה לשתות קפה?

"תודה רבה, אין צורך" הוא משיב לי, עדיין עומד במרכז החדר.

איך אפשר לעזור לך? אני שואל אותו ושוב מזמין אותו לשבת.

"הבאתי משהו השייך לך", הוא אומר ומוציא מכיסו מעטפה לבנה. שולף מתוכה שטרות וסופר: "100, 200, 300, 400, 500, קח בבקשה את הכסף שלך, אני מתחנן בפניך.

שב, אבו שאדי, תשתה איתי קפה? האיש מתיישב ומניח את המעטפה הלבנה על השולחן.

"הבן שלי טעה, הוא לא באמת רוצה להיות מרגל. בבקשה ממך אל תהפוך אותו למשתף פעולה, לא את הבן שלי", הוא מבקש.

שאללה ישמור עליך ועל כל ילדיך, אני מברך אותו. אני מכבד אותך ואכבד את הבקשה שלך, אני אומר לו.

"פחדתי שלא תרצה לשוחח עימי, חששתי שתסרב לבקשה שלי".

אכבד את בקשתך, לא אגייס את הבן שלך, אני חוזר על הבטחתי.

תרצה קפה, אני שואל אותו.

הוא מהסס, אך לבסוף משיב בחיוב.

מספר דקות לאחר מכן, אני חוזר עם שתי כוסות קפה. האיש לוגם לגימה ארוכה ומניח את הספל על השולחן, "זה קפה עלית נכון?" הוא ספק שואל ספק אומר.

כן.

"אחחחח... כמה שאני מתגעגע לקפה הזה שלכם. מגיל 15 ועד לפני שנתיים עבדתי בישראל ובכל יום שתיתי כחמש כוסות קפה עלית" הוא אומר ומחייך חיוך רחב החושף שניים צהובות ומרקיבות, שכנראה מעולם לא היו בביקור אצל רופא שניים או שיננית.

"בגלל האינתיפאדה המחורבנת הזו בוטל אישור העבודה שלי בישראל. כיום אני עובד כצבעי ברמאללה ומרוויח 180 שקל חדש".

כמה הרווחת בישראל?

"500 שקל חדש ליום וביום טוב לעיתים 700".

תרצה שוב לעבוד בישראל?

"בוודאי, כולם רוצים לעבוד בישראל".

אולי האיש החביב הזה, יסכים להיות מקור שלי, במקום הבן שלו, אני חושב לעצמי כשאני מסתכל על המעטפה הלבנה, שמתוכה מציצים שטרות הכסף.

תרצה שאתן לך אישור עבודה בישראל?

"בוודאי, אבל אל תבקש ממני להיות משתף פעולה שלך" הוא "יורה לכיווני" כנראה קרא את מחשבותיי.

"בימים מתוחים אלו, אני מעדיף לא לעבוד בישראל. לא רוצה למות. הפצצה לא מבחינה בין יהודי לערבי", הוא אומר לי וקם ממקומו.

"אני מבקש ממך לעמוד בהבטחה שלך אלי".

הבטחות צריך לקיים, אני אומר לו ונפרד ממנו לשלום.

אני יוצא מחדר התחקור, לוקח עימי את כוס הקפה ומתיישב בפינת הישיבה, לזכרו של רכז השב"כ נועם כהן ז"ל, שנרצח על ידי מקור שלו ברמאללה בשנת 1994 ומהרהר על השיחה הקצרה והלא שגרתית, שהייתה לי עם אבו שאדי. מנסה להבין היכן טעיתי בניסיון הגיוס של בנו, שאדי.

מדוע שאדי לא שמר סוד, כפי שתודרך וחשף לאביו את הצעת הגיוס?

מה גרם לי להאמין, שהוא אכן הסכים לשתף עימי פעולה?

היכן טעיתי? היכן כשלתי? מה לא עשיתי נכון באותה השיחה?

האם הקדשתי מספיק זמן, לחזק את הקשר הראשוני בנינו? לגרום לו לסמוך עליי, להאמין לי?

אני מאוכזב, מכישלון הגיוס של שאדי, תליתי תקוות רבות, בבחור הצעיר החביב והערמומי, שזה עתה התחיל את פעילותו בתנועת החמאס, הערכתי שיוכל לסייע לי רבות בכיסוי הפעילות של תנועת החמאס בכפרו, אבל התבדיתי.

שבוע ימים לאחר מכן, שעת ערב מוקדמת, אני מכבה את המחשב, נועל את דלת המשרד. בעוד שעתיים אשתי ואני אמורים להיות במסעדה בתל אביב. שיחת טלפון, על הקו, גיל, קצין צה"ל צעיר, מפקד מחסום צבאי, הנמצא בגזרה אשר באחריותי.

"איתרנו פלסטיני חשוד בתוך רכב פלסטיני. להביא אותו אליך?" הוא שואל אותי, בדיוק שאני מתיישב במכונית. הדבר האחרון שאני רוצה עכשיו, זה להמתין לצעיר הפלסטיני ולפספס את ארוחת הערב בתל אביב, אני חושב לעצמי.

"השם שלו, דומה מאוד לשם של מבוקש, אשר מסרת לנו לפני מספר ימים", הוא אומר לי לאחר שלא מקבל ממני תשובה.

המחשבה, שאולי האיש המעוכב במחסום הוא מבוקש, מחזירה אותי חזרה למשרד. בבדיקת מספר תעודת הזהות, אני מגלה, שהאיש, שזה עתה מעוכב במחסום, הנו ג'מיל, בן 35, נשוי, טבח במסעדה ברמאללה. הנו אחיו הגדול של עאמר, מבוקש חמאס צבאי, שאת שמו, תמונתו ומספר תעודת הזהות העברתי למפקדי המחסומים בגזרה שלי, לפני מספר ימים.

עאמר, כבן 25, פעיל חמאס קיצוני, ראש חוליית חמאס צבאית, המתכננת להוציא לפועל פיגועי טרור כנגד חיילים ואזרחים ישראלים. למרות מאמצים מרובים טרם הצלחנו לאתר אותו וחבריי חולייתו.

אם עאמר, המבוקש, היה מעוכב כעת במחסום, הייתי מוכן ללכת ברגל עד המחסום הצבאי, לוותר על ארוחת הערב עם אשתי וגם על הרבה יותר מכך, רק כדי לעצור אותו במו ידיי. אבל ג'מיל, אינו מחבל, אינו מבוקש, הוא בסך הכול אחיו הגדול של הבן עוולה. אז למה לי לבזבז את זמני ואת ארוחת הערב עם אשתי.

"תרצה שנביא אותו אליך?" שואל אותי מפקד המחסום, שממתין בסבלנות על הקו.

תן לי כמה דקות, אתקשר אליך עוד מעט, אני אומר לו וחוזר לעיין בתיקו המודיעיני של עאמר המחבל. מבין כל הידיעות, בולטות שתיים, שאינן קשורות לפעילותו החבלנית. האחת:

"עאמר, כבן עשרים וחמש, כריזמטי, חמום מוח, דתי קיצוני, בן למשפחת חמאס, התייתם מאביו בגיל שלוש, גודל וחונך על ידי ג'מיל, אחיו הגדול",

בדיווח נוסף: שכותרתו: "חששו של ג'מיל לחייו של אחיו המבוקש", בגוף הידיעה: נכתב: "ג'מיל נשמע מתבטא שחושש שאחיו ייהרג, בעימות מזוין עם כוחות הצבא הישראלי, בשל אופיו חם

המזג ופעילותו כמבוקש חמאס. בהערת משנה, נכתב עוד: "ג'מיל, התבטא, שמעדיף שאחיו ירצה מספר שנים בכלא הישראלי ולא ייהרג מות קדושים".

אולי זו ההזדמנות שלי לנסות ולשכנע את ג'מיל לגלות לי היכן מסתתר אחיו הצעיר? אני משתעשע ברעיון הכמעט בדיוני הזה ומבין שאין לי שום סיכוי בעולם, לגרום לג'מיל לחשוף בפניי היכן מתחבא אחיו הצעיר אותו הוא גידל וחינך מגיל שלוש.

תנהגו בו בבקשה באדיבות ובכבוד, אני מנחה את מפקד המחסום ומבקש ממנו להביא את ג'מיל לתחקור.

"אנחנו נאחר", אשתי אומרת לי, נשמעת קצת לחוצה, מיד לאחר שהיא עונה להתקשרות שלי.

אני לא אספיק להגיע, צץ משהו דחוף", אני מתנצל.

"תמיד יש משהו דחוף" היא משיבה ואני מנסה להבין, האם היא כועסת, מאוכזבת או שניהם גם יחד.

שעת לילה מאוחרת. שקט וחשוך במשרדי הנפה, מלבד האור הדולק במשרדי. שאר הרכזים כבר פרשו לבתיהם. אני לוגם מכוס הקפה הרביעית שלי לאותו הערב, עימי במשרד, שני מאבטחים. הם אינם שבעי רצון מהחלטתי להמתין לג'מיל.

האיש אינו מחבל. מדוע קשרתם את עיניו ואזקתם אותו? אני פונה לסמל צעיר, מפקד הכוח הצבאי, כשהוא מוריד את ג'מיל מהג'יפ הצבאי. אני מבין שהצורה בה הובל האיש תקטין משמעותית, את הסיכויים שלי לייצר עימו שיחה ואולי אף לקבל את הסכמתו לסייע לי.

"אלו ההנחיות שלנו" הוא משיב לי בקצרה.

לאחר שהמאבטחים מסיימים את החיפוש הגופני על ג'מיל, הם מובילים אותו לחדר התחקור. האיש מתקדם באיטיות, מתנדנד מצד לצד, ניכר עליו, שטרם התאושש מהנסיעה הארוכה בתוך הג'יפ הצבאי, כשהוא אזוק ומכוסה עיניים.

ערב טוב ג'מיל אני מברך אותו ומתנצל על הטרחה. הוא מסתכל עליי בביישנות ומהנהן בראשו. עיניו אדומות, זיפי זקן מעטרים את פניו וצלוקת קטנה ממוקמת מתחת לעינו השמאלית. הוא נעמד במרכז החדר ועל פי שפת גופו אינו נלהב לשוחח עימי. כנראה טעיתי שבקשתי מהחייילים להביאו לתחקור, אני חושב לעצמי.

"סלאמו עליכם" (שלום עליכם) אני מברך אותו, בברכה המיועדת לאנשים מוסלמים דתיים. שב בבקשה אבו מחמד, אני פונה אליו בכינוי המשפחתי שלו. שאללה ישמור על מחמד, אני מוסיף ברכה נוספת.

"שאללה ישמור על ילדיך", הוא משיב כפי שנהוג לברך חזרה את המברך.

אשתי כועסת עליי בגללך, אני אומר לו, מספר לו היכן הייתי אמור להיות עכשיו, מנסה ל"שבור את הקרח" ואלי גם לעורר את סקרנותו. הוא מחייך חיוך מאולץ ומתיישב מולי.

"מדוע עצרת אותי?"

אתה לא עצור.

אז תוכל לאפשר לי לחזור הביתה?

מזה זמן רב רציתי לשוחח עמך ולהכיר אותך. אני שמח על ההזדמנות ומאוד מצטער על הדרך, שזה קרה.

"אז הנה אני כאן", הוא משיב בקרירות.

אני רוצה לשאול אותך, מה שהוא מעריך שאשאל, אבל מתאפק. לא רוצה לגרום לי לשקר כבר בתחילת השיחה. כי במידה וכן אצליח לשכנע אותו, לגלות לי היכן אחיו, הוא יתקשה להודות בפניי ששיקר ולא יחשוף היכן מתחבא אחיו. הוא יכחיש ישקר ויאמר לי דברים ששמעתי עשרות פעמים בעבר:

"לא ראיתי אותו כבר מספר חודשים".

"הוא לא מגיע יותר לכפר",

"אני לא בקשר אתו"

אנחנו מנהלים שיחת חולין קצרה, הוא לוגם מהקפה, מספר על עבודתו כטבח במסעדת פועלים ברמאללה, על אהדתו לכדורגל, על אהבתו ומסירותו לאימו האלמנה ולילדיו. אני מקשיב לו, מתעניין, שואל שאלות, נותן לו להרגיש שאני אדם רגיל ופשוט כמוהו, חובב ספורט, אב לילדים ולא רק רכז שב"כ, שעסוק במרדף אחר אחיו הצעיר.

כמה ילדים יש לך?

"ארבעה" הוא משיב ולא מזכיר את בנותיו.

ובנות?

"שתיים"

חשבתי שיש לך חמישה בנים.

"ארבעה", הוא מתקן אותי.

ועאמר?

"הוא לא הבן שלי, הוא אח שלי, הוא משיב וזז בחוסר נוחות.

אני יודע שהוא כמו הבן שלך, גידלת אותו, חינכת אותו מגיל שלוש.

"נכון"

"לא ראיתי אותו כבר שלושה חודשים".

לא שאלתי אותך מתי ראית אותו אני אומר לו ומזהה שהוא נבוכך בשל המידע, שסיפק לי, ללא שנשאל.

ראיתי אותך עם אחיך ב'כיכר השעון' ברמאללה, לפני שבועיים פחות יום, ממש לאחר תפילת הערב, אני אומר לו. מופתע הוא מעווה את פניו, נשען לאחור ואינו מגיב.

לבשת חולצה חומה ומכנסי ג'ינס ועאמר חבש כובע שחור, אני אומר לו ועושה שימוש בדיווח של אחד ממקורותיי, אשר הבחין במפגש קצר בין השניים.

אני לא אוהב שמשקרים לי, זה לא מכבד אותי ולא אותך.

ג'מיל מסתכל עליי, אינו מכחיש וגם לא אומר דבר. אני לא מצליח להבין האם הוא מופתע, מבועת, או שניהם גם יחד.

אבו מחמד, אני בוחר לפנות אליו בכינוי המשפחתי שלו. היום, מחר, עוד שבוע, אולי קצת יותר, נאתר את אחיך, נגיע אליו. שנינו יודעים שהוא חמום מוח, שלא יהסס להתעמת עם חיילי צה"ל. אם יעשה כן, אחיך הצעיר ייהרג.

ג'מיל משפיל מבטו, כשהוא בולע רוק הגרגרת שלו עולה במעלה גרונו.

זה מה שאתה רוצה שיקרה לאחריך? אני שואל אותו ומתקרב אליו במקצת עם הכיסא. הוא נע בחוסר נוחות ומתחמק מקשר עין.

תסתכל עליי אבו מחמד, חייו או מותו תלויים גם בך. אתה תוכל להציל אותו מעצמו. הוא מסתכל עליי, כאילו מבקש להבין את דבריי.

הוא לוקח לגימה ארוכה ומניח את כוס הקפה על השולחן.

"אני לא יכול לעשות כלום, הוא כבר לא ילד, הוא אדם מבוגר".

נכון מאוד, אבל הוא גם צריך משהו שיכוון אותו, שידריך אותו, אולי גם שירגיע אותו, כפי שאתה עשית עבורו כל חייו.

אחיו הצעיר, חושב שפעילותו הטרוריסטית תשחרר את פלסטין, אני מתגרה בו.

"כוסאוחתו כל פלסטין. אני לא רוצה שאחי ימות, גם לא מות קדושים עבור כל המושחתים ברשות הפלסטינית" הוא פולט לעברי בכעס ומאמת עבורי את מה שכבר ידעתי, שהוא חרד לביטחונו של אחיו הצעיר.

כדי לאפשר לו הפוגה קצרה מסערת הרגשות בה הוא נמצא, אני מנסה להמשיך את שיחת החולין עימו, לנסות ולייצר קשר אישי, לאפשר לו להכיר אותי קצת יותר, אולי קצת לסמוך עליי. אבל הפחד והחשש לחייו של אחיו בוער בו, הוא אינו פנוי לשוחח על שום נושא בעולם, מלבד אחיו האהוב.

אם אחיו יוציא לפועל פיגוע, הוא יהרוג חפים מפשע ואם יהיה בר מזל הוא רק ייעצר ולא ייהרג. הוא יבלה את שארית חייו בכלא, ללא שתהיה לו הזדמנות לחיות ככל האדם, לבנות בית, להיות עם אישה, להתחתן, להביא ילדים, לעבוד, להתפלל במסגד הכפר.

אתה צודק, זה גם מה שאני חושב, נראה לי שאתה קורא מחשבות הוא אומר לי.

אם אצליח לעצור את אחיו בזמן הקרוב, אני מניח שהוא יישפט לתקופת מאסר, אבל בטח לא למאסר עולם ולאחר מכן יוכל לחזור לכפרו ולהתחתן עם בתו של אבו איסמעיל אני אומר לו ומחייך אליו.

"איך אתה יודע על בתו של אבו איסמעיל?" הוא שואל ונראה מופתע.

את זה אני לא יכול לגלות לך, אני אומר לו ומחייך.

זה או עכשיו, או בכלל לא. אני רוצה שתעזור לי, לעזור לאחיו, אני מבקש ממנו.

"איך אתה, רכז שב"כ יכול לעזור לאחי?"

תגלה לי היכן נמצא אחיו. "אל כזב חראם" (השקר אסור) אני משתמש בפתגם ערבי לפני שהוא מספיק להגיב או לשקר לי לאחר שהטלתי עליו את 'הפצצה'.

אני מתוח ונרגש. מצפה לתשובתו של האיש. במילה אחת בלבד הוא עלול להרוס את כל מה שבניתי בשעתיים האחרונות.

"אם אספר לך היכן מסתתר אחי, אני אחשב כבוגד, כמרגל, כמשתף פעולה" אומר וכנראה אינו שם לב, שזה עתה חשף בפניי, לראשונה, שכנראה יודע היכן מסתתר אחיו.

אני לא מציע לך להיות משתף פעולה. לא מבקש ממך לבגוד באחייך. אני מבקש ממך להציל את חייו. ביד רועדת הוא מרים שוב את כוס הקפה, לוגם לגימה ארוכה ומנסה להסתיר את סערת הרגשות המתחוללת בראשו ונפשו.

"תוכל בבקשה להורות לחיילים שלך לא לפגוע באחי, לא לירות בו, לא להרוג אותו כשהם יאתרו אותו?"

לא. אני לא יכול להשפיע במקומות שאני לא נמצא בהם. אבל אתה אבו מחמד, יכול להגן על חייו של אחייך האהוב, אני אומר לו, מתקרב אליו, מניח את ידי על כתפו ומנסה להבין מה מתחולל בראשו.

מתי הוא היה פעם אחרונה בכפר?

"לפני שלושה שבועות, הוא הגיע לבקר את אמא שלנו"

ומתי אתה ראית אותו בפעם האחרונה?

"לפני שלושה ימים, הבאתי לו כסף", הוא משיב לי ובתמימותו, מוסיף לי מידע נוסף.

היכן נפגשת אותו?

"ברמאללה".

היכן ברמאללה?

"בדירה ברמאללה".

היכן הדירה? אני שואל והוא משתתק.

אבו מחמד, אני רוצה שתסמוך עליי. אני מבטיח לך שאגן עליו. אעמוד בינו לבין החיילים. אני ערב לחייו, אך לא אוכל לקיים את הבטחתי אליך, אם לא אדע היכן הוא שוהה.

בוא ניסע יחד לרמאללה. אני רוצה שתראה לי היכן הוא מסתתר אני מבקש ממנו בטון נעים וטופח לו טפיחה קלה על הכתף.

אבו מחמד, מתכופף, מסתיר את פניו בשתי ידיו וממלמל תפילה חרישית קצרה.

"אנא ג'אהז" (אני מוכן) הוא אומר לי ונמנע מקשר עין איתי.

המחשבה שסוף סוף, אצליח לשים את ידי, על אחיו המנוול, צמא הדם, מרגשת ומשמחת אותי מאוד. הלואי שיכולתי לשתף בהתרגשות שלי, גם את אשתי, אני חושב לעצמי, אבל מיד מתמלא חשש, שג'מיל יבין את טעותו ויחזור בו מהסכמתו.

"אנשאללה לאחר שחרורו מהכלא הוא יתחתן עם בתו של אבו אסמעיל. אתה תהיה הסבא של הילדים שלו, אני אומר ומחייך אליו, מנסה לחזק אותו, לעודד אותו, להוסיף לבנה קטנה נוספת שתתמוך בקיר הרעוע, שזה עתה סיימתי את בנייתו ועלול לקרוס עליי בכל רגע ורגע.

"בידי יאק ביל שע'לה" (אני צריך שתעשה משהו עבורי) הבת שלי לומדת ערבית ואחת מהמטלות שלה זה לכתוב פתגמים בשפה הערבית בנושא 'כיבוד אב ואם'. היא ביקשה ממני, שאסייע לה, אבל לא הצלחתי, אני משקר לו ומניח על השולחן דף לבן ועט. תוכל בבקשה לרשום לי מספר פתגמים בערבית?

באחד הרגעים הקשים, הטעונים והמבלבלים בחייו, הוא אינו מצליח להבין את הקשר בין מה שקרה מספר דקות קודם לכן, לבין הבקשה המוזרה הזו שלי. אולי אפילו חושב לעצמו "איזה אדם מטומטם, חסר רגישות ומודעות מבקש בקשה כזו ברגעים כאלו".

בחוסר רצון, הוא אוחז בעט ומסתכל על הדף הריק. הוא אינו מודע לעבודה, שהמטרה שלי, הנה להעסיקו במשימת סרק, שתרחיק אותו מהרהורי חרטה, וחלילה תגרום לו לחזור מהסכמתו, בזמן שאני משאירו לבדו בחדר וניגש לארגן את מבצע המעצר.

אני עוד מעט חוזר עם קפה חם, אני אומר לו ומשתדל, ככל האפשר, לצמצם את פרק הזמן שהאיש נמצא לבדו. מספר דקות לאחר מכן, אני בחדר התחקור עם שתי כוסות קפה שחור חזק וקערת עוגיות, שמצאתי במטבח.

אנחנו לוגמים יחד מכוסות הקפה, הוא מציג לי מספר פתגמים אותם רשם בכתב יד קטן וצפוף על הדף הלבן.

שאללה יברך אותך, תודה רבה, הבת שלי תשמח מאוד.

אני מנהל עימו שיחת חולין, מנסה להרוויח זמן, עד הגעתו של כוח הצבאי מיחידה מובחרת, שאמור להצטרף אליו. אני משתדל לחזק את הקשר עימו, לייצר קשר אישי, לנסוך בו ביטחון, לגרום לו להאמין, שאעמוד בהבטחתי.

החשש שבכל רגע ורגע הוא עלול להתחרט מלווה אותי לאורך כל השיחה שלנו, אני גם חושש, שאתבזה מול המנהל שלי, מול הכוח הצבאי, שלפני מספר דקות הוזעק לביצוע המשימה.

תוכל בבקשה להצביע לי היכן הבית בו שוהה עאמר? אני שואל ומניח לפניו תצלום אויר של העיר רמאללה. ג'מיל מרכין את ראשו, מעביר את אצבעו לאורכו ורוחבו של התצלום, אותו הוא רואה לראשונה בחייו.

"הכול נראה לי אותו הדבר", הוא אומר ולא מצליח לאתר את הבית, גם לאחר שאני מנסה לכוון אותו באמצעות שמות של רחובות, שכונות, מבנים מרכזיים, כיכרות. הוא לא מצליח לתרגם את

מה שרואה ממעוף הציפור אל רחובות וסמטאות העיר שרגליו דרכו בה כל כך הרבה פעמים.
לאחר דקות ארוכות אני מתייאש ומקפל את תצלום האויר.

"הכוח הצבאי הגיע", מעדכן אותי אחד המאבטחים. אנחנו לוקחים לגימה אחרונה מהקפה ויוצאים ממתקן השב"כ. כשג'מיל מבחין בחיילים החמושים העומדים ליד הג'יפים הצבאיים הוא נעצר במקומו ובוחן כל אחד ואחד מהם.

ביקשתי מהצבא שיגיעו עם הג'יפים הכי חדשים שלהם, אני מנסה להתבדח עימו, כדי להפיג את המתח והחשש שלו. הוא לא מתרשם מחוש ההומור שלי וגם אינו מחייך.

קצין ג'ינג'י נמוך קומה וחביב מתקרב אלינו ומציג עצמו. "לאן לנסוע". הוא שואל.
רמאללה, אני משיב לו.

"כן אבל מה היא נקודת הציון המדויקת?"

אני לא יודע, הוא יוביל אותנו לאיתור אני אומר לקצין ומצביע לכיוונו של ג'מיל.

בצעדים איטיים ומהוססים, ג'מיל מתקדם לכיוון אחד הג'יפים, אני לא נותן לו להתמהמה, אוחז בידו ומסייע לו להיכנס לג'יפ. החיילים העומדים סמוך לג'יפ, מסתכלים בהשתאות, על פלסטיני הנכנס לג'יפ צבאי ועושה זאת, מרצונו החופשי.

שעת לילה מאוחרת, תאורת הרחוב מאירה את הכביש הראשי המוביל אותנו לפאתי העיר רמאללה. מונית פלסטינית צהובה, עוקפת במהירות על קו לבן את שיירת הג'יפים הנעה לאיטה. ג'מיל מכופף את ראשו ומסתיר את פניו באמצעות שתי ידיו, חושש להיראות על ידי נוסעי המונית.

חבוש את הקסדה, כך אף אחד לא יזהה אותך. אני מציע לו, מגיש לו את הקסדה ומסייע לו לחבוש אותה על ראשה. המראה של פלסטיני, אח של מבוקש חמאס צבאי, חובש קסדה צבאית, בתוך ג'יפ צבאי במרכז העיר רמאללה, מעלה חיוך קטן על שפתותיי, אני מביט לעברו של המאבטח, מסמן לו בעיניי, הוא מסתכל על ג'מיל, מסתכל עליי חזרה ומחייך.

"לאחר הבית ההרוס הזה תפנו ימינה" הוא אומר לי ומסמן באצבעו. אני מתרגם את דבריו למפקד הכוח הצבאי אשר מנחה את הנהג.

"בכיכר הזו, תפנו שמאלה", הוא אומר לי בקול שקט ואני שוב מתרגם את דבריו למפקד הכוח.

"לאן עכשיו?" פונה אליי מפקד הכוח מאתיים מטר לפני כיכר קטנה.

לאן? אני שואל את ג'מיל, המביט מפוחד מבעד לחלונות הג'יפ.

"אני רוצה לרדת, בבקשה תגיד להם לעצור את הג'יפ", הוא מתחנן אליי וקולו נשבר.

"אני לא יכול לעשות את זה, אני לא מסוגל לבגוד באחי".

אתה הולך להציל את אחיך, אני מיד משיב לו, אבל תשובתי אינה משכנעת אותו וניכר שבוודאי לא תשנה את החלטתו.

"אני רוצה לרדת עכשיו, תעצור".

עצור בבקשה את הג'יפ, אני מורה לקצין הג'ינגי היושב מלפנים.

"הגענו"? שואל הקצין.

לא. האיש רוצה לרדת.

שלושה ג'יפים צבאיים, עומדים בשול הימני ברחוב ראשי ברמאללה. רכב פלסטיני, בצבע שחור חולף על פנינו במהירות ומצפצף צפצוף ארוך, כאילו רוצה לומר "תעופו מהעיר שלי" או אולי רוצה להזהיר פעילי טרור מבוקשים מהנוכחות של כוח צבאי במרכז רמאללה.

אני מבין את הקושי שלך, אני מעריך מאוד את אומץ הלב שלך להציל את אחיך, אני אומר לו וממתין לתגובתו, אבל ג'מיל, משפיל מבטו, מציץ, שוב מחוץ לחלונות הג'יפ, מתרומם מכיסאו ומסיר את הקסדה מראשו.

אתה יכול לרדת עכשיו, אני אומר לו בצורה נחרצת ופותח את דלת הג'יפ הקרובה אליי. אני רק רוצה שתדע, אבו מחמד, שאיתך או בלעדיך אני אמצא את אחיך ואם חלילה הוא ייהרג זה יהיה על אחריותך, על מצפונך עד סוף ימי חיך.

האיש מסתכל עליי, אינו אומר מאום, סערת רגשות פוקדת אותו שוב, באחד הרגעים המטלטלים בחייו. הוא חופן את פניו בשתי ידי, רגע לפני שמקבל את אחת ההחלטות הגורליות בחייו. לאחר מספר שניות, הוא מוריד את ידיו מפניו, מתיישב חזרה ומסמן עם ידו הימנית לכיוון החלון הקדמי של הג'יפ, כאילו מבקש להמשיך להתקדם. שלושת הג'יפים עולים חזרה על הכביש הראשי וממשיכים בנסיעתם.

"הגענו" הוא מכריז ומצביע לעבר בנין המשתרע לגובה של כעשר קומות. "הוא כאן" הוא אומר לי וסורק במבטו את המבנה הגבוה. כיצד ניתן לאתר מבוקש מתחבא בבניין של עשר קומות? אני חושב לעצמי ובטוח שהמחשבה הזו גם חולפת בראשו של הקצין הג'ינגי.

תחושת ייאוש וכעס מתגנבת אליי, בעודי סורק את בית הדירות הגבוה הנמצא במרחק של כמה עשרות מטרים מאיתנו. היתכן, שהבחור התמים הזה, הוא בעצם טיפוס מניפולטיבי, שקרן,

שבנה תסריט מבנים היטב כדי להשפיל אותי? ואני בעצם התמים, שהאמין שהוא מוכן להסגיר את אחיו הצעיר.

איפה הוא? אני שואל בחוסר סבלנות.

"בקומת הקרקע".

רוח קרה מקבלת את פנינו כשאנחנו יוצאים מהג'יפ הצבאי, בתוך שכונה שקטה, בעלת מבנים גבוהים, מקצתם אף גבוהים מהמבנה בו מסתתר עאמר. אני מחזיק בדש מעילו ומתקדם עימו בצעדים מהירים, מנסה להדביק את הקצב המהיר של החיילים הרצים לכיוון המבנה הגבוה.

דלת זכוכית רחבה מקדמת את פנינו בכניסה ללובי המבנה. למזלנו, היא אינה נעולה.

רצפת הלובי המואר באור לבן חזק, מרוצפת במרצפות גדולות ואפורות, על הקיר, שממול לשלושת המעליות מראה ענקית ממנה נשקפת דמותו המבוהלת והלחוצה של ג'מיל.

"הוא כאן", מודיע לי ג'מיל בקול שקט ומצביע לכיוון דלת ברזל חומה, הנמצאת במרחק של ארבעה מטרים מאיתנו.

שאף אחד לא יירה, אני לוחש לחיילים, בשפה העברית ולאחר מכן בשפה הערבית, מקיים את הבטחתי לג'מיל ונעמד בין החיילים המכוונים את נשקם לבין דלת הכניסה של ביתו של עאמר.

כשהקצין הג'ינגי דופק בחוזקה על דלת הברזל, אור בוקע מבעד לאחד החלונות הקטנים בדירה הקטנה.

"מי זה?" נשמע קולו של גבר מתוך הבית. ג'מיל מסתכל עליי ואינו אומר מאום, כאילו ממתין להוראה שלי. החיילים העומדים לידינו, נדרכים, מרימים את נשקם ומכוונים לכיוון הדלת.

"מי שם?" שוב נשמע קולו של הגבר, הפעם בקול רם יותר, עצבני וחסר סבלנות.

בתנועות ידיים, אני מסמן לג'מיל לענות, מניח את אצבעי על שפתותיי ומנחה אותו לא לחשוף את נוכחות החיילים עימו.

"זה אני ג'מיל", הוא עונה בקול רועד, מגמגם.

"מה אתה עושה כאן עכשיו?" נשמע קולו של האיש הפותח את הדלת לרווחה.

הקצין הג'ינגי דוחף אותנו הצידה ופורץ פנימה עם שניים מחייליו, אני מספיק להבחין בפרצופו המבוהל של עאמר, הלבוש בתחתונים וגופיה לבנה, רגע לפני שהחיילים מסתערים עליו, מצמידים אותו לקיר ואוזקים אותו.

ריח עשן סיגריות ממלא את חלל האוויר של הדירה הקטנה, המוארת באור חלש. ג'מיל משתחרר מהאחיזה הרפה שלי, רץ לאחיו, מחבק ומנשק אותו בחוזקה ומתעלם משני החיילים האוחזים בידיו של אחיו.

"אני מצטער, אני מצטער, אל תכעס עליי, אני רוצה שתסלח לי, אני מתחנן שתסלח לי" הוא מתחנן ומתייפח.

החיילים מנסים להדוף אותו ולהרחיק אותו מעאמר, אבל הוא לא מוותר. הוא מחבק את אחיו הצעיר, מניח את ראשו על כתפו ואינו מרפה.

תניחו לו, אני מבקש מהחיילים המסתכלים נבוכים, על שני הגברים העומדים מחובקים במרכז הבית הקטן.

אזוק בשתי ידיו, מלפנים, באזיקי פלסטיק, הוא משתחרר מהאחיזה של שני החיילים האוחזים באמותיו. עוטף בשתי כפות ידיו הגסות את פניו הרטובות של ג'מיל ובאמצעות אצבעותיו, מנגב את דמעותיו של אחיו הגדול.

"אני לא כועס עליך, אני אוהב אותך, שאללה יהיה אתך" הוא אומר בקור רוח לאחיו ומנשק אותו על שתי לחיו, אך אינו מבין, מה לעזאזל עושה אחיו הגדול עם רכז השב"כ בשעת לילה מאוחרת בדירת המסתור שלו ברמאללה.

ג'מיל ממשיך לחבק את אחיו ואינו מרפה, רוצה להרוויח כמה שיותר זמן, לפני שיילקח ממנו לזמן לא ידוע. עאמר משתחרר מחיבוקו העוטף של אחיו. מזיז אותו הצידה ומאפשר לחיילים לאחוז בו שוב.

ג'מיל עומד במרכז הדירה הקטנה, מביט על החיילים המכסים את עיניו של אחיו ומובילים אותו מחוץ לדירה. כשעאמר נעלם מטווח הראייה שלו, הוא סוטר לעצמו בחוזקה ומתיישב בוכה על הרצפה. אכול רגשות חרטה וכעס עצמי.

אני ניגש אליו, מנסה לעצור בעדו מלפגוע בעצמו. המאבטח מתקרב אליי וחוצץ ביני לבינו, חושש שג'מיל יפגע בי.

אללה שם בשמיים, אוהב אנשים אמיצים העוזרים לאחרים" אני אומר לו ומגיש לו כוס מים. בידיים רועדות הוא אווז בכוס הזכוכית לוגם לגימה קטנה, מגיש לי אותה חזרה ומסתכל עליי בעיניים אדומות.

אני מושיט לו יד ומסייע לו לקום. מעבר לכתפו של ג'מיל, אני רואה את המאבטח. הוא מתקרב אלינו, מתוח, לחוץ וחסר מנוחה. חושש מהקרבה שלי אל ג'מיל. החיילים כבר יצאו מהדירה, יושבים בג'יפים הצבאיים ומחכים לנו.

אני אשמור על האח הזה שלך, אני אקיים את הבטחתי, כפי שאתה קיימת את שלך, אני מבטיח
לו, לוחץ את ידו בחום, נפרד ממנו לשלום ויוצא מהדירה הקטנה.

פרק שנים עשר: מחמוד, 'ידיד אמת'

"אם לא נאתר ונעצור את אוסמה חמדאן, עשרות אנשים יאבדו את חייהם. אתה חייב לאתר את בן המוות הזה בהקדם האפשרי", פונה אל"י מוטי באחת מפגישות העבודה השבועיות שלנו. המחשבות על תוכניותיו של המרצח הזה, רודפות אותי ימים רבים. המקורות שלי, אינם מצליחים לאתר אותו. בכל פעם שמתקבל, קצה חוט, או חשד כלשהו, על מקום מסתור אפשרי של האיש, אנחנו מגיעים יחד עם כוחות מיוחדים ומתאכזבים לגלות, שהוא ברח מספר שעות לפני שהגענו.

ימי האינתיפאדה השנייה, כאוס ובהלה ברחובות הערים בישראל, מחבלים צמאי דם, מארגוני הטרור הפלסטיני, מבצעים פיגועים כנגד יעדים ישראלים, פיגועי ירי לעבר רכבים חולפים, ניסיונות חטיפה של ישראלים לצרכי מיקוח, מחבלים מתאבדים מפוצצים עצמם במרכזי ערים, באוטובוסים, במסעדות, במקומות הומי אדם, הורגים מאות ישראלים ופוצעים אלפים. תחושת פניקה וחוסר ביטחון שוררת בארץ, הורים חוששים לאפשר לילדיהם לצאת מהבית, אנשים מפחדים לנסוע באוטובוסים, לשבת במסעדות, ללכת לקניונים. אנשי שירות הביטחון הכללי ושאר כוחות הביטחון, מתוחים עד הקצה, עובדים סביב השעון.

רכזי השב"כ נפגשים פגישות חשאיות עם המקורות הפלסטינים שלהם, מתדרכים אותם לבצע משימות, לעיתים גם כאלו המסכנות את חייהם, המקורות מדווחים על פיגועים מתוכננים, על התארגנויות של חוליות רצח וטרור ועל מקומות מסתור של מבוקשים.

אוסמה חמדאן, המכונה אבו מחמד, כבן שלוש וחמש, נשוי, אב לחמישה ילדים קטנים, בוגר לימודי שריעה מאוניברסיטת אל נג'אח בשכם. בצעירותו היה פעיל במודיעין הפלסטיני, השייך לתנועת הפת"ח, אך פוטר בשל השתייכותו לתנועת החמאס. האיש מתגורר באחד הכפרים הפלסטינים אשר באחריותי.

במהלך אחד מסיורי השטח בכפרו, פגשתי בו באקראי, כשיצא ממסגד הכפר בסיומה של תפילת הצהריים. בשיחה קצרה שניהלנו, הוא ענה תשובות קצרות מאוד וכשנשאל מדוע הפסיק לעבוד במודיעין הפלסטיני? סירב לומר את הסיבה. האיש הותיר רושם, של אדם מסוגר, חשדן, קיצוני בדעותיו, רמה אישית גבוהה. מספר חודשים לאחר המפגש האקראי הזה, הוא החל את פעילותו הטרוריסטית ו"ירד למחתרת".

האיש מסתתר, משנה מקום אחת לכמה ימים, כמעט ואינו מגיע לביתו ואינו פוקד יותר את המסגד בכפרו.

מאחר ומקורותי, כשלו באיתורו, אני מבין שעליי לנסות לגייס מקור חדש, מישהו מהמעגל הקרוב אליו: בני משפחה, חברים, שכנים, חבריו מתנועת החמאס, אשר יתכן ועשויים לסייע לי לאתר או לפחות למסור לי מידע על פעילותו.

לגייס אדם פלסטיני, כמקור שב"כ הינה משימה קשה ומורכבת מאוד. מעטים מאוד הפלסטינים המוכנים לבגוד במשפחתם, בעמם, לסכן את חייהם ולעבוד עבור האויב שלהם, השב"כ הישראלי.

שעות ארוכות, אני יושב מול המחשב במשרד וקורא מאות דוחות ודיווחים אודות: חבריו, בני משפחתו, שכניו, חברים לתנועת החמאס וכל האנשים המקיפים אותו. בין השורות אני מנסה לאתר מניעים, חולשות, צרכים וכל מידע אחר, אשר עשוי לי לסייע לשכנע אחד מהם להסכים להיות המקור שלי. לבסוף אני מחליט לנסות ולגייס את מחמוד, אחיו הצעיר של אוסמה חמדאן.

משלל הדיווחים אודות מחמוד, אני מנסה לאתר מניעים, חסכים, חולשות, תכונות אופי, אשר עשויות לסייע לי לנווט את שיחת הגיוס ולשכנעו "לחצות את הקווים".

'איש נבון', הוא אחד ממקורותיי הוותיקים, כבן ארבעים וחמש, נהג מונית במקצועו, בן כפרו של מחמוד ואחיו אוסמה חמדאן. אני מתחקר אותו כדי לקבל מידע חדש, שלא ידוע לי, כדי שאצליח לגייסו, אני לא מגלה לו, שהסיבה האמיתית שלי להתעניינות באיש, היא הרצון שלי לגייסו, אני משקר ומציין בפניו שאני חושד במחמוד כמי שמסייע לאחיו המבוקש.

'איש נבון' מספר לי, מחמוד נשוי מזה שמונה שנים, ללא ילדים, פועל בנין ברמאללה, מופנם, עבד בעבר כפועל בניין בישראל, מצבו הכלכלי אינו טוב, דתי מאוד, תומך חמאס, הוא גם משתף אותי שבעבר, במהלך חתונה בכפר, הוא הבחין באביו, משפיל אותו בפניי מספר אנשים.

"לכבוד: מחמוד חמדאן מספר תעודת זהות...תושב הכפר...הנך מתבקש להגיע לפגישה במתקן השב"כ ברמאללה, בתאריך... שעה 09:00. על החתום רכז השב"כ. הזימון, הכתוב בשפה הערבית, נמסר למחמוד בביתו, על ידי כוח צבאי מגדוד הנח"ל אשר פועל בגזרת הכפרים הצפוניים.

מספר ימים לאחר מכן, השעה קצת לפני תשע בבוקר, מחמוד מתייצב במתקן השב"כ באזור רמאללה לאחר שכבר בחנתי את תיקו, הכרתי את אופיו, צרכיו, חולשותיו ותכונתי את המהלכים, שאני מתכוון לעשות על מנת לשכנע אותו להסכים להיות המקור שלי.

בשיחת הגיוס, אני חייב לרכז מאמץ ולהפעיל את כל כישורי התקשורת הבינאישית שלי, השיטות, הטכניקות, הניסיון שלי וגם מניפולציות, שיסייעו לי לגרום לו להסכים לשתף עימי פעולה.

אני צריך להפחית, עד כמה שניתן, את הכעס והחשש, של מחמוד, צעיר פלסטיני המגיע, בעל כורחו, לפגישה עם רכז השב"כ. אני חייב לגרום לו לשינוי רגשי, אפילו קל, לנסות ולהביא אותו ממצב של חשש ופחד לתחושת ביטחון קלה, מתחושה של חוסר אמון מוחלט למצב שאולי הוא אף בוטח בי במקצת.

אני צריך לנסות לגשר על התהום העמוקה הפעורה בין מחמוד, בן למשפחה פלסטינית תומכת חמאס, לבין רכז השב"כ, האויב שלו ושל משפחתו, המנסה לצוד את אחיו המבוקש.

בגמר החיפוש הגופני, שעושים עליו מאבטחי השב"כ, הם מובילים אותו לחדר התחקור, מחמוד, מתקדם לעברי בצעדים איטיים ומהוססים. האיש נמוך קומה, רזה, לבוש ברישול, זעוף פנים וניכר על פי שפת גופו כמי שאינו נלהב לשוחח עימי.

אני לוחץ את ידו, מברך אותו בברכות אסלאמיות. הוא מברך אותי חזרה בנימוס אבל בחוסר רצון מופגן. מתיישב מולי ובוחן את התמונות התלויות על קיר החדר, כאילו מנסה להתחמק מקשר עין ולומר לי, ללא מילים, שאינו מעוניין לשוחח עימי ולשהות במחיצתי.

מה שלומך מחמוד?

"בסדר".

מה שלום אביך?

"גם בסדר"

האם הוא התאושש מהניתוח? אני שואל אותו ועושה שימוש במידע מוקדם שהיה לי על אביו, שנפגע בתאונת דרכים ברמאללה מספר שבועות קודם לכן

מחמוד מרים את ראשו, מסתכל עליי, מופתע מאוד מהמידע שיש לי על אביו.

"בסדר" הוא שוב בוחר לענות תשובה סתמית.

שאללה יעניק לו בריאות, תמסור לו ממני החלמה מהירה.

אני קם ממקומי ולוקח אותו מחוץ לחדר התחקור. לעיתים, שינוי מקום, גורם גם לשינוי רגשי קל. אנחנו הולכים עד לקצה המסדרון, שם על שולחן עץ קטן, מיחם מים חמים, צנצנות זכוכית שקופות המכילות: סוכר, קפה שחור, נס קפה, שקיקי תה, לידם כוסות קרטון חד פעמיות וכפיות פלסטיק.

תרצה לשתות קפה מחמוד?

הוא עומד לידי ובוחן את פינת הקפה, אני שרוי בציפייה, מאחר ואני יודע, שעל פי מנהגי שתיית הקפה, במידה וישיב בשלילה, זו תהיה דרכו להגיד, שאינו מעוניין להמשיך את הפגישה עימי.

"כן, תודה", הוא משיב ולמעשה מאשר לי, שמוכן להמשיך את הפגישה עימי.

כיצד תשתה את הקפה שלך? מתוק כמוך או עם מעט סוכר? אני שואל אותו ומשתמש במשפט הלקוח ממנהגי שתיית הקפה, בתרבות הערבית, המעיד על כבוד רב הרוחש המארח לאורחו.

"אני רוצה את הקפה, מר כמו החיים שלי" הוא משיב ומשתף אותי, מבלי משים, בפרט חשוב מאוד מחייו האישיים.

"ח'יר אנשאללה?" (ביטוי בערבית ל"הכול בסדר?) אני שואל אותו ומגיש לו את כוס הקפה.

"אנשאללה בסייר ח'יר" (בעזרת האל יהיה טוב).

ריח הקפה השחור, מלווה אותנו חזרה לחדר התחקור, אני מזמין אותו לשבת על ספה שחורה, הנמצאת בפינת החדר, לידה שולחן עץ מרובע בצבע שחור, עליו מונח בקבוק מיץ תפוזים וצלחת עוגיות, שהכנתי לקראת הפגישה.

אני מנהל עימו שיחת חולין קצרה, אבל הוא, מקפיד לשמור על ריחוק, עונה על שאלותיי בקצרה, שפת גופו מעידה שהשיחה עימי, אינה נוחה לו, הוא משתדל להימנע מקשר עין, שומר על ארשת פנים קפואה. אבל ככל שהזמן חולף, משהו בו מתחיל להשתנות, להיפתח. אני לא בטוח, האם בזכות הקפה והעוגיות הטעימות, או היחס הנעים שאני מפגין כלפיו, או אולי שניהם גם יחד.

שעה עברה מתחילת המפגש, הקפה השחור, כבר הספיק להתקרר וצלחת העוגיות התרוקנה, כשאנחנו משוחחים, אני מקפיד להקשיב לו, ההקשבה שלי מחזקת אותו, נוסחת בו בטחון, מייצרת אמון, משדרת לו שאני מעריך ומכבד אותו, באמצעותה אני מקבל מידע חדש אודותיו וגם מאמת את דיווחיו של 'בחור נבון', אודות האיש.

הוא מספר לי על משפחתו, על אביו האלים והבוטה, משתף אותי במתח הרב השורר בינו לבין אשתו המאוכזבת, שאין להם ילדים ומאשימה אותו במצב אליו נקלעו, הוא גם מגלה לי, שאינו עובד מספר חודשים ומצבו הכלכלי אינו טוב.

את ההקשבה שלי למחמוד אני מביע בהנהון והבעות פנים, מבין המשפטים שלו, אני מנסה לאתר אמירות ומילים, כגון: "אני רוצה", "החלום שלי", "מה שמעניין אותי", "מה שמרגש אותי", "מה שחשוב לי"...

"כמה שנות לימוד יש לך?" הוא מפתיע אותי ולא ממתין לתשובה.

"אני הייתי התלמיד מספר שתיים בכיתה שלי, אבל הפסקתי ללמוד בגיל ארבע עשרה, מאחר ואבי הכריח אותי לעבוד עימו בעבודות בניין ברמאללה" הוא משתף אותי.

גם האחים שלך לא השלימו את הלימודים שלהם?

"לא, רק אני ואחיותיי" הוא משיב ונשמע ממורמר.

עד איזה גיל עבדת עם אביך ברמאללה?

"עד גיל 19 ולאחר מכן התחלתי לעבוד באשדוד, אצל מעסיק ישראלי בשם ישראל, הוא מנדב לי את המידע ללא שנשאל.

ואיך הייתה העבודה בישראל אצל ישראל?

"הכי טובה בעולם, ישראל התייחס אליי כמו אל הבן שלו", הוא משיב לי, מחייך במקצת ומצחקק לאור השימוש הכפול, שעשיתי בשם ישראל.

ומדוע אתה לא עובד יותר בישראל? אני מיתמם.

"בגלל שפג תוקפו של אישור העבודה שלי מסיבות ביטחוניות".

ותרצה שאאשר לך לעבוד בישראל? אני שואל אותו, אבל יותר מכך, סקרן לדעת האם הרצון שלו לעבוד בישראל מספיק חזק כדי לייצר אצלו מניע, שאולי יסייע לי לשכנע אותו להסכים לעבוד עבורי.

"לא", הוא משיב ואיני בטוח האם תשובתו כנה ואמיתית, או שחושש, שאנסה להשפיע עליו לעבוד עבורי תמורת אישור עבודה בישראל.

"אתה יודע למה אני הכי מתגעגע בעבודה בישראל?" הוא שואל אותי ושוב לא ממתין לתשובה. "ללכת בסוף יום העבודה לחוף הים באשדוד ולהרגיש את חול הים הרטוב מלטף את אצבעות רגליי" הוא אומר לי ולוקח שלוק נוסף מהקפה.

צלצול הטלפון הסלולרי שלי קוטע את השיחה, אני מתנצל בפניו, נשאר לשבת קרוב אליו ועונה לשיחה.

מעברו השני של קו הטלפון: "מה שלומך? אני לא יכול לדבר הרבה, אני עוד מעט נכנס עם אשתי למונית, אנחנו כרגע יוצאים מבית החולים, אשתי בהריון, אשתי בהריון, הודות לאל, אנחנו מנסים כבר שמונה שנים, אשתי בהריון, תודה רבה לך, שאללה יברך אותך".

אני שמח לשמוע, מזל טוב, אל תודה לי זו החובה שלי עבורך אני אומר, בשפה הערבית, לאיש שזה עתה התקשר אליי.

כשאני מסיים את השיחה הטלפונית, אני מזהה, שמחמוד הבין את תוכן השיחה, משהו בשפת גופו השתנה. כאילו רוצה לשאול אותי משהו, אבל מתבייש.

מה קרה מחמוד?

"כלום, הכול בסדר" הוא משיב ולוקח שלוק נוסף מהקפה.

"אתה באמת עזרת לאיש הזה שהתקשר אליך?" הוא שואל אותי ומניח את כוס הקפה חזרה על השולחן.

כן, אני משקר לו.

"תוכל לעזור גם לי?"

האם מחמוד בלע את הפיתיון, שזה עתה זרקתי לעברו?

האם החלפנו תפקידים?

כעת הוא יצטרך לשכנע אותי, הבקשה שלו, לא רק נותנת לי כלים נוספים, אלא גם עשויה להקל עלי במשא ומתן המתגבש בנינו.

"אשתי ואני, טופלנו בבתי חולים, ברמאללה, בשכם, בחברון וכשהרופאים לא הצליחו לעזור לנו, הלכנו למכשפים, לקוראות בקפה, הוא משתף אותי.

כשאני מקשיב לו ורואה את העצב והייאוש בעיניו, אני חושב על ילדיי הקטנים ועל האושר שהם מסבים לחיי.

האם זה מוסרי והוגן מצדי, להפעיל עליו מניפולציות?

לנצל את הצורך האנושי והכול כך עמוק של מחמוד ואשתו, כדי לגרום לו להיות מקור שלי?

האם ב"משחק" הזה יש קווים אדומים? או שהכול מותר?

מי קובע מה הם אותם קווים האדומים? האם אלו המנהלים שלי? או האם אני אמור לקבוע אותם בעצמי? אני מהרהר לעצמי בעודי יושב מול האיש, שזה עתה חשף בפניי את המצוקה הכי קשה בחייו.

מחמוד לא יתנדב מרצונו החופשי להיות מקור שלי. קפה, עוגיות ויחס טוב לא גורמים לאדם לקבל החלטות דרמטיות, שעשויות לסכן את חייו. אני חייב להמשיך בתרגיל ההונאה שלי, אבל גם לשכנע אותו בדרכים נוספות, אני חושב לעצמי ומחליט להניח בצד את הדילמה המוסרית שלי ולהתרכז במשימה שאליה הוכשרתי.

כיצד אתה מצפה שאסייע לך? אתה פלסטיני, אני ישראלי, אתה מוסלמי, אני יהודי, אחיך אוסמה פעיל טרור, תן לי סיבה אחת שאעשה את זה עבורך.

"אצבעות ידיך, לא כולם אותו הדבר" הוא משיב ומשתמש בפתגם ערבי, שכוונתו: 'לא כל האנשים דומים'.

"אני איש פשוט, איני תומך טרור, לא משתתף בהפגנות. כל חיי הם "מן אל פרשה אל וורשה ומן אל וורשה אל פרשה" (מהמזרן למקום העבודה/אתר בנייה וממקום העבודה למזרן) הוא בוחר להדגיש את דבריו באמצעות פתגם ערבי נוסף.

'על מילים אין תשלום מס' אני משיב לו בפתגם ערבי אחר. תוכיח לי שאינך תומך טרור, שאתה לא כמו אחיך ואז אולי אבדוק כיצד אוכל לסייע לך.

"איך אוכל להוכיח לך"?

תגיע לפגישה נוספת, כדי שאכיר אותך טוב יותר וגם כדי שאשתכנע מדבריך.

מחמוד מפנה את מבטו הצידה, מרים ראשו כלפי מעלה ובוחר להתעלם מהבקשה שלי, הוא מבין לאן אני חותר.

אבל ההקשבה שלי, היחס הטוב וגם המניפולציות, לא יגרמו לו להסכים להיות המקור שלי, אני צריך לגרום לו לסמוך עליי, אולי אפילו קצת לחבב אותי, לייצר קשר אישי, שעשוי להקל עליו לקבל החלטה הרת גורל, אשר תשנה את חייו ותעמיד אותו בפני סכנת חיים בכל רגע ורגע.

ראית את משחק הכדורגל בין ריאל מדריד לברצלונה שנערך בשבוע שעבר? אני שואל אותו ועושה שימוש במידע שקיבלתי, אודות אהדתו לקבוצת הכדורגל ריאל מדריד.

"בוודאי, דפקנו אותם 1:0 משער של זינאדין זידאין הוא משיב ומחייך.

זידאין הוא שחקן כדורגל, חכם ומאוד כישרוני, אני אומר לו וחובש לרגע כובע של פרשן כדורגל.

"הוא מוסלמי" מציין מחמוד בגאווה.

"גם אתה אוהד ריאל מדריד"?

בוודאי, אני משקר לו, מאחר ואני אוהד את קבוצת הכדורגל ברצלונה, הקבוצה היריבה.

בהתלהבות של אוהד כדורגל מושבע ובמקצועיות של שדר ספורט נלהב, הוא מתאר ומשחזר את גול הניצחון ולרגע שוכח, שאינו צופה במשחק כדורגל אלא יושב בפגישה עם רכז שב"כ החולק עימו אהדה משותפת לקבוצת כדורגל, כעת אנחנו משתייכים לאותו השבט, מחזיקים במכנה משותף, העשוי לייצר התחלה של חברות חדשה.

אני רוצה להראות לך משהו, אני אומר לו ויוצא מהחדר. לאחר מספר שניות אני חוזר ומגיש לו תמונה דהויה במקצת. הוא אוחז בתמונה, מסתכל עליה בהתרגשות, מסתכל עלי, שוב מסתכל על התמונה, כאילו מנסה להבין האם התמונה אמיתית.

זה אתה? הוא שואל ומטיל ספק בתמונה שלי מצולם עם זינאדין זידאין.

כן, כשהייתי צעיר יותר, אני שוב משקר לו ולוקח מידי את התמונה, רגע לפני שהוא חושף שהצילום הנו זיוף לא מקצועי שהכנתי מספר ימים לפני הפגישה.

שיחת החולין, נעימה ככל שתהיה, לא תגרום לו להסכים להיות מקור שלי ובטח לסייע לי לאתר את אחיו המחבל. כעת, כשאני כבר מכיר מקצת מהמניעים של האיש, עליי לאתר את הרגע המתאים ולשאל אותו האם יסכים להיות המקור שלי.

ארצה לפגוש בך שוב, הפעם פגישה חשאית, אני שוב אומר לו ומנסה לקרוא את שפת גופו, להבין את תגובתו.

"איך אתה מציע לי דבר כזה, אני אדם דתי ועל פי דת האסלאם, ישנו איסור מוחלט לשתף פעולה עם האויב, אני מניח, שאתה יודע שאתה האויב שלי"?! הוא אומר שואל ונשמע כועס.

כמו שופט במשחק כדורגל, הוא שולף לי 'כרטיס אדום'. כל כדורגלן יודע, שלא ניתן לשכנע שופט לבטל את רוע הגזירה. מחמוד מעמיד בפניי משוכה גבוהה וכמעט בלתי אפשרית.

האם האלוהים של שנינו הוא אותו האלוהים? אני שואל אותו.

"בוודאי" הוא משיב, מתבונן לעברי ומנסה להבין לאן אני חותר.

האם יתכן, אפילו אחד למיליון, ש'האלוהים', 'אלוהים', כפי שאנחנו מכנים אותו ו'אללה' כפי שאתם קוראים לו, הוא זה, ששלח אותך אליי? רוצה, שאתה תסייע לי להציל חיים של יהודים, מוסלמים נוצרים וכל מי שהוא יצר פה על פני האדמה הזו? אני שואל אותו.

מחמוד בוחר לא לענות וגם לא להגיב להסבר הפילוסופי בגרוש וחצי שלי, אבל אני מבחין, על פי שפת גופו, שהוקל לו במקצת.

תרצה להגיע לפגישה? אני שואל אותו שוב, הוא מתמהמה, אינו עונה, מושך זמן, שואל את עצמו שאלות קשות, מריץ במוחו תסריטים רעים:

מה יקרה לו ולמשפחתו אם יסכים לשתף פעולה ויחשף כמקור שב"כ?

האם יסיים את חייו בצורה טרגית, כתוצאה מהקשר הזה?

האם בכלל ניתן לסמוך על האיש הזה היושב מולי?

כשהשאלות והמחשבות הללו, מוצאות את דרכן ומתקמות לעד, בתאים סודיים, בתוככי מוחו, הוא מתפנה לחשוב מה עשוי להרוויח מהקשר המסוכן הזה:

האם יקבל אישור עבודה בישראל וישפר את מצבו הכלכלי?

האם רכז השב"כ יסייע לו כפי שסייע לאיש שזה עתה התקשר אליו?

בשתי ידיו הוא מרים את כוס הקפה ומחזיק אותה קרוב לפיו, כאילו רוצה להסתתר ממני, הלוואי שיכולתי לדעת מה מתרחש כעת במוחו, מה עליי להגיד כדי לקבל את הסכמתו?

אגן עליך, אשמור עליך, אתה תעזור לי ואני אעזור לך, אני אומר לו ומחזק את דבריי באמצעות פתגם ערבי "איד ואחידה מא תתזקף" (יד אחת לבדה אינה יכולה למחוא כפיים).

"אני מוכן", הוא לוחש, מסתכל עליי ומיד שוב מזיז את מבטו הצידה.

מצוין, אני משיב לו, מחייך אליו ולוחץ את ידו בחוזקה.

אבל בתנאי אחד, הוא אומר לי ומושך את ידו חזרה.

בין חברים אין תנאים, אני משיב לו, אבל הוא בוחר להתעלם.

"אני לא מוכן לדווח לך על משפחתי או לסייע לך לפגוע בהם", הוא אומר לי, אבל בעצם מתכוון לאחיו המבוקש, מבלי לציין את שמו.

בעזרת אללה יהיה טוב אני עונה לו תשובה סתמית.

אני לא שואל אותו מדוע הוא מסכים? מה גרם לו להשתכנע? לא רוצה להעמיס עליו מעמסה רגשית נוספת ולהוסיף אותה לסערת הרגשות בה הוא מצוי כרגע. אני חושש שכל משפט או מילה לא במקומה, עלולה לגרום לו להתחרט ולחזור בו מהסכמתו. הוא כמו לוליין, ההולך על חבל דק, ללא הגנה ועלול לצנוח למותו בגלל טעות קטנה או משב רוח קל.

באמצעות משפטים ופתגמים, שתרגלתי עשרות פעמים, אני מסביר לו כיצד אשמור על חייו, על בטחונו, על שמו הטוב, אני מבטיח לו, שאעשה הכול כדי שהוא לא ייחשף כמקור שב"כ, מלמד אותו לשמור סוד, מסביר לו כיצד להסתיר ממשפחתו, מחבריו, מאשתו, כיצד לשקר להם, מתי לשקר להם ומורה לו בצורה חד משמעית, לעולם לא לשקר לי.

"מה להשיב לאבי, היודע שאני נמצא כאן היום, במידה וישאל אותי האם הוצע לי לעבוד עבור השב"כ הישראלי? הוא שואל אותי כשהוא קם ממקומו, רגע לפני שאנחנו מסיימים את הפגישה.

מה דעתך? אני שואל אותו.

"לא יודע".

תגיד לו שרכז השב"כ ניסה בכול כוחו לשכנע אותך לשתף פעולה, אבל אתה סירבת.

מופתע ומבוהל הוא מביט לעברי.

"אתה בטוח?"

בוודאי, אני מניח שאביך יודע שרכזי השב"כ מנסים לגייס צעירים תושבי הכפר ולכן לא הגיוני לספר לאביך שרכז השב"כ הזמין אותך רק לשתות קפה.

על מפתן החדר, אני לוחץ את ידו ונפרד ממנו לשלום, כשהוא מגיע לקצה המסדרון, מלווה החוצה על ידי אחד המאבטחים, הוא נעמד, מסתובב אליי ומפנה את אצבעו לעברי: "תזכור את ההבטחה שלך להגן עליי", הוא אומר לי, יוצא ממתקן השב"כ ונוסע חזרה לביתו.

"אני מצטער, לא אוכל להגיע לפגישה מחר", מחמוד מתקשר ומודיע לי מספר ימים לאחר המפגש הראשון שלנו.

מדוע?

"התחלתי עבודה חדשה ברמאללה" הוא מגמגם ומנסה להתחמק.

אני חייב שתגיע, יש התקדמות בנושא שדיברנו עליו, אני משקר לו.

"אני מצטער, החלטתי שעדיף שלא ניפגש לעולם"

תגיע מחר לפגישה, במידה ולא תרצה להגיע שוב, אכבד את החלטתך, אני אומר לו ומשתמש בפתגם ערבי נוסף "וועד אל חור דין" (ההבטחה הנה חוב).

מחמוד משתתק ואינו משיב, ברקע רעש של מכוניות. "בסדר, אגיע, אבל רק לפגישה אחת", הוא מתרצה לבסוף.

למחרת היום, שעות הצהריים, נרגש, אני ממתין לפגישה החשאית הראשונה עם מחמוד. מחוץ לחדר המפגש, המאבטחים מבצעים עליו חיפוש גופני. אני ממתין בתוך החדר, הדלת סגורה. אני לא רוצה, שמחמוד יקשר בין האירוע המשפיל הזה לביני. לא רוצה שזה יפגע באמון ההדדי בינו, שעדיין לא נרקם.

על השולחן במרכז החדר: עוגיות, פירות, פיצוחים, ושתייה קלה. בצעדים איטיים ומהוססים, הוא נכנס לחדר, בדיוק כפי שנכנס למפגש הראשון, אני מברך אותו ומזמין אותו לשבת.

את הפגישה הראשונה, אני מקדיש לחיזוק הקשר האישי עימו, מנהלים שיחת חולין נעימה, נהנים מהמטעמים המונחים על השולחן. אני מנסה לאתר מניעים נוספים שעשויים לסייע לי לחזק את התלות שלו בי, משתדל לאתר מכנים משותפים נוספים, שעשויים לחזק את הקשר ותחושת האמון שלו, אני חייב לגרום לו לבטוח בי, לסמוך עליי, אולי אפילו קצת לחבב אותי, על מי, שאמור לסכן את חייו, אבל גם להגן ולשמור עליו.

"אני מפחד שאיחשף, כפי שנחשף הבן של עבדאללה, אמאם המסגד בכפר", מטיח בי לפתע מחמוד.

ומדוע אתה חושב שהוא היה מקור שלנו?

"ככה אומרים בכפר", הוא משיב לי.

אתה מאמין להם?

לא יודע.

לך אני יכול לגלות, שהבחור הצעיר הזה, מעולם לא עבד עמנו והשמועות בכפר הן שקריות ולא מבוססות, אני מספר לו.

"מה אתה מתכוון לעשות כדי להגן עליי שלא איחשף?"

אלמד אותך כיצד להתנהג ולפעול כדי שאף אחד, לעולם לא יחשוד שיש לך קשר עימי ואני אעשה את זה בכל פגישה ופגישה, אתה מאוד חשוב לי, אני אומר לו.

בפגישה החשאית הראשונה, אני לא מבקש ממנו לספק לי מידע, אני חובש כובע של 'עובד סוציאלי', 'מטפל רגשי', פסיכולוג, משתדל לספק לו תשובות שירגיעו אותו, שינסחו בו ביטחון, עליי לגרום לו לבטוח בי כדי שיגיע לפגישה חשאית נוספת.

לאחר הפגישה החשאית הראשונה, מחמוד מגיע למספר פגישות חשאיות נוספות. לאחר סדרת תרגילים ומשימות מבחן, הוא זוכה לקבל את הכינוי '**ידיד אמת**' ולהפוך לאחד המקורות החשובים והערכיים. הוא מתגלה כמקור אמיץ, נחוש, וחרוץ, המדווח דיווחים חשובים וערכיים, אך מצד שני, מקפיד לעמוד בתנאי שהציב לי, כבר במפגש הראשון, הוא אינו מדווח על אחיו, פעיל החמאס המבוקש, שלמעשה היה הסיבה לגיוסו.

"הזמנתי מקום במסעדה הערב, יחד עם אפרת ואלון" מעדכנת אותי אשתי ומבקשת ממני לחזור הביתה, מוקדם מהרגיל.

השעה כבר תשע בערב, מוסיקת רקע נעימה מתנגנת במסעדה, בחוץ נושבת רוח קרירה, רגע לפני שהמנה העיקרית מגיעה לשולחן, שיחת טלפון. אני מתנצל בפני אשתי וחבריי ויוצא מהמסעדה.

"מחר בבוקר יתרחשו שני פיגועי התאבדות האחד בתל אביב והשני בירושלים", מדווח לי בלחש, 'ידיד אמת', הוא נשמע לחוץ, מבוהל ונסער מאוד.

איך אתה יודע? אני שואל אותו ונבהל לא פחות ממנו.

"לפני כחצי שעה הגיעו לבית אחי שני צעירים, על פי המבטא, הם מאזור שכם".

על סמך מה אתה קובע שהם מתכוונים לבצע פיגוע? אני מקשה עליו.

"לא הגיוני ששני אנשים זרים, מגיעים לביתו בשעת לילה ללא סיבה או הסבר" הוא משתף אותי בהערכתו.

כשאני שומע ברקע קולות של אנשים בקרבתו, אני מבקש ממנו להפסיק לרגע את השיחה ולהתרחק מהם.

עדיין לא ענית לי איך אתה יודע שהם מתכוונים לבצע פיגוע?

"לפני שעזבתי את ביתו של אחי, בעודי עומד על מפתן הדלת, שמעתי אותו מסביר להם כיצד להגיע לתל אביב וירושלים, לא נראה לי שהם נוסעים לעבוד בישראל".

שאלוהים ישמור עליך ויברך אותך, תישאר זמין.

כשאני מסיים את השיחה הטלפונית, אני נשאר לעמוד מחוץ למסעדה, הרוח הקרירה מכה בפנים החשופות שלי, אני נזכר במראות קשים של פיגועים אחרים שלא הצלחנו לסכל, רואה לנגד עיני חיילים ואזרחים מוטלים הרוגים, נזכר בקולות ובריחות מאותם אירועים.

יש לי רק שעות ספורות בלבד, לאתר ולעצור את אותם מחבלים מתאבדים, אשר ברגעים אלו מתכננים למשימתם הזדונית והאחרונה בחייהם, אם לא נצליח לאתר ולעצור אותם, מחר בבוקר, עשרות ישראלים, עלולים לאבד את חייהם בירושלים ובתל אביב וחלק מזה יהיה באשמתי.

כשאני חוזר חזרה, אשתי מביטה לעברי, היא כבר מבינה שאת הארוחה הזו אנחנו לא נסיים יחד, אני מתנצל בפניה ובפני חברי, נכנס לרכב, מתקשר ומעדכן את מוטי המנהל שלי.

"אני מצטרף להערכתו של ידיד אמת", זה בהחלט נשמע כמו הכנות לפיגוע ועל פי המודיעין, שיש לנו על אחיו, אני כמעט בטוח, שמדובר בפיגוע, חייבים לעצור אותם בהקדם האפשרי" הוא אומר לי.

מה לגבי ידיד אמת' אני שואל אותו.

מה זאת אומרת?

אם נבצע את המעצר, הם יבינו, שהוא זה אשר הסגיר אותם, אני מסביר לו כמי שרוצה להגן על המקור שלי, כמו אב המגן על ילדיו.

"אז מה עדיף? שיירצחו עשרות ישראלים" הוא יורה לעברי ובאחת חורף את גורלו ואולי גם את חייו של 'ידיד אמת'.

הנסיעה למפקדת החטיבה המרחבית עוברת על ציר 443 בין הכפרים הפלסטינים, התנועה על הכביש דלה מאוד, ברכב שלי, מתנגנים שירי קאנטרי שמחים וקצביים, אני מכבה את הרדיו, לא מסוגל לשמוח, אם נצליח לעצור את המפגעים, לא יהיה מאושר ממני, אבל באותם רגעים מפחידים, אני חרד לגורלו וחייו של המקור האמיץ שלי.

בשעה אחת עשרה בלילה, אני כבר נמצא בחדר הדיונים במטה חטיבת בנימין. על שולחן מלבני גדול, עליו פרסה מפת בד אדומה, שמות המשתתפים בדיון, רשומים על דפי קרטון קטנים. קצינים וחיילים ממלאים את חדר הדיונים הקטן, חלקם אוחזים מפות ותצלומי אוויר.

"אני ניר, מפקד הכוח שמבצע את המעצר", מתיישב לידי קצין צעיר בדרגת סרן, מציג עצמו ולוחץ את ידי. אולי 'ידיד אמת' חשף לאחיו שהוא מקור שב"כ והשניים מתכננים לפגוע בניר וחייליו? אני נבהל ומצטמרר מהמחשבה, שבגללי, החיילים והקצינים הנהדרים האלו עלולים לאבד את חייהם.

השעה כבר קצת אחרי שלוש וחצי לפנות בוקר, שיירה של מספר רכבים צבאיים, נעה על הציר היוצא מהמחנה הצבאי לכיוון הכפרים הצפוניים של העיר רמאללה, המתח הרב שאני מצוי בו, מתחדד ומתחזק כשאנחנו פונים ימינה לכביש אספלט שחור וצר המוביל לכפר, החשש, ששני הצעירים כבר אינם בכפר, מתחדד והופך מוחשי יותר ויותר ככל שאנחנו מתקרבים לבתים הראשונים של הכפר הפלסטיני.

הגשם הקל שיורד, נראה באופן ברור, כשהוא נושק לאלומות האור המאירות ממספר פנסי רחוב בודדים לאורך הרחוב הראשי של הכפר, במכשיר הקשר, אני מבקש מניר להאיץ ולהגביר מהירות, מאחר ובעוד מספר דקות תחל תפילת השחר ולאחריה, אני משער, במידה והם עדיין בכפר, הם אמורים לצאת לבצע את הפיגוע.

קול המואזין הקורא לתפילת השחר נשמע ברחבי הכפר מתוך הרמקולים, שעל צריחי המסגדים, ביתו של אוסמה חמדאן, מבנה אבן בעל שתי קומות, על חלונותיו סורגי ברזל חלודים.

"איטלאו בראא" (צאו החוצה) אחד החיילים כורז בשפה הערבית, קולו מתערבב ברעש הגשם הטורדני המכה על גג הג'יפ, החיילים מקיפים את הבית, בגדיהם ספוגים בגשם, ההולך ומתחזק. הם מתוחים וערניים ומכוונים את נשקיהם לכיוון חלונות וגג הבית.

מספר דקות לאחר מכן, בחוסר רצון מופגן, כשהם עטופים במעילים ושמיות צמר, יושבי הבית יוצאים החוצה ונעמדים מתחת לגגון פח אשר בכניסה לבית, המגן עליהם במקצת מהגשם הכבד,

כשאני מזהה אדם, הדומה לאוסמה, אני יוצא מהג'יפ ומתקרב אליו, יחד עם עומר המאבטח, ניר מפקד הכוח ושניים מחייליו.

רטוב ורועד מקור, הוא עומד בכניסה לביתו, מאחוריו אשתו, העוטפת את ילדיהם בשמיכת צמר ומגינה עליהם מהגשם והקור השורר מחוץ לבית, היא מסתכלת עליי במבט שטוף שנאה ואינה אומרת דבר.

ריח בעירה של עצים וחמימות נעימה, מקדמת את פנינו בכניסה לבית, החיילים אוזקים את אוסמה ואת שני הצעירים הנוספים ומושיבים אותם על הספה בסלון.

כשאני עומד במרכז הסלון ומתחקר את אוסמה חמדאן, אשתו מתקרבת אליי בצעדים מהירים, כשהיא גוררת בכוח את בנה בן החמש, המייבב בבכי ומתחנן לאימו שתעזוב אותו.

"אתה רואה את הילד הזה שלי", היא מרימה את קולה ומצביעה לעברו של הילד הבוכה בהיסטריה. "אני מעודדת אותו להיות שהיד ובעזרת אללה הוא יגדל ויהרוג אותך" היא אומרת לי ומסתכלת עליי במבט כועס ועצבני וממתינה לתגובה שלי.

שאלוהים ישמור על הילד החמוד הזה שלך, גם לי יש ילד בגיל הזה, אבל אני מעודד אותו להיות אדם טוב. אנשאללה תעשי כמוני, אני אומר לה.

אפשר לעצור מחבלים, לשפוט אותם למאסרי עולם, לסכל פיגועי טרור, אבל כנראה שבלתי אפשרי למגר אידיאולוגיה רצחנית, אני חושב לעצמי כשאני מביט באישה, הלבושה שחורים, שמאחלת מוות לבנה הקטן.

"אישה, כנסי מיד לחדר ותיקחי את הילד איתך", הוא צועק לעברה בכעס, לאחר שהרגיש אי נוחות מהתנהגותה של אשתו בפני גברים זרים בביתו.

"שאללה יתחשבן איתך" היא מסננת לעברי וממלאת אחר הוראת בעלה.

כלב גישוש שחור וגדול, הנכנס לבית יחד עם אחד החיילים, האוחז ברצועתו השחורה, עובר סמוך לרגליהם של שלושת הגברים האזוקים היושבים על הספה, הם נרתעים, מתכווצים ונצמדים לספה.

מספר דקות לאחר מכן, הכלב מרחרח, מזוודה שחורה, במחסן הבית ומתיישב לידה, כשהחבלן המשטרתי, נכנס לדירה, הוא מאשר, שבתוך המזוודה שתי חגורות נפץ מוכנות להפעלה.

מפקד הגדוד, נותן הוראה לפנות את הבית, בהקדם האפשרי, אוסמה ושני הצעירים מובלים אזוקים ומכוסי עיניים לרכבים הצבאיים, אשתו וילדיו מתבקשים ללכת לבית של אחד השכנים.

שעה לאחר מכן, קול פיצוץ אדיר מחריד את הכפר המנומנם, חיילי ההנדסה פוצצו את מטעני החבלה, שהיו אמורים לגבות את חייהם של ישראלים רבים בירושלים ובתל אביב.

אוסמה חמדאן ושני הצעירים נלקחים למתקן החקירות של השב"כ ומתחילים חקירה מאומצת וארוכה.

שבוע ימים מליל המעצר, 'ידיד אמת', עדיין אינו מתקשר וגם אינו זמין, אני חושש מאוד, שנחשד בשיתוף פעולה, נחשף כמקור שב"כ, אני נחרד מהמחשבה, שאולי הוא שוכב אזוק, חבול ומוכה בדירת מסתור של פעילי החמאס הצבאי, אשר מענים אותו ומאשימים אותו בשיתוף פעולה עימי.

שעות הערב, שיחת טלפון. על הקו 'ידיד אמת', אני מברך אותו בחום, מודה לו על הדיווח המדויק ועל אומץ ליבו ומנסה להבין את מצב רוחו באמצעות נימת קולו.

מה שלומך? אני שואל אותו.

"אני צריך לספר לך משהו, אבל אין לי הרבה זמן", הוא אומר לי

בבקשה, אני מקשיב.

"למחרת המעצר של אחי. הגיעו לבית אבי, שלושה פעילי חמאס, שניים מהם תושבי הכפר ואחד מהם, אינו מוכר לי, אבל על פי המבטא הוא תושב אזור שכם".

מה הם רצו?

"הם תחקרו את בני המשפחה שלנו ואת שכניו של אוסמה, הם רצו לדעת האם יש מתוכנו משתף פעולה של השב"כ", הוא משיב לי בלחש ואני מנסה להבין האם הוא מפוחד או בטוח בעצמו.

"איך אתה?"

"בסדר"

מה שלום המשפחה?

"הם חוששים לגורלו של אוסמה".

ואיך אתה? אני שוב שואל, רוצה להבין ממנו האם הוא חושש, שנחשד, אבל אני לא רוצה לשאול אותו בצורה ישירה.

"אצלי הכול בסדר".

האם הם חקרו גם אותך?

"כן"

...I

"אמרתי להם, שהכפר שלנו מלא מרגלים ומשתפי פעולה של הציונים ואני מצפה מהם למצוא את הבוגד הזה שהסגיר את אחי", הוא אומר לי ומגחך.

כל הכבוד גבר, פעלת נכון, אני אומר לו ותחושת גאווה קלה מתגנבת ומקהה במקצת את החשש שלי לחייו של האיש.

מרגע זה, אני רוצה שתתבטא בכפר, בצורה קיצונית, כנגד הכובש הציוני, כנגד משתפי הפעולה, תגרום לפעילי החמאס להבין שאתה כועס ועצבני.

"אינשאללה" הוא משיב לי בקצרה.

בשבועיים הקרובים, אל תתקשר אליי, אלא אם כן יש משהו דחוף, אני מתדרך אותו, מברך אותו שוב ומסיים את השיחה.

ימים ספורים בלבד, מרגע תחילת חקירתם, לאחר חקירה מאומצת ויצירתית, מודים שני הצעירים משכם, כמי שהיו אמורים לפוצץ עצמם ולמות מות קדושים בשני פיגועים בישראל.

לעומתם, מפקדם שותק ואינו משתף פעולה, מכחיש כל מה שהטיחו בו חוקריו, אוסמה, מוגדר כ'אגוז קשה לפיצוח', את פיו הוא פותח רק כדי לאכול ולשתות, אבל לאחר שלושה שבועות תש כוחו, כבר לא מצליח לעמוד במניפולציות, בתרגילים ובחקירות האינסופיות שחוקרים אותו חוקרי השב"כ. האיש הנבזה הזה, מודה בתכנון וניסיון להוציא לפועל שני פיגועי התאבדות, האחד במסעדה בתל אביב והשני במסעדה בירושלים.

"סלאמו עליכם אוסמה" (שלום עליכם אוסמה) אני מברך אותו, בברכה אסלאמית, כשאני נכנס לשוחח עימו במתקן החקירות.

"ועליכם" (ועליכם) הוא משיב לי ומשמיט בכוונה ובהפגנתיות את המילה "סלאם", שאמורה הייתה להיאמר על ידו, כתשובה לברכה שלי אליו.

"פיש סלאם ליהוד?" אין שלום ליהודים? אני שואל אותו ומסב את תשומת לבו לתשובתו הלא מנומסת.

אין...

האיש, שתואר על ידי חוקריו כטיפוס אנטיפת, דתי קיצוני, זעפן, קשה עורף, עלוב נפש, נותן לי להבין שאינו מעוניין לשוחח עימי, עם האויב שלו, שעצר אותו חודש ימים קודם לכן.

"אמרתי הכול בחקירה, אין לי מה להוסיף יותר"

לא באתי לחקור אותך.

"אם באת לגייס אותי, חבל לך על הזמן. אני לא אהיה כמו משתפי הפעולה שלך, המלשנים, הבני זונות האלו" הוא מתריס בפניי.

אם הוא עושה שימוש בקללה בן זונה, כנראה, שאינו חושד באחיו, אני מחייך לעצמי.

המקורות האמיצים שלנו משכם, הם אנשים מכובדים וראויים לכבוד, אם לא הם, כנראה שלא היינו עוצרים אותך ולא הייתי יושב איתך כאן היום, אני אומר לו ומקווה להרחיק את החשד מאחיו.

"הכבוד שלהם פחות מהכבוד של סוליית הנעל שלי", הוא אומר לי ומשחרר קול יריקה.

תוכל לומר לי את שמות המסעדות שאליהן תכננת לשלוח את שני הצעירים למות מות קדושים, אני שואל אותו, ומסתכל היישר לתוך עיניו השחורות והגדולות, מנסה לאתר חרטה, חמלה, אנושיות.

"אין שמות אין מסעדות".

מה זאת אומרת? אז לאן תכננת לשלוח אותם?

"הם היו אמורים לחפש מקומות, או מסעדות הומות אדם" הוא מתרברב בפניי.

חבל שהחיילים לא ירו בראשו במהלך מעצרו, אני חושב לעצמי ומתאפק לא להגיד את זה בקול רם, לאיש הראוי ששעריי הגיהנום יפתחו עבורו, אבל אם לא שערי הגיהנום, לפחות דלתות בית הכלא לשנים רבות.

אני רוצה לשאול אותך שאלה, אבל רק אדם ישר ואמיץ מסוגל לענות עליה, אני אומר לו ומנסה לעורר את סקרנותו.

"בבקשה, תנסה אותי".

אתה אדם דתי?

"בוודאי".

אתה מאמין במות קדושים? בג'האד?

"בוודאי, זהו הציווי של אללה".

אז, אם אתה מוסלמי אדוק, המאמין, שלהרוג חפים מפשע זה צו אלוהי, מדוע אתה בעצמך לא הלכת לקיים את מצוות 'מות הקדושים' והתכוונת לשלוח את שני הצעירים המסכנים האלו למות במקומך?

האיש, שעד לפני רגע היה בטוח בעצמו, לפתע משתתק, אינו מוצא את המילים, הוא מביט אליי מופתע, מנסה לענות על שאלה, שכלל לא היה מוכן אליה.

"זה לא אני שלחתי אותם, זה "אללה" הוא אומר לי ונראה מרוצה מהתשובה שזה עתה סיפק לי.

"עכשיו, אני רוצה לשאול אותך שאלה, אבל אתה צריך להיות ישר ואמיץ כדי לענות לי על השאלה שלי" הוא מתגרה בי ומחייך לעצמו.

בבקשה שאל.

"כיצד ידעתם, ששני הצעירים האלו" נמצאים אצלי בבית"?

האם הוא חושד שאחיו, 'ידיד אמת' מקור שלי?

האם הוא מנסה לבחון את התגובה שלי? את הרגשות שלי? האם הוא מנסה לקרוא את שפת הגוף שלי ולהבין האם אחיו הוא משתף הפעולה שלי.

לעולם לא תדע, אני משיב לו, ממשיך לשוחח עימו ומגלה במהלך השיחה, שהאיש חושד כמעט בכול האנשים הנמצאים סביבו מלבד בני משפחתו.

"עדיין לא ענית לי" הוא פונה אליי, כשאני עומד ליד דלת חדר החקירות, רגע לפני שאני נפרד ממנו לשלום.

אללה הוא זה ששלח אותנו אליך, אני משיב לו ויוצא מהחדר.

חודש ימים לאחר מכן, אני נפגש שוב עם 'ידיד אמת', שהעדיף אותי על פני אחיו הגדול, כשאני מחבק ומנשק אותו, ריח בושם עולה באפי.

זה בשבילך, אני אומר לו ומגיש לו חולצה לבנה, משומשת, מקומטת, עם כתם חום המעטר אותה מלפנים, נרגש הוא אווז בחולצה שעל גבה בצבע זהב מודפסת הספרה עשר ושמו של השחקן "זינאדין".

זו לא חולצה מחנות בגדים, זו חולצה מקורית של זינאדין זידאן, הוא בעצמו לבש אותה באחד המשחקים, אני משקר לו.

בהתלהבות של ילד קטן, הוא ממחר ללבוש את החולצה המשומשת ונעמד דקות ארוכות מול המראה בחדר המפגש.

הקשר עם 'ידיד אמת' יציב וחזק, בין שלל המשימות, המבצעים, איתור ומעצר מבוקשים, שהאיש שותף להם, בתקופה סוערת רבת אירועים ופיגועים קשים, אני מרגיש, שזה הזמן שלי לפרוע את ההבטחה, שהבטחתי לו במפגש הראשון שלנו.

"לאיש יש 'וריקוצלה': ורידים מורחבים באשכים, מחלה זו גורמת לירידה באספקת החמצן לאשכים ופגיעה בכושר ייצור הזרע", מסכם את אבחנתו רופא מנתח, מומחה לכירורגיה אורולוגית ממרכז רפואי במרכז הארץ ומבקש ממני לתרגם ל'ידיד אמת'.

אפשר את זה במשפט קצר יותר אני מבקש ממנו.

"כן, תגיד לו שצריך לעשות ניתוח מיקרוכירוגי כדי לפתור את הבעיה שלו".

"מה הוא אומר?" מבקש ממני 'ידיד אמת' בציפייה דרוכה, לתרגם את דבריו של הרופא.

צריך לעשות ניתוח.

"ואחרי הניתוח, אוכל להביא ילדים?"

"אני מקווה שכן" משיב הרופא, למרות שאינו מבין את השפה, אבל מורגל לשאלה המתבקשת.

שנה וחצי לאחר סיום הניתוח במרכז הרפואי במרכז הארץ, 'ידיד אמת' על קו הטלפון: "הודות לאל אשתי סוף סוף בהריון, יש לי בת" הוא מדווח לי בהתרגשות רבה ואני נזכר בשיחה המבוימת מהמפגש הראשון שלנו. מעניין האם גם הוא נזכר בה כמוני?

"תודה רבה, שאללה יגמול לך על כך", הוא ממשיך לברך אותי.

אל תודה לי זו חובתי שלי כלפיך, אני עונה לו, כפי שעניתי בדיוק באותה שיחה לפני מספר שנים.

"אתם נתתם חיים לילדה שלי ואני מוכן לתת לכם את חיי" הוא אומר לי, אני מברך אותו ואנחנו מסיימים את השיחה הטלפונית.

פרק אחרון: יש להם שמות ופרצופים

תת פרק ראשון:

"אתה תתחתן אך ורק עם בת דודתך", מודיע לו אביו ומנפץ את חלומו ותקוותו להינשא לניבין, שכנתו ואהובת לבו בסתר. הוא אינו מסוגל לסרב, מבין, שנגזר עליו לחיות את חייו עם צעירה, שאינו אוהב ואפילו סולד מהמראה החיצוני שלה.

מספר שעות לאחר מכן, קצת אחרי חצות, יום ראשון, 3 מרץ 2002 הוא שוכב במיטתו, מיואש, עצבני, כועס ומאוכזב. בשעה ארבע לפנות בוקר, הוא קם ממיטתו, לובש את מעילו החום, חובש כובע צמר שחור ומתחמק בשקט מביתו, כשהוא חמוש בנשק ישן מסוג מאוזר ומחסנית מלאה בכדורים.

הוא מטפס על אחת השלוחות המקיפות את כפרו ומשקיפה על מחסום צה"לי, הממוקם בגיא אשר מתחתיו, בצומת 'המשטרה הבריטית' או ואדי חארמייה (ואדי הגנבים) בפי הפלסטינים המקומיים.

עמוד תאורה גבוה מאיר את שני החיילים העומדים חמושים, חובשים קסדות בעמדת השמירה. הם אינם מבחינים בטורף המשקיף עליהם מלמעלה. שאר החיילים, ישנים במבנה הסמוך לצומת, אינם מודעים למה שעתיד להתרחש בעוד מספר דקות.

במרחק של כשמונים מטר מהם, על השלוחה מערבית לצומת, הוא נשכב בשקט על עשבים נמוכים ולחים, מסדיר נשימתו, מניח את נשקו לצידו. הוא רואה אותם, הם אינם מבחינים בו. כמו צייד האורב לטרף ומתכנן את ההרג.

שני החיילים, משוחחים האחד עם השני. בעוד מספר דקות, הם יסיימו את משמרתם ויזכו למספר שעות שינה. הצעיר, לוקח לידי את הנשק ומכוון את כוונת הרובה לראשו של אחד החיילים. הוא סוחט את ההדק ומבצע ירי מדויק, של כדור אחד בלבד. הכדור מפלח את האויר הקר ומפר את השקט השורר על השלוחה. החייל צונח על כביש האספלט השחור, שותת דם. מבוהל, מתכופף החייל השני לטפל בחברו. כדור נוסף היוצא מלוע הרובה הורג גם אותו.

רעש הירי, מעיר בבהלה את שאר החיילים. הם יוצאים במהירות מהמבנה, נושאים את נשקם, אינם מתעכבים כדי לחבוש קסדות ואפודי מגן וממהרים להציל את חבריהם. מבולבלים והמומים, הם יורים לכיוון השלוחה המתנשאת מזרחית לצומת. טועים לחשוב, שהמחבל הנתעב, יורה לעברם משם. הם חשופים לרוצח, אשר בקור רוח ובמקצועיות של צלף מיומן, יורה ומצליח להרוג ארבעה חיילים נוספים. מספר דקות מאוחר יותר, עולה בידו להרוג חייל נוסף.

נהג רכב מסחרי לבן, עוצר בבהלה את מכוניתו במרכז הכביש, כשהוא שמבחין בחיילים המוטלים, ללא תנועה על האספלט השחור. שני חבריו קופצים יחד אתו מהרכב ורצים להגיש עזרה לחיילים, אך גם הם נורים ונהרגים במקום.

לאחר ירי מדויק במשך כעשרים דקות, הרובה הישן מתפוצץ ומתפרק בידי של הרוצח הנאלח. הוא קם ממקומו ובורח במהירות לכיוון הכפר הפלסטיני סנג'יל ומשם ממשיך בריצה חזרה לכפר מגוריו סלואד.

צלצול טלפון, מעיר אותי משנתי. אני ממחר לענות. אשתי זזה בחוסר נוחות. "פיגוע רב נפגעים בצומת המשטרה הבריטית" מעדכן אותי מוטי המנהל שלי. אני קופץ במהירות ממיטתי ותוך מספר דקות, אני כבר נוהג במהירות, על כביש 443 לכיוון ירושלים. עוקף רכב קטן בצבע אדום ומבחין בחמישה צעירים וצעירות. הם צוחקים, שמחים, שרים, נראים כאילו זה עתה חזרו ממסיבה. במרחק של מספר קילומטרים מהם, מוטלים צעירים בני גילם, הרוגים, פצועים. איזה עולם מוזר ומעוות, אני חושב לעצמי.

רכבים צבאיים ואמבולנסים חונים משני צידי הכביש בצומת המשטרה הבריטית, אשר אורותיהם האדומים, מרצדים על גבי שתי השלוחות המתנשאות מעל הכביש וחיילים וקצינים, מתהלכים הלך ושוב על הכביש המוכתם בכתמי דם.

במרכז הכביש עומד לבדו קצין בדרגת תת אלוף, גבה קומה, כבן 40. כומתה אדומה מונחת ברישול על כתפו השמאלית ודמעות זולגות משתי עיניו. כשהוא מבחין בי מתקרב, הוא מנגב במהירות את דמעותיו, מסיט את פניו הצידה, כאילו רוצה להסתיר ממני את סערת הרגשות בה נמצא.

הוא נשען עם שתי ידיו על קוביית בטון אפורה וגדולה, מתקשה להחזיק את גופו. מביט לצדדים, כאילו מנסה להתחמק מהמבט שלי. כשהוא רואה אותי מתקדם לעברו, הוא מזדקף ועוזב את אחיזתו בקוביית הבטון, שהייתה אמורה להגן על חייהם של החיילים השוכבים עכשיו הרוגים, זה לצד זה על אלונקות צבאיות. גופותיהם מכוסות בסדינים לבנים ורק נעליהם הצבאיות השחורות מבצבצות מתחת לסדינים הלבנים.

אני לוחץ את ידו ומברך אותו לשלום. מפקד החטיבה, קצין בדרגת אלוף משנה, מצטרף אלינו. פניו מעידות על העצב וההלם בו הוא שרוי. "ספרנו עשרה הרוגים, שבעה חיילים ושלושה אזרחים" הוא אומר בעצב ומביט לעבור גופות החיילים והאזרחים המכוסות בסדינים. הנעליים המבצבצות מתוך הסדינים, מעידות מי הם החיילים ומי הם האזרחים. באלונקה הקיצונית ביותר, אני מבחין בכף יד של אחד החיילים ההרוגים.

הדמעות עוד רגע מציפות אותי, חושש שלא אצליח לתפקד. אבל אני מתאמץ להסתיר, מנסה לאסוף את עצמי, להתעלם מהמראה המזעזע והנורא הזה. כל אחד ואחד מהחילים והאזרחים השוכבים הרוגים, השאיר מאחוריו, ילדים, הורים, אחים, אחיות, חברים, הישנים כעת, שנת ישרים ובעוד זמן קצר, קצין העיר, ידפוק על דלת ביתם, יבשר להם את הבשורה הקשה מכול ויגזור עליהם חיים של עצב ויגון עד סוף חייהם.

אני צריך לעבוד ולא להתאבל, להפעיל את "הטייס האוטומטי" וללחוץ על מתג "נטרול הרגשות והעצב", כפי שכבר עשיתי בעבר. צריך לבצע 'אינבסטיגציה' (אסוף ממצאים) ולקבל את כל המידע מהזירה, כדי שנוכל לפענח ולאתר את בן המוות, שבצע את הפיגוע האכזרי הזה.

"לדעתי הירי בוצע משם", פונה אליו ואל מוטי, מפקד החטיבה, קוטע את מחשבותי ומצביע לעבר השלוחה ממערב לנו. אנחנו מטפסים על השלוחה, נעזרים בשיחים עבותים, אשר מסייעים לנו להתקדם למעלה. לאחר דקות ארוכות, שמונים מטר מהכביש אשר מתחתינו, אנחנו מאתרים רובה ישן, מפורק, המונח על עשבייה שטוחה, הנראית כאילו מישהו שכב עליה ורמס אותה בגופו הכבד.

המומים, אנחנו מביטים על הרובה הישן והמפורק. "האם יתכן, שזה מה, שהצליח להרוג כל כך הרבה אנשים?" שואל המח"ט ולאף אחד מאיתנו אין באמת תשובה ברורה.

חיילים צעירים, אוחזים באלונקות ומכניסים את ההרוגים לאמבולנסים הצבאיים. מספר דקות לאחר מכן, נהגי האמבולנסים, נוסעים לבית החולים, הם אינם מפעילים סירנות, לא ממהרים. אין כבר את מי להציל.

השמש העולה לאיטה, מאירה את הצומת ומחממת את האוויר הקר. החיילים נוסעים חזרה לבסיס הצבאי ושני כבאים מנקים את כביש האספלט משיירי הדם.

בשעות הצהריים, אני יושב במשרד וכותב מסמך ארוך ומפורט המתאר את כל הממצאים שאותרו בזירה: השתלשלות הפיגוע, איתור ממצאים, תחקור עדי ראיה, הערכות והמלצות לפעולה. המסמך, הנו מסמך ראשוני, בעקבותיו יכתבו אלפיי דוחות מודיעיניים, מסמכים, הערכות מצב, דוחות חקירה, יבוצעו אין ספור דיונים, מאות פגישות עם מקורות פלסטינים, עשרות חשודים ייחקרו על ידי חוקרי השב"כ ויבוצעו פעולות ומשימות חשאיות רבות כדי לאתר את מבצע הפיגוע הרצחני, שמספר שעות לאחר הפיגוע, נדמה היה לנו, שקל יותר לאתר רוח רפאים מאשר את אותו מחבל, שמקומו בגיהנום.

מיד לאחר הפיגוע, שירות הביטחון הכללי כמרקחה, מאות עובדים, מתחומים שונים, עסוקים יום ולילה, בניסיון לאתר מידע, שעשוי לשפוך אור על מה שארע באותו לילה נוראי בתחילת חודש

מרץ שנת 2002. חבריי ואני, מתחילים את מסע הצייד, הארוך, המתסכל והתובעני לאיתורו של אותו אדם, שאינו זכאי להימנות בחברת בני האדם.

יתכן שאני מכיר אותו, יודע את שמו, מקום מגוריו, אך איני יודע שזה הוא, אולי אף פגשתי בו בסיוור שטח אקראי, ליד ביתו, בכפרו, יתכן ולחצתי את ידו המגואלת בדם, אולי שאלתי לשלומו, שוחחתי עימו, תחקרתי אותו, שתיתי עימו קפה, אולי גם נתתי לו אישור עבודה וכעת הוא עובד בישראל.

פיגועי הטרור הקטלניים פוגעים קשות בתחושת הביטחון של האזרחים הישראלים המתגוררים באזור. הפיגוע בצומת המשטרה הבריטית, הגביר את הפחד בקרב האוכלוסייה היהודית. אנשים הנוסעים לבדם, עם בני משפחתם ועם ילדיהם הקטנים, ממהרים לחזור לבתיהם לפני החשיכה. הם לא רוצים להוות מטרה למחבל הנבזה, שטרם נעצר. יתכן שגם הוא, לעיתים, חולף על פני הצומת, בדרכו למקום עבודתו או לביתו, אבל הוא אינו מפחד. כשהוא חולף בצומת, יתכן, ומביט בגאווה מערבה, מחפש את המקום בו שכב וצלף לעבר האזרחים והחיילים. אולי אף רוצה לשתף, להתגאות, בפני חבריו, בני משפחתו על פעילותו הרצחנית, אך הוא חושש, מפחד שאחד מהם הוא מקור שב"כ.

הימים חולפים והופכים לשבועות, החודשים הופכים לשנים. התסכול שלנו מתגבר מיום ליום. הפיגוע אינו נותן מנוח, משפיע עליי, על חבריי. בדרך הארוכה והכואבת מיום הפיגוע, אנשים עזבו, פרשו, לא יכלו לעמוד במעמסה הנפשית הקשה הזו. לעיתים אני מתעורר באמצע הלילה, חוזר חזרה ל 3 מרץ 2002 רואה שוב את המראות הקשים, נזכר בריחות, בקולות, חושב מה אפשר היה לעשות טוב יותר? מה עדיין לא עשינו? מה עלינו לעשות כדי לאתר את המחבל המתועב הזה? שלקח חיים של כל כך הרבה אנשים טובים. אני כל כך שונא אותו ואפילו לא מכיר אותו, אני מייחל למותו, אבל איני רוצה שימות מוות טבעי. אני רוצה לגרום למותו או לפחות למעצרו.

דיווחים רבים, בדבר זהות אפשרית של המחבל, התקבלו ללא הרף, הועלו סברות רבות ומגוונות: האם מתגורר באחד הכפרים הנמצאים סמוך למחסום? האם הוא פעיל חמאס? פעיל פת"ח? פעיל חזית עממית? צלף שכיר חרב? הייתה אף שמועה שהוא חבר ארגון IRA של המחתרת האירית. כל דיווח נבדק, נחקר עד תומו. בתהליך הארוך הזה, היו ימים, לילות, שהתרגשנו, חשבנו, שאנחנו קרבים וסוגרים עליו, מאתרים אותו, אבל מייד לאחר מכן מתבדים ומתאכזבים שוב.

בליל השלישי לאוקטובר, יום ראשון 2004, שנתיים ושבעה חודשים, לאחר הפיגוע הרצחני, אנחנו מספר רכזי שב"כ בניהולו של חנן, רכז השב"כ האחראי על הכפר סלואד, מאבטחים וכוונת מיחידה מיוחדת של צה"ל, פושטים על מספר בתים פלסטינים בכפר סלואד, מזרחית לעיר

רמאללה ועוצרים לחקירה, פלסטינים החשודים ביידי בוקי תבערה וירי לעבר רכבים ישראלים הנעים על ציר 60

מבין האנשים, שנעצרו ונחקרו, שני אחים. האחד, ראאד, כבן עשרים ושמונה, הוגדר על ידי חוקריו, כשחצן, יהיר, קיצוני בדעותיו, שקרן, חצוף, לאומני, עלוב נפש. לעומתו, אחיו הצעיר, תאאר, כבן עשרים וארבע, טיפוס מופנם, נחבא אל הכלים, שתקן, סגפן.

בדיון בבית המשפט הצבאי, טוען עורך דינו של תאאר, האח הצעיר, שמאחר והלקוח שלו, מעולם לא היה מעורב בפעילות חבלנית עוינת ואין כנגדו אפילו עדות מפלילה אחת משאר הנחקרים, הוא דורש מבית המשפט לשחררו לאלתר.

עמית, חוקר שב"כ צעיר כבן עשרים ושמונה, ממונה על תיק החקירה. כבר ימים ארוכים, אבל בעיקר לילות, הוא יושב שעות ארוכות בחדר החקירות מול מול תאאר, שרוב זמנו מבלה בשתיקה, מנסה לדובב אותו, מפעיל עליו סחיטה רגשית, מניפולציות ותרגילים, אך ללא הצלחה.

תאאר מעמיד פני תם, מקפיד להכחיש כל מידע מפליל, שמטיחים בו. אבל החושים החדים של עמית, גורמים לו לחשוד, שהנחקר שלו, אינו תמים כפי שמנסה להציג עצמו, אלא מסתיר סוד אפל. אבל מהו הסוד?

ככל שמתקרב מועד הדיון הבא להארכת מעצרו של תאאר, החשש של עמית מתגבר. מנהליו לוחצים עליו לגרום לו לדבר, להודות, לנדב מידע, חוששים, שהשופט הצבאי יעתר לבקשתו של עורך דינו.

מספר נחקרים היושבים באחד התאים, מתלחששים, תוהים מדוע הצעיר הנחבא לכלים, נעצר לחקירה. הוא מעולם לא היה שותף עמם בפעילות צבאית כנגד ישראל, האם נעצר כדי לרגל אחריהם? להוציא מהם מידע? האם הוא בעצם מרגל של השב"כ בתוככי הכלא הישראלי?

מפוחד ומודאג, תאאר שוהה לבדו בתאו הציר, כשהוא שומע רעש שקשוק אזיקי ברזל, הוא קם ממקומו ונעמד במרכז התא, הסוהר פותח את דלת הברזל הכבדה, מסיר את אזיקי הידיים והרגליים מהאסיר שהביא עימו, דוחף אותו קלות לתא וטורק את הדלת.

שמח ונרגש מאוד, תאאר, מחבק ומנשק את ראאד, אחיו הגדול, אותו לא ראה מזה מספר שבועות, כשהשניים מתיישבים על מיטת האבן, תאאר פורץ בבכי מר. לעומתו, אחיו הגדול, חמור סבר, אינו מפגין חיבה כלפי אחיו הצעיר, אשר אינו מבין מדוע אחיו, אינו נרגש ושמח כמותו.

"שמי הטוב חשוב לי יותר מהחיים שלי ומי שהפיץ את השמועה הזו, אני מוכן להרוג אותו בשתי ידיי", אומר תאאר בכעס לאחיו הגדול בתוך התא הצפוף, לאחר שהאחרון משתף אותו בשמועה

המתרועעת בקרב הנחקרים. תאאר נמצא בסערת רגשות, יודע מה עלול לעלות בגורלו של אדם הנחשד כמשתף פעולה עם האויב ומרגל עבור המודיעין הישראלי.

בתא אחר, מרווח יותר, שלוש מיטות קומתיים, שלושה נחקרים: הראשון, אבו עזאם, כבן עשרים וחמש, נמוך קומה, שיערו שחור, זקן עבות וארוך מעטר את פניו. השני, ג'בריל, כבן עשרים, שמנמן, שיער שחור, זקנו הדליל מעטר את פניו המחוטטים. השלישי, אבו עבדאללה, המבוגר והבכיר מבין השלושה, כבן חמישים, חמור סבר, חשדן, שיער ראשו וזקנו מאפיר.

הסוהר מסיר את אזיקי הידיים והרגליים של תאאר ודוחף אותו לתא, לחוץ ומפוחד הוא עומד במרכז התא, שלושת האסירים, השוכבים על המיטות התחתונות בחדר, קמים ממקומם, מברכים אותו ולוחצים את ידו. תאאר מתיישב בקצה של אחת המיטות התחתונות, אינו יודע האם הם מכירים אותו. על פי חזותם, הוא מעריך, שהם פעילי חמאס, אבל חושש לשאול. לא רוצה שיחשדו בו.

"מה שמך המכובד?" שואל אותו אבו עבדאללה ומחייך אליו.

"תאאר".

"מסלואד?" שואל אותו אבו עבדאללה ומעווה פניו.

"כן" הוא משיב בחשש, חושב האם עליו להגיד דבר מה נוסף כדי להוכיח, שהם טועים לגביו.

השלושה מסתכלים האחד על השני, מביטיהם הנעימים ומסבירי הפנים, משתנים באחת.

"שאף אחד לא ידבר עם המרגל הזה של השב"כ", פונה אבו עבדאללה, לשני הנחקרים הצעירים, החוזרים לשבת על מיטותיהם. תאאר נבהל, "אני לא" הוא מנסה להתגונן.

"תשתוק יא משתף פעולה מסריח" צועק לעברו אבו עבדאללה.

תאאר משתתק, ניגש ומתיישב מכווץ על הרצפה הקרה באחת מפינות התא.

שעות הצהריים, אבו עבדאללה קורא לשני חבריו להצטרף עימו לתפילה, הם מזיזים את השולחן ממרכז התא ופורסים שלושה שטיחי תפילה. תאאר נעמד ומצטרף אליהם.

"חזור למקומך יא ג'אסוס" (מילת גנאי למשתף פעולה עם השב"כ) מתפרץ אליו אבו עבדאללה בגסות.

"אני לא ג'אסוס" הוא עונה וקולו נשבר, נחנק. אבו עבדאללה מסמן לו באצבעו לשתוק. מושפל הוא ניגש וחוזר למקומו.

תאאר היסטרי, עצבני, מבולבל. שותפיו לתא מתעלמים ממנו, מביטים אליו במבטי שנאה וכעס. אבו עזאם וג'בריל אינם מעיזים להמרות את פיו של אבו עבדאללה, הרובץ במהלך כל היום במיטתו וקורא בספר הקוראן. את הארוחות הם אוכלים לבדם, כשהם מסיימים, הם חוזרים למיטותיהם ומאפשרים לו לגשת לשולחן ולאכול את השאריות.

את זמנו הוא מעביר בשכיבה על המיטה העליונה מעל מיטתו של ג'בריל, לאחר שקיבל את אישורו של אבו עבדאללה. בעיניו, שלושת שותפיו לתא, הם בני עמו, דתו, חברים שלו למאבק הפלסטיני. אבל בעיניהם, הוא חשוד כמרגל, בוגד. הוא רוצה לספר לאבו עבדאללה, שהוא לוחם פלסטיני אמיץ כמוהם, אבל חושש לפנות אליו.

שעת לילה מאוחרת, תאאר שוכב על גבו, בווה בתקרה הלבנה, מידי פעם, שולח מבט לכיוונם של אבו עזאם וג'בריל. מחכה שיירדמו. אבו עבדאללה, יושב ישיבה מזרחית במיטתו. בידו הימנית מגולל את שרשרת התפילה ובידו השנייה אווז את ספר הקוראן.

"אני לא מרגל", הוא מתהפך על צידו אווזר אומץ ולוחש לאבו עבדאללה, המפסיק לגולל את שרשרת התפילה ומסתכל מופתע לכיוונו של תאאר, כאילו מאשר לו להמשיך לדבר.

"אני גם לוחם פלסטיני, אילו ידעת מה עשיתי, לא היית מכנה אותי בוגד", הוא אומר לאבו עבדאללה.

"מה כבר עשית?" שואל אותו אבו עבדאללה בזלזול והתנשאות.

"אני עשיתי פיגוע" הוא משיב לו בלחש.

"אתה?" מגחך, אבו עבדאללה

"כן"

אבו עבדאללה, מתעלם מתשובתו של תאאר וחוזר לעיין בספר הקוראן.

"אני הרגתי את עשרת החיילים בצומת ואדי חראמיה" הוא לוחש ומסתכל לעברם של אבו עזאם וג'בריל, חושש, שהם ישמעו אותו.

"ואני הרגתי מאה" משיב אבו עבדאללה וצוחק צחוק מתגלגל ולגלגני, המעיר את שני הצעירים משנתם.

"אתה מרגל של היהודים ולא לוחם פלסטיני", מטיח בו אבו עבדאללה ולא מאפשר לו להגיב.

למחרת היום, שעות הבוקר המוקדמות, תאאר מתעורר לקול פתיחת דלת התא הכבדה, הסוהר אוזק אותו ולוקח אותו לחדר החקירות, תאאר מתיישב על הכיסא ומסתכל על עמית הלוגם מכוס הקפה, מביט אליו חזרה ואינו אומר מאום.

דקות ארוכות השניים מביטים זה בזה ואינם אומרים דבר, לאחר כעשר דקות, לחדר החקירות נכנסים אבו עבדאללה, אבו עזאם וג'בריל.

תאאר יושב אזוק בחדר החקירות ומביט בהשתאות לעברם של שותפיו לתא, ניגשים לעמית מחבקים ומנשקים אותו, כל אחד בתורו.

תאאר צורח ומקלל את השלושה, מאחל להם מוות בייסורים ומקום בגיהנום, הוא מנסה להשתחרר מכיסאו, אבל האזיקים המחוברים לכיסאו מונעים ממנו לקום ממקומו.

"אתה רוצה לספר לי מה סיפרת לאבו עבדאללה אתמול בלילה?" שואל אותו עמית.

תאאר משתתק, משפיל מבטו. הוא כבר לא יכול להכחיש, לשקר. לאחר ששלושת שותפיו לתא יוצאים מחדר החקירות, בקור רוח מקפיא, הוא יושב מול חוקר השב"כ, משחזר בפרטי פרטים כיצד רצח בדם קר שבעה חיילים ושלושה אזרחים ישראלים.

בהרכב של שלושה שופטים, בית המשפט הצבאי, גזר עליו אחד עשרה מאסרי עולם. אחד מפצועי הפיגוע נפטר מפצעיו הקשים ומניין ההרוגים עלה לאחד עשרה.

הפיגוע ארע ביום ראשון, בשבוע הראשון של חודש מרץ 2002. הרוצח נעצר, גם כן, ביום ראשון בשבוע הראשון של החודש, חודש אוקטובר 2004. שנתיים ושבעה חודשים חיקיתי לרגע הזה. חשבתי, שמעצרו של הרוצח ישמח אותי, יקל עליי, אבל הוא לא. אין נחמה, לא לנו ובטח לא למשפחות והחברים של החיילים והאזרחים, שסיימו את חייהם בצורה כל כך טראגית בצומת הארורה הזו, צומת המשטרה הבריטית בחודש מרץ שנת 2002.

הכפר הפלסטיני סלואד, היה באחריותו של חנן חבר, רכז מוכשר וחרוץ, שעסק ימים כלילות בניסיון לאיתורו של המפגע, כל זאת בנוסף למשימות ומבצעים רבים לסיכול טרור, מעצר מבוקשים ומניעת פיגועים. הידיעה שהרוצח, לא מתא השטח שלי ולא היה באחריותי לא מפחיתה, כהוא זה, את תחושת הכישלון.

תת פרק שני:

19 אוקטובר 2003 מעט לאחר השעה שבע בערב, ארבעה חיילים, מגדוד דוכיפת, בסיור רגלי בתוך הכפר הפלסטיני עין יברוד, הנמצא סמוך לשוב עופרה, צפונית לירושלים. מאחורי קיר בלוקים, מסתתרים ואורבים להם שלושה מחבלים חמושים. אישה פלסטינית יחד עם שלושת

בנותיה הקטנות בדרכן חזרה לביתן, הן חולפות סמוך לקיר הבלוקים וכשהן מזהות את החמושים, הן נבהלות ומתרחקות בריצה מהירה כשהן חולפות סמוך לחיילים המגיעים מולן.

מספר שניות לאחר מכן, אש תופת מטווח קצר נפתחת לעבר ארבעת החיילים. כדורי הרובה כמעט ופוגעים באישה ובבנותיה הקטנות. לאחר מכת האש הקטלנית, המחבלים מתקרבים לחיילים המוטלים על הארץ ויורים בהם מטווח אפס. הם אינם מבחינים בשחף גלעד, אחד מחיילי הסיור, שנפל לתעלה, שוכב פצוע קשה ושותת דם.

המחבלים נוטלים את נשקי החיילים, נמלטים מזירת הפיגוע ומשאירים אחריהם את סמל אלעד פולק, בן 19 מקריית מוצקין, סמל רועי יעקב סולומון, בן 21 מתל-אביב וסמל-ראשון ארז עידן, בן 20 מראשון לציון, הרוגים. לקול רעשי הירי, כוח נוסף של גדוד דוכיפת ממחר להגיע לזירת האירוע. החיילים נחרדים לראות את חבריהם הטובים מוטלים הרוגים. שחף גלעד, מפונה לבית החולים כשהוא פצוע קשה מאוד.

חיילי ומפקדי גדוד דוכיפת נוטלים חלק פעיל במשימות השב"כ באזור הכפרים במזרח וצפון העיר רמאללה. המפגשים שלי, עם המפקדים והחיילים, חבריהם של ההרוגים, מעציב, מערער, מטלטל. התחייבתי בפניהם, שנאתר את המחבלים המתועבים, שהרגו את חבריהם. "אנחנו רוצים לבצע את המעצרים של הרוצחים האלו", הם חזרו על בקשתם בכל פעם שנפגשנו.

23 דצמבר 2003, לילה קר וגשום, חודשיים וארבעה ימים לאחר הפיגוע בעין יברוד, מספר רכזי שב"כ ומאבטחיהם, מגיעים לאחד הכפרים במזרח רמאללה יחד עם כוח מגדוד דוכיפת ויחידות מיוחדות.

כשהכוח הצבאי מסיים את ההערכות מסביב לביתו של מפקד חוליית המחבלים, אני מתקרב לדלת הכניסה, יחד עם חיילים נוספים ומפקד הכוח. כשאנחנו במרחק של מטרים ספורים מהכניסה לבית, דלת ברזל חומה נפתחת לרווחה. גבר כבן שלושים, רחב כתפיים, מזוקן, לבוש מעיל שחור יוצא בריצה מביתו ומנסה להימלט, כשמפקד הכוח צועק לעברו ומכוון את נשקו לכוונו, הוא נעצר, קופא במקום, רגע לפני שהצליח להיעלם בגשם ובחשיכה.

בבית אחר, צעירה פלסטינית, לבושה שמלה שחורה ומטפחת חומה לראשה, יושבת על הספה בסלון. שני חיילים האוחזים בבעלה המחבל, מביטים בה נבוכים, כשהיא מניקה את תינוקה.

מפקד הכוח, מבקש ממנה לקום מהספה, כשהיא מסרבת בכל תוקף וממשיכה להניק את תינוקה, הוא מוותר ומורה לחייליו לקחת את המחבל ולצאת מהבית.

"אולי היא מחביאה משהו מתחת לספה?" אומר אחד החיילים למפקדו ומציע לו להתעקש ולהורות לה לקום מהספה. מפקד הכוח מסתכל לעברה, מרחם עליה ומותיר אותה לשבת במקומה.

ההתעקשות של האישה הצעירה, מעוררת את חשדו של החייל, הפונה שוב למפקדו ומבקש את אישורו לחפש מתחת לספה. כשהמפקד, שוב, מורה לאישה לקום, היא מסרבת ומציגה לו את תינוקה היונק.

שני חיילים שעמדו וצפו בהתרחשות, מתקרבים אליה בצעדים מאיימים, היא נבהלת, קמה ממקומה וניגשת עם תינוקה לחדר השינה שלה. מתחת לספה, בתוך שק יוטה חום, מסתתר רובה מסוג 16M אליו מחוברת רצועה שחורה עליה רקום שמו של אחד החיילים שנהרג חודשיים קודם לכן.

בסופו של אותו ערב, המעגל נסגר, ההבטחה שלנו לחבריהם של החיילים קוימה. המחבלים שהרגו את חבריהם האהובים עצורים.

תת פרק שלישי:

מכונית יונדאי פרטית קטנה ואפורה הפוכה על גגה בצידי הדרך, אורותיה מעירים את עצי הזית הסמוכים לציר 60. על האדמה החומה והלחה מדמו של ההרוג, מוטלת גופה מחוררת מכדורים של אזרח ישראלי כבן ארבעים.

"כנראה שהוא יצא מהרכב ורץ להזעיק עזרה אך נפל ומת כתוצאה מאיבוד דם" אומר לי קצין גולני כשאנחנו מביטים יחד בגופה המכוסה בשמיכה צבאית אפורה.

"תרצה לראות את ההרוג?" הוא שואל אותי.

אני לא רוצה, שוב, לראות את המוות כל כך קרוב אליי, מביט לעברי. אבל אני רכז שב"כ, לא יכול להפגין חולשה, רוצה לסרב, אבל לא יכול.

כן, אני משיב לו בקול חלש. מביט על גופת אדם, השוכבת על גבה, פניה אפורות, עיניה כבדות, פתוחות לרווחה.

בדרכי חזרה, פניו האפורות של ההרוג מלוות אותי. הייתי צריך להשיב בשלילה לקצין מגולני, אני חושב לעצמי, לא הייתי צריך להסכים לראות שוב את המוות קרוב אליי כל כך.

תת פרק רביעי:

הסכסוך הישראלי - פלסטיני גובה דם וקורבנות, המפלצת הזו עדיין רעבה מאוד, ממתינה לשעת כושר נוספת ואינה מבחינה בין ישראלי לפלסטיני. במלחמות אין מנצחים, יש רק מפסידים, פצועים, מתים, הרוגים, שכול ויגון ואני כבר ראיתי הכול.

בקרב האוכלוסייה הפלסטינית ישנם השואפים לשלום, לחיים בטוחים, להם ולילדיהם, רוצים להתפרנס בכבוד, רבים מהם מסתכלים בקנאה על החיים בישראל, מקווים להשיג תעודת זהות

ישראלית, חלקם עושים זאת באמצעות נישואים לערביות ישראליות, לעומתם, פעילי ארגוני הטרור הפלסטיני: חמאס, ג'האד אסלאמי, חזית עממית, שוהדא אל אקצא וארגוני טרור קטנים נוספים, הם טרוריסטים אכזריים וצמאי דם, המתחרים בניהם מי יהרוג יותר ישראלים. הם שמו להם למטרה, להטיל אימה וטרור על אזרחי ישראל.

הם נוקטים בשיטות רצחניות מגוונות ואכזריות, מקדשים את המוות, שואפים למות מות קדושים, מהללים מחבלים מתאבדים, קוראים על שמם כיכרות במרכזי ערים ואף זוכים לסיוע מפלסטינים רבים התומכים בהם במימון, מתן מסתור, מזון וכלי נשק ורבים מהם, נוהגים לחלק דברי מתיקה לעוברים ושבים כשישראלים נרצחים.

מלבד פעילי ארגוני הטרור, ישנם מפגעים בודדים: נשים, גברים, נערים ונערות, אשר לרוב, מבצעים פיגועים לא מטעמים אידאולוגיים, אלא מוצאים ברצח של יהודים מזור לבעיותיהם האישיות והאישיותיות.

מערכת החינוך הפלסטינית, אף היא שותפה. מזינה את הילדים הפלסטינים בשנאה תהומית כלפי יהודים וכנגד אזרחי ישראל, מעוותת את ההיסטוריה ומציפה את מוחם בשקרים ומסיתה אותם להצטרף למאבק המזוין כנגד ישראל, במקום לנווט ולכוון אותם למלחמה החשובה באמת, המלחמה לשלום.

אני שמח שאנחנו שייכים לצד שמקדש את החיים, כותב ושר שירי שלום. גאה על מפקדים וחיילים המסכנים את חייהם ולעיתים גם משלמים בחייהם, פועלים יום ולילה להגן עלינו, לאפשר לנו לחיות חיים נורמליים, בטוחים ושקטים. גאה על חיילים ומפקדים הנלחמים בעוז וגבורה כנגד אויב אכזר, פועלים במוסריות, באנושיות ועושים מאמצים כבירים כדי לא לפגוע באזרחים תמימים ולא מעורבים.

תת פרק חמישי

איזה מזל שאני לא "פוסט טראומתי", אני מחייך ואומר לאשתי, מספר שבועות לאחר הפרישה שלי משירות הביטחון הכללי, במהלך צפייה משותפת בתוכנית תחקיר טלוויזיונית העוסקת בנושא.

"אבל אתה כן" היא משיבה לי.

מה פתאום, אני לא, אני נזעק.

"כן אתה כן, רוצה רשימה? שאפרט לך?"

מעולם לא חשבתי, שזה נגע גם בי, יכולתי להצביע על חברים, מכרים, שמתמודדים, באומץ רב, עם ההשלכות מהחשיפה לאירועים טראומטיים. אבל לא אני, זה לא השפיע עליי, לא שינה אותי

כהוא זה, או שאולי אני בעצם טועה, אולי בכל זאת משהו השתנה בי. אני כבר לא אותו צעיר בן 18, שסיים זה עתה את לימודיו התיכוניים.

אני תמיד אבחר לשבת על הכיסא הפונה לדלת הכניסה במסעדה, אשתי כבר התרגלה. כל אדם הנכנס למסעדה, זוכה לסריקה ובחינה חפזה, המבט ממנו לא יסור עד שאשתכנע, שאינו מהווה איום על יושבי המסעדה או על משפחתי. כשניתן, אני גם מציץ למטבח, בוחן את הטבחים ועובדי הניקיון.

בכבישי הארץ אני מתרחק מאוטובוסים, מנסה לעקוף במהירות או לשמור מרחק סביר, מקפיד לא לעצור לידם במהלך המתנה לרמזור או לפני פנייה.

המצאות פועלים פלסטינים סמוך לבית הספר של ילדיי, מכניסה אותי לדריכות, אני בוחן את גילם, את המראה שלהם, מעשיהם, התנהגותם, מסתכל על כפות ידיהם. כשהם שוהים סמוך לביתי, אני חובש כובע מצחייה, מרכיב משקפי שמש, לעיתים גם משקפיים דמויי משקפי ראייה. איני רוצה, שחלילה, אחד מהם יזהה אותי כרכז השב"כ, שביקר בביתו, בכפר שלו, עצר את אחיו, את בן דודו ואולי אפילו אותו. איני רוצה שיקרה לי, מה שקרה למספר עמיתים שלי, שנאלצו יחד עם משפחתם, לעזוב את ביתם.

תת פרק שישי

מגיל שמונה עשרה עד גיל חמישים, רוב השירות שלי היה בשטחים הפלסטינים, על הצירים הראשיים, בתוך הכפרים והערים הפלסטיניות. מעולם לא פחדתי לחיי, סמכתי על החיילים ומאבטחי השב"כ שהיו לציד. מיום סיום תפקידי, טרם חזרתי לאותם מקומות. אני חושש, שמה שחוותי בעבר, עלול לפגוע בי ובמשפחתי.

שש שנים של שירות צבאי קרבי ולאחר מכן שירות מילואים, עשרים שנה, רכז שטח בשירות הביטחון הכללי. התגייסתי לצבא בגיל שמונה עשרה, פרשתי משירות הביטחון הכללי בגיל חמישים, התחתנתי, נולדו לי ארבעת ילדיי המקסימים: שחר, הדר, יותם ויעל. למדתי תואר ראשון ואחר כך תואר שני. הייתי במקומות קרובים ורחוקים: לבנון בצפון, עזה בדרום וגם מעבר לים. כעת אני כבר לא שם, פרק בחיי תם אבל לא נשלם. נוכח בכל רגע ורגע, מלווה אותי, אני חי אתו בשלום, חי לצידו.

הזיכרון דואג להחזיר אותי לאותן השנים, מזכיר לי את רעשי סירנות האמבולנסים הממהרים להציל את חייהם של הפצועים הזועקים ומתייסרים מכאב ואת פניהם האפורים של המתים, שעד לפני רגע חייכו, צחקו ועכשיו שוכבים דוממים קפואים ללא תנועה והבעה.

כשמחבל חמוש מכוון אלייך נשק מטווח אפס, אז כנראה משהו בכך משתנה.

כשאתה מסתכל מקרוב על חיילים, נשים, גברים, צעירים, מבוגרים ילדים מתים, אז זה פוצע אותך מבפנים.

כשאתה עסוק בפעילות אינטנסיבית רצופה ולא עוצר לחשוב ולעכל את הדברים שאתה חווה, אז כנראה משהו בך מתערער.

החוויות האלו, השאירו בי צלקת עמוקה, חרצו חריץ עמוק בליבי, שרטו את נשמת. הזיכרון מעציב אותי, מקפיד להזכיר לי, שיש גם כאלו שלא הצלחנו להציל.

מתפלל על הילדים שלי
שלא יירשו את השריטות שלי
שיחבקו אחד את השני
אמן שיהיו בריאים תמיד
אמן אמן אמן על הילדים שלי
(מתוך שירו של חנן בן ארי)

תת פרק שביעי:

חובש הרוכן מעל פצוע ומעניק לו טיפול מציל חיים, רואה את האיש, אישה, ילד או ילדה. הוא חש אותם, שומע את קולם, מריח את ריח גופם, מעריך את גילם ואולי אף נחשף לשמם. אבל אנחנו, מעולם לא נדע את מי הצלנו: במסעדה, בבית הקפה, באולם שמחות, בבית הספר, באוטובוס או ברכב פרטי, האם היו לבדם, או עם ילדיהם ובני משפחתם.

להציל חיים, זו זכות גדולה השמורה לאנשי רפואה, חברי כוחות הצלה, אבל התחושה הנפלאה, הנעימה והמלטפת, ככל שתהיה, לא מצליחה לגונן עליי מפני תחושת התסכול והעצב בשל הכישלון של מניעת פיגועים קשים וקטלניים. התחושה לא מתפוגגת, לא מרפאת גם לא בזכות מעשיהם של הגברים והנשים האהובים והיקרים לי מאוד:

'איש הצללים', שבזכות ערנותו ואומץ ליבו סייע לנו להציל את חיי החיילים ששהו באותו לילה, במחסום הצבאי הסמוך לכפרו.

'איש ישר', **'כרטיסן'**, **'איש הקרח'**, שעזרו לנו לאתר ולעצור את עאדל אבו עואד דקות ספורות לפני שפוצץ בעצמו בירושלים בדרכו לרצוח עשרות ישראלים, ממש ביום חתונתי.

'אחות אמיצה', כשמה כן היא, הצילה את חייהם של נוסעי קו 480 בתחנה המרכזית בירושלים.

נסרין, שעשתה את הבלתי ייאמן וסייעה למעצרו של בעלה, אבי ילדיה, לפני שהצליח לממש פיגוע קטלני ולהרוג ישראלים רבים.

'זמר נשמה', שבחיו מסר מידע חשוב וערכי, שמנע מספר פיגועים והציל חיים, אבל לא את חיו שלו.

'שומר סוד' שסייע לנו לעצור שני מחבלים, צמאי דם, שתכננו להוציא לפועל פיגוע קטלני ולרצוח ישראלים רבים.

'ידיד אמת', שבזכות אומץ ליבו, מסירותו ומחויבותו, סכלנו את תוכניתו השטנית של אחיו הגדול, לממש שני פיגועי התאבדות האחד במסעדה בתל אביב והשני במסעדה בירושלים.

ג'מיל, שבליה קר וגשום, הסכים להוביל אותנו לדירת המסתור של אחיו, עאמר, אשר נשבע ותכנן להרוג ישראלים רבים.

ועוד רבים אחרים וטובים. אף אחד או אחת מהם ומהן, אינו מצליח להקהות את תחושת הכאב והכישלון שאני נושא עימי יום יום.

תת פרק שמיני:

כשמטוס אל על מאיץ מנועיו ונוסע במהירות על מסלול האספלט השחור בשדה התעופה בן גוריון, בדרכו לארץ רחוקה, לזמן לא ידוע, הרחק מהאזורים, המקומות והחוויות שנצרכו בנפשי, אני עוצם את עיניי, נצמד לכיסא, אוחז בחוזקה את משענותיו ופוקח את עיניי רק שאני חש, שגלגליי המטוס מתנתקים ממסלול ההמראה והוא אינו יכול לעצור או לחזור חזרה.

מתחתיי נפרשת העיר תל אביב והישובים הסמוכים לה, כביש מספר אחד המחבר בין מזרח למערב פקוק לכיוון תל אביב, כשהמטוס עובר את קו החוף אני מרגיש שנפתח פרק חדש בחיי. השנים המאתגרות והקשות של חיי כבר מאחורי, אני כבר לא על רכבת ההרים הנוסעת במהירות עצומה, מטלטלת את גופי ונפשי ולא אחת גם כמעט והפילה אותי.

אני יוצא אל הלא נודע, אל החיים האמיתיים, אל האתגרים הבאים, נפגש עם חבריי ילדות, עם חברים מהצבא, מהאוניברסיטה, שהזנחתי את הקשר עמם שנים רבות, מצטרף לאנשים העובדים בעבודות נורמליות, רגילות. אני כבר לא צריך להיות זמין 24/7, אני יכול לצאת לחופשה ולא לדאוג שהיא תסתיים לפני שהתחילה, להיכנס לים ולא לנסות להקשיב לצליל הטלפון, אני יכול לקחת את ילדיי לבית הספר ואפילו להספיק להחזיר אותם חזרה ולהכין להם ארוחת צהריים

מעתה:

לא אסתתר מאחורי הכינוי הערבי שלי, אלא אשתמש בשמי הפרטי.

לא אצטרך לשכנע אנשים ל"חצות את הקווים", לעבוד עבדתי, להסתכן בשבילי, לבגוד בנשים שלהם, בחברים, בילדים, במשפחתם, בעמם, בדתם.

לא אצטרך לתחקר אותם, לקבל מהם מידע, להפעיל עליהם תרגילים ומניפולציות.

לא אצטרך לשלוח אותם למשימות מסכנות חיים, שיתכן ולא יחזרו מהם בחיים.

לא אצטרך להגיע לכפרים הפלסטינים בשעות היום, או באמצע הלילה, להיכנס לבתים, לעצור מחבלים ולשלוח אותם לשנים רבות לכלא, או לעולם שכולו טוב.

לא אצטרך להגיע לזירת פיגועים ולראות אנשים, ילדים, חיילים פצועים, או חלילה הרוגים, מתים.

הסכסוך הארוך והעקוב מדם ודמעות עדיין לא תם, כמעט כולם רוצים, שלעזאזל הוא יסתיים כבר, הוא לא מועיל לאף אחד, מלבד לטרוריסטים צמאי דם ומספר פוליטיקאים מחרחרי ריב ומדון.

הוא לא יסתיים בדור שלי וגם לא של ילדיי. אני מייחל, מקווה, אפילו דיי בטוח, שבסופו של דבר, העתיד יהיה טוב יותר, שהחיים יהיו נפלאים, מלאי ביטחון, שלוה, שמחה ולא פחד, עצב ויגון.

כשאני מביט מחוץ לחלון המטוס, דיילת חייכנית פונה אליי ומגישה לי אוזניות. אני לוחץ על כפתור קטן, הנמצא במשענת היד ושירו של הזמר שלמה ארצי מתנגן ומתכתב בדיוק עם מה שאני חושב ומרגיש:

תתארו לכם עולם יפה

פחות עצוב ממה שהוא ככה

ואנחנו שם הולכים עם שמש בכיסים

ומעל גגות, הכוכבים

והזמן עובר בלי פחד...

ואני...אני עשיתי ככל יכולתי, לעיתים הצלחתי, לעיתים כשלתי... וגם גיל 21 כבר נמצא במרחק של כמה עשורים ממני.